

συνέδριο
NAR

ΠΡΟΤΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ

ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟ 3ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

[2013]

**ΠΡΟΤΑΣΗ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ**

**ΘΕΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΟ 3ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΝΑΡ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

ΝΕΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΡΕΥΜΑ

Χ. Τρικούπη 76, 10681 Αθήνα
Τηλ.: 210 3389611
e-mail: narnet@narnet.gr
site: www.narnet.gr

5 Πρόλογος

ΠΡΟΤΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ

- 7 Εισαγωγή
- 9 Ο κόσμος του κεφαλαίου στη δίνη της κρίσης
- 12 Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός
- 17 Η κρίση στον ελληνικό καπιταλισμό
- 19 Ο Κομμουνισμός στον 21ο αιώνα
- 28 Από την επανάσταση στην εργατική δημοκρατία και την κομμουνιστική διεθνιστική απελευθέρωση
- 34 Για την κατάργηση της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων
Από τη σημερινή πάλη στην τομή της επανάστασης
- 39 Το εθνικό και διεθνικό στην επαναστατική πάλη
- 41 Οι άλλες προτάσεις απέναντι στον καπιταλισμό
- 43 Με την εργατική τάξη για μια πορεία κοινωνικής απελευθέρωσης

ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟ 3Ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΝΑΡ

- 52 Εποχή της κρίσης, των κινδύνων και της επαναστατικής δυνατότητας
- 54 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α
Καπιταλιστική κρίση, Ευρωπαϊκή Ένωση, ελληνικός καπιταλισμός
- 61 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β
Κοινωνικοί και πολιτικοί συσχετισμοί — όψεις της πολιτικής κρίσης
- 67 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ
Εργατικό κίνημα: νέα κατάσταση, ανώτερες απαιτήσεις
- 71 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ
Η νέα γενιά στη δίνη της κρίσης
- 73 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε
Αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης: περιεχόμενο, δρόμοι, στόχοι, σύνδεση με την επανάσταση

- 89 ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ
Η ρεφορμιστική και διαχειριστική αριστερά
- 95 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ
▪ Νέο Εργατικό Κίνημα ▪ Αγωνιστικό μέτωπο ρήξης και ανατροπής
- 102 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η
Πόλος της αντικαπιταλιστικής επαναστατικής αριστεράς
- 106 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ
Επαναστατικό υποκείμενο και κόμμα κομμουνιστικής απελευθέρωσης

Η Πολιτική Επιτροπή του Νέου Αριστερού Ρεύματος δίνει στη δημοσιότητα, μέσα από αυτή την έκδοση, τα δύο ντοκουμέντα που θα αποτελέσουν βάση για την προσυνεδριακή συζήτηση για το 3ο Συνέδριο του NAP, το οποίο θα πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο του 2013. Πρόκειται για:

Την **πρόταση ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ**, ως μια συμβολή στην αναγκαία τοποθέτηση των δυνάμεων της αντικαπιταλιστικής και σύγχρονα κομμουνιστικής αριστεράς για την στρατηγική στόχευση, την συνολική πρόταση απέναντι στο καπιταλιστικό σύστημα και τη βαθιά κρίση και παρακμή του. Μια συμβολή στο αναγκαίο κομμουνιστικό πρόγραμμα της νέας εποχής, για την κομμουνιστική επαναθεμελίωση και απελευθέρωση στον 21^ο αιώνα.

Τις **ΘΕΣΕΙΣ της Π.Ε. του NAP** για το 3^ο Συνέδριο, θέσεις για την εκτίμηση των κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών, τις εξελίξεις σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, την παρέμβαση των δυνάμεων της εργασίας και της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς. Θέσεις για την τακτική, την πολιτική πρόταση, τα μέτωπα και το αναγκαίο πρόγραμμα αντικαπιταλιστικής ανατροπής, για την σύνδεση της τακτικής με τη στρατηγική, σήμερα. Η πρόταση του NAP για τα κρίσιμα ζητήματα που απασχολούν τον κόσμο της δουλειάς, τους άνεργους, τα φτωχά λαϊκά στρώματα, τη νεολαία.

Με την τελική προσυνεδριακή συζήτηση ολοκληρώνεται μια διαδικασία που ξεκίνησε δύο χρόνια πριν με το Πανελλαδικό Σώμα για την καπιταλιστική κρίση το 2011 και συνεχίστηκε με το Πανελλαδικό Σώμα για το υποκείμενο της επαναστατικής πάλης το 2012.

Με την Πρόταση Προγραμματικής Διακήρυξης και τις Θέσεις απευθυνόμαστε σε όλους τους αγωνιστές του κινήματος και της αριστεράς, ειδικά σε όσους αναζητούν μια σύγχρονη επαναστατική και κομμουνιστική τοποθέτηση. Αλλά και σε όλους τους εργαζόμενους, τους νέους, τους άνεργους, τη φτωχολογία της πόλης και του χωριού, που αναζητούν διέξοδο και απαντήσεις σε μια εποχή δυνατοτήτων, κινδύνων και μεγάλων απαιτήσεων.

Με τη δημοσίευση των ντοκουμέντων για το 3^ο Συνέδριο του NAP, ξεκινάει ο προσυνεδριακός διάλογος και η πλατιά εξόρμηση, με στόχο μια πλούσια, γόνιμη, ζωντανή και απαιτητική διαδικασία συζήτησης και συμβολής χιλιάδων ανθρώπων, αλλά και όλου του δυναμικού του NAP, της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση και βεβαίως του μετώπου της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Καλούμε σε μια δημιουργική συμμετοχή και στη συσπείρωση όλων των πρωτοπόρων δυνάμεων και αγωνιστών του κινήματος, της αναζήτησης και της πάλης για την κοινωνική χειραφέτηση και κομμουνιστική απελευθέρωση.

**Η Π.Ε. του NAP
Ιούνιος 2013**

**ΠΡΟΤΑΣΗ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ**

Σε κάθε γωνιά του πλανήτη δίνουν και παίρνουν οι σκέψεις και οι ανησυχίες για το «πού πάνε τα πράγματα». Ο φόβος διασταυρώνεται με την ελπίδα, το «δεν πάει άλλο» με το «δεν ξέρω πώς θα πάει αλλιώς»!

Η καπιταλιστική κρίση, η ύφεση που τη συνοδεύει, η αστική πολιτική της υπερεκμετάλλευσης και της εξαθλίωσης του λαού, η διαρκώς αντιδραστικότερη αναδιοργάνωση της αστικής δημοκρατίας που επιβάλλονται κατά κύματα οδηγούν σε αλλαγές κοσμοϊστορικής σημασίας σε βάρος των εργαζομένων.

Όπως κι αν λέγεται, ο σύγχρονος κοινωνικός πόλεμος του κεφαλαίου, με τα μπλε, πράσινα ή κεντροαριστερά χρώματά του, με όλες τις πολιτικές κατεδάφισης των κοινωνικών κατακτήσεων των σύγχρονων κολασμένων που ξετυλίγονται μπροστά στα μάτια μας, αντιπροσωπεύει τον καπιταλισμό της εποχής μας. Είναι η αντικειμενική σταθερή και μόνιμη τάση της απάνθρωπης υπεραντιδραστικής ανάπτυξης και κρίσης του σύγχρονου ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Σε αυτό τον επερχόμενο κανιβαλικό καπιταλισμό της πρωτοφανούς επιστημονικής-τεχνολογικής ανάπτυξης και του επελαύνοντος σκοταδισμού, του πλούτου και της ανείπωτης φτώχειας, επιβάλλεται μια πολιτική και αναβιώνουν φαινόμενα παρακμής που παραπέμπουν σε μεσαιωνικού τύπου φρικαλεότητες.

Θα επιβάλει η αστική τάξη την «υπεραντιδραστική επανίδρυση» του καπιταλισμού; Θα επιβάλει «επιστροφή» σε μια νέα, πολύ πιο σκληρή, βάρβαρη και εκμεταλλευτική «κανονικότητα», σε ένα Μεσαίωνα της εποχής της πληροφορικής; Θα καταφέρει να διατηρήσει η αστική πολιτική και ιδεολογία την κλονιζόμενη καθολική ηγεμονία; Ή η εργατική πολιτική θα αποσπάσει τελικά την πρωτοβουλία των κινήσεων και θα επιβάλει την ηγεμονία και τους στόχους της;

Η απάντηση στο τελευταίο αυτό ερώτημα θα δοθεί στη σημερινή «νέα κατάσταση», σε ένα νέο ιστορικό πλαίσιο ανάπτυξης των αντιθέσεων και διεξαγωγής της πάλης των τάξεων μέσα στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής. Η αναμέτρηση με αυτή την αστική πολιτική είναι αναπόφευκτη! Οδηγείται, αντικειμενικά, σε κορύφωση. Και όπως κάθε μάχη, είναι ανοιχτή σε πολλαπλές και απρόβλεπτες παραλλαγές. Η έκβασή της όμως θα κρίνει τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων για μεγάλο διάστημα.

Στη μέχρι σήμερα ιστορία των λαών, δηλαδή στην ιστορία της ταξικής πάλης, ο αδιάκοπος, καλυμμένος ή ανοιχτός αγώνας ανάμεσα «στους ελεύθερους και τους δούλους, τους πατρικούς και τους πληβείους, τους βαρόνους και τους δουλοπάροικους», τους αστούς και τους προλετάριους, τους καταπιεστές και τους καταπιεζόμενους τελείωνε, τις περισσότερες φορές αλλά όχι πάντα, με το μετασχηματισμό ολόκληρης της κοινωνίας.

Ο καπιταλισμός, πλάι στις εκρηκτικές δυνατότητες που περικλείει και τις οποίες επιχειρεί πάση θυσία να ιδιοποιηθεί, να αλλοιώσει και να στραγγαλίσει, βρίσκεται αντιμέτωπος με πρωτόγνωρα αδιέξοδα, με τις δικές του αντιθέσεις και τις άναρχες δυνάμεις που απελευθερώνει. Δεν μπορεί επομένως να αντιμετωπίζεται ως μοναδικό ενδεχόμενο η επιβολή και η νίκη της μιας τάξης επί της άλλης. Είναι πλέον πιθανό κι ένα άλλο ενδεχόμενο: η καταστροφή της ανθρώπινης κοινωνίας και των ανταγωνιζόμενων τάξεων, σε ένα πυρηνικό ολοκαύτωμα ή μια μεγάλη οικολογική καταστροφή.

Σε αυτή τη νέα εποχή του πανίσχυρου τρόμου και της αναγεννώμενης ελπίδας, ο καπιταλισμός, έχοντας εξαντλήσει το περιβάλλον του και έχοντας εξαντληθεί ο ίδιος, επιζεί τρώγοντας τις ίδιες του τις σάρκες! Εντός του όμως υπάρχουν

και αναπτύσσονται οι υλικοί όροι για τη μετάβαση στον αμέσως επόμενο κοινωνικό σχηματισμό. Δίχως αυτή την τάση, η εκτίμηση και η πεποίθησή μας ότι «τα πράγματα μπορούν να πάνε αλλιώς» θα έμοιαζαν θεολογική προφητεία!

Η διαπάλη που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη απαιτεί ανώτερη συλλογική και προσωπική στράτευση για τη νέα νικηφόρα αναμέτρηση του εργατικού και κομμουνιστικού κινήματος με την υπεραντιδραστική και παρηκμασμένη πλέον αστική τάξη.

Είναι καιρός να ξαναμπούν στις σελίδες του εργατικού κινήματος οι όροι μιας σύγχρονης επαναστατικής θεωρίας και πράξης, δίνοντας τη διάσταση και τη σημασία της καινούργιας, της κατεξοχήν εργατικής εποχής που ζούμε, και απαντώντας στα κρίσιμα ερωτήματα για τη δυνατότητα, τους δρόμους και το νόημα της επανάστασης και του κομμουνισμού στον 21ο αιώνα!

Είναι καιρός οι κομμουνιστές, οι αριστεροί, οι αντικαπιταλιστές να διατυπώσουν και να προωθήσουν μια αποτελεσματική πολιτική. Με αποκλειστικό σκοπό την ικανοποίηση των σύγχρονων δικαιωμάτων και αναγκών του λαού. Με σταθερή επιδίωξη τη συγκέντρωση ισχυρών δυνάμεων από την εργατική τάξη, τα πληττόμενα αυτοαπασχολούμενα στρώματα, τη διανοήση. Με αναγκαία προϋπόθεση τη συγκρότηση του επαναστατικού προγράμματος και υποκειμένου της εποχής μας.

Σε αυτή την εποχή, το πιθανό και το απίθανο κατανέμονται με έναν παράξενο τρόπο: Στους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας, το αδύνατο γίνεται ολοένα και πιο δυνατό. Στον τομέα των κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων, βομβαρδιζόμαστε συνεχώς από ένα «δεν μπορείτε!». Είναι καιρός να αλλάξουμε το τι είναι δυνατό και τι αδύνατο!

Ο κόσμος του κεφαλαίου στη δίνη της κρίσης

1 Από το 2008 οι λαοί του πλανήτη ζουν στη δίνη μιας από τις μεγαλύτερες κρίσεις στην ιστορία του καπιταλισμού. Το συνολικό κόστος διαχείρισής της και οι άμεσες ζημιές θα χρειαστούν χρόνια για να μαθευτούν: 28,2 τρισ. δολάρια παγκόσμιου πλούτου αφανίστηκαν μόνο το 2008 και το πρώτο εξάμηνο του 2009! 12 τρισ. δολάρια διοχετεύθηκαν στις τράπεζες για να αποτραπεί η κατάρρευσή τους μόνο το δεύτερο εξάμηνο του 2009!

Σε όλα τα κράτη αυξήθηκε η ανεργία – ιδιαίτερα των νέων. Μόνο στις ΗΠΑ, χάθηκαν 7,3 εκατομμύρια θέσεις εργασίας το 2009. Στην ΕΕ οι άνεργοι ανέρχονται ήδη σε 25 εκατομμύρια, 6 εκατομμύρια περισσότεροι από το τέλος του 2008.

Στα πρώτα πέντε χρόνια της κρίσης 215 εκατομμύρια άτομα προστέθηκαν στα περίπου 633 εκατομμύρια εργαζομένων –21,2% των εργαζομένων στον κόσμο– που ζουν πλέον με τις οικογένειές τους με λιγότερο από 1,25 δολάρια ανά άτομο την ημέρα.

Από τα τέλη του 2009 και τις αρχές του 2010 η κρίση μετεξελίχθηκε σε δημοσιονομική κρίση και κρίση χρέους και εξαπλώθηκε σαν πανούκλα, από την Πορτογαλία, την Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιρλανδία στην Ιταλία, τη Γαλλία και τις ΗΠΑ, κι από εκεί σε όλες τις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες. Μέχρι το Φλεβάρη του 2013 επτά χώρες (Ιρλανδία, Ελλάδα, Λετονία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Πορτογαλία, Κύπρος) προσέφυγαν σε διεθνείς οργανισμούς για να αποφύγουν τη χρεοκοπία.

2 Οι κρίσεις στον καπιταλισμό έχουν κοινή μήτρα: Αποτελούν ξέσπασμα των εσωτερικών αντιθέσεων του κι έχουν πηγή, τελικά, τη σύγκρουση ανάμεσα στις παραγωγικές δυνατότητες της σύγχρονης εργασίας και στον οπισθοδρομικό χαρακτήρα της καπιταλιστικής

ιδιοκτησίας, ανάμεσα στον κοινωνικό χαρακτήρα της παραγωγής και στον ατομικό χαρακτήρα της ιδιοποίησης.

Ταυτόχρονα, διαφέρουν ουσιαστικά μεταξύ τους, καθώς αντανακλούν και επιδρούν στον δυναμικό τρόπο ανάπτυξης του ίδιου του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής· ενός τρόπου παραγωγής που εξελίσσεται με βαθμίδες, τομές και άλματα, με φάσεις και στάδια, με σχέσεις ασυνέχειας μέσα στην εκμεταλλευτική συνέχειά του. Οι ποιοτικές ανασυγκροτήσεις είναι γι' αυτόν αναγκαιότητα, ώστε να διατηρήσει τη βαθύτερη εκμεταλλευτική του «συνέχεια». Είναι μάλιστα τόσο βαθύτερες, όσο πλησιάζει ιστορικά προς το τέλος της κυριαρχίας του. Δεν ισχύει επομένως η απλή εξελικτική ποσοτική συνέχεια των κρίσεων, ώστε η μια να αποτελεί ποσοτική εξελικτική συνέχεια της άλλης – άρα να είναι ίδια, λίγο πολύ, με κάποια ποσοτική ενίσχυση, και η πολιτική αντιμετώπισής της.

Ο καπιταλισμός στις προηγούμενες κρίσεις κατόρθωνε να αφομοιώνει, να αποκαθιστά με βίαιο τρόπο, όχι όμως μόνιμα και σταθερά, την ανισορροπία ανάμεσα στις «επαναστατικοποιημένες» παραγωγικές δυνάμεις και τις περιοριστικές, αντιδραστικές και εκμεταλλευτικές παραγωγικές σχέσεις, ανάμεσα στον κοινωνικό χαρακτήρα της παραγωγής και στον ατομικό χαρακτήρα της ιδιοποίησης του κοινωνικού πλούτου. Οι ταξικοί συσχετισμοί και η δυναμική τους επέτρεψαν –όπως οι εξελίξεις επαληθεύουν– στους καπιταλιστές, πρόσκαιρα και σε ένα βαθμό, να αμβλύνουν και να εξομαλύνουν προς όφελός τους τις αντιθέσεις. Αυτού του τύπου η «εξομάλυνση» συντελέστηκε με εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης της εργατικής δύναμης, με εξοικονόμηση και ταχύτερη περιστροφή του σταθερού κεφαλαίου, βίαιη συμπίεση των τιμών των πρώτων υλών, λεηλασία των εξαρτημένων χωρών της καπιταλιστικής

περιφέρειας, εξαγωγή κεφαλαίου και επενδύσεις (συνήθως σε βιομηχανίες έντασης εργασίας) για την υπερεκμετάλλευση των φτηνών εργατικών χεριών σε διάφορες περιοχές. Με την αναγκαστική, τελικά, προσφυγή σε καταστροφές και πολέμους, την ισοπέδωση ολόκληρων τομέων οικονομίας και χωρών, ώστε οι καπιταλιστές που επιβιώνουν να ξαναρχίζουν τον κύκλο της παραγωγής.

3 Η κρίση που πλήττει από το 2008 τον καπιταλισμό έχει πίσω της αλλεπάλληλες συντηρητικές αναδιαρθρώσεις, που προωθήθηκαν για να αντιμετωπιστεί η προηγούμενη κρίση-σταθμός του 1973. Μέσα από συγκρούσεις κι ανατροπές, οι αναδιαρθρώσεις αυτές οδήγησαν σε μια νέα εποχή του καπιταλισμού, στο στάδιο του ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Παρά τα αλλεπάλληλα κύματά τους όμως, την περίοδο 1960-2007 εκδηλώθηκαν 30 πιστωτικές κρίσεις, άλλες τόσες «φούσκες» στην αγορά ακινήτων και 122 υφέσεις σε 21 ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες.

Η σημερινή κρίση είναι πολύ πιο βαθιά. Είναι, από οικονομική άποψη, κρίση υπερσυσσώρευσης του κεφαλαίου και έχει τη βάση της στον ειδικό τρόπο με τον οποίο εκφράζονται οι εγγενείς αντιθέσεις και αντιφάσεις του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής στην εποχή του ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Εμπεριέχει σε ανώτερο επίπεδο στοιχεία, αντιφάσεις, τομές και συνέχειες όλων των προηγούμενων σημαντικών κρίσεων στην πορεία του καπιταλισμού, κυρίως όμως εδράζεται στους όρους αναπαραγωγής του στην εποχή του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, στο κοινωνικοπολιτικό «μείγμα» με το οποίο το κεφάλαιο επιδίωκε τα τελευταία 35 χρόνια να στηρίξει τους «δίδυμους πύργους» του: την καπιταλιστική κερδοφορία (οικονομικά) και την αστική κυριαρχία (πολιτικά). Γεννιέται στον σκληρό πυρήνα του, στη σφαίρα της παραγωγής και της άντλησης υπεραξίας και κέρδους, κι από εκεί «μεταναστεύει» στην κυκλοφορία και τη διανομή, για να εμφανιστεί στη συνέχεια ως δημοσιονομική κρίση ή κρίση χρέους. Είναι **κρίση δομική** με λίγα λόγια, **κρίση όλων των όρων παραγωγής και αναπαραγωγής του καπιταλιστικού συστήματος.**

Η καπιταλιστική κρίση, οξύτερη, βαθύτερη και ανώτερη από κάθε άλλη, διεθνής και με παγκόσμια επίδραση, αλλάζει τα πάντα. Διαψεύδει τις

απόψεις των αστών ότι με την επιστημονική επανάσταση της εποχής μας, την παραγωγικότητα, την «παγκοσμιοποίηση», την «τοξική καταιγίδα» παραγώγων και εικονικού κεφαλαίου ο καπιταλισμός βρήκε το ελιξίριο της αιώνιας νεότητας· ότι το «αόρατο χέρι» της αγοράς λύνει ως διά μαγείας κάθε πρόβλημα. Παράλληλα, αποσταθεροποιεί τις σταθερές τους: το κράτος, που μεταμορφώθηκε από τους αρχιερείς του νεοφιλελευθερισμού από αρχάγγελο σε σατανά, αποδεικνύεται ότι δεν μπορεί να κάνει θαύματα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το ευρώ αντί να αποτελούν ασπίδα ρίχνουν λάδι στη φωτιά της κρίσης και στέλνουν στη λαιμητόμο ελευθερίες και δικαιώματα.

Η κρίση έχει προσλάβει ιστορικό χαρακτήρα. Κλονίζει καίρια και συνολικά τον καπιταλισμό. Δημιουργεί γι' αυτόν μια κατάσταση που μπορεί να συγκριθεί με την κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Ακόμα και οι πιο ένθερμοι θιασώτες του καπιταλισμού δεν διακινδυνεύουν θετική πρόβλεψη στο ορατό μέλλον. Σε χώρες σαν την Ελλάδα μάλιστα, το βαρομετρικό χαμηλό της κρίσης είναι πολύ πιο βαθύ και παρατεταμένο.

Στην εποχή του καπιταλισμού που ανατέλλει, οι ρυθμοί ανάπτυξης θα είναι σαθροί και αναιμικοί. Η άνοδος της παραγωγικότητας δεν θα οδηγήσει σε ασφαλή άνοδο του ποσοστού κέρδους και μείωση της ανεργίας, η πλευρά της κρίσης θα βαραίνει περισσότερο από την πλευρά της ανάπτυξης. Ο σύγχρονος καπιταλισμός πλέον ταυτίζεται με τις πιο σκαιές, αντιδραστικές και οπισθοδρομικές ιδέες και πρακτικές.

4 Η σύγχρονη καπιταλιστική ανάπτυξη εξελίσσεται σε **τέτοιο επίπεδο «κορεσμού» των θεμελιωδών αντιφάσεων του καπιταλισμού, ώστε εξαντλούνται ταχύτατα και σε μεγάλο βαθμό οι εφεδρείες του συστήματος** για την τροφοδότηση της διευρυμένης αναπαραγωγής του. Τα σύγχρονα τεχνολογικά και επιστημονικά άλματα στη δυναμική τους εξέλιξη, σε συνδυασμό με τις ποιοτικές μεταβολές στις παραγωγικές και πολιτικές σχέσεις, περιέχουν εντός τους την τάση για νέες βαθύτερες αναστατώσεις και κρίσεις της καπιταλιστικής ανάπτυξης και κερδοφορίας. Διαμορφώνουν προϋποθέσεις για «νέους γύρους» εργατικής αμφισβήτησης. Αυτό άλλωστε είναι το χαρακτηριστικό που καθορίζει συνολικά την εποχή

του ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Στην ουσία ο καπιταλισμός «δεν χωρά στον εαυτό του». Δεν μπορεί να εσωτερικεύσει, χωρίς σοβαρές διαταραχές, τις παραγωγικές δυνάμεις που ο ίδιος επαναστατικοποιεί και γι' αυτό τις διαστρέφει και τις ακρωτηριάζει. Αυτή είναι η ουσιαστικότερη διαφορά ανάμεσα στην τωρινή κρίση και στις προηγούμενες.

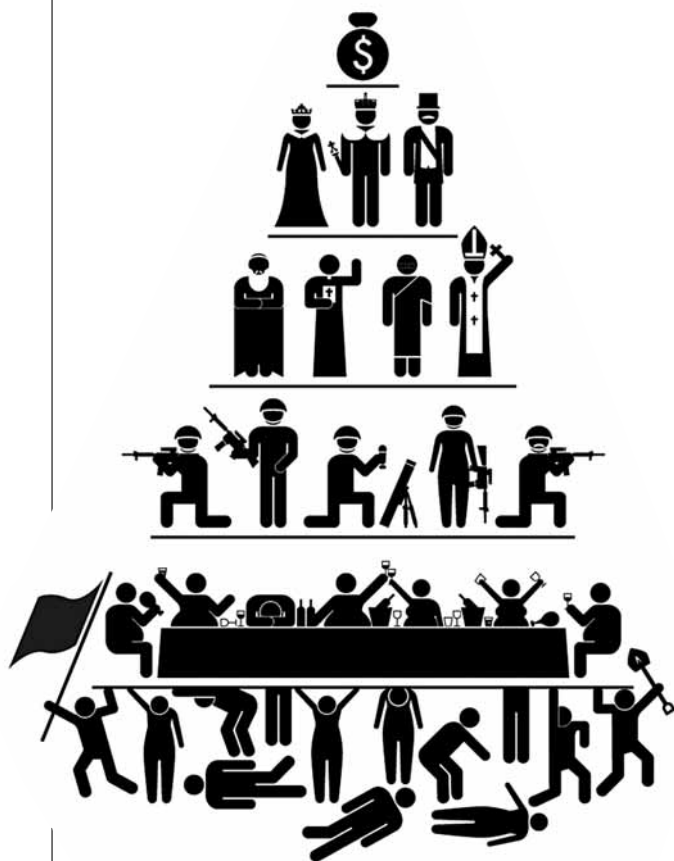
Η έκρηξη της παραγωγικότητας της εργασίας έχει «παράδοξες» επιδράσεις («παράδοξο παραγωγικότητας»). Απ' τη μια αυξάνει την εκμετάλλευση. Απ' την άλλη όμως διαμορφώνει προϋποθέσεις βαθύτερης διαταραχής της σχέσης εκμετάλλευσης. Το τμήμα της υπεραξίας που επενδύεται κάθε φορά σε νέα μέσα παραγωγής (αναπτύσσοντας την παραγωγικότητα της εργασίας) τείνει να είναι όλο και μεγαλύτερο απ' το τμήμα που επενδύεται σε ζωντανή εργασία, η οποία αποτελεί τη μοναδική πηγή υπεραξίας. Επομένως αυξάνεται με νέους ρυθμούς το επενδυόμενο ανά εργάτη σταθερό κεφάλαιο. Εντείνεται όλο και πιο γρήγορα η τάση παραπέρα μείωσης της ποσότητας της ζωντανής εργασίας σε σχέση με την ποσότητα του σταθερού κεφαλαίου που αυτή βάζει σε κίνηση. Η παραγωγικότητα της εργασίας αυξάνει το ποσοστό της υπεραξίας λιγότερο απ' τους ρυθμούς της δικής της αύξησης. Μακροπρόθεσμα, η αύξηση της παραγωγικότητας –όπως και η εργατική πάλη– προκαλεί κρίση στους ρυθμούς αύξησης της σχετικής υπεραξίας, διαμορφώνει συνθήκες βαθύτερης κρίσης στην αύξηση του ποσοστού και τελικά στη μάζα της υπεραξίας και των κερδών. Γι' αυτό η αστική τάξη, διαθέτοντας ακόμη την πρωτοβουλία των κινήσεων, διαμορφώνει μια νέα στρατηγική απέναντι στις δυνάμεις, τις σχέσεις και τις μορφές που τείνουν να συγκροού-

νται μαζί της, με πρώτο στόχο την εργατική τάξη. Τελικά, η τάση πτώσης του μέσου ποσοστού κέρδους, κάτω και από την επίδραση της ταξικής πάλης, εξελίσσεται αντιφατικά, καθώς η αστική τάξη προσπαθεί να την αντιρροπήσει κινητοποιώντας μια σειρά μηχανισμούς, ενώ η εργατική τάξη με τους αγώνες της μπορεί να περιορίζει τη μάζα και το ποσοστό της υπεραξίας που αποσπά το κεφάλαιο.

Υπ' αυτό το πρίσμα, στην παρούσα κρίση αποκαλύπτονται **οι ιστορικά «καθοδικές»-παρακμιακές τάσεις του καπιταλισμού και η ιστορική παροδικότητά του**. Πάνω απ' όλα αποκαλύπτεται μια μεγάλη αλλαγή στο ιστορικό πρόσημο της εποχής. Από μια εποχή όπου το ιστορικό προβάδισμα ανήκε ξεκάθαρα στον καπιταλισμό και στις αστικές ιδέες περνάμε σε μια εποχή όπου αυτό μπορεί να κατακτηθεί από τις αντικαπιταλιστικές τάσεις και τις ιδέες τις κομμουνιστικής χειραφέτησης· σε μια νέα εποχή επαναστατικών γεγονότων, όπου αυτές οι τάσεις και ιδέες συναντιούνται και μπορούν να εμπνεύσουν το νου, τη συνείδηση και την πράξη εκατομμυρίων ανθρώπων στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο.

Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός

1 Ο καπιταλισμός εμφανίζει πολύ πιο καθαρά στις μέρες μας το διπλό του πρόσωπο. Η δυνατότητα του ανθρώπου να ζει ανθρώπινα, χάρη στην ανάπτυξη της επιστήμης, της τεχνολογίας, του πολιτισμού, της ανθρώπινης παραγωγικότητας, είναι πασιφανής. Ωστόσο η επιστήμη στα «χέρια» των καπιταλιστών στρέφει την απονεκρωμένη εργασία ενάντια στη ζωντανή, γιγαντώνει την ανεργία και τη φτώχεια, «παράγει» καταστροφές τύπου Φουκουσίμα, αναπτύσσει «έξυπνα» όπλα, αξιοποιείται για ασφυκτικό έλεγχο και αστυνόμευση των λαών, για επιβολή πολιτισμικών σκουπιδιών.

Οι εργαζόμενοι του χεριού και του πνεύματος δημιουργούν αμέτρητο πλούτο. Την ίδια στιγμή η ανισοκατανομή του μεγαλώνει κραυγαλέα: το 70% του παγκόσμιου πληθυσμού κατέχει το 3% του παγκόσμιου πλούτου και το 0,6% –30 εκατομμύρια κεφαλαιοκράτες– το 40%! Μια ισχυρή

μειοψηφία, αυτοί που θωρακίζουν τις κατοικίες-χρυσές φυλακές στα ευγενή προάστια σχεδιάζοντας ματαιόδοξα διακοπές στο διάστημα, καρπώνεται τον πλούτο με απόλυτη ιδιοτέλεια. Εκατομμύρια παιδιά δεν μπορούν ούτε να εμβολιαστούν. «Σωροί» ανθρώπων στοιβάζονται σε μίζερους παραγκουπόλεις. Ολόκληρες περιοχές μετατρέπονται σε «σκουπιδοτενεκέδες» ανθρώπων, ψυχών και αποβλήτων.

Η κοινωνική εξέλιξη δίνει τη δυνατότητα για άνθηση των ελευθεριών του σύγχρονου ανθρώπου και για κατοχύρωση του δικαιώματος των λαών να ορίζουν τις τύχες τους. Το σύστημα απαντά σε αυτή τη δυνατότητα με γενικευμένη αστική βία. Αυτήν υλοποιούν η αστυνομική καταστολή και το πολυπλόκαμο δίκτυο ελέγχου, παρακολούθησης, πειθαρχησης, η καταστρατήγηση συνταγματικά κατοχυρωμένων ελευθεριών, ο κοινοβουλευτικός ολοκληρωτισμός, ο έρπων ή και ανοιχτός φασισμός.

Οι απολογητές του καπιταλισμού αποδίδουν αυτές τις αντιφάσεις, τις κοινωνικές ανισότητες και τα αδιέξοδα της κοινωνίας στην οποία ζούμε σε παροδικές υπερβολές, ανισορροπίες ή δυσλειτουργίες του συστήματος. Κατ' αυτούς, η αγορά βρίσκει τελικά και θα βρει τρόπο να αυτορρυθμιστεί και να οδηγήσει την ανθρωπότητα σε έναν νέο κύκλο προόδου εντός του αιώνιου δήθεν καπιταλισμού. Άλλοι αποδίδουν τα «κακώς κείμενα» στην πολιτική διαχείριση του καπιταλισμού και όχι στον ίδιο ως σύστημα: στην κυριαρχία της οικονομίας επί της πολιτικής, στον νεοφιλελευθερισμό και στις παραλλαγές του, στην ηγεμονία της «πλασματικής» επί της «πραγματικής οικονομίας».

2 Πηγή της κρίσης και των κοινωνικών δεινών είναι ο σύγχρονος ολοκληρωτικός καπιταλισμός! Η νέα αυτή βαθμίδα στην

ιστορική πορεία του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής εμπεριέχει στοιχεία όλων των προηγούμενων σταδίων του. Κυρίως όμως αναμορφώνει ριζικά τον καπιταλισμό, με σημαίες τον ποιοτικά βαθύτερο χαρακτήρα της εκμετάλλευσης, την ακόρεστη δίψα για κέρδος και την πρωτοφανή αντίδραση και ανελευθερία. Συνδυάζει δηλαδή την αντιδραστική ανάπτυξη με τη βαθύτερη δυναμική των κρίσεων. Πάνω απ' όλα ωστόσο εμπεριέχει τους υλικούς-αντικειμενικούς όρους –άρα και τις δυνατότητες που αναφύονται από αυτούς– για το πέρασμα στον επόμενο κοινωνικό σχηματισμό, την κοινωνία της κομμουνιστικής διεθνιστικής απελευθέρωσης, μέσα από την πάλη για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της επιδρομής του κεφαλαίου και το ποιοτικό άλμα της επανάστασης.

«Καρδιά» του ολοκληρωτικού καπιταλισμού είναι **η ποιοτικά ανώτερη εκμετάλλευση** των εργαζομένων, με αρκετούς παλιούς και πολλούς νέους τρόπους, οι οποίοι συνδυάζουν οργανικά την απόσπαση σχετικής και απόλυτης υπεραξίας, σπρώχνουν εκατομμύρια ανθρώπους κάτω από το φυσικό όριο επιβίωσης, σε καθεστώς εξασθλίωσης, και απογειώνουν την ανεργία, την ανασφάλεια και την εργασία-λάστιχο.

Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός **υποδουλώνει με πρωτόγνωρο τρόπο όλο το είναι των εργαζομένων**. Ο μισθωτός εργάτης υπάγεται στο κεφάλαιο καθολικά: οι χειρωνακτικές του ικανότητες, οι διανοητικές του ικανότητες, ακόμη και η δημιουργικότητα, η φαντασία, η δυνατότητα συνεργασίας, η «γενική διάνοια». Ο χρόνος εργασίας παραδίδεται στον απόλυτο έλεγχο της εργοδοσίας και η καταναγκαστική αγοραπωλησία της εργατικής δύναμης κυριαρχεί συνολικά στη ζωή των μισθωτών.

Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός **μετατρέπει σε ιδιωτική ιδιοκτησία** ό,τι μπορεί να αξιοποιηθεί για παραγωγή κέρδους: παραγωγικές μονάδες και φυσικούς πόρους, αλλά και καινοτόμες ανακαλύψεις, παραδοσιακές γνώσεις, νέες εκτάσεις, νέους φυσικούς πόρους, διαδίκτυο, λογισμικό, πληροφόρηση, διάσπηση, μεταφορές, γονιδίωμα. «Όπλα» σε αυτή την επέκταση των καπιταλιστικών σχέσεων ιδιοκτησίας είναι η ιδιωτικοποίηση δημόσιων κοινωνικών υπηρεσιών, η «αξιοποίηση» της δημόσιας περιουσίας, οι πατέντες, τα copyright, οι ΣΔΙΤ.

Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός **καθολικοποιεί την αγορά**, απελευθερώνει τις αγορές εργατικής

δύναμης και υπηρεσιών· εμπορευματοποιεί πλήρως τους φυσικούς πόρους, τους ατμοσφαιρικούς ρύπους, τα απορρίμματα, την αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης, δομές και σχέσεις της οικογένειας ή της κοινότητας, την επικοινωνία, την ασφάλεια (μισθοφορικοί στρατοί, υπηρεσίες security), τα προσωπικά δεδομένα.

Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός **απειλεί τους όρους ύπαρξης της ανθρωπότητας**. Λεηλατεί τη φύση όσο δεν το έκανε ποτέ άλλοτε ο άνθρωπος στη γη. Καταληστεύει χωρίς προηγούμενο τους φυσικούς πόρους. Αποψιλώνει δάση. Ρυπαίνει την ατμόσφαιρα. Ερημοποιεί περιοχές. Οδηγεί στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, στην αλλαγή του κλίματος, στο λιώσιμο των πάγων. Μολύνει τον υδροφόρο ορίζοντα. Τροποποιεί με φράγματα τον ρου ποταμών. Αλλοιώνει τη βιοποικιλότητα με την υπεραλίευση και την υπερθήρευση, προκαλεί γονιδιακές μεταλλάξεις, οδηγεί στην εξαφάνιση ειδών της χλωρίδας και της πανίδας. Γενικεύει τη χρήση πυρηνικής ενέργειας, ακόμη και σε σειсмоγενείς περιοχές, όπως η Φουκουσίμα ή το Ακούγιου.

Ο ολοκληρωτικός καπιταλισμός, μισόν αιώνα μετά τον όλεθρο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και τη φρίκη της Χιροσίμα, **καταφεύγει συχνά στον πόλεμο**, που απειλεί και την «ευαίσθητη» περιοχή μας, ακόμα και με τη μορφή του πυρηνικού ολοκαυτώματος. Καταφεύγει σε αυτόν ως μέσο έκφρασης και διευθέτησης των ιμπεριαλιστικών ανταγωνισμών, που συνήθως παίρνουν τη μορφή εμπορικών, νομισματικών και συναλλαγματικών πολέμων· ως μηχανισμό ξαναμοιράσματος σφαιρών επιρροής, αγορών και πλουτοπαραγωγικών πόρων, με βάση τους εκάστοτε συσχετισμούς δύναμης· ως βαλβίδα εκτόνωσης της κρίσης, καθώς με τον πόλεμο γίνεται μαζική κατανάλωση των πανάκριβων προϊόντων του στρατιωτικοβιομηχανικού συμπλέγματος, καταστρέφονται παραγωγικές δυνάμεις και επιτελείται κερδοσκοπία πάνω στην ανοικοδόμηση των κατεστραμμένων περιοχών· αλλά και ως μηχανισμό πειθάρχησης του «εσωτερικού εχθρού», του «εχθρού λαού». Καθένας απ' τους δρόμους αυτούς έχει το χρώμα του χρήματος. Αποκαλύπτει τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα των σύγχρονων πολέμων.

3 Το κράτος αποτελεί βασικό-οργανικό πυλώνα του ολοκληρωτικού καπιταλισμού και της στρατηγικής του για την υπέρβαση της κρί-

σης. **Η αναδιάρθρωσή του ισχυροποιεί τον στρατηγικό-επιτελικό ρόλο του ως κέντρου της πολιτικής εξουσίας απέναντι στο λαό και εντείνει τον αντεπαναστατικό καταπιεστικό του ρόλο.** Το κράτος –και οι κυβερνήσεις που το διαχειρίζονται– παρεμβαίνει στην ταξική πάλη όχι ως ουδέτερος διαιτητής αλλά ως «πρώτο κόμμα» της αστικής τάξης. Συγκροτεί, μαζί με τους άλλους εγχώριους και διεθνείς μηχανισμούς και οργανισμούς του κεφαλαίου, τον σύγχρονο αστικό συνασπισμό εξουσίας. Αλλάζει τη σχέση κεφαλαίου-εργασίας σε όλα τα επίπεδα υπέρ του κεφαλαίου και επιβεβαιώνει με απροκάλυπτο πλέον τρόπο το ρόλο του ως «συλλογικού κεφαλαιοκράτη», ως «στρατηγείου», εκφραστή και «τοποτηρητή» των αστικών συμφερόντων.

Οι παραγωγικές και οι κοινωφελείς του δραστηριότητες, καθώς και πολλές λειτουργίες διαχείρισης δημόσιων αγαθών, ακόμα και «στενά» διοικητικού χαρακτήρα (είσπραξη φόρων, καθαριότητα κ.λπ.), ιδιωτικοποιούνται. Επιβάλλονται στη λειτουργία του αγοραία κριτήρια μέσω της λεγόμενης αξιολόγησης ή των δήθεν κριτηρίων αποδοτικότητας. Συνθλίβονται οι λειτουργίες που αφορούν την αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης (υγεία, παιδεία, ασφάλιση).

Το αστικό κράτος **ενισχύει ποιοτικά και ποσοτικά τους μηχανισμούς καταστολής**, τους εμπλουτίζει με μηχανισμούς ηλεκτρονικού καφιεδισμού και ελέγχου, τους συνδυάζει με τους ιδιωτικούς στρατούς και τις ιδιωτικές εταιρείες security. Καταπνίγει τις δυνατότητες για άνοηση των ελευθεριών και των δημοκρατικών δικαιωμάτων που γεννά η εποχή. Καταργεί ακόμα και τις τυπικές αστικές ελευθερίες, τα Συντάγματα, τους δικούς του κοινοβουλευτικούς θεσμούς. Επιτίθεται στο δικαίωμα στην αντίσταση, στη διαδήλωση, στην απειθαρχία. Ενισχύει τα όπλα της εργοδοτικής βίας εντός της παραγωγής.

Το κράτος του ολοκληρωτικού καπιταλισμού **διαμορφώνει μια νέα αρχιτεκτονική** ανάμεσα στους κεντρικούς και τους περιφερειακούς-τοπικούς θεσμούς, κι ανάμεσα σε αυτό και στους υπερεθνικούς θεσμούς (ΕΕ, ΔΝΤ, ΝΑΤΟ, ΠΟΕ). Με τον «Καλλικράτη», Περιφέρειες και Δήμοι ευθυγραμμίζονται πλήρως στην αντιλαϊκή πολιτική και στις μνημονιακές κατευθύνσεις. Σημαντικές λειτουργίες του κεντρικού κράτους (κοινωνικές κυρίως, αλλά και διαχείρισης δημόσιων αγαθών και χώρων)

περνούν στο τοπικό επίπεδο του κράτους χωρίς τα απαραίτητες χρηματοδοτήσεις. Οι κοινωνικές υπηρεσίες ωθούνται στην ιδιωτικοποίηση. Ακρωτηριάζονται οι «κοινωνικές παροχές». Μεγαλώνει η φορομνηξία. Ταυτόχρονα, με τη συμμετοχή στην ΕΕ και την Ευρωζώνη, με τα Μνημόνια, τις δανειακές συμβάσεις και την επιτροπεία, κρίσιμα στοιχεία της κρατικής λειτουργίας εντάσσονται σε –δεσμεύονται από– ένα ευρύτερο υπερεθνικό πλέγμα μηχανισμών, που δεν είναι μεν υπερκράτος, έχει όμως αποφασιστικό χαρακτήρα και, το κυριότερο, είναι πλήρως ελεγχόμενο από τα πολυεθνικά πολυκλαδικά μονοπώλια και τις τράπεζες και πλήρως αποστειρωμένο από τη λαϊκή πίεση, ακόμη και από τις αστικές κοινοβουλευτικές διαδικασίες.

Η τάση αντιδραστικής μετάλλαξης της αστικής δημοκρατίας βαθαίνει ποιοτικά. Το αστικό κράτος ολοένα και περισσότερο αποξενώνεται και αυτονομείται από την κοινωνία. Απογυμνωμένο περισσότερο από ποτέ από το μανδύα του θεσμού που υπηρετεί δήθεν το κοινό καλό, αποκαλύπτεται ως αυτό που τελικά είναι: όργανο ταξικής κυριαρχίας και χαλιναγώγησης των κοινωνικών αντιθέσεων. Το αστικό κράτος προβάλλει γυμνό με το μόνο πρόσωπο που του απέμεινε· αυτό που ταιριάζει στην άγρια λεηλασία των εργαζομένων και της φύσης.

Το κληροδοτημένο μοντέλο κοινωνικών συμμαχιών, που είχε οικοδομηθεί με άξονα τον κρατικό τομέα της οικονομίας, τους μηχανισμούς πελατείας και τα πολιτικά κόμματα, αντικαθίσταται από τις άμεσες, χωρίς πολιτικούς «μεσίτες», παρεμβάσεις των πολυπληθών οργανώσεων του κεφαλαίου. Το διαμορφωμένο, μεταπολεμικό, πολιτικό σύστημα, που με τη μια ή την άλλη παραλλαγή σφραγίζει την πολιτική ζωή του δυτικού κόσμου, φθείρεται και υποβαθμίζεται από τη δεκαετία του 1980 και μετά.

Η φθορά σε μια σειρά χώρες παίρνει τη μορφή χιονοστιβάδας μετά το ξέσπασμα της κρίσης. Εκατομμύρια ψηφοφόροι μετεωρίζονται απομακρυνόμενοι από τα παραδοσιακά αστικά κόμματα. Επιχειρείται η δημιουργία ενός νέου πολιτικού μοντέλου, που θα αντικαταστήσει αξιόπιστα και μακροπρόθεσμα το ετοιμόρροπο δικομματικό σκηνικό. Εμφανίζονται στο προσκήνιο το κόμμα-εταιρεία (Μπερλουσκόνι), το κόμμα-κίνημα (Πράσινοι) και το κόμμα ενδιαφερόντων (π.χ. κυνηγών, αυτοκινήτου, μπίρας), οι απόπειρες κατατεμαχισμού των παραδοσιακών κομμάτων, η επικίνδυνη ερωτοτρο-

πία με το ρατσισμό, τον εθνικισμό, τον τοπικισμό, το φασισμό. Ο πολιτικός τους στόχος είναι η υποβάθμιση της πολιτικής και της ιδεολογικής διαπάλης στο πνεύμα του τεχνοκρατικού ολοκληρωτισμού. Αυτόν υπηρετούν η προώθηση, σε κρίσιμες κυβερνητικές θέσεις, τραπεζιτών και ανώτατων στελεχών πολυεθνικών, όπως του Μόντι στην Ιταλία, του Παπαδήμου στην Ελλάδα, η δημόσια ομολογία ύπαρξης οργανωμένων λόμπι ανά όμιλο εταιρειών στα αστικά Κοινοβούλια

Οι κυρίαρχοι κύκλοι εξακολουθούν να αξιοποιούν τα κόμματα της Κεντροαριστεράς και τα κακέκτυπα των διαχειριστικών «αριστερών προγραμμάτων». Ωστόσο αυτά τα πειράματα έχουν τη σφραγίδα του προσωρινού, σε ένα φόντο διαρκούς αβεβαιότητας και ανεπάρκειας. Η κρίση πολιτικής ενσωμάτωσης της εργαζόμενης πλειοψηφίας γίνεται η «αχίλλειος πτέρνα» τους.

Η στροφή από τον καπιταλισμό του «κράτους πρόνοιας» στον καπιταλισμό του εθνικού και παγκόσμιου αστυνομικού κράτους αντανάκλα την αδυναμία του συστήματος να ενσωματώνει με «δημοκρατικά, κοινωνικά» μέσα το ριζοσπαστικό δυναμικό των εκμεταλλευόμενων, που εκδηλώνεται με ανεπαρκείς ακόμη, πολύμορφους και αντιφατικούς τρόπους. Την αδυναμία να υπερβούν σταθερά την κρίση και να εγκαινιάσουν μια νέα εποχή σταθερής κερδοφορίας.

4 Το «στρατόπεδο του κεφαλαίου» περιλαμβάνει, ως γνωστόν, αυτούς που ως ιδιοκτήτες-κάτοχοι μέσων παραγωγής και ανταλλαγής, ως επικαρπωτές-εκμεταλλευτές τους, ως μεγαλομέτοχοι, διευθυντικό προσωπικό και διαχειριστές της καπιταλιστικής οικονομίας, του κράτους και του αστικού πολιτικού συστήματος, ως χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο ή γαιοκτησία καρπώνονται την υπεραξία που παράγουν οι μισθωτοί εργάτες.

Στην κορυφή της πυραμίδας της αστικής τάξης βρίσκεται η **ηγεμονική μερίδα των πολυεθνικών πολυκλαδικών μονοπωλίων**, που συγκροτούνται με παλιές και σύγχρονες μορφές (π.χ. κλάστερς), συνδυάζουν τον παραγωγικό με τον χρηματοπιστωτικό βραχίονα και λειτουργούν ηγεμονικά απέναντι στα κεφάλαια μικρότερης δυναμικότητας. Η μερίδα αυτή, όλο και μικρότερη, ισχυροποιείται σήμερα ακόμη περισσότερο, καθώς αρκετά τμήματα της αστικής τάξης συντρίβονται από την κρίση,

τη διεθνοποίηση και τον ανταγωνισμό. Ταυτόχρονα, άλλες μερίδες για να επιβιώσουν μπαίνουν κάτω από τις φτερούγες πολυεθνικών ως συνεταίροι – από αδύναμες θέσεις– στη λεηλασία των εργαζόμενων στρωμάτων.

Αναβαθμισμένη θέση έχει κατακτήσει τα τελευταία είκοσι χρόνια η **χρηματοπιστωτική μερίδα** του κεφαλαίου, η πιο παρασιτική και νομαδική, μα και η πιο άπληστη και επιθετική, που συνεχίζει να ενισχύεται. Σε αυτή την αναβάθμιση –ενδεικτική της σήψης του καπιταλισμού– συνέβαλαν αφενός η στυγνή μηχανή του χρέους και οι νέες τεχνολογικές δυνατότητες, αφετέρου η στροφή προς τη χρηματοπιστωτική σφαίρα κεφαλαίων που επιζητούσαν εκεί τα κέρδη –έστω πρόσκαιρα και ριψοκίνδυνα– που δεν εξασφάλιζαν στην «πραγματική» οικονομία.

Οι πολυεθνικοί πολυκλαδικοί γίγαντες συγκροτούν γύρω τους ένα **πλατύτερο αστικό μπλοκ**, που στέκεται απέναντι στους εργαζομένους. Σε αυτό συμμετέχουν και τα άλλα τμήματα της αστικής τάξης. Γύρω του αναδιοργανώνεται το **δίκτυο των κοινωνικών συμμαχιών** του κεφαλαίου με τμήματα των αγροτών, των ελευθεροεπαγγελματιών, των παραδοσιακών μικρομεσαίων και των ενδιάμεσων στρωμάτων που κατέχουν υψηλή διευθυντική θέση στην κρατική υπαλληλία ή στις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

5 Η κοινωνικοποίηση της παραγωγής, η πρωτοφανής και πολύμορφη διεθνοποίηση του κεφαλαίου και τα νέα δεδομένα στις επικοινωνίες και τις μεταφορές από τη μια και από την άλλη η διεθνής και με παγκόσμιες επιδράσεις καπιταλιστική κρίση, η αστική πολιτική που προωθείται ως απάντηση σε αυτήν και οι ενδοκαπιταλιστικές αντιθέσεις οδηγούν σε **κρίση τις διεθνείς σχέσεις** των χωρών του καπιταλισμού. Τροφοδοτούν τάσεις αναδιάταξης των σχέσεων αυτών, των ιμπεριαλιστικών κέντρων, του συσχετισμού δύναμης, των συμμαχικών μπλοκ, της «γεωγραφίας» των παραγωγικών μονάδων, των εμπορικών δρόμων.

Κυρίαρχο χαρακτηριστικό αυτών των τάσεων είναι η ποιοτική ισχυροποίηση της θέσης των πολυεθνικών πολυκλαδικών κολλοσσών, των υπερεθνικών αστικών οργανισμών (ΔΝΤ, ΝΑΤΟ, ΠΟΕ κ.λπ.), των ηγεμονικών ιμπεριαλιστικών κέντρων – γενικά στην ΕΕ και στην περιοχή. Στο «πρόσωπο» όλων αυτών ο ελληνικός λαός

και οι λαοί όλου του κόσμου αναγνωρίζουν τους σύγχρονους πλανητικούς δυνάστες-επικυρίαρχους του «έθνους των εργαζομένων». Αναγνωρίζουν τις δυνάμεις που βρίσκονται πίσω από καθεστώτα επιτροπείας και τοκογλυφικά χρέη, από ενεργειακούς και εμπορικούς ανταγωνισμούς, από ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και πολέμους. Πίσω από ολοκληρώσεις σαν την ΕΕ και, πάνω απ' όλα, πίσω από μηχανισμούς διπλής εκμετάλλευσης (εθνικής και διεθνικής), που ξεπερνούν σε αγριότητα ακόμη και την αποικιοκρατία, φέρνοντας αμύθητο πλούτο σε μια χούφτα καπιταλιστών και ασύλληπτη εξαθλίωση σε δισεκατομμύρια ανθρώπων.

Παράλληλα, **ενισχύεται η τάση της ανισόμετρης οικονομικής-κοινωνικής ανάπτυξης** των χωρών της καθολικής εμπορευσιμότητας, γεγονός που καταρρακώνει τις θεωρίες περί «σύγκλισης» εντός ΕΕ και οδηγεί σε έναν **πολυπολικό πλέον κόσμο**. Στο τοπίο αυτό, ενισχύονται και οι τάσεις συνεργασίας και αλληλεξάρτησης (ΕΕ, Διατλαντική Συνεργασία ΗΠΑ-ΕΕ, ΗΠΑ-Κίνα, ΕΕ-Ρωσία), λόγω των διαπλεκόμενων οικονομικών συμφερόντων και της απειλητικής όξυνσης των κοινωνικών και εθνικών αντιθέσεων σε συνθήκες δομικής κρίσης.

Αυτός ο σύγχρονος πολυπολικός κόσμος όμως είναι κόσμος συγκρούσεων, στον οποίο **δεν μπορεί να υπάρξει ειρήνη και ασφάλεια** για τους λαούς. Οι στρατηγικές αντιπαλότητες για το εμπόριο, τις επενδύσεις, τις τεχνολογικές καινοτομίες θα συνοδεύονται από μια σύγχρονη κούρσα εξοπλισμών, στρατιωτικούς ανταγωνισμούς, πολεμικά επεισόδια, ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και μάχες για την εδαφική επέκταση και κυριαρχία.

Το αστικό μπλοκ, αν και είναι ενωμένο απέναντι στους εργαζομένους, διασχίζεται από οξύτατους ανταγωνισμούς – που γίνονται πιο έντονοι όσο παραμένει η κρίση και καρκινοβατούν τα κέρδη. Ο ανταγωνισμός, ο δεύτερος μετά την εκμετάλλευση βασικός νόμος του καπιταλισμού, είναι «πανταχού και πάντοτε παρών»: Ανάμεσα στα αστικά κράτη και στα πολυεθνικά πολυκλαδικά μονοπώλια· ανάμεσα στη μικρή και τη μεγάλη αστική τάξη, αλλά και ανάμεσα στα διάφορα τμήματα του κεφαλαίου· ανάμεσα στα ιμπεριαλιστικά κέντρα και στο εσωτερικό κάθε ιμπεριαλιστικού κέντρου, κάθε καπιταλιστικής ολοκλήρωσης, όπως η ΕΕ, κάθε καπιταλιστικού σχηματισμού.

Το διεθνές κεφαλαιοκρατικό σύστημα, όπως οικοδομήθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, θα είναι **σχεδόν αγνώριστο σε λίγα χρόνια** λόγω της μεγάλης ισχυροποίησης νέων καπιταλιστικών δυνάμεων και της ιστορικής μεταφοράς των κέντρων παραγωγής του πλούτου από τη Δύση στην Ανατολή, και δευτερευόντως στη Λατινική Αμερική και την Αφρική. Μολονότι οι ΗΠΑ πιθανότατα θα παραμείνουν τα αμέσως επόμενα χρόνια η πιο ισχυρή δύναμη, η σχετική ισχύς τους, ακόμη και στον στρατιωτικό τομέα, υποχωρεί. Δίπλα τους, εκτός από την ΕΕ και το δυτικοευρωπαϊκό κέντρο, προβάλλει η καπιταλιστική Κίνα (που ήδη αποτελεί την πρώτη εμπορική δύναμη και κατέχει τα μεγαλύτερα συναλλαγματικά αποθέματα στον κόσμο). Προβάλλουν, επίσης, οι χώρες BRICS (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα, Νότια Αφρική), που σχεδιάζουν δικό τους ΔΝΤ και αποθεματικό νόμισμα. Ταυτόχρονα, Ιράν, Νιγηρία, Τουρκία και Ινδονησία αναβαθμίζονται σε περιφερειακές δυνάμεις.

Ιδιαίτερα σκληρά δοκιμάζεται το ιμπεριαλιστικό κέντρο της ΕΕ, στο οποίο συμμετέχει και η Ελλάδα. Με την ΟΝΕ και το ευρώ –αλλά και με άλλες επιλογές– το δυτικοευρωπαϊκό κεφάλαιο επιχείρησε να δώσει νέα οικονομική-πολιτική ώθηση στην ευρωπαϊκή καπιταλιστική ολοκλήρωση. Αυτή η στρατηγική έπληξε τους εργαζομένους και ταυτόχρονα όξυνε τις ενδοαστικές αντιθέσεις, ενέτεινε την ανισόμετρη ανάπτυξη, ισχυροποίησε τις πολυεθνικές και παγίωσε την ηγεμονική θέση του γερμανικού καπιταλισμού. Το ξέσπασμα της κρίσης αποκάλυψε –πέρα από τις αντιφάσεις του καπιταλισμού γενικά– τον βαθύτατο αντιδραστικό χαρακτήρα της ΕΕ, καταρράκωσε τους μύθους περί «σύγκλισης», «κοινοτικής αλληλεγγύης» και «ασπίδας ενάντια στην κρίση» και ανέδειξε τα όρια και τις αντιφάσεις της καπιταλιστικής ολοκλήρωσης. Η ΕΕ «βιώνει» την κρίση πιο βαθιά και παρατεταμένα. Επιχειρεί να την υπερβεί αντιγράφοντας τις πιο άγριες αντιλαϊκές συνταγές του ΔΝΤ, προωθώντας μορφές ανώτερης πολιτικής ενοποίησης (μέσω μηχανισμών χρηματοδότησης, εποπτείας, ισχυροποίησης μη εκλεγμένων οργάνων κ.ά.), ενισχύοντας την ανισομετρία και την ανακατανομή του πλούτου υπέρ των πιο ισχυρών πολυεθνικών μερίδων και εμποδώνοντας τη γερμανική ηγεμονία – μέσα, βέβαια, από πλήθος ανταγωνισμών και αντιθέσεων.

Η κρίση στον ελληνικό καπιταλισμό

Η κρίση στην Ελλάδα και σε ορισμένες χώρες της «περιφέρειας» της ΕΕ εκδηλώνεται με υπερωξυμένο τρόπο. Στο τέλος του 2013 η πτώση του ΑΕΠ στην Ελλάδα θα είναι παγκοσμίως η δεύτερη μεγαλύτερη πτώση τα τελευταία 100 χρόνια (μετά από εκείνη του 1929 στις ΗΠΑ), ενώ η ύφεση θα είναι η πρώτη σε διάρκεια στο ίδιο διάστημα.

Στον πυρήνα της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού βρίσκονται οι γενικότερες αιτίες της κρίσης του ολοκληρωτικού καπιταλισμού – άλλωστε ο ελληνικός καπιταλισμός έχει ήδη ενσωματώσει σε μεγάλο βαθμό τους βασικούς μετασχηματισμούς του νέου σταδίου. Το βάθος και ο υπερωξυμένος χαρακτήρας της «ελληνικής κρίσης» ωστόσο σχετίζονται και με μια σειρά ιδιαίτερους παράγοντες.

Σχετίζονται με **το μοντέλο** που είχε ως πρόσηφα ο ελληνικός καπιταλιστικός σχηματισμός και όσοι άλλοι βρίσκονται σε ανάλογη μοίρα: τη στρεβλή παραγωγική βάση, τη φοροασυλία του πολυεθνικού κεφαλαίου, τη μικρή εσωτερική αγορά, τις διευκολύνσεις στους βιομηχάνους, τους εργολάβους «μεγάλων έργων» και τους εφοπλιστές, τις τεράστιες πολεμικές δαπάνες.

Σχετίζονται με την **ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη**, που είχε –και έχει– στρατηγική σημασία για την αστική τάξη: αύξανε την πολιτική ισχύ της απέναντι στο εργατικό κίνημα, αναβάθμιζε τις προσδοκίες ή τη θέση της στο διεθνές σκηνικό και ωφελούσε τα πιο δυναμικά τμήματα του κεφαλαίου, κυρίως το τραπεζικό και εκείνο που είχε πολυεθνική πολυκλαδική διαπλοκή. Με τη συμμετοχή στην ΕΕ και την ΟΝΕ όμως διευρύνθηκε η ισχύς των πολυεθνικών και του χρηματοπιστωτικού τομέα, αποδιαιρθρώθηκε και αναδιαιρθρώθηκε ο παραγωγικός ιστός (λόγω ανταγωνισμού, συμπίεσης ζωτικών τομέων της παραγωγής, καταστροφής μικρομεσαίων επιχει-

ρήσεων και των πιο αδύναμων μερίδων του κεφαλαίου, που δραστηριοποιούνται κυρίως στην εσωτερική αγορά). Ταυτόχρονα, επιδεινώθηκε το εμπορικό ισοζύγιο, γιγαντώθηκε το χρέος, απογειώθηκε η ανισόμετρη ανάπτυξη (αντί της πολυδιαφημισμένης σύγκλισης), ενισχύθηκε η οικονομική και πολιτική ηγεμονία του γερμανικού ιμπεριαλισμού – με ό,τι αυτό συνεπάγεται (μεταφορά κερδών και υπεραξίας αλλά και απώλεια εθνικής αυτοτέλειας). Οι συνέπειες όλων αυτών ήταν δραματικές πάνω απ' όλα για την εργαζόμενη πλειοψηφία.

Ο αστικός συνασπισμός εξουσίας επιχειρεί να απαντήσει στη βαθιά ιστορική κρίση του ελληνικού καπιταλισμού με μια **αντιδραστική κοινωνική και πολιτική αναδιάρθρωση. Με μια ποιοτική τομή**, η οποία οδηγεί σε μια κοινωνική γενοκτονία, σε μια ανθρωπιστική κρίση, που όμοιά της δεν υπήρξε από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και του Εμφυλίου. Πρόκειται για μια αντεργατική αντεπαναστατική επιδρομή, που προωθείται με πρωτοφανή σφοδρότητα, καταβαραθρώνει συνολικά την εργατική τάξη και τα φτωχότερα λαϊκά στρώματα και επιβάλλει ολοκληρωτικό καθεστώς σε βάρος των λαϊκών ελευθεριών και του εργατικού κινήματος. Στην προώθηση αυτής της στρατηγικής τομής συντάσσονται όλες οι αστικές δυ-

νάμεις, με βάση τη συμμαχία ελληνικής και διεθνούς αστικής τάξης και υπό την ηγεμονία των πολυεθνικών πολυκλαδικών μονοπωλίων και των υπερεθνικών μορφών οργάνωσής τους, όπως η ΕΕ.

Η ελληνική αστική τάξη, βέβαια, βλέπει την κερδοφορία της να μειώνεται και τη θέση της να υποβαθμίζεται στην ΕΕ και διεθνώς. Αναγκάζεται να «αποδώσει» ένα σημαντικό τμήμα της υπεραξίας που παράγεται στην Ελλάδα στο πολυεθνικό πολυκλαδικό κεφάλαιο (μέσω χρέους και Μνημονίων). Να του εκχωρήσει κρίσιμους τομείς της υλικής παραγωγής, του ορυκτού και φυσικού πλούτου, των υποδομών, της ενέργειας, των υπηρεσιών, των τραπεζών. Να μπει κάτω από τις φτερούγες του για να επιβιώσει στο σκληρό περιβάλλον της κρίσης και του ευρωπαϊκού ανταγωνισμού. Να παραχωρήσει ειδικές οικονομικές ζώνες, να δεχτεί μορφές εποπτείας-επιτροπείας εκ μέρους των διεθνών δυναστών (ΕΕ, ΔΝΤ, πολυεθνικές, ηγεμονικές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις). Να αναζητήσει νέα πεδία αξιοποίησης και κερδοφορίας εκτός Ελλάδας. Οι εξελίξεις αυτές ανασυγκροτούν ριζικά την αστική τάξη στην Ελλάδα, την πυραμίδα και τις ηγετικές μερίδες της, το συσχετισμό δύναμης ανάμεσα στο εγχώριο και το υπερεθνικό κεφάλαιο που λειτουργεί εντός του ελληνικού καπιταλιστικού σχηματισμού.

Διαμορφώνεται πλέον ένα νέο αστικό μπλοκ από τις δυνάμεις του κεφαλαίου που δρουν εντός του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού, το οποίο –προκειμένου να αναβαθμίσει την κερδοφορία του και τη θέση του ελληνικού καπιταλισμού– γίνεται **πολύ πιο επιθετικό απέναντι στον εργαζόμενο λαό**, δρομολογεί έναν κοινωνικό πόλεμο πρωτοφανούς εκμετάλλευσης και ολοκληρωτισμού, που εξαθλιώνει το λαό και ανακατανέμει βίαια τον κοινωνικό πλούτο υπέρ του κεφαλαίου. Τις κανιβαλικές οικονομικές-κοινωνικές αλλαγές συνοδεύουν υπεραντιδραστικές πολιτικές αλλαγές με στόχο την ιστορική συντριβή του εργατικού κινήματος και της κομμουνιστικής χειραφέτησης. Στην υλοποίηση αυτής της βάρβαρης επιδρομής συντάσσονται όλες οι αστικές δυνάμεις, εθνικές και διεθνικές –παρά τους έντονους ανταγωνισμούς τους–, με ενιαία στόχευση, με βάση τη συμμαχία ελληνικής και διεθνούς αστικής τάξης, παραγωγικού και χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου.

Με αλληπάλληλα κοινοβουλευτικά πραξικοπήματα, οι πολιτικές δυνάμεις που κυβερνούν τα τε-

λευταία χρόνια υλοποιούν αυτή την αντιδραστική ανασυγκρότηση του ελληνικού καπιταλισμού. Αν τα καταφέρουν, θα καλυφθεί η σχετική «υστέρησή» του, θα ενσωματωθούν και στην Ελλάδα τα κύρια στοιχεία του ολοκληρωτικού καπιταλισμού τη στιγμή που αυτός αναδεικνύει το πιο αποκρουστικό του πρόσωπο, την ουσία του ως νέου σταδίου ανάπτυξης και κρίσης του καπιταλισμού. Είτε όμως η θέση του ελληνικού καπιταλισμού στο διεθνές κεφαλαιοκρατικό στερέωμα ενισχυθεί είτε όχι, η επιβολή της ανασυγκρότησής του θα οδηγήσει σε ραγδαία επιδείνωση της θέσης της εργασίας έναντι του κεφαλαίου.

Σε αυτές τις συνθήκες, το χάσμα ανάμεσα στο στρατόπεδο της εργασίας και των νέων χειραφετητικών δυνατοτήτων και τάσεων από τη μια και στο στρατόπεδο του κεφαλαίου και της καθήλωσης στην αθλιότητα της υπεραξίας και της εκμετάλλευσης από την άλλη γίνεται αβυσσαλέο στην Ελλάδα. **Η σύγκρουση που ωριμάζει ανάμεσα τους είναι πρωτοφανής σε βάθος και σφοδρότητα**, είναι ποιοτικά ανώτερη και ιστορικά πιο κρίσιμη στην αλυσίδα των επαναστατικών αγώνων και αποπειρών που υπήρξαν στον τόπο μας, στο πλαίσιο του διεθνικού αγώνα της παγκόσμιας εργατικής τάξης. Τις προσεισμικές δονήσεις της τις ζούμε στις αναμετρήσεις του σήμερα· άλλοτε ανιχνεύουμε τα υπόγεια ρεύματα που ωθούν στην κορύφωσή της. Μια κορύφωση που θα εκδηλωθεί σε απροσδιόριστο χρόνο, θα πάρει απροσδιόριστες μορφές, αλλά σίγουρα κυοφορεί γεγονότα επαναστατικού χαρακτήρα, που θα θέσουν επί τάπητος το παμπάλαιο μα και εξαιρετικά επίκαιρο δίλημμα: **«Κομμουνιστική απελευθέρωση ή καπιταλιστική βαρβαρότητα!»**.

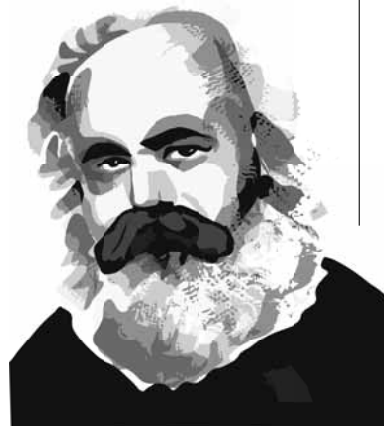
Βρισκόμαστε λοιπόν σε ένα ιστορικό σταυροδρόμι: Θα περάσει αυτή η ανασυγκρότηση, και το σφαγείο κυβερνήσεων-ΕΕ-ΔΝΤ-κεφαλαίου που την υλοποιεί, «παιανίζοντας» πάνω στο πτώμα των εργατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών; **Ή το εργατικό κίνημα και οι επαναστατικές δυνάμεις θα ανασυγκροτηθούν ριζικά και ποιοτικά** με βάση τα δεδομένα και τις απαιτήσεις της εποχής, ώστε η μαζική λαϊκή πάλη για την επιβίωση και την ανατροπή να υψώσει αποτελεσματικό αντίπαλο δέος, ανοίγοντας νέους ορίζοντες, πέραν του καπιταλισμού;

Ο Κομμουνισμός στον 21ο αιώνα

1 Οι όροι «δημοκρατία», «σοσιαλισμός», «κομμουνισμός», «κοινωνική χειραφέτηση», «επανάσταση» δέχτηκαν σοβαρά πλήγματα από τις θύελλες του 20ού αιώνα. Η δημοκρατία, εξαιτίας και της αντιδραστικής μετάλλαξης που υφίσταται η αστική δημοκρατία, στα μάτια πολλών ταυτίζεται με την άγρια εκμετάλλευση, τη νεοαποικιοκρατία, την οικονομική και εξωοικονομική βία. Ο σοσιαλισμός ταυτίζεται με τις μεταλλαγμένες σοσιαλφιλελεύθερες εκδοχές του ή τα γραφειοκρατικά εκμεταλλευτικά καθεστώτα. Ακόμη και η επανάσταση συνδέεται με την αδιέξοδη βία και την τρομοκρατία (που αρνούνται, στην πραγματικότητα, την επανάσταση) ή με ένα μονόπρακτο-καρικατούρα της επίθεσης στα «Χειμερινά Ανάκτορα».

Απ' όλους τους όρους που εξέφρασαν μεγάλες ελπίδες για το μέλλον, ο κομμουνισμός υπέστη τη μεγαλύτερη φθορά. Στους σχεδόν δύο αιώνες της διαδρομής του, συνδέθηκε με μεγαλειώδεις στιγμές της πάλης για κοινωνική χειραφέτηση, με καινοτόμα κινήματα και επαναστατικά κόμματα. Πάνω απ' όλα συνδέθηκε με την απελευθερωτική εποποιία που ξεκίνησε με τον κόκκινο Οκτώβρη και άνοιξε νέους ορίζοντες απελευθέρωσης των λαών. Η κατάληξη του «υπαρκτού σοσιαλισμού» όμως τραυμάτισε καίρια τον ίδιο τον κομμουνισμό και τον συνέδεσε με το αντίθετό του: την καταπίεση, την ιδιόμορφη εκμετάλλευση, την ανελευθερία, τη γραφειοκρατία, τα αστικά παραγωγικά πρότυπα. Καίρια τον έπληξε επίσης η ιστορική ανεπάρκεια στην πρακτική και την εξέλιξη του κομμουνιστικού κινήματος.

Αν ενδίδαμε στην ταύτιση του κομμουνισμού με αυτά τα καθεστώτα, θα ήταν σαν να υποχωρούσαμε μπροστά στους προσωρινούς νικητές. Θα ήταν κυρίως σαν να υποτιμούσαμε τις δυνατότητες και την αναγκαιότητα της σύγχρονης κοινωνίας. Θα διαπράτταμε μέγιστη

...ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

αδικία σε βάρος των ηττημένων· όλων εκείνων των πολυάριθμων ανώνυμων και επώνυμων ανδρών και γυναικών που βίωσαν με πάθος τα κομμουνιστικά ιδεώδη και τα διατήρησαν ζωντανά κόντρα στις γελοιογραφίες και τις παραποιήσεις τους.

Τίποτε απ' όλα αυτά ωστόσο δεν στάθηκε ικανό να ακυρώσει το χειραφετητικό φορτίο του κομμουνισμού.

2ο κομμουνισμός αντιπροσωπεύει τη συλλογική ιδιοκτησία του κοινωνικού πλούτου έναντι της ιδιωτικής αρπαγής. Τη διασφάλιση των κοινών αγαθών της ανθρωπότητας, φυσικών και πολιτισμικών. Την αυθεντική ισότητα έναντι των διακρίσεων και του αποκλεισμού, την αλληλεγγύη έναντι του εγωιστικού υπολογισμού και του ανταγωνισμού. Εκφράζει την κοινωνική δικαιοσύνη έναντι της αδικίας. Τη συλλογική αυτοδιεύθυνση έναντι του καταπιεστικού εξουσιασμού. Προσδιορίζει το πραγματικό ανθρώπινο μέτρο της ικανοποίησης των αναγκών έναντι της αξιοθρήνητης εμπορικής αξιολόγησης και του νόμου της αξίας. Παραπέμπει σε

ένα κριτήριο για τον πλούτο μέσω μιας σύγχρονης οικο-κομμουνιστικής ανάπτυξης.

Ο κομμουνισμός είναι ο στόχος και η πράξη ενός κινήματος που υπερβαίνει την κατεστημένη τάξη πραγμάτων, η «διαρκής κήρυξη επανάστασης». Δεν είναι μόνο Ιδέα, επαγγελία και όνομα ενός τρόπου παραγωγής που βασίζεται στην αλλαγή των σχέσεων ιδιοκτησίας και εξουσίας.

Είναι ο σκοπός που καθώς αναδύεται από το κίνημα το προσανατολίζει. Του επιτρέπει –εν αντιθέσει προς τις χωρίς αρχές πολιτικές, τις αποσπασματικές δράσεις και τους καθημερινούς αυτοσχεδιασμούς– να προσδιορίσει τι μας φέρνει πιο κοντά σε αυτόν το σκοπό και τι μας απομακρύνει από αυτόν. Είναι επομένως μια ρυθμιστική στρατηγική και ένα πρόγραμμα που παραπέμπει και προσανατολίζει το κίνημα αδιαχώριστα και αδιάκοπα στο όραμα μιας άλλης κοινωνίας με δικαιοσύνη, ισότητα, αλληλεγγύη: της κομμουνιστικής κοινωνίας.

Είναι μια δυνατότητα της κοινωνίας που στηρίζεται στις τάσεις που ενυπάρχουν στον σύγχρονο καπιταλισμό, οι οποίες τείνουν να σπάσουν το εκμεταλλευτικό του περίβλημα, και επιδιώκει την κατάργηση της καπιταλιστικής άρνησης να αναπτυχθούν και να μετασχηματιστούν με κριτήριο τις ανθρώπινες ανάγκες. Δυνατότητα που μπορεί να υλοποιηθεί μόνο αν δράσουν οι άνθρωποι με πρόγραμμα και οργάνωση.

Είναι η μορφή κοινωνικής απελευθέρωσης, ο τρόπος παραγωγής που προκύπτει ως έκφραση των δυνατοτήτων, των αναγκών και των απαιτήσεων της κοινωνικής πλειονότητας, ως λύση που αντιπροσωπεύει τη χειραφετητική τάση της εργατικής τάξης και των άλλων καταπιεζόμενων στρωμάτων.

Είναι ο δρόμος και τα μέσα για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Δρόμος ταξικής δράσης, κοινωνικής ανατροπής και όχι κοινοβουλευτικού περιπάτου ή μεταρρυθμιστικών ουτοπιών. Δρόμος μαζικού αγώνα του εργατικού-λαϊκού κινήματος κι όχι κυβερνητικής ή άλλης ανάθεσης, αυτόκλητων σωτήρων και κομμάτων-φρουρίων. Δρόμος **επαναστατικής τακτικής**, η οποία ιδιαίτερα σήμερα κρίνεται και δοκιμάζεται στο αν θα αποκρούσει και θα ανατρέψει την καπιταλιστική επέλαση και τη λαϊκή εξαθλίωση, απαντώντας στις ζωτικές ανάγκες του λαού για επιβίωση, δουλειά, αξιοπρεπή μισθό, κατοικία, υγεία, παιδεία, ασφάλιση· αλλά και στο αν

θα επιταχύνει-προετοιμάσει την αντικαπιταλιστική επανάσταση.

Είναι συλλογική δημιουργία των λαϊκών μαζών που, στην εξέλιξη της ταξικής πάλης, οικοδομούν θεσμούς, οργανώσεις, αξίες, πολιτισμό που προεικονίζουν μια κοινωνία κομμουνιστικής χειραφέτησης. Είναι εκείνη η συνεταιριστική ανάπτυξη της αυτοδιευθυνόμενης κοινωνίας η πρόοδος της οποίας βασίζεται σε έναν πρωτότυπο συνδυασμό ατομικού και συλλογικού. Σε αυτόν το συνδυασμό, η ελεύθερη ανάπτυξη του καθενός είναι όρος για την ελεύθερη ανάπτυξη όλων. Ο καθένας και η καθεμιά είναι το μοναδικό ον, η ανεπανάληπτη ξεχωριστή προσωπικότητα που η ανάπτυξη και η ικανοποίηση των ιδιαίτερων αναγκών της συμβάλλουν στην καθολική ανάπτυξη του ανθρώπινου είδους. Η ανάπτυξη του ατόμου δεν συγχέεται με τον χονδροειδή εξισωτισμό ούτε με τις αυταπάτες ενός «παραμορφωτικού» ατομικισμού. Η χειραφέτηση δεν είναι μοναχικού τύπου απόλαυση.

3 Η κοινωνία και το κίνημα της κομμουνιστικής απελευθέρωσης αποτελούν **εσωτερική αναγκαιότητα για την ανθρωπότητα** με βάση τις αντιθέσεις, τους κινδύνους και τα όρια της καπιταλιστικής κοινωνίας. Ζώντας σε έναν κόσμο που συντρίβει ανθρώπινες ανάγκες, υπάρξεις και ψυχές, μια κοινωνία χωρίς όραμα κι ελπίδα, που δολοφονεί τη φύση κι απειλεί την ύπαρξη του πλανήτη, οι άνθρωποι του μόχθου και οι νέοι έχουν ανάγκη και μπορούν να αρθούν ως την αναζήτηση μιας κοινωνίας που θα απελευθερώνει από τη σύγχρονη καπιταλιστική αθλιότητα. Η μορφή κοινωνικής χειραφέτησης που απαντά σε αυτή την ανάγκη είναι η κομμουνιστική απελευθέρωση! Γι' αυτό μπορεί να έρθει και πάλι στο προσκήνιο, λίγες δεκαετίες μετά τους φιλάρεσκους πανηγυρισμούς τους για την πτώση του Τείχους και την κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού».

Ο κομμουνισμός ως κοινωνία και κίνημα κοινωνικής απελευθέρωσης έχει **βαθιές ρίζες σε τάσεις που ξεπηδούν από «την καρδιά του πιο άκαρδου κόσμου».** Αντιπροσωπεύει τους **υλικούς-αντικειμενικούς όρους** και τις δυνατότητές τους για μια καλύτερη ζωή, που προκύπτουν από τον κοινωνικό πλούτο που δημιουργούν οι εργαζόμενοι της υλικής και άυλης παραγωγής, των υπηρεσιών και του πολιτισμού, την ιλιγγιώδη

ανάπτυξη της επιστήμης και των παραγωγικών δυνάμεων, τα άλματα στην κοινωνικοποίηση της παραγωγής. Εκφράζει **τάσεις** που ενυπάρχουν αλλά αναπτύσσονται στρεβλά και αντιφατικά από τον καπιταλισμό, αναδεικνύοντας τον ιστορικά παροδικό, παρωχημένο και αντιδραστικό χαρακτήρα του και τις δυνατότητες που δίνει στην ανθρωπότητα η ποιοτικά μετασχηματισμένη και απελευθερωμένη από τα καπιταλιστικά δεσμά ανάπτυξη των τάσεων αυτών. **Αντιστοιχεί στις ικανότητες ενός σύγχρονου προλεταριάτου** πιο μορφωμένου, δημιουργικού, πολυάριθμου, κοινωνικοποιημένου, διεθνοποιημένου, ικανού να πάρει τη ζωή του στα χέρια του: να ζήσει χωρίς εργοδότες και κράτος, να διευθύνει και να διαχειριστεί την παραγωγή και τις δημόσιες υποθέσεις, να απελευθερώσει μαζί με τον εαυτό του και όλη την κοινωνία.

4 Οι κατακτήσεις της εργασίας, της επιστήμης, της τεχνικής και του πολιτισμού –γενικά των παραγωγικών δυνάμεων– εντός του καπιταλισμού έχουν διαμορφώσει ποιοτικά ανώτερους από ποτέ **αντικειμενικούς-υλικούς όρους** και δυνατότητες χειραφέτησης του κοινωνικού ανθρώπου. Οι σημερινές στο έπακρο ανεπτυγμένες σχέσεις εκμετάλλευσης και ταξικής καταπίεσης αποτελούν το βασικό εμπόδιο στο μετασχηματισμό και στην αξιοποίηση των απελευθερωτικών όρων στο πλαίσιο μιας συνειδητής, αρμονικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των ανθρώπων και μεταξύ ανθρώπου-φύσης.

Στο εσωτερικό των κεφαλαιοκρατικών κοινωνιών, αυτοί οι υλικοί όροι, αυτές οι σύγχρονες κοινωνικές δυνάμεις ασφυκτιούν στα οπισθοδρομικά όρια της καπιταλιστικής ιδιοκτησίας και στην ποδηγέτησή τους από το κεφάλαιο. Αυτοί –σε συνδυασμό με την ανεπτυγμένη όσο ποτέ ποσοτικά και ποιοτικά σύγχρονη εργατική τάξη– συνθέτουν την υλική-αντικειμενική βάση υπεροχής των τάσεων επαναστατικής, κομμουνιστικής χειραφέτησης απέναντι στις τάσεις διαιώνισης του καπιταλισμού. Αποτελούν το θεμέλιο της άποψης των κομμουνιστών ότι η κοινωνία της εργατικής χειραφέτησης αποτελεί πραγματική δυνατότητα, που αναγεννιέται κι ωριμάζει μέσα στους κόλπους της παλιάς κοινωνίας.

Μήπως η αστική τάξη, ενεργοποιώντας στην παραγωγική διαδικασία τις ανώτερου επιπέδου ικανότητες των εργαζομένων (δημιουργικότητα, φαντα-

σία, πρωτοβουλία, ικανότητα διεύθυνσης, συνεργατικό πνεύμα), δεν απελευθερώνει –για τμήματα εργαζομένων– ικανότητες που συνδέονται με τη «γενική κοινωνική διάνοια» και την «κοινωνικά συνδυασμένη εργασία»; Δεν ενισχύει το ρόλο τους ως κύρια παραγωγικής δύναμης; Δεν αποκαλύπτει ότι η σύγχρονη εργατική τάξη είναι το πραγματικό «νεύρο» της παραγωγής κι ότι ο «εργάτης μπορεί χωρίς αφεντικά»;

Μήπως ακόμη και η μαζική ανεργία ή η ελαστική απασχόληση, τα πιο ολέθρια κοινωνικά χαρακτηριστικά του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, σε συνδυασμό με την αφθονία των παραγόμενων αγαθών, δεν αντανakλούν την ιστορική τάση για μείωση του χρόνου εργασίας; Δεν αποκαλύπτουν πως ο άνθρωπος μπορεί να δουλεύει λίγο, παράγοντας πολλά και ποιοτικά αγαθά, και να αμείβεται ικανοποιητικά; Να έχει αρκετό χρόνο για να ασχολείται με τα κοινά, τον πολιτισμό;

Οι νέες τεχνολογίες –ιδίως στις επικοινωνίες, στην πληροφορική, στη βιοτεχνολογία– αποκαλύπτουν πρωτίστως τη δυνατότητα για μια βαθιά πολιτική-πολιτιστική επανάσταση στην εργασία και συνολικά στη ζωή του εργάτη-δημιουργού. Η μαζική εφαρμογή των τεχνολογιών αυτών μετασχηματίζει σε απλές διαδικασίες εργασιακά καθήκοντα που ως χτες απαιτούσαν μεγάλη ειδικευση και δεξιότητες, και δρομολογεί νέους τρόπους κοινωνικού συνδυασμού της εργασίας και αξιοποίησης της «γενικής διάνοιας». Έτσι, οι εργάτες τείνουν ή μπορούν να έχουν συνολική εικόνα της παραγωγής, της εμπορίας αγαθών, της διακίνησης κεφαλαίων, του πολιτισμικού ανθρώπινου πλούτου. Η οργάνωση και η διαχείριση της παραγωγής και των κοινωνικών υποθέσεων μετατρέπεται σε υπόθεση που μπορεί να την ασκεί ο σύγχρονος συλλογικός εργάτης. Το διαχρονικό εργατικό αίτημα «να σπάσει ο διαχωρισμός σε διευθυντές και εκτελεστές» προβάλλει ως χειροπιαστή δυνατότητα. Αφαιρείται σε μαζική κλίμακα το πέπλο των πολύπλοκων, αποκλειστικών δήθεν διοικητικών ικανοτήτων και καθηκόντων των επιστατών, των μάντζερ, των διευθυντών και τελικά τις ίδιες της αστικής τάξης. Όλοι αυτοί πλέον απομένουν γυμνοί, έτσι όπως τους γέννησε η κοινωνική τους μήτρα: σαν άχρηστα, βλαβερά παρτίκια που σφετερίζονται το μόχθο και τις δεξιότητες των εργατών-δημιουργών και τις δυνατότητες που τους παρέχουν η επιστήμη και η τεχνολογία.

Η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στην παραγωγή αποκαλύπτει, ταυτόχρονα, πως δεν είναι πλέον ουτοπία να παράγονται προϊόντα-αξίες χρήσης αντί για εμπορεύματα-ανταλλακτικές αξίες. Αυτό υποδηλώνουν το ελεύθερο λογισμικό και η τεράστιας κλίμακας ελεύθερη διακίνηση-«κλοπή» προϊόντων software, που αποδιαιρθώνει αγορές και τους προϋπολογισμούς κολοσσών της πληροφορικής. Το ίδιο το «πρόγραμμα παραγωγής», δηλαδή το προϊόν της επιστήμης και της γνώσης που καθοδηγεί την παραγωγή, εμφανίζει άμεσα και έντονα στοιχεία κρίσης του εμπορευματικού του χαρακτήρα. Αν σκεφτεί κανείς πως μέσω των τεχνολογιών του διαδικτύου, δωρεάν ή με ελάχιστο κόστος, υπάρχει πρόσβαση σε χιλιάδες τόμους λογοτεχνίας, έργα μουσικής και πίνακες ζωγραφικής, οδηγείται στο συμπέρασμα πως ο πλούτος της επιστήμης και της τέχνης μπορεί να γίνει παλλαϊκό κτήμα.

Αλλά μήπως και οι ορμητικές δυνάμεις της «παγκοσμιοποίησης» και των καπιταλιστικών ολοκληρώσεων, που εμφανίζονται με τις αποκρουστικές μορφές της ΕΕ, του ΔΝΤ και των πολυεθνικών πολυκλαδικών μονοπωλίων, δεν αποκαλύπτουν ταυτόχρονα την κοινωνική τάση για κατάργηση των συνόρων, κοινωνικοποίηση της παραγωγής αλλά και του παραγόμενου πλούτου; Την αναγκαιότητα και τη δυνατότητα για παγκόσμια συνεργασία, που προσκρούουν στην ύπαρξη ανταγωνιζόμενων εθνικών κρατών, περιφερειακών ολοκληρώσεων και ιμπεριαλιστικών κέντρων;

Η ίδια η ανάπτυξη του καπιταλισμού, μ' όλη της την κοινωνική βαρβαρότητα, δημιουργεί συνεπώς εδώ, στο πεδίο της σημερινής ταξικής αναμέτρησης, τις πρώτες ύλες για την υπέρβασή της, για τη σύγχρονη κοινωνία της εργατικής χειραφέτησης, των ελεύθερα συνεταιρισμένων παραγωγών. Δημιουργεί σχέσεις και τάσεις που αποτελούν ισάριθμες νάρκες, οι οποίες μπορούν να τον ανατινάξουν.

Αποκαλύπτει τη ρεαλιστικότητα της βαθύτερης ανθρώπινης επιθυμίας να περάσει η κοινωνία από τη σημερινή πολιτική κατάσταση, στην οποία η πολιτική ταυτίζεται με την εξουσία επί των ανθρώπων, σε μια νέα κοινωνική πραγματικότητα, όπου οι άνθρωποι θα «εξουσιάζουν» και θα διαχειρίζονται όχι ανθρώπους αλλά πράγματα (πόρους, φυσικά αποθέματα, υλικά και πνευματικά δημόσια αγαθά) στο πλαίσιο μιας αυτοδιευθυνόμενης κοινωνίας – άρα και η πολιτική θα αποκτήσει τέτοιο περιεχόμενο.

Το σύνολο της προωθούμενης αστικής πολιτικής για την υπέρβαση της κρίσης στοχεύει στη ματαίωση του ραντεβού του ανθρώπου με τις σύγχρονες απελευθερωτικές δυνάμεις και δυνατότητες της κοινωνίας. Γι' αυτό και ο αντίπαλος, το σύστημα του κεφαλαίου, στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών έχει περάσει σε μια νέα ιστορική εποχή, η οποία τροποποιεί δραματικά το γήπεδο των ταξικών αναμετρήσεων.

Οι σημερινές δυσκολίες στην ανάπτυξη του εργατικού κινήματος ως το επίπεδο επιμέρους νικών και της συνολικής νίκης (της ανατροπής του καπιταλισμού) οφείλονται πρώτα απ' όλα στο γεγονός ότι το εργατικό κίνημα και οι πρωτοπορίες του δεν έχουν καταφέρει ακόμα να θεμελιώσουν μια ανασυγκρότηση αντίστοιχου βάθους και ποιότητας.

5 Ο κομμουνισμός είναι ταυτόχρονα **ανοιχτό ή υπόγειο –όμως πραγματικό– ερώτημα και αγωνία πρωτοπόρων εργατικών και λαϊκών δυνάμεων**. Συνδέεται με τις πιο προωθημένες αναζητήσεις των αγωνιστών των κινήματων που αντιστέκονται στον οδοστρωτήρα της κρίσης, της αστικής συγκρότησης, των Μνημονίων, του ΔΝΤ και της ΕΕ.

Ενυπάρχει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στα ερωτήματα: «Υπάρχει άλλος δρόμος;», «Μπορούμε να ζήσουμε έξω από την ΕΕ;», «Υπάρχει, και ποια είναι, η συνολική εναλλακτική λύση στον καπιταλισμό;». Οι απαντήσεις που δίνονται στα ερωτήματα αυτά καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα ριζοσπαστικών λύσεων, οι οποίες δύσκολα προσπερνούν την κομμουνιστική απελευθέρωση και ακόμη πιο δύσκολα αποδεικνύουν ότι υπερέχουν απέναντί της.

Το κίνημα που «έρχεται, εξαφανίζεται και ξανάρχεται», οι περιοδικές εξεγέρσεις, ακόμη και οι αψιμαχίες στα προάστια των μεγαλουπόλεων, παρά τον «τυφλό» ή και περιορισμένο ακόμη χαρακτήρα τους, συνιστούν ελπίδα και απειλή. Αυτές οι ατελείς ακόμη εκρήξεις οργής αναπτύσσονται παράλληλα με τις πιο πολιτικές και συνειδητές, όσο και ανεπαρκείς ακόμα, αντικαπιταλιστικές μετατοπίσεις, που εμφανίζονται από την αυγή του 21ου αιώνα. Μετατοπίσεις που ηγεμονεύονται ακόμη από την αστική πολιτική. Το νέο όμως ποιοτικό στοιχείο δεν είναι η –προϋπάρχουσα, εξάλλου– αδυναμία της εργατικής χειραφέτησης να μετατρέπεται σε ανεξάρτητο ηγεμονικό κοινωνικό ρεύμα. Είναι η αργή

έστω στροφή που η τάση εργατικής χειραφέτησης πραγματοποιεί, αναζητώντας μιαν αυτοτελή πολιτική παρουσία με ηγεμονική φιλοδοξία και στόχευση. Αυτή η δυναμική θα δοκιμαστεί, θα κριθεί και τελικά θα αποκρυσταλλωθεί από τη συγκεκριμένη υποκειμενική συλλογική παρέμβαση, από τη συγκεκριμένη ιστορική πρακτική του εργατικού κινήματος και των πρωτοποριών του. Δηλαδή από την ποιότητα της νέας εργατικής, κομμουνιστικής προγραμματικής πρότασης.

Το ερώτημα της κοινωνικής απελευθέρωσης το θέτει από αντίστροφο δρόμο και η στάση της αστικής τάξης. Οι εκπρόσωποι του κεφαλαίου με τη συνολική πολιτική τους μοιάζουν να λένε στους εργαζομένους και τους νέους: «Η εμείς και οι ανάγκες μας ή εσείς και οι δικές σας!».

Επιδίδουν έτσι να τους αποθαρρύνουν. Να παγιώσουν την άποψη πως δεν γίνεται τίποτα, γιατί ο αντίπαλος είναι ανίκητος. Το δίλημά τους όμως οδηγεί και σε άλλη απάντηση: «Γιατί εσείς κι όχι εμείς; Γιατί νόμος της κοινωνίας να είναι το κέρδος και όχι οι ανθρώπινες ανάγκες;». Από αυτή την απάντηση μπορεί να προκύψει το αντίστροφο από εκείνο που επιδιώκουν· μια στάση αγωνιστική, ταξική, ριζοσπαστική με βασικό της σύνθημα: «Ας γκρεμίσουμε τον σάπιο καπιταλιστικό κόσμο, πριν αυτός γκρεμίσει εμάς και τις ανάγκες μας στα τάρταρα!».

Οι αστοί έχουν κάθε λόγο να αισθάνονται άβολα στην εποχή μας, όπου –περισσότερο από ποτέ– «κάθε πραγματικός αγώνας μοιάζει με μικρογραφία της επανάστασης», και οι ρεφορμιστές να νιώθουν έξω από τα νερά τους. Οι κομμουνιστές απλώνουν το χέρι σε κάθε αγωνιζόμενο, όχι για να μείνουν στο βάλτο της εκμεταλλευτικής κοινωνίας, αλλά για να πορευτούν στο δρόμο της ανατροπής. Αναπνέουν σ' αυτές και γι' αυτές τις «μικρογραφίες», προσπαθώντας να αντιπροσωπεύουν κάθε στιγμή το συνολικό έναντι του μερικού, το διεθνικό έναντι του εθνικού, το στρατηγικό έναντι του πρόσκαιρου – όλα εκείνα τα στοιχεία που ιχνογραφούν τον μεγάλο πίνακα της κοινωνικής απελευθέρωσης.

6 Κατηγορούν τους κομμουνιστές ότι αυτά που προτείνουν είναι **έξω από την ανθρώπινη φύση**. Λες και η ιδιοτέλεια, ο ανταγωνισμός, ο εγωισμός, ο ατομισμός, ο κομπορμισμός, η επιθετικότητα, ο ρατσισμός είναι εγγεγραμμένα στο αν-

θρώπινο DNA και όχι στο DNA του καπιταλισμού και της ανθρώπινης συμπεριφοράς που ενσωματώνει τις σάπιες αξίες του. Λες κι η ευγένεια, η συλλογικότητα, η σεμνότητα, η ανιδιοτέλεια, η αλληλεγγύη, η αξιοπρέπεια, ο αλτρουισμός δεν είναι στοιχεία της κοινωνικής ανθρώπινης φύσης – και μάλιστα τα στοιχεία που έχουν γράψει τις πιο λαμπρές σελίδες στην ιστορία της ανθρωπότητας. Τις σελίδες που η αστική τάξη πασχίζει να διαγράψει, γιατί δεν αντιστοιχούν στη δική της υπόσταση, και η εργατική τάξη έχει κάθε λόγο να αναδείξει, γιατί αντιστοιχούν στη χειραφετητική πλευρά της.

Κατηγορούν τους κομμουνιστές που αντιπαρά τίθενται στην αστική αντίληψη **ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση στην αγορά**· ότι ο καπιταλισμός και η μονοδιάστατη σκέψη, ο ανταγωνισμός και ο κοινοβουλευτισμός είναι μονόδρομος. Ισχυρίζονται ότι ο κομμουνισμός είναι ίσως καλός στη θεωρία, αλλά όχι στην πράξη. Θέλουν να μας πείσουν ότι δεν έχει νόημα κι αξία η προσπάθεια για μια καλύτερη κοινωνία. Να μας ωθήσουν στη μοιρολατρία. Να αποδεχτούν οι εργαζόμενοι τον σάπιο καπιταλιστικό κόσμο, όχι γιατί είναι ο καλύτερος ή έστω καλός –γι' αυτό δεν μπορούν να πείσουν–, αλλά γιατί είναι ο μόνος δυνατός. Λαθεύουν! Ελάχιστοι πλέον μπορούν να ανεχθούν τη σύγχρονη καπιταλιστική βαρβαρότητα.

Κατηγορούν τους κομμουνιστές **ότι είναι παρωχημένοι**, ότι οι ιδέες τους αντιστοιχούν στον 19ο αιώνα και όχι στη σύγχρονη εποχή· ότι ήταν κατάλληλες για την εποχή των φουγάρων και της αλυσίδας παραγωγής, αλλά όχι για τον αιώνα της αυτοματοποιημένης παραγωγής, του διαδικτύου και της «παγκοσμιοποίησης». Τίποτα πιο ψευδές! Παρωχημένο, οπισθοδρομικό και ιστορικά ξεπερασμένο είναι το σύστημα της εκμετάλλευσης και της αγοράς. Αυτό βάζει φραγμό στην πρόοδο όλης της κοινωνίας· στρέφει το βλέμμα προς τα πίσω· ανασύρει μεθόδους εκμετάλλευσης του 19ου αιώνα· ερωτοτροπεί με κοινοβουλευτικές «χούντες» ή καταπιεστικά καθεστώτα· πνίγει επιστημονικές καινοτομίες που δεν αποφέρουν κέρδος. Ο κομμουνισμός είναι ακριβώς το αντίθετο: αντιπροσωπεύει τη νιότη του κόσμου! Εμπεριέχει ό,τι πιο πρωτοπόρο και ρηξικέλευθο έχει δημιουργήσει και δημιουργεί η ανθρωπότητα και λειτουργεί υπέρ των εργαζομένων.

Κατηγορούν τους κομμουνιστές **ότι θα πάρουν τα σπίτια και τις περιουσίες των ανθρώπων**.

Από ποιον κινδυνεύει σήμερα η κατοικία ενός εργαζομένου ή το χωράφι ενός αγρότη; Δεν είναι οι τράπεζες που τα απαλλοτριώνουν, επειδή οι άνεργοι και οι μισθολογικά εξαθλιωμένοι δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν τα δάνειά τους; Δεν είναι η Τράπεζα Πειραιώς που –αγοράζοντας την Αγροτική– «πάτησε πόδι» στο 70% της καλλιεργήσιμης γης, η οποία είναι υποθηκευμένη; Δεν είναι οι πολυεθνικές που εκτοπίζουν τους ακτήμονες από τα χωράφια τους για να παράγουν βιοκαύσιμα; Δεν είναι οι οδηγίες, οι ποσοστώσεις και οι επιδοτήσεις της ΕΕ που οδήγησαν στη συγκέντρωση της γης σε λίγα χέρια και μετέτρεψαν την Ελλάδα από «εξαγωγέα» σε «εισαγωγέα» αγροτικών προϊόντων; Δεν είναι οι πολυεθνικές, τα Mall, η απελευθέρωση των ωραρίων, η φοροληστεία που έβαλαν λουκέτο σε πολλά καταστήματα; Πλέον η κινδυνολογία τους πέφτει στο κενό! Αυτός που κινδυνεύει από τον κομμουνισμό είναι η ιδιωτική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής, η αστική τάξη, οι πολυεθνικές. Όλος ο υπόλοιπος πληθυσμός έχει συμφέρον από τον κομμουνισμό.

Κατηγορούν τους κομμουνιστές ότι **θα χτίσουν κοινωνίες χωρίς ελευθερία και δημοκρατία**. Στο σπίτι του κρεμασμένου δεν μιλάνε για σκοινί! Αυτός που διατηρεί βασιλιάδες, αυτός που αποκαθλώνει ακόμη και το δικό του «κόσμημα» –την κοινοβουλευτική δημοκρατία– και επαναφέρει την απολυταρχία και τον σύγχρονο Μεσαίωνα είναι ο καπιταλισμός. Οι κομμουνιστές, αντιθέτως, έχουν στόχο και όραμά τους την άνθηση της ευημερίας και των ελευθεριών, μια κοινωνία αξιοβίωτη και απελευθερωτική.

Κατηγορούν τους κομμουνιστές ότι **είναι απάτριδες, επειδή είναι διεθνιστές**. Άλλοι τους κατηγορούν ότι είναι υπέρ του «απομονωτισμού» και της «εθνικής περιχαράκωσης», επειδή αγωνίζονται για την αποχώρηση της Ελλάδας από την ΕΕ. Παλαιότερα τους κατηγορούσαν ως «ενεργούμενα ξένων κέντρων». Τίποτα πιο υποκριτικό! Αυτός που ακυρώνει σήμερα το δικαίωμα του λαού να ορίζει τις τύχες του είναι η ίδια η αστική τάξη της χώρας και οι σύγχρονοι δυνάστες των λαών, οι πολυεθνικές, η ΕΕ, το ΔΝΤ. Αυτοί «παραδίδουν» τα κέντρα λήψης αποφάσεων σε υπερεθνικούς μηχανισμούς, αναγορεύουν σε «εθνικό» καθήκον το ευρώ των πολυεθνικών και των τραπεζών, ληστεύουν τις πλουτοπαραγωγικές πηγές της χώρας και το λαό μέσω του χρέους. Είναι οι ίδιοι που απουσίαζαν

από την Εθνική Αντίσταση, αλλά πρωτοστατούσαν στο δωσιλογισμό. Αυτοί που άνοιξαν τα στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Μακρόνησο και αλλού. Οι ίδιοι έλειπαν από το Πολυτεχνείο και τους αγώνες του λαού για εθνική ανεξαρτησία, αλλά έφερναν τις αμερικάνικες βάσεις. Αυτοί συμπράττουν με το φασισμό. Αυτοί που απομονώνουν και περιχαρακώνουν τη χώρα και το λαό της δεν είναι οι κομμουνιστές που αγωνίζονται για την ισότιμη συνεργασία όλων των λαών, αλλά εκείνοι που περιορίζουν τον ορίζοντά τους στη λυκοσυμμαχία της ΕΕ, στον ιμπεριαλιστικό συνασπισμό του ΝΑΤΟ και στα όρια των διεθνών καπιταλιστικών οργανισμών.

Κατηγορούν τους κομμουνιστές ότι **προτείνουν το αδύνατο**. Ξεχνούν πως, απέναντι στην τάση να θεωρούμε ότι αυτό που βλέπουμε στο παρόν είναι κι αυτό που θα συνεχίσουμε να βλέπουμε στο μέλλον, η ιστορία των λαών έχει να δείξει αναπάντεχες καταρρεύσεις θεσμών, εκπληκτικές αλλαγές από απρόσμενες εξεγέρσεις ενάντια σε τυραννίες που έμοιαζαν ανίκητες. Καιρός λοιπόν να αναστοχαστούμε για το τι είναι δυνατό και τι αδύνατο στον νέο αιώνα!

7 Ο κομμουνισμός της νέας εποχής απαιτεί την αναμέτρηση με τις απελευθερωτικές προσπάθειες του παρελθόντος –ιδίως με την Οκτωβριανή Επανάσταση– και τις κοινωνίες που τον είχαν ως έμβλημά τους, τον αναστοχασμό πάνω στην εμπειρία της ανόδου και της πτώσης τους.

Αποτιμάμε αυτή την εμπειρία με απεριόριστη εκτίμηση στους αγωνιστές που έδωσαν την ψυχή, ακόμη και τη ζωή τους για τα κομμουνιστικά ιδανικά, και με κριτήριο την επιτυχία της νέας «εφόδου στον ουρανό», που έχει ανάγκη η εργατική τάξη της εποχής μας. Βασιζόμαστε γι' αυτή την αποτίμηση στην αλληλεπίδραση «αντικειμενικού-υποκειμενικού», στην αλήθεια ότι οι άνθρωποι δημιουργούν τις περιστάσεις, ακριβώς όπως οι περιστάσεις φτιάχνουν τους ανθρώπους.

Η **Οκτωβριανή Επανάσταση** αποτελεί έναν εμβληματικό φάρο, ένα ιστορικό βήμα ρήξης με τον καπιταλισμό, που άνοιξε νέους ορίζοντες για το παγκόσμιο προλεταριάτο. Στηρίχτηκε και πραγματοποιήθηκε από το βιομηχανικό προλεταριάτο της Ρωσίας. Είχε αντικαπιταλιστικό περιεχόμενο. Στόχευε σε μια ριζικά διαφορετική κοινωνία, στην εξουσία των εργαζομένων, στην κοινωνικοποίηση

των μέσων παραγωγής, στην κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο. Αμφισβήτησε και ξεπέρασε επαναστατικά το αστικοδημοκρατικό πλαίσιο και οδήγησε τις μάζες ως την κατάκτηση της εξουσίας. Επιχείρησε να πάρει –και πήρε– ανολοκλήρωτα μέτρα κομμουνιστικού προσανατολισμού. Ένας νέος τύπος εξουσίας αναδύθηκε: η εξουσία των σοβιέτ, που σηματοδοτεί για πρώτη φορά στην πράξη τη δυνατότητα οικοδόμησης μιας εργατικής εξουσίας. Απ' αυτή τη σκοπιά, αποτελεί το πρώτο ιστορικό «παράδειγμα» νίκης της προλεταριακής επανάστασης, που ενέπνευσε την πίστη στις δυνάμεις της εργατικής τάξης και στη δυνατότητά της να πάρει την εξουσία.

Για τις πλατιές λαϊκές μάζες της Ρωσίας η Οκτωβριανή Επανάσταση έγινε αισθητή κυρίως με την έννοια της σύγκρουσης με την αστική τάξη, της άμεσης υλοποίησης του πόθου για «ειρήνη, γη, ψωμί», παρά με την έννοια της μετάβασης σε μια κομμουνιστική κοινωνία. Η δράση του βιομηχανικού προλεταριάτου, που εκπροσωπούσε περισσότερο το μέλλον παρά το «παρόν» των κοινωνικών εξελίξεων στη Ρωσία, έδωσε στην επανάσταση αντικαπιταλιστικό περιεχόμενο και σοσιαλιστικό προσανατολισμό.

Η Οκτωβριανή Επανάσταση είχε εξαρχής να αντιμετωπίσει σοβαρά εμπόδια, που οφείλονταν στις απάτητες διαδρομές που όφειλε να ακολουθήσει, στις κοινωνικές αδυναμίες του Μπολσεβίκικου Κόμματος και στην αρχικά μικρή του σχετικά δύναμη (ιδιαίτερα στην αγροτιά), στην οικονομική και κοινωνική καθυστέρηση της Ρωσίας, στην ιμπεριαλιστική περικύκλωση και στον εμφύλιο πόλεμο, στην αποτυχία της επανάστασης σε άλλες χώρες (κυρίως στη Γερμανία, την Ουγγαρία και την Αυστρία).

Παράλληλα με αυτές τις αντικειμενικές δυσκολίες, αρνητικό ρόλο έπαιξαν και τα κενά και οι απολυτότητες που καλλιεργήθηκαν και αναπτύχθηκαν για τις σχέσεις μεταξύ κόμματος και πρωτοπορίας-τάξης, για το ρόλο του ίδιου του κόμματος, που αντικειμενικά οδηγούσαν στην υποτίμηση του πολιτικού ρόλου της εργατικής τάξης.

Αποτέλεσμα αυτού του συνδυασμού αντικειμενικών και υποκειμενικών παραμέτρων ήταν να υιοθετηθεί η μονότονη εργασία της αλυσίδας παραγωγής, να δυναμώσουν οι εμπορευματοκρατικές σχέσεις σταδιακά, να επεκταθεί η ιδιωτική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής και μετά ο σφετερισμός της κρατικής ιδιοκτησίας από το αναδυόμενο στρώμα διευ-

θυντικής-κομματικής γραφειοκρατίας, να μεγαλώσει η ψαλίδα ανάμεσα στα εισοδήματα και στους μισθούς. Τα βήματα που έγιναν στο ξεκίνημα της επανάστασης με τους νέους θεσμούς εργατικής εξουσίας και δημοκρατίας (σοβιέτ, εργοστασιακές επιτροπές κ.ά.) γρήγορα ακυρώθηκαν. Στην παραγωγή καθιερώθηκε η «μονοπρόσωπη διεύθυνση». Τα σοβιέτ μετατράπηκαν σε όργανα τοπικής αυτοδιοίκησης που υλοποιούσαν αποφάσεις της κεντρικής κρατικής-κομματικής εξουσίας. Αυτή η εξέλιξη, σε συνδυασμό με την κατάργηση της δυνατότητας ύπαρξης και δράσης και

άλλων πολιτικών κομμάτων, οδήγησε στην παθητικοποίηση και την αδρανοποίηση των λαϊκών μαζών, σε φίμωση της πολιτικής αντιπαράθεσης και του διαλόγου και μέσα στο κόμμα.

Τα ενδιάμεσα αστικά στρώματα, το διευθυντικό στρώμα, η «εργατική αριστοκρατία» και μεγάλο τμήμα της κομματικής ηγεσίας μετασχηματίστηκαν με αυτό τον τρόπο σε μια νέα, ιδιότυπη άρχουσα τάξη. Το «κράτος έκτακτης ανάγκης» που οικοδομήθηκε στη βάση των αναγκών του εμφυλίου και του «σοσιαλισμού σε μία μόνο χώρα» στράφηκε στη συνέχεια ενάντια στον «εσωτερικό εχθρό», τον οποίο αντιμετώπισε με αυταρχισμό και διώξεις, ακόμα και με εκτελέσεις την περίοδο μετά το 1936. Το κράτος αντί να μπει σε μια διαδικασία απονέκρωσης βαφτίστηκε αργότερα «παλλαϊκό κράτος», γιγαντώθηκε και έγινε όργανο της νέας κυρίαρχης τάξης.

Ο «υπαρκτός σοσιαλισμός» κατέληξε συνεπώς σε ένα ιστορικά ανέκδοτο μη εργατικό εκμεταλλευτικό καθεστώς, μια ιδιότυπη κοινωνία που αποκατέστη-

σε αστικά χαρακτηριστικά και ακύρωσε την πρώτη ιστορική απόπειρα του προλεταριάτου να ανατρέψει ουσιαστικά και ολοκληρωτικά την αστική κυριαρχία και να επιβάλει νέες κομμουνιστικές σχέσεις.

Ανάλογη εξέλιξη είχαν και τα υπόλοιπα καθεστώτα του «υπαρκτού σοσιαλισμού», με τις ιδιομορφίες της κάθε χώρας (Κίνα, Γιουγκοσλαβία, Βιετνάμ). Ιδιαίτερη αξία έχει η εμπειρία της Πολιτιστικής Επανάστασης στην Κίνα, που έθεσε για πρώτη φορά στην πράξη ορισμένα βαθύτερα ζητήματα της μετάβασης στον κομμουνισμό (πολιτικός ρόλος της εργατικής τάξης στην παραγωγή, κατάργηση του καπιταλιστικού καταμερισμού εργασίας, αναζήτηση μιας νέας σχέσης πολιτικής και οικονομίας κ.λπ.) – με στρεβλό τελικά τρόπο. Ωστόσο, και αυτή δεν κατάφερε να οδηγήσει στη κομμουνιστική οικοδό-

μηση, να ξεπεράσει τα ιστορικά όρια της γραφειοκρατικής αγκύλωσης και των υπόγειων ταξικών αντιθέσεων· εκφυλίστηκε σε μάχη φραξιών και τελικά οδηγήθηκε στο «κινεζικό 1989» της Τιεν-αν-Μεν, στο «άνοιγμα προς τη Δύση» και στη σημερινή άγρια καπιταλιστική πραγματικότητα.

8Ο 20ός αιώνας, αυτή η συγκλονιστική «ιστορική εποχή», άνοιξε με τον πρώτο μεγάλο μονοπωλιακό-ιμπεριαλιστικό μετασχηματισμό του καπιταλισμού στο τέλος της κρίσης του 1873-1895. Σήμανε την έναρξη της κυριαρχίας των αντιδραστικών χαρακτηριστικών του καπιταλισμού. Σήμανε ταυτόχρονα ένα ποιοτικό άλμα στη μέχρι τότε ωρίμανση της κομμουνιστικής αναγκαιότητας-δυνατότητας-τάσης και ανέδειξε έμπρακτα τη νέα ποιοτική δυνατότητα του εργατικού κινήματος για προλεταριακές επαναστάσεις, με αποκορύφωμα την Οκτωβριανή Επανάσταση. Χαράχτηκε από σει-

ρά μεγαλειωδών κοινωνικών αντικαπιταλιστικών, αντιιμπεριαλιστικών, αντιαποικιακών, εθνικοαπελευθερωτικών και λαϊκοδημοκρατικών εξεγέρσεων· από τις προσωρινά ηττημένες προλεταριακές επαναστάσεις στη Γερμανία, την Ουγγαρία, την Κίνα. Αποκάλυψε ταυτόχρονα –ιδιαίτερα με τις μεγάλες κρίσεις του 1929-33 και του 1973-75– τα όρια, τις αντιθέσεις και την «κρυμμένη» ιστορική κρίση –την κρίση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας και της ιδιωτικής ιδιοποίησης του κοινωνικά παραγόμενου πλούτου– του καπιταλισμού.

Ήταν επομένως μια εποχή ποιοτικής όξυνσης της σύγκρουσης ανάμεσα στον κυρίαρχο καπιταλισμό με τη μονοπωλιακή-ιμπεριαλιστική πλέον μορφή του και στο εργατικό κίνημα και τις σύμμαχες λαϊκές δυνάμεις. Ήταν μια εποχή πρωτοφανέρωτης

όξυνσης των ενδοαστικών και ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών και όλων των κοινωνικών και πολιτικών αντιθέσεων και συγκρούσεων ανάμεσα στις πιο διαφορετικές τάξεις, σε εθνική και διεθνή κλίμακα.

Ήταν ταυτόχρονα μια εποχή ποιοτικής ανόδου του επαναστατικού εργατικού ρεύματος αλλά και ποιοτικής ενίσχυσης-επικράτησης τελικά των τάσεων ενσωμάτωσης της ερ-

γατικής τάξης έναντι των αντικαπιταλιστικών-επαναστατικών τάσεων. Μια εποχή στην οποία η πολιτική μεταβατική μορφή της εργατικής δημοκρατίας και οι κομμουνιστικές σχέσεις –που εμφανίστηκαν σε ορισμένες χώρες– δεν κυριάρχησαν σε εθνική και σε διεθνή κλίμακα. Αντιθέτως, οι διαδικασίες που είχαν αυτή την κατεύθυνση όχι μόνο δεν ανέτρεψαν ουσιαστικά και οριστικά την καπιταλιστική κυριαρχία, αλλά αντιστράφηκαν, μεταλλάχθηκαν και ηττήθηκαν.

Πάνω απ' όλα όμως, ήταν μια εποχή στην οποία αυτές οι οξύτατες ταξικές αναμετρήσεις συσσωρεύσαν μια σειρά νέα χαρακτηριστικά στις κοινωνικές παραγωγικές δυνάμεις και στις σχέσεις παραγωγής, στο διεθνές σύστημα, στην πολιτική και πολιτιστική αντιπαράθεση, στις αντικειμενικές προϋποθέσεις ωρίμανσης του επαναστατικού κινήματος. Και τελικά οδήγησαν τον κυρίαρχο καπιταλισμό στη σημερινή νέα ιστορική βαθμίδα του, στο σημερινό

νεότετο στάδιό του, το στάδιο του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, που σφραγίζεται από το ανώτερο, σε σχέση με την προηγούμενη ιστορική εποχή, ποιοτικό επίπεδο ανάπτυξης της κομμουνιστικής διεθνικής αναγκαιότητας και δυνατότητας και από το αντίστοιχο ανώτερο επίπεδο της καπιταλιστικής βαρβαρότητας, αντιδραστικότητας και «παροδικότητας».

Σε αυτή τη βάση, το επίπεδο των αναγκαιών συνολικών όρων που υπήρχαν σε αρκετές χώρες στην προηγούμενη εποχή για την επικράτηση της αταξικής κομμουνιστικής κοινωνίας έθετε, από τη μια, ιστορικά διεθνή όρια για την ολοκλήρωση του επαναστατικού εγχειρήματος. Από την άλλη όμως αναδείκνυε και την επιτακτικότητα μιας τολμηρής θεωρητικής-πρακτικής ανάπτυξης της επαναστατικής δράσης των υποκειμένων της κοινωνικής χειραφέτησης και όχι της αποκήρυξής της, όπως έπραξε πρώιμα η σοσιαλδημοκρατία. Την αναγκαιότητα ουσιαστικής και γόνιμης «συμπλήρωσης» της εργατικής πολιτικής, της θεωρίας του κόμματος, των πολιτικών μετώπων και του κινήματος και όχι την υποταγή τους στα πλαίσια της «στασιμότητας», του «πραγματισμού», του «σοσιαλισμού της αγοράς» και ουσιαστικά της αντιστροφής και της ήττας της επανάστασης που επέβαλε το ποιοτικά μεταλλαγμένο από ένα σημείο και μετά νεοεφορμιστικό, «κομμουνιστικό» ρεύμα.

Η αναγκαιότητα και η επιτακτικότητα αυτή κληρονομούνται στη σύγχρονη εποχή. Και θα δοκιμαστούν, θα κριθούν και τελικά θα αποκρυσταλλωθούν από τη συγκεκριμένη υποκειμενική συλλογική παρέμβαση, από τη συγκεκριμένη ιστορική πρακτική του εργατικού κινήματος και των πρωτοποριών του. Δηλαδή από την ποιότητα της νέας εργατικής, κομμουνιστικής προγραμματικής πρότασης.

9 Το εργατικό κίνημα έχει πίσω του πολύτιμες θεωρητικές παρακαταθήκες, ηθικές αξίες και επαναστατικές παραδόσεις. «Δικά» του είναι ο Οκτώβρης των Μπολσεβίκων και οι άλλες επαναστάσεις, η Κομμούνα και η κόκκινη Ρόζα, ο Τσε και ο Σπάρτακος, η Εθνική Αντίσταση και ο Άρης, το Πολυτεχνείο, τα ρεύματα πολιτικής και πολιτισμικής αμφισβήτησης και αντικαπιταλιστικής δημιουργίας.

Δεν ξεκινά από το μηδέν!

Για να ξαναγίνει όμως ο κομμουνισμός αίτημα και κίνημα εκατομμυρίων, απαιτείται η

στρατηγική επαναθεμελίωσή του. Μόνο έτσι μπορεί να εκφράσει τις αναγκαιότητες, τις δυνατότητες και τις τάσεις της εποχής μας. Να συνεγείρει τους εργαζομένους και τη νεολαία στον σύγχρονο επαναστατικό αγώνα.

Επαναθεμελίωση σημαίνει επιστημονική «αποκρυπτογράφηση» του καπιταλισμού της εποχής μας. Τέτοια που να αναδεικνύει το «κρυμμένο μυστικό» του –την απόσπαση υπεραξίας και την ιδιωτική ιδιοποίηση του κοινωνικά παραγόμενου πλούτου–, που σφραγίζει την ανάπτυξη της πληροφορικής και της βιοτεχνολογίας, την καταστροφή της φύσης και τον άυλο πλούτο, τις λεγόμενες υπηρεσίες και την καπιταλιστική «παγκοσμιοποίηση».

Σημαίνει αναμέτρηση με την ιστορική εμπειρία του επαναστατικού κινήματος – ειδικά των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Χωρίς μια γόνιμη σχέση με τα στοιχεία της ιστορίας που κάνουν περήφανους τους κομμουνιστές κι ένα «ξεκαθάρισμα λογαριασμών» με τα στοιχεία που δυσφημούν τον κομμουνισμό δεν μπορεί να υπάρξει ουσιαστική κομμουνιστική προσπάθεια σήμερα.

Σημαίνει διαλεκτική αντιμετώπιση του μαρξισμού. Έτσι ώστε να σκεφτόμαστε και να πράττουμε με βάση το επαναστατικό κεκτημένο και τα ουσιώδη στοιχεία του, αλλά και τα νέα στοιχεία που αναδύονται και πλουτίζουν το μαρξισμό, κι όχι με τη «σκουριά» των επιλεκτικών αναγνώσεων και του κάθε λογής δογματισμού (παραδοσιακού ή «ανανεωτικού»). Κι ακόμη, ώστε η επαναστατική θεωρία και ιδεολογία κι ο εργατικός πολιτισμός να αποτελούν αξιόμαχο αντίπαλο της αστικής ιδεολογίας, ικανό να κερδίσει το νου και τις καρδιές των εργαζομένων και των νέων.

Σημαίνει κριτική αναμέτρηση με τις σύγχρονες ριζοσπαστικές ουτοπίες –αντικαπιταλιστικές, ελευθεριακές, τεχνολογικές ή άλλες–, με τα ανολοκλήρωτα ριζοσπαστικά σκιρτήματα της εποχής μας, τις κάθε λογής ρεφορμιστικές και διαχειριστικές προτάσεις.

Σημαίνει έμπρακτη ανασυγκρότηση της εργατικής πολιτικής και της επαναστατικής τακτικής (ως περιεχόμενο, δρόμοι και φορείς προώθησης), ώστε να απαντά αποτελεσματικά στην αστική πολιτική, στην κείνσιανή και νεοφιλελεύθερη μορφή της, σε διάφορες εκδοχές (μετακείνσιανισμός) και μείγματα.

Από την επανάσταση στην εργατική δημοκρατία και την κομμουνιστική διεθνιστική απελευθέρωση

1 Η στρατηγική απάντηση στον ολοκληρωτικό καπιταλισμό της εποχής μας, στην κρίση του και στην αντιδραστική ανασυγκρότησή του είναι η **διαλεκτικά αναπτυσσόμενη «διαρκής επανάσταση»**, που αρχίζει με την αντικαπιταλιστική επανάσταση και την κατάκτηση της εργατικής εξουσίας, πραγματοποιεί το άλμα της εργατικής δημοκρατίας και ολοκληρώνεται με τη νίκη της κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Η διαρκής επανάσταση και τα άλματά της αντανakλούν τις αντικειμενικές και αναγκαίες βαθμίδες της ιστορικής εξέλιξης· αποτελούν μια αναγκαία πορεία, όχι μόνο γιατί η αστική τάξη δεν μπορεί με άλλον τρόπο να συντριβεί, αλλά και γιατί η εργατική τάξη δεν μπορεί με άλλον τρόπο να χειραφετηθεί – μια πορεία με συγκεκριμένους «κόμβους», σημεία συμπίκνωσης όλων των ταξικών ανταγωνισμών, άλματα και ελιγμούς, προσωρινές υποχωρήσεις και επανεξορμήσεις.

Η επανάσταση στην Ελλάδα έχει αντικαπιταλιστικό περιεχόμενο και χαρακτήρα. Από τη στιγμή που ο σύγχρονος ολοκληρωτικός καπιταλισμός «αναγνωρίζεται» ως αιτία των δεινών, επίδικο και ερώτημα της επανάστασης δεν μπορεί να είναι άλλο παρά η ανατροπή της αστικής κυριαρχίας, και της εκμετάλλευσης και της ιδιοκτησίας που τον ορίζουν ως σύστημα. Σήμερα, ανάμεσα στην καθοριστική πάλη για την ανατροπή της βάρβαρης αντεργατικής επίθεσης –σε επιμέρους ζητήματα ή συνολικά– και την αντικαπιταλιστική επανάσταση δεν μεσολαβεί ούτε μπορεί να σταθεί ενδιάμεσο στάδιο ή βαθμίδα, καμιά διαφορετική συνολική πολιτική λύση-κατάσταση σε όφελος των εργαζομένων. Πολύ περισσότερο από ποτέ έχει παρέλθει η εποχή που η επανάσταση χρειαζόταν «προθάλαμο» ή «πρόδρομο στάδιο» – τύπου αντιμονοπωλιακής ή λαϊκής εξουσίας είτε «αριστερής κυβέρνησης». Είναι όμως αναγκαία η επαναστατική τακτική, που οδηγεί την

εργατική πάλη σε ανώτερες βαθμίδες, προσανατολίζει-οργανώνει το κοινωνικό-πολιτικό υποκείμενο, ώστε να συνειδητοποιεί –με την πείρα των καθημερινών αγώνων, είτε αυτοί αποφέρουν τακτικές που ικανοποιούν ζωτικές του ανάγκες είτε όχι– την ανάγκη επαναστατικής τομής και να επιταχύνει αυτή την τομή, και συμβάλλει ώστε το εργατικό κίνημα να βγει από αυτή νικηφόρο.

Η επανάσταση απαιτεί πλειοψηφικούς πολιτικούς συσχετισμούς στην εργατική τάξη, ηγεμονική επίδραση των επαναστατικών ιδεών, κοινωνικοπολιτική συμμαχία της εργατικής τάξης με πλατιά τμήματα των μη προλεταριακών στρωμάτων. Η προετοιμασία της, η επιτάχυνσή της και, κυρίως, η νικηφόρα έκβασή της προϋποθέτουν και απαιτούν την ύπαρξη μαζικού συνεταγμένου επαναστατικού κινήματος και μετώπου, με συνείδηση των σκοπών του, με ικανότητα και μέσα για την επιβολή τους, αλλά και με ένα βαθύ θεωρητικό και πολιτισμικό φορτίο.

Η αντικαπιταλιστική επανάσταση είναι μια «ρωγμή του χρόνου», μια περίοδος οξύτατων αναμετρήσεων, στις οποίες κρίνεται κατά βάση το πολιτικό ζήτημα της κυριαρχίας και της εξουσίας· κρίνεται αν οι πολιτικοί θεσμοί της κοινωνίας θα διευκολύνουν την αναπαραγωγή ή την κατάργηση των εκμεταλλευτικών κοινωνικών σχέσεων· αν εκφράζουν την αστική τάξη ή την εργατική τάξη και τα άλλα καταπιεζόμενα στρώματα. Σε αυτό το δίλημμα δεν υπάρχει μέση λύση: Ή η πολιτική εξουσία και οι μηχανισμοί της θα υπηρετούν τη διαιώνιση του καπιταλισμού ή θα υπηρετούν την υπέρβασή του και την κοινωνική χειραφέτηση. Ή το αστικό κράτος και το πολιτικό σύστημα της αστικής εξουσίας θα τσακιστούν ή αυτά θα τσακίσουν την επαναστατική δράση των μαζών και θα ακυρώσουν την κοινωνική ανατροπή και την πορεία προς την κομμουνιστική χειραφέτηση.

Το επαναστατικό άλμα σήμερα θα είναι πιο σύνθετο και παρατεταμένο, τα στιγμιότυπα και οι φάσεις που θα περάσει η αναμέτρηση για την εξουσία πιο απρόβλεπτες, η περίοδος της ιδιόμορφης «δυναδικής εξουσίας» –στην οποία θα συγκρούονται οι θεσμοί της παλιάς αστικής εξουσίας με τα αναπτυσσόμενα έμβρυα-θεσμούς της νέας εργατικής εξουσίας– πιο περίπλοκη. Δεν αλλάζει όμως η ουσία ούτε το πολιτικό επίδικό του: «Ποιος κατέχει την εξουσία και τι χαρακτήρα έχει η εξουσία αυτή».

Ο ουμανιστικός χαρακτήρας του κομμουνισμού και το απελευθερωτικό του πρόταγμα δεν μπορεί παρά να βρίσκονται σε διάσταση με τη βία. Είναι προφανές όμως πως η αστική τάξη δεν πρόκειται να αποχωρήσει από την εξουσία με σταδιακές μεταρρυθμίσεις. Το αστικό μπλοκ εξουσίας θα αντιδράσει

λυσσαλέα, χρησιμοποιώντας κάθε μέσο –ακόμη και το αιματοκύλισμα του λαού– για να αποτρέψει την επιβολή της εργατικής θέλησης και εξουσίας: τον κρατικό μηχανισμό, τους υπερεθνικούς θεσμούς, τους κατασταλτικούς μηχανισμούς (στρατός, αστυνομία, ιδιωτικοί στρατοί, ιδιωτική αστυνομία, ηλεκτρονικά συστήματα παρακολούθησης κ.λπ.), τη γραφειοκρατία, τα μίντια. Θα αντιπαραθέσει, ειδικά αν κινδυνεύει να χάσει τα πάντα –αλλά και αρκετά πριν–, στην εξεγερτική δράση της κοινωνικής πλειοψηφίας την ωμή βία της εξουσιαστικής και εκμεταλλευτικής μειοψηφίας. Αντίθετα, οι εργάτες και οι κομμουνιστές έχουν κάθε λόγο να επιβάλουν την επαναστατική αλλαγή με το μικρότερο δυνατό ανθρώπινο και κοινωνικό κόστος. Πρέπει ωστόσο να είναι προετοιμασμένοι πολιτικά και οργανωτικά για κάθε μορφή πάλης, για κάθε δρόμο επιβολής

της επαναστατικής θέλησης των μαζών και για κάθε εναλλαγή των επαναστατικών γεγονότων, κόντρα στο αστικό κράτος, στους μηχανισμούς του και στους υπερεθνικούς θεσμούς που το πλαισιώνουν.

2 Μετά τη νίκη της αντικαπιταλιστικής επανάστασης αρχίζει η μεταβατική περίοδος προς την κομμουνιστική κοινωνία.

Η επανάσταση οδηγεί στη συνολική βελτίωση της θέσης της εργατικής τάξης και των σύμμαχων στρωμάτων. Τσακίζει την αστική κρατική μηχανή και τους μηχανισμούς εξουσίας, πολιτικής ηγεμονίας και κυριαρχίας του αστικού συστήματος. Μέσα από αυτό το πρίσμα αντιμετωπίζει τους κατασταλτικούς μηχανισμούς, αλλά και τις δομές-νόρμες του κράτους που επικαθορίζουν τις κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες, καταργώντας

τη λειτουργία τους ως μηχανισμών αναπαραγωγής των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων. Επιβάλλει όχι μόνο τις διεκδικήσεις της τακτικής που δεν λύθηκαν πριν από την επανάσταση, αλλά στο σύνολό τους και με σταθερό τρόπο τα αιτήματα της πάλης κατά της επίθεσης του κεφαλαίου, απαλλοτριώνει τα βασικά μέσα παραγωγής, θεμελιώνει τη σχεδιασμένη οικονομία, καθιερώνει τη διανομή με κριτήριο την εργασία και εγκαινιάζει την πορεία των κομμουνιστικών μετασχηματισμών. Μέσα από «κοιλοπονήματα» και συγκρούσεις, αναδεικνύει την εργατική τάξη σε πολιτικά ηγεμονεύουσα-κυρίαρχη –αλλά όχι ακόμη και κοινωνικά– και εγκαθιδρύει τους θεσμούς της εργατικής εξουσίας (της δικτατορίας του προλεταριάτου κατά τον Μαρξ) σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής. Εγκαθιδρύει δηλαδή ένα «μισο-κράτος» που εξελίσσεται σε εργατική δημοκρατία σε όλο και πιο τελειοποιούμενη μορφή. Οι πολιτικές μορφές που διαμορφώθηκαν στην επαναστατική κατάσταση και ανατροπή και αυτές που θα γεννήσει αυτή η φάση αποτελούν πεδίο αναμέτρησης για την ιδεολογική-πολιτική ηγεμονία ανάμεσα στις δυνάμεις του μέχρι το τέλος κομμουνιστικού, διεθνιστικού προσανατολισμού και στους φορείς των αστικών συμφερόντων, των μικροαστικών ταλαντεύσεων και οπισθοχωρήσεων, που θα τείνουν διαρκώς να αναγεννήσουν την αντεπανάσταση και την ιστορική οπισθοδρόμηση. Και μετά τη νίκη της επανάστασης, τα «στίγματα» της παλιάς

κοινωνίας είναι ορατά και ισχυρά. Οι καπιταλιστικές σχέσεις δεν έχουν εξαλειφθεί κι οι σχέσεις κομμουνιστικής κατεύθυνσης είναι υπό διαμόρφωση, χωρίς να είναι εξασφαλισμένη η επικράτησή τους. Η περίοδος αυτή δεν αποτελεί αυτόνομο κοινωνικοοικονομικό σχηματισμό· είναι περίοδος πάλης ανάμεσα στη νέα κοινωνία που γεννιέται και στα κατάλοιπα της παλιάς, αυτούσια ή μετασχηματισμένα. Από την έκβαση αυτής της πάλης θα εξαρτηθεί η δημιουργία της κομμουνιστικής κοινωνίας ή η παλινδρόμηση στον καπιταλισμό, όπως τελικά συνέβη στον «υπαρκτό σοσιαλισμό».

Η ολοκληρωτική νίκη της αντικαπιταλιστικής επανάστασης και της εργατικής εξουσίας ανοίγει έναν νέο κύκλο της μετάβασης προς την πλήρη κομμουνιστική χειραφέτηση. Ο κύκλος αυτός θα εξελίσσεται σε συνθήκες σκληρής ταξικής πάλης, καθώς οι καπιταλιστικές σχέσεις θα συνεχίζουν να έχουν σημαντικό βάρος σε εθνικό επίπεδο και να κυριαρχούν διεθνώς. Το κύριο καθήκον αυτής της περιόδου θα είναι δημιουργικό: η επέκταση και η ωρίμανση των σχέσεων κομμουνιστικού προσανατολισμού και η ολοκλήρωση της εργατικής δημοκρατίας, ως αποφασιστικό βήμα για την αυτοδιοίκηση των ελεύθερα συνεταιρισμένων παραγωγών, μέχρι του σημείου όπου η πορεία προς τον κομμουνιστικό τρόπο παραγωγής να καταστεί μη αντιστρεπτή. Κάτι που προϋποθέτει τη νίκη της επανάστασης σε μια αρκετά διευρυμένη περιφερειακή και διεθνή βάση.

Το καθοριστικό άλμα της διαρκούς επανάστασης είναι η κομμουνιστική διεθνιστική απελευθέρωση, με τις δύο φάσεις-βαθμίδες της: την πρώτη, τη σοσιαλιστική, που φέρει ακόμη τα ίχνη της καπιταλιστικής κοινωνίας, αλλά αποτελεί αποφασιστικό κρίκο για την οριστική οικονομικοκοινωνική και πολιτική νίκη της επανάστασης, και την ανώτερη-ολοκληρωμένη φάση. Αυτή κατοχυρώνει την αυτοδιεύθυνση των ελεύθερα συνεταιρισμένων παραγωγών, καταλύει τη διεθνή κυριαρχία του κεφαλαίου και τους εθνικούς ανταγωνισμούς, προωθεί την εθελοντική, διεθνιστική ενότητα των ξεχωριστών εθνών, καταργεί τις τάξεις, το χρήμα και τις εμπορευματικές σχέσεις· καθιερώνει τη διανομή με βάση τις ανάγκες, απονεκρώνει το κράτος, μετατρέπει την πολιτική από καταπιεστική διεύθυνση ανθρώπων σε επιστημονικό, πανκοινωνικό σχεδιασμό και υπερβαίνει τελικά τον κοινωνικό

καταμερισμό της εργασίας ανάμεσα σε κυβερνήτες και κυβερνώμενους, σε διευθύνοντες-διευθυνόμενους, πόλη-χωριό, χειρώνακτες-διανοπτικά εργαζομένους· λύνει αναφυόμενες μη ανταγωνιστικές αντιθέσεις με γνώμονα το αμοιβαίο όφελος. Σημαίνει την αρχή της πραγματικής Ιστορίας της κοινωνίας, σε διαρκή μεταβολισμό με τη Φύση, το «πέρασμα από το βασίλειο της αναγκαιότητας στο βασίλειο της ελευθερίας και της αυτοανάπτυξης του κοινωνικού ανθρώπου».

3 Η αντικαπιταλιστική επανάσταση εισάγει σε μια κοινωνία μετάβασης, σε μια περίοδο ριζικών μετασχηματισμών που ολοκληρώνονται στον κομμουνισμό. Οι μετασχηματισμοί αυτοί:

- Κατοχυρώνουν την κοινοκτημοσύνη, τη συλλογική ιδιοκτησία των ελεύθερα συνεταιρισμένων παραγωγών στις παραγωγικές μονάδες, στους φυσικούς και πλουτοπαραγωγικούς πόρους, στη γη, στις καινοτόμες ανακαλύψεις, στα «κοινά αγαθά» (νερό, ενέργεια, διαδίκτυο, λογισμικό, πληροφόρηση, επικοινωνίες, μεταφορές, λιμάνια, δρόμοι, αεροδρόμια, παιδεία, υγεία κ.λπ.). Οι μορφές που θα πάρει η συλλογική ιδιοκτησία ποικίλλουν: πανεθνική-πανκοινωνική, συνεταιριστική κ.ά. Ωστόσο ο κορμός των παραγωγικών μέσων θα βρίσκεται υπό πανκοινωνική ιδιοκτησία και η λειτουργία των άλλων μορφών θα διέπεται από κανόνες αμοιβαία επωφελούς συνεργασίας και πανκοινωνικού σχεδίου, από την κυριαρχία της αξίας χρήσης και όχι της ανταλλακτικής αξίας.
- Οδηγούν στην κατάργηση της εκμετάλλευσης και της αγοραπωλησίας της εργατικής δύναμης. Στο πλαίσιο αυτό, η εργασία –ως όρος και δρόμος για την εξασφάλιση των αναγκών προς το «ευ ζην»– γίνεται εθελοντική προσφορά στο κοινωνικό σύνολο κι όχι καταναγκαστική δραστηριότητα για ατομικό βιοπορισμό· δρόμος αυτοπραγμάτωσης κι όχι αλλοτρίωσης. Η απελευθερωμένη και απελευθερωτική εργασία είναι δικαίωμα και υποχρέωση όλων και είναι εξασφαλισμένη για όλους. Έχει σταθερότητα, αλλά δεν καθηλώνει ούτε καθηλώνεται σε ένα «αντικείμενο». Το περιεχόμενο, οι σκοποί, τα μέσα, ο τρόπος οργάνωσης και οι ρυθμοί της διαμορφώνονται ώστε να εξυπηρετούν τις συλλογικά σχεδιασμένες

ανάγκες και τις ανάγκες των παραγωγών. Οι σχέσεις των ανθρώπων στην παραγωγή διακρίνονται από συνεργατικό πνεύμα και συλλογική αυτοπειθαρχία. Ο ρόλος των εργαζομένων είναι δημιουργικός, όχι απλώς εκτελεστικός, χαρακτηρίζεται από πρωτοβουλία, συμμετοχή, υπευθυνότητα. Η μονοπρόσωπη διεύθυνση και η δεσποτικού τύπου πειθαρχία δεν έχουν θέση. Αντιθέτως, προωθείται η διαρκής και αναπτυσσόμενη επαφή των ανθρώπων με τη γνώση, την επιστήμη, τον πολιτισμό, ώστε και οι χειρώνακτες να έχουν ένα υψηλό μορφωτικό-πολιτισμικό επίπεδο. Στο τέλος αυτής της πορείας θα αρθεί η αντίθεση χειρώνακτικής-πνευματικής εργασίας, θα καταργηθεί η αποξενωτική-αλλοτριωτική εργασία.

- Έχουν ως κριτήριο την ολόπλευρη ανάπτυξη και αυτοπραγμάτωση του κοινωνικού ανθρώπου. Από αυτή τη σκοπιά αντιμετωπίζουν και την παραγωγή. Έτσι ώστε η «κατανάλωση» να καθορίζει την παραγωγή και όχι η παραγωγή την κατανάλωση· το τι, πώς και γιατί παράγεται να καθορίζεται από τις ανθρώπινες ανάγκες για δημιουργική εργασία και αρμονική συμβίωση με το περιβάλλον κι όχι από το κέρδος· οι ανάγκες του κοινωνικού ανθρώπου να απελευθερώνονται από τις στρεβλώσεις της καπιταλιστικής παραγωγής και της αγοράς, αρκετές απ' αυτές να μετασχηματίζονται και η ικανοποίησή τους να αντιμετωπίζεται με ποιοτικό και ποσοτικό τρόπο ταυτόχρονα. Σε αυτή την πορεία, και οι παραγωγικές δυνάμεις δεν απελευθερώνονται μόνο ποσοτικά, απελευθερώνονται κι αναμορφώνονται και ποιοτικά. Δεν αλλάζει μόνο ο «κτήτοράς» τους, αλλάζει και το «κτήμα». Και η παραγωγή διέπεται πλέον από ορθολογισμό, υπόκειται σε πανκοινωνικό σχέδιο, που καθορίζεται με δημοκρατικές διαδικασίες των ελεύθερα συνεταιρισμένων παραγωγών σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο κι όχι διοικητικά και γραφειοκρατικά.
- Αναδεικνύουν σε μέτρο του πλούτου –ατομικού και κοινωνικού, υλικού και πολιτισμικού– τον ελεύθερο χρόνο, το χρόνο που απελευθερώνεται από την εργασία και αξιοποιείται για πολιτισμική, μορφωτική, καλλιτεχνική ανάπτυξη-δημιουργία, για αναψυχή, άθληση και διασκέδαση, για δημιουργικές ανθρώπινες σχέσεις, για συμμετοχή στις δημόσιες υποθέσεις και στη διαχεί-

ρισή τους. Έτσι, προωθείται μια διπλή απελευθέρωση: και του εργάσιμου και του ελεύθερου χρόνου, και ποσοτική και ποιοτική. Απελευθέρωση του εργάσιμου χρόνου σημαίνει δημιουργική εργασία αλλά και διαρκή μείωση του χρόνου εργασίας. Η άνοδος της παραγωγικότητας της εργασίας, η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και, κυρίως, η απελευθέρωση της εργασίας και της επιστήμης από την εξαρτημένη μισθωτή μορφή εργασίας, το κέρδος και την αγορά δίνουν αυτή τη δυνατότητα. Απελευθέρωση του ελεύθερου χρόνου σημαίνει εξασφάλιση των όρων για μια αξιοπρεπή και αξιοβίωτη ζωή, διαρκώς αναπτυσσόμενη υλική ευημερία, ελεύθερη και διά βίου προσπέλαση στη γνώση, τον πολιτισμό, την ψυχαγωγία, την ενημέρωση, χωρίς φραγμούς ή άλλα τείχη, πολίτες δημιουργούς κι όχι απλώς καταναλωτές πολιτισμού, ελεύθερη και ουσιαστική συμμετοχή στις δημόσιες υποθέσεις.

- Οδηγούν στην κατάργηση των μηχανισμών της αγοράς, της ανταλλακτικής αξίας και των αγοραίων-εμπορευματοχρηματικών σχέσεων. Οι σχέσεις αυτές αποκλείονται στα «κοινά αγαθά» και στους κοινωφελείς οργανισμούς, όπου η πρόσβαση αποτελεί αυτονόητο δικαίωμα κάθε πολίτη. Αποκλείονται όμως και σε ό,τι αφορά την εξασφάλιση των υπόλοιπων αγαθών που παράγουν και διακινούν οι μονάδες πανκοινωνικής ή συνεταιριστικής ιδιοκτησίας. Στη βάση αυτή, θα χάσει τελικά το νόημά του και θα καταργηθεί το χρήμα ως γενικό ισοδύναμο των ανταλλακτικών αξιών και ως υλικό-χειροπιαστό μέσο των εμπορευματοχρηματικών σχέσεων. Μαζί με το χρήμα θα χάσουν το νόημά τους και θα καταργηθούν επίσης οι τράπεζες και τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
- Ανοίγουν το δρόμο ώστε ο κοινωνικός πλούτος, τα υλικά, άυλα και πολιτισμικά αγαθά να κατανέμονται δίκαια και ισότιμα σε όλους τους πολίτες, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ένα διαρκώς αναπτυσσόμενο επίπεδο ευημερίας και ευτυχίας. Η δικαιοσύνη και η ισότητα της κοινωνίας που κινείται προς τον κομμουνισμό έχουν ουσιαστικό χαρακτήρα και δεν αντιγράφουν ούτε αναπαράγουν την τυπική ισότητα και δικαιοσύνη της αστικής τάξης πραγμάτων. Μέσα από αυτή την πο-

ρεία, θα παίρνει σάρκα και οστά η θεμελιώδης αρχή της ανώτερης φάσης της κομμουνιστικής κοινωνίας «Ο καθένας ανάλογα με τις δυνατότητές του στον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του». Αυτή η αρχή δεν έχει τίποτα κοινό με την ισοπέδωση ή την εκκυδαϊσμένη έννοια της ισότητας που αποδίδουν στον κομμουνισμό. Είναι εκ φύσεως ξένη στην τυποποίηση, στους μαζανθρώπους, στην απόλυτη ομοιομορφία – πολύ περισσότερο είναι εχθρική απέναντι στην ισότητα προς τα κάτω που επιβάλλει ο σύγχρονος καπιταλισμός και τα μαζικά πρότυπα που προωθεί η κουλτούρα του.

- Ανοίγουν το δρόμο για μια αρμονική σχέση ανθρώπου-φύσης και αναγορεύουν την οικολογική ισορροπία σε απόλυτη αξία της κοινωνίας. Για την κατάργηση των καταστροφικών για το περιβάλλον δραστηριοτήτων, για το μετασχηματισμό της έννοιας και των σκοπών της ανάπτυξης σε κατευθύνσεις φιλικές και όχι εχθρικές προς τη φύση και τους ανθρώπους. Για την προστασία, την αναβάθμιση και όχι την κατασπατάληση των φυσικών πόρων, δίνοντας βάρος σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Για την απελευθέρωση της αγροτικής παραγωγής από την κυριαρχία του κεφαλαίου, την καπιταλιστική εμπορία και τον εφιάλτη των γενετικά τροποποιημένων προϊόντων. Για την κατάργηση της εμπορευματοποίησης των φυσικών πόρων, του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, των ρύπων, της οικολογικής προστασίας (στο πλαίσιο της «πράσινης οικονομίας»). Για την κατάργηση της πολεμικής βιομηχανίας καταστροφής ανθρώπου και φύσης, και των καταστροφικών κλάδων της βιοτεχνολογίας.
- Ανοίγουν το δρόμο για να διαμορφωθεί ένας κοινωνικός πολιτισμός άλλου τύπου, δημιουργικός και μη εμπορευματικός, απελευθερωμένος από σκοταδιστικά, ελιτίστικά και φορμαλιστικά πρότυπα, με υποκείμενο και δέκτη του –και όχι απλώς καταναλωτή– την ίδια την κοινωνική πλειοψηφία. Για να εξασφαλιστούν οι προϋποθέσεις για την ελεύθερη άνθηση της καλλιτεχνικής δραστηριότητας και δημιουργίας. Για να απελευθερώνονται όλες οι ανθρώπινες σχέσεις από υποκριτικά, αγοραία, εκμεταλλευτικά και καταπιεστικά δεσμά, από την ιδιοτέλεια και τον

ατομισμό, οικοδομώντας μια κοινωνία συλλογικότητας, αλληλεγγύης, ειλικρίνειας, προλεταριακού ουμανισμού και πολιτισμού. Για την αλλαγή στη σχέση άνδρα και γυναίκας στη βάση της ισοτιμίας. Για την κατάργηση κάθε διάκρισης ή ανισοτιμίας που σχετίζεται με την εθνική καταγωγή, το φύλο, την πολιτισμική, εθνική και σεξουαλική ιδιαιτερότητα.

4 Η ιστορία της ταξικής πάλης έχει πολλές φορές καταδείξει ότι **στο ζήτημα της πολιτικής εξουσίας υπάρχουν μόνο δύο λύσεις: Ή η εξουσία θα είναι αστική ή θα είναι εργατική.**

Αυτό το αντιθετικό δίπολο γίνεται ακόμη πιο ανταγωνιστικό στον σύγχρονο καπιταλισμό. Στην Ελλάδα μάλιστα, όπου το αστικό καθεστώς, όταν απειλήθηκε από το εργατικό λαϊκό κίνημα, κατέφυγε σε βίαιες, στρατιωτικές ή δικτατορικές μορφές, αυτή η διαπίστωση αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Οι κομμουνιστές είναι ανάγκη να ενσωματώνουν στην τακτική τους αυτές τις εμπειρίες και να μη βαυκαλίζονται πως οι κοινοβουλευτικοί περίπατοι, τα ουτοπικά πειράματα «δυσადικής οικονομίας» και «παραγωγικής ανασυγκρότησης» και η κυβερνητική διαχείριση εντός του καπιταλισμού και της ΕΕ και χωρίς επαναστατική τομή στο επίπεδο της εξουσίας μπορούν τάχα να οδηγήσουν σε μια κοινωνία χειραφέτησης ή ακόμη και στη λύση των ζωτικών εργατικών-λαϊκών προβλημάτων.

Η εργατική εξουσία εγκαθιδρύεται μετά τη νίκη της επανάστασης. Είναι «εξουσία» και καταπίεση για τα υπολείμματα του αστικού κόσμου, αλλά μορφή αυτοδιεύθυνσης για την εργαζόμενη πλειοψηφία. Είναι μορφή εργατικού κράτους, με διακηρυγμένο πολιτικό στόχο να κινηθεί προς την απονέκρωσή του, το μαρasmus κάθε μορφής εξουσίας, καταπίεσης και κράτους. Η εργατική εξουσία στηρίζεται πλέον στα αμεσοδημοκρατικά όργανα των εργαζομένων, στους θεσμούς, στους φορείς, στις κοινότητες και στα αντιπροσωπευτικά όργανα της επαναστατημένης εργατικής τάξης και των συμμάχων της, στην άσκηση απ' αυτούς όλων των κρίσιμων αρμοδιοτήτων για κάθε ζήτημα που αφορά την κοινωνία, συνενώνοντας στις αρμοδιότητές τους όλες τις νομοθετικές, εκτελεστικές, δικαστικές εξουσίες. Οι πολιτικές μορφές τις οποίες θα γεννήσει η επανάσταση θα εμπεριέχουν τα καλύτερα στοιχεία από την παράδοση της Κομμούνας, των

σοβιέτ, των εργατικών συμβουλίων, των λαϊκών επιτροπών της Ελεύθερης Ελλάδας, των λατινοαμερικάνικων πειραμάτων με τις νέες, ποιοτικά ανώτερες δυνατότητες και εμπειρίες της εργατικής τάξης και τις επιστημονικοτεχνικές, παραγωγικές και πολιτιστικές δυνατότητες της εποχής μας.

Η εργατική εξουσία αναπτύσσεται συνολικά σε όλα τα επίπεδα αυτοδιεύθυνσης και στην πολιτική σφαίρα (τη σφαίρα που καθορίζει τη γενική κατεύθυνση της κοινωνίας), υπερβαίνει τον αστικό κοινοβουλευτισμό, τους αποξενωτικούς αστικούς αντιπροσωπευτικούς θεσμούς και την ψευδεπίγραφη δημοκρατία τους, κατοχυρώνει την πλήρη και ανεμπόδιστη ελευθερία του λόγου, της άποψης, της θρησκευτικής πεποίθησης, της πληροφόρησης, της κομματικής δράσης. Καθιερώνει μορφές και δομές άμεσης συμμετοχής και δημοκρατίας σε όλα τα κοινωνικά πεδία. Καθιερώνει την αιρετότητα, την ανακλητότητα, τη «μισθοδοσία με χαμηλό εργατικό μισθό», την εναλλαγή των εργατικών αντιπροσώπων, τους θεσμούς αποτροπής του σφετερισμού του κοινωνικού πλούτου και της γραφειοκρατικής παρέκκλισης. Κατοχυρώνει τη διαφάνεια και την ενημέρωση για όλες τις αποφάσεις. Κάθε μέλος της «εργατικής κοινότητας» έχει το δικαίωμα της κριτικής και της πολεμικής απέναντι στην εργατική εξουσία, απέναντι στα άμεσα και τα αντιπροσωπευτικά όργανά της, ιδιαίτερα αν βρίσκεται στη μειοψηφία, ακόμα και αν είναι ενάντια στην επανάσταση, με την προϋπόθεση ότι δεν εκπροσωπεί ένοπλη απειλή απέναντί της. Πλήρη αρμοδιότητα, σε κάθε περίπτωση, να κρίνει τη δράση κάθε μέλους της «εργατικής κοινότητας» έχει το μαζικό επαναστατικό όργανο και η συνέλευση των εργαζομένων του χώρου του.

Όλη η εξουσία στους τόπους δουλειάς ανήκει στους άμεσους παραγωγούς με την επιβολή του κυρίαρχου ρόλου των συνελεύσεων των εργατών, σε όλους τους κρίκους της παραγωγής, των παραγωγικών εργασιακών σχέσεων, της διανομής του πλεονάσματος, της ανταλλαγής και της κατανάλωσης. Με την κατάκτηση από μέρους τους της πλήρους κατοχής και κυριότητας, της επικαρπίας, του ελέγχου και της διεύθυνσης των μέσων παραγωγής και της εργασιακής διαδικασίας. Τα όργανα εργατικής πολιτικής έχουν πλήρες δικαίωμα να αποφασίζουν την ελεύθερη, εθελοντική, μέχρι αποχωρισμού, συένωση των άμεσων παραγωγών, στο πλαίσιο ενός

πανκοινωνικού πανεθνικού σχεδιασμού, στον οποίο οι παραγωγοί έχουν άμεσο και καθοριστικό ρόλο.

Παράλληλα με τα όργανα της εργατικής εξουσίας σε παραγωγική βάση, αναδεικνύεται ένα **αντιπροσωπευτικό σώμα** σε πανεθνικό-κεντρικό επίπεδο και αντίστοιχα σώματα σε περιφερειακό επίπεδο, άμεσα αιρετά με βάση την αρχή της καθολικής ψηφοφορίας σε εθνικό (ή περιφερειακό) επίπεδο. Εννοείται ότι και εδώ θα ισχύουν οι αρχές του ελέγχου από την εργαζόμενη πλειοψηφία, της ανακλητότητας, της μισθοδοσίας με εργατικό μισθό, της εναλλαγής. Ο ρόλος αυτού του σώματος θα είναι η έκφραση της λαϊκής βούλησης πάνω στα γενικά πολιτικά ζητήματα και επιλογές.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η ελεύθερη και ανεμπόδιστη συνδικαλιστική δραστηριότητα, η ελεύθερη και χωρίς προσκόμματα λειτουργία-δράση πολιτικών κομμάτων, η συμμετοχή στα αντιπροσωπευτικά όργανα, η ελεύθερη διακίνηση ιδεών και πληροφοριών, η ανεξιθρησκία θεωρούνται αξίες απαράβατες.

Μια τέτοια κοινωνία θα αντικαταστήσει τον νόμιμο στρατό και την αστυνομία με τον ένοπλο και αυτοοργανωμένο λαό. Θα οικοδομεί αμοιβαία επωφελείς σχέσεις φιλίας και διεθνούς συνεργασίας, αλλά θα έχει διασφαλίσει τα μέσα για να υπερασπιστεί τον εαυτό της –αν αυτό χρειαστεί– από κάθε λογής επιβουλές. Θα στηρίζεται στη συλλογική πειθώ, πρόληψη και αποτροπή και όχι σε κατασταλτικά μέτρα και ιδιαίτερους μηχανισμούς αστυνόμευσης και πειθάρχησης για να διατηρεί πλαίσια συμπεριφοράς συμβατά και όχι αντιπαραθετικά προς τις κομμουνιστικές αρχές.

Ορίζοντας και μέτρο της εργατικής εξουσίας είναι η μετάβαση προς την κομμουνιστική κοινωνία, που αποτελεί μια κοινωνία συλλογικής αυτοοργάνωσης-αυτοδιεύθυνσης σε όλα τα επίπεδα, από το πανκοινωνικό-πανεθνικό ως το επίπεδο της παραγωγικής μονάδας ή της τοπικής κοινότητας. Μια κοινωνία όπου η διοίκηση προσώπων αντικαθίσταται από τη διαχείριση πραγμάτων και δημόσιων υποθέσεων και η πολιτική καταργείται ως ιδιαίτερη επαγγελματικού τύπου διαμεσολαβητική δραστηριότητα και μετασχηματίζεται σε συλλογική-εθελοντική υπόθεση. Μια κοινωνία όπου κράτος δεν υπάρχει, έχει απονεκρωθεί, γιατί δεν χρειάζεται ένας ιδιαίτερος εξουσιαστικός και καταπιεστικός μηχανισμός που να διασφαλίζει τα συμφέροντα μιας κοινωνικής τάξης ή ομάδας εις βάρος κάποιας άλλης.

Για την κατάργηση της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων

Από τη σημερινή πάλη στην τομή της επανάστασης

1 Οι κομμουνιστές συμμετέχουν στη μάχη για την ικανοποίηση των ζωτικών λαϊκών αναγκών με μια λογική διαρκούς σύγκρουσης με τον καπιταλισμό και τους «νόμους» του. Δίνουν όλες τις δυνάμεις τους για να ενισχύσουν τις κοινωνικές-πολιτικές διεργασίες που τροφοδοτούν την «κίνηση που καταργεί την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων». Ένας δρόμος που ξεδιπλώνεται μέσα από τις μάχες και την επαναστατική τακτική του παρόντος, περνά μέσα από το ποιοτικό άλμα της επανάστασης και ολοκληρώνεται με τους μετασχηματισμούς της επαναστατικής μετάβασης προς την κομμουνιστική απελευθέρωση – με διαιλεκτικό κι όχι γραμμικό τρόπο, έτσι που καθένα από τα στοιχεία του να αλληλεπιδρά με τα άλλα, να ισχυροποιείται από αυτά και να τα ισχυροποιεί.

Η συνεισφορά στον αγώνα για την ανατροπή της ολοκληρωτικού και σαρωτικού χαρακτήρα επίθεσης του κεφαλαίου, των κυβερνήσεων του και των υπερεθνικών θεσμών του (ΕΕ, ΔΝΤ κ.λπ.), που οδηγεί στην ιστορικού χαρακτήρα ταπείνωση της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων και στη σύγχρονη βαρβαρότητα, αποτελεί σήμερα καθήκον πρώτης γραμμής. Αποτελεί κεντρικό ζητούμενο και για τους εργαζομένους της χώρας – είναι και το κεντρικό ζητούμενο της επαναστατικής τακτικής. Μιας τακτικής που στοχεύει στην αντικαπιταλιστική ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης του κεφαλαίου και της υπεραντιδραστικής ανασυγκρότησης που προωθεί για την υπέρβαση της δομικής κρίσης του. Μα και, ταυτόχρονα, μιας τακτικής που οδηγεί στην προσέγγιση της επανάστασης, μέσα από την ίδια την πείρα, την εξέλιξη και τη δυναμική του εργατικού και λαϊκού αγώνα.

Ο συλλογικός αγώνας για τις ανάγκες και τα δικαιώματα της εργατικής τάξης και όλων των καταπιεζομένων ήταν πάντα, και σήμερα, **αφετη-**

ρία αλλά και ανώτερο σημείο συμπύκνωσης του δρόμου και της τακτικής των κομμουνιστών. Αυτός, τελικά, κρίνει και συμπυκνώνει τις ιδέες, την κριτική στον καπιταλισμό, τη χειραφετητική προοπτική, τη δυνατότητα των κομμουνιστών να επικοινωνούν με τις ανάγκες και τους πόθους της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων, να συμβάλλουν στη βελτίωση της κοινωνικής και πολιτικής θέσης των εργαζομένων και να αποδεικνύουν έμπρακτα τον πρωτοπόρο τους ρόλο. Αυτός συνδέει το παρόν με το παρελθόν και κυρίως με το μέλλον, τη θεωρία με την πράξη. Αυτός χτίζει τους συσχετισμούς, τους θεσμούς, το ανατρεπτικό επαναστατικό κίνημα που μπορεί να αλλάζει τη ζωή των εργαζομένων, στο βαθμό που επιδιώκει συνειδητά να προσεγγίσει τη μεγάλη αναμέτρηση για την εξουσία. Χωρίς αυτή την καθημερινή αναμέτρηση με το κεφάλαιο, και οι εργάτες και οι κομμουνιστές δεν θα μπορούσαν ποτέ να φτάσουν στη διεκδίκηση και την επιβολή των μεγάλων απελευθερωτικών τους στόχων.

Μέσω του αντικαπιταλιστικού περιεχομένου, της ταξικής ουσίας, των δρόμων και των μέσων επίτευξης αλλά και του σκοπού της, **η επαναστατική τακτική συνδέεται ουσιαστικά με την αντικαπιταλιστική επανάσταση**, η οποία αποτελεί το ανώτατο σημείο της τακτικής και αφετηρία της στρατηγικής, τον κρίκο σύνδεσής τους. Με την επαναστατική τακτική οι κομμουνιστές επιδιώκουν να συμβάλουν στην ποιοτική άνοδο της ικανότητας των καταπιεζόμενων τάξεων να αναλάβουν οι ίδιες μαζική επαναστατική δράση για ανατροπή της αντεργατικής επίθεσης, για την απόσπαση κατακτήσεων –διαφιλονικούμενων ασφαλώς– σε επαναστατικές συνθήκες. Ταυτόχρονα, επιδιώκουν να συμβάλουν ώστε η δράση αυτή να οδηγηθεί ως την προσέγγιση του επαναστατικού άλματος, να το επιταχύνει και να διαμορφώσει τις υποκειμενικές προϋποθέσεις για τη νίκη της εργατικής τάξης και

των συμμάχων της. Για να ξεσπάσει η επανάσταση, βέβαια, είναι ανάγκη να σμίξει αυτή η ικανότητα –το σημαντικό ανέβασμα της δραστηριότητας των εργατικών-λαϊκών μαζών, που τραβιούνται σε αυτοτελή ιστορική δράση– με την επαναστατική κατάσταση και τις αντικειμενικές αλλαγές που τη γεννούν και τη συνοδεύουν, και είναι ανεξάρτητες από τη θέληση κομμάτων και τάξεων: την αδυναμία δηλαδή της αστικής τάξης να διατηρήσει την κυριαρχία της όπως παλιά και τη, μεγαλύτερη από τη συνηθισμένη, επιδείνωση της αθλιότητας των καταπιεζόμενων τάξεων.

2 Κρίσιμο ζήτημα της επαναστατικής τακτικής αποτελεί η διαμόρφωση του **αντικαπιταλιστικού πολιτικού προγράμματος πάλης**, διαρθρωμένου πάνω στα κομβικά ζητήματα της ιστορικής περιόδου –όχι απλώς της πολιτικής συγκυρίας–, σε σύνδεση με τις αναγκαίες διεθνείς προεκτάσεις αλλά και με ένα ευρύτερο στρατηγικό, αξιακό, πολιτισμικό πλαίσιο αναφοράς και έμπνευση από την καθολική εργατική χειραφέτηση.

Το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα διαπνέεται από μια συνεκτική λογική, από ενότητα στόχων, σκοπών και μέσων· είναι κοινωνικά αναγκαίο, κατανοητό και ρεαλιστικό για ευρύτερες εργατικές-λαϊκές δυνάμεις, συγκρούεται με την αστική στρατηγική κι έχει αντικαπιταλιστική-επαναστατική δυναμική. Αποτελεί «γέφυρα» ανάμεσα στις άμεσες, επιμέρους, ταξικές διεκδικήσεις ενός νέου, νικηφόρου, εργατικού κινήματος και στο πρόγραμμα της αντικαπιταλιστικής επανάστασης και της κομμουνιστικής διεθνιστικής απελευθέρωσης. Αποτελεί ταυτόχρονα τη βάση για όλες τις απαραίτητες εκφράσεις και εναλλαγές της επαναστατικής τακτικής, για την παρέμβαση στην τωρινή φάση της ταξικής πάλης, στις μεταβαλλόμενες συγκυρίες, *έτσι ώστε να επικοινωνεί με τους αγώνες των εργαζομένων. Μόνον έτσι μπορεί να συμβάλει στο μετασχηματισμό των αγώνων σε συνολική αντικαπιταλιστική, πολιτική πάλη, σε μαζικό ανατρεπτικό-επαναστατικό ρεύμα.*

Το πρόγραμμα αυτό:

- Υπερασπίζεται τη ζωή της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων και πρωτοστατεί στον αναγκαίο διαρκή και αποφασιστικό αγώνα τους για την επιβίωση και τις ανάγκες τους.
- Στρέφεται ενάντια στη σχέση μισθών και κερδών, στον τρόπο κατανομής και ιδιοποίησης του

παραγόμενου κοινωνικού πλούτου που χαρακτηρίζουν τον καπιταλισμό και επιδεινώνονται περαιτέρω. Για την ανατροπή της υπερεκμεταλλευτικής πολιτικής στις εργασιακές σχέσεις, της διαρκούς συμπίεσης των μισθών κάτω και από το φυσικό όριο επιβίωσης, της αύξησης της απλήρωτης δουλειάς, της παράτασης του εργάσιμου χρόνου. Επιδιώκει να επιφέρει πλήγματα σε αυτή τη σχέση και στο νόμο της σχετικής και απόλυτης εξαθλίωσης. Τέτοια που θα μειώνουν το ποσοστό εκμετάλλευσης, θα αναβαθμίζουν το μερίδιο των μισθών και το τμήμα του κοινωνικού πλούτου που κατευθύνεται στους παραγωγούς του και θα ωριμάζουν τις προϋποθέσεις για την κατάργηση της ίδιας της έννοιας του κέρδους, της εκμετάλλευσης και της ατομικής ιδιοποίησης του κοινωνικά παραγόμενου πλούτου.

- Στρέφεται ενάντια στη σχέση εκμετάλλευσης και αγοραπωλησίας της εργατικής δύναμης. Διεδικεί να επιφέρει καίρια πλήγματα στον εργοδοτικό δεσποτισμό και στην απόλυτη εξουσία του κεφαλαίου πάνω στην ανθρώπινη εργασία, εργατικό βέτο στις σχέσεις και στους σκοπούς, στο περιεχόμενο και στο χρόνο εργασίας, τέτοια που να υπερασπίζονται κατακτήσεις και να οδηγούν σε νέες, αλλά και να ωριμάζουν τις προϋποθέσεις για την κατάργηση της ίδιας της μισθωτής εργασίας και της εργατικής δύναμης ως εμπορεύματος, και την εξάλειψη κάθε αποξενωτικής και αλλοτριωτικής μορφής εργασίας.
- Στρέφεται ενάντια στα εθνικά και διεθνικά δεσμά του κεφαλαίου και στις ολοκληρώσεις, σε κάθε κυβέρνηση που προωθεί την ουσία της πολιτικής του κεφαλαίου, αλλά και στα πολυεθνικά πολυκλαδικά μονοπώλια και τους υπερεθνικούς καπιταλιστικούς οργανισμούς (ΕΕ, ΔΝΤ, ΝΑΤΟ, ΠΟΕ, ΟΟΣΑ), στον αστικό εθνικισμό-προστατευτισμό και τον αστικό κοσμοπολιτισμό. Ενάντια στο καθεστώς της επιτροπείας και στις απροκάλυπτες επεμβάσεις των ηγεμονικών καπιταλιστικών-ιμπεριαλιστικών κρατών και της ΕΕ –σε συμμαχία με την ντόπια αστική τάξη και κόμματα– που συγκρούονται με τα εργατικά-λαϊκά συμφέροντα και το δικαίωμα του λαού να αποφασίζει για τη ζωή του. Με στόχο την ανατροπή της κυβέρνησης και την έξοδο από την ΕΕ και το ΝΑΤΟ, ως κρίκο προσέγγισης της κοινωνικής

απελευθέρωσης και της συνολικής κατάλυσης του διεθνούς καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού πλέγματος. Ως αναγκαίο βήμα στην οικοδόμηση μιας νέας εργατικής διεθνοποίησης και αποτροπής των πολέμων.

- Στρέφεται ενάντια στον κοινοβουλευτικό ολοκληρωτισμό της αστικής τάξης, του κράτους, των κυβερνήσεων και των κομμάτων της, στο φασισμό, στην κατάλυση της λαϊκής κυριαρχίας, στην προληπτική καταστολή και την πολύμορφη καταπίεση. Ενάντια στην αντιδραστική αναμόρφωση του κράτους, τόσο του κεντρικού όσο και του τοπικού. Επιδιώκει να επιφέρει ρήγματα στην αστική πολιτική και στο σύστημά της. Για μια «άνοιξη» των λαϊκών ελευθεριών και των δημοκρατικών δικαιωμάτων.
- Στρέφεται ενάντια στην ιδεολογική τρομοκρατία και την πολιτιστική εξαχρέωση του κεφαλαίου και ειδικά του μιντιακού υπερκράτους, επιφέροντας τακτικά ρήγματα εναντίον τους, μέσα από τη δημιουργία ενός ισχυρού ρεύματος εργατικού μαρξιστικού «διαφωτισμού» και ενός άλλου εργατικού λαϊκού πολιτισμού. Συμβάλλει σε μια μαζική «εκστρατεία» ενάντια στη δικτατορία της σκέψης, στην απολυταρχία που κηρύσσει «εκτός νόμου» τα κοινωνικά δικαιώματα και τις λαϊκές διεκδικήσεις, τις τάσεις αμφισβήτησης της αστικής κυριαρχίας και που δαιμονοποιεί κάθε επαναστατική ιδεολογία. Συγκρούεται με την παιδεία της αγοράς, του χρήματος, της καπιταλιστικής κερδοφορίας, της αναλφάβητης «εξειδίκευσης», του τεχνοκρατισμού, της απόσπασης από τις ανάγκες των εργαζομένων. Διεκδικεί την κατάργηση της επίσημης θρησκείας, τον πλήρη διαχωρισμό εκκλησίας-κράτους, την απόλυτη ισοτιμία των εθνικών και θρησκευτικών μειονοτήτων.

Σήμερα, το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα παίρνει «σάρκα και οστά» σε **κεντρικές πολιτικές διεκδικήσεις-κόμβους**:

- **Ανατροπή της πολιτικής και κάθε κυβέρνησης** που είτε με «σοκ και δέος» είτε με «ήπιο» τρόπο διαχειρίζεται προωθώντας την επίθεση του κεφαλαίου και την υπεραντιδραστική ανασυγκρότηση για την υπέρβαση της κρίσης του. Ανατροπή του κοινωνικού σφαγείου κυβέρνησης-ΕΕ-ΔΝΤ.

- **Επιβολή μέτρων ενάντια στον εργασιακό μισαίωνα**, την ανεργία, τη φτώχεια, την εξαθλίωση, την ιδιότυπη εργατική γενοκτονία που είναι σε εξέλιξη. Αυξήσεις στους μισθούς και στις συντάξεις, μείωση των ωρών εργασίας και των ετών συνταξιοδότησης, διπλασιασμός του επιδόματος ανεργίας και γενίκευσή του σε όλους τους ανέργους χωρίς περιορισμούς, απαγόρευση των απολύσεων, κάλυψη των αναγκών αξιοπρεπούς διαβίωσης για όλους, με απαλλοτρίωση κερδών, πλούτου και ιδιοκτησίας από την αστική τάξη.
- **Κατάργηση, χωρίς αναμονή και μονομερώς, των ληστρικών δανειακών συμβάσεων και των Μνημονίων** που τις συνοδεύουν. Κατάργηση όλων των μνημονιακών νόμων και των κατάπτυστων δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί (π.χ. αγγλικό δίκαιο για τα δάνεια, παραίτηση ασυλίας για το σύνολο της δημόσιας περιουσίας).
- **Διαγραφή του χρέους-δουλεία** για τους εργαζομένους (είναι σχεδόν ολόκληρο στα χέρια των κρατών της Ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας), χωρίς επιπτώσεις στα ασφαλιστικά ταμεία, τα δημόσια νοσοκομεία και πανεπιστήμια. Ματαίωση κάθε απόπειρας νέου δανεισμού, που θα είναι θηλιά στο λαό. Χτύπημα της τοκογλυφικής και ληστρικής πολιτικής και πρακτικής των τραπεζών. Διαγραφή των χρεών προς τις τράπεζες των ανέργων και των φτωχών.
- **Έξοδος από την Ευρωζώνη και το ευρώ, αντικαπιταλιστική αποδέσμευση από την ΕΕ**, για μια άλλη εργατική σοσιαλιστική διεθνοποίηση στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο.
- **Δημόσια ιδιοκτησία, με εθνικοποίηση χωρίς αποζημίωση, με εργατικό και κοινωνικό έλεγχο** –για την κατά προτεραιότητα κάλυψη των λαϊκών αναγκών–, των τραπεζών και των μονάδων στρατηγικής σημασίας που αφορούν τη διατροφή, το νερό, τα φάρμακα, τις συγκοινωνίες, την ενέργεια, τις τηλεπικοινωνίες, τις μεταφορές. Ανατροπή της πολιτικής που προωθεί τη λεηλασία του δημόσιου και ορυκτού πλούτου και του περιβάλλοντος, που επιβάλλει τους νόμους της αγοράς και τις ιδιωτικοποιήσεις στο Δημόσιο, στις ΔΕΚΟ, στην υγεία και στην παιδεία.

- Απόκρουση και **ανατροπή της αστικής πολιτικής βίας και τρομοκρατίας**, του κοινοβουλευτικού ολοκληρωτισμού, της αντιδραστικής αναμόρφωσης του πολιτικού συστήματος, του φασισμού και της εργοδοτικής δεσποτείας. Διάρκους αγώνας για τις ελευθερίες και τα δημοκρατικά δικαιώματα της εποχής μας.
- Υπεράσπιση των **συλλογικών παραγωγικών δυνάμεων του κόσμου της εργασίας**, πρώτα απ' όλα της εργατική τάξης, που αποτελεί την κύρια παραγωγική δύναμη, ενάντια στο κλείσιμο εργοστασίων και την αποδιάρθρωση ολόκληρων κλάδων της παραγωγής, αντιπαλεύοντας τη λογική και τα κριτήρια του κέρδους, του αντιδραστικού και ανισόμετρου διεθνούς καταμερισμού εργασίας και της πολιτικής των ιμπεριαλιστικών οργανισμών (ΕΕ, ΠΟΕ, ΔΝΤ κ.λπ.).
- **Απόκρουση των πολεμικών τυχодιωκτισμών του κεφαλαίου** – ειδικά στην περιοχή μας. Άμεση έξοδος από το ΝΑΤΟ, να κλείσουν οι Βάσεις. Ειρήνη στα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή με κοινό αγώνα των λαών. Καμιά συμμετοχή του ελληνικού στρατού σε ιμπεριαλιστικές κατοχικές αποστολές.

3 Υποκείμενο της επαναστατικής τακτικής είναι το Αντικαπιταλιστικό Εργατικό Μέτωπο. Το Αντικαπιταλιστικό Εργατικό Μέτωπο εκφράζεται τόσο στο κοινωνικό όσο και στο πολιτικό επίπεδο. Συνενώνει τις δυνάμεις που έχουν συμφέρον και θέλουν να αγωνιστούν για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης του κεφαλαίου και κινούνται συνειδητά, ημισυνειδητά ή αυθόρμητα, ολοκληρωμένα ή μερικά, με σταθερότητα ή με ταλαντεύσεις, ενάντια στον καπιταλισμό, με επιδίωξη την ηγεμονία των επαναστατικών και σύγχρονα κομμουνιστικών τάσεων.

Στο Αντικαπιταλιστικό Εργατικό Μέτωπο εκφράζεται η διαλεκτική ενότητα των τριών πλευρών του επαναστατικού υποκειμένου: του κομμουνιστικού κόμματος, του αντικαπιταλιστικού πολιτικού μετώπου και της αντικαπιταλιστικής μαζικής πάλης του κινήματος της εργατικής τάξης και των σύμμαχων στρωμάτων της. Η προώθησή του προϋποθέτει την ενίσχυση και την αναβάθμιση όλων των πλευρών του επαναστατικού υποκειμένου και απαιτεί δρόμους και πολιτικές πρωτοβου-

λίες κυρίως στη βάση αλλά και στις «κορυφές», με άμεσους στόχους:

- Την συσπείρωση των επαναστατικών κομμουνιστικών δυνάμεων και τη συγκρότηση σύγχρονου κόμματος κομμουνιστικής απελευθέρωσης.
- Την συγκρότηση του πόλου της αντικαπιταλιστικής επαναστατικής Αριστεράς, με την ενίσχυση και αναβάθμιση του ελπιδοφόρου βήματος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και το άνοιγμα δρόμων πολιτικής συνεργασίας και μετωπικής συμπόρευσης των ευρύτερων αντικαπιταλιστικών, αντιΕΕ και αντιιμπεριαλιστικών δυνάμεων.
- Την ενίσχυση της αντικαπιταλιστικής πτέρυγας του μαζικού κινήματος. Για ένα πολιτικά ανατρεπτικό και ταξικά ανασυγκροτημένο εργατικό κίνημα, θεμέλιο του αγωνιστικού μετώπου ρήξης και ανατροπής.

4 Το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα στο σύνολό του μπορεί να υλοποιηθεί μόνο από την εργατική εξουσία και την κυβέρνησή της, που θα προκύψουν από επανάσταση. Δεν παραπέμπει σε κάποιο ενδιάμεσο στάδιο, έχει όμως σχετική αυτοτέλεια. Αποτελεί οδηγό και άξονα πάνω στον οποίο αναπτύσσεται ο λαϊκός αγώνας χωρίς όρια, με στόχο την απόσπαση κατακτήσεων από οποιαδήποτε κυβέρνηση και από τους εργοδότες που θα επιβάλουν το αναγεννώμενο ταξικά εργατικό και λαϊκό κίνημα, οι σύγχρονοι επαναστατικοί, εργατικοί, νεολαιίστικοι και λαϊκοί αγώνες.

Οι επιδιωκόμενες νίκες του εργατικού κινήματος και οι ενδεχόμενες ήττες της αστικής πολιτικής θα έχουν πάντα σχετικό, ασταθή, διαφιλονικούμενο χαρακτήρα, αφού πραγματοποιούνται, ακόμη, στο έδαφος της αστικής κυριαρχίας. Από τη μια, θα βρίσκονται έξω από τη γενική ανοχή και αντοχή των νόμων του συστήματος. Από την άλλη, θα βρίσκονται έξω και από τα αναγκαία όρια της ολοκληρωμένης και σταθερής κατοχύρωσης των εργατικών αιτημάτων και συμφερόντων. Η όξυνση αυτής της αντίθεσης θα φέρνει στο προσκήνιο, περισσότερο ή λιγότερο επιτακτικά, το δίλημμα της επανάστασης ή της αντεπανάστασης, της εργατικής ή αστικής εξουσίας. Είτε θα εξελιχθεί προς την επαναστατική κατάσταση και την επανάσταση είτε προς την ανασύνταξη-αντεπίθεση του αστικού μπλοκ.

Με ένα τέτοιο περιεχόμενο, με έναν τέτοιο τρόπο διεκδίκησης, τα ζωτικά αιτήματα και οι στόχοι που απαντούν στις ανάγκες του λαού δεν μπορούν να υλοποιηθούν από αστικές μερίδες ή από κυβερνήσεις που κινούνται στο έδαφος των Μνημονίων, της ΕΕ, του ΔΝΤ, του καπιταλισμού ούτε μπορούν να στριμωχτούν σε ρεφορμιστικές ατραπούς. Αργά ή γρήγορα η πάλη για την επιβολή τους θα γενικεύσει τη σύγκρουση, θα επιταχύνει την επαναστατική κρίση και ρήξη, θα θέσει κορυφαία ερωτήματα, θα οδηγήσει σε αποφασιστικές αναμετρήσεις, που θα θέσουν επί τάπητος το πρόβλημα της εξουσίας. Οι κομμουνιστές δεν φοβούνται αυτή τη στιγμή, την επιδιώκουν· θέλουν να φτάσουν σε αυτή μαζί με την εργατική τάξη, όχι να την εκβιάσουν ή να την κατασκευάσουν. Επιδιώκουν η εργατική τάξη να φτάσει σε αυτήν προετοιμασμένη, ικανή να νικήσει.

Σήμερα, πολύ περισσότερο από ποτέ, οι εργατικές ανάγκες –ακόμη και οι πιο στοιχειώδεις– μπορούν να ικανοποιηθούν μόνο με το όπλο του «μαζικού εκβιασμού» και της ανατρεπτικής πάλης. Αλλά και η ριζική αλλαγή της κοινωνίας απαιτεί τον επαναστατικό δρόμο και το άλμα της επανάστασης· δεν μπορεί να γίνει εξελικτικά ούτε με «κοινοβουλευτικό περίπατο». Το αστικό κράτος δεν «αλώνεται από τα μέσα», κατακτώντας «θέσεις» ή απλώς την «ηγεμονία» στους μηχανισμούς του· δεν καταλαμβάνεται με «εξέγερση-μονόπρακτο». Αλλά ούτε και αποτελεί απόρρητο κάστρο, απέναντι στο οποίο μπορούμε να κάνουμε μόνο «αυτοδιαχειριζόμενες κομμούνες» και «αντιθεσμούς» στο προαύλιό του, «δίχως να πάρουμε την εξουσία».

Στο πλαίσιο του επαναστατικού δρόμου δημιουργούνται **όργανα έκφρασης και επιβολής της λαϊκής θέλησης**, που είναι ανεξάρτητα και ανταγωνιστικά προς τους αστικούς μηχανισμούς (κρατικούς, αυτοδιοικητικούς, ευρωπαϊκούς) και αποτελούν έμβρυα της εργατικής εξουσίας. Τέτοια έμβρυα (συμβούλια, επιτροπές κ.ά.) μπορεί να εμφανίζονται ήδη από σήμερα· γενικεύονται όμως και διαμορφώνονται νέα σε κορυφώσεις της ταξικής πάλης· στους σπασμούς της επαναστατικής κατάστασης και της επανάστασης, στις συνθήκες της «δυσιακής εξουσίας», διαμορφώνοντας τον αντίπαλο προς την αστική εξουσία πόλο, ως αντιεξουσία, που δεν υπάγεται αλλά αντιπαράτίθεται στην αστική νομιμότητα και εξουσία. Αυτά τα όργανα,

μετά τη νίκη της επανάστασης, διαμορφώνουν τον κορμό της προλεταριακής εξουσίας.

Στο πλαίσιο αυτού του δρόμου, επίσης, δημιουργούνται **θεσμοί, διαδικασίες και φορείς ανταγωνιστικοί** προς τον καπιταλιστικό κόσμο, τις εμπορευματικές σχέσεις και την αστική εξουσία. Θεσμοί που συγκροτούνται με συλλογικές-μαζικές διαδικασίες και όρους αυτοοργάνωσης, απαντούν σε πραγματικές ανάγκες των εργαζομένων και αποτελούν «προσχέδια» μιας κοινωνίας κι ενός άλλου πολιτισμού πέραν του καπιταλισμού. Δεν αποτελούν αυτά τα πειράματα έναν άλλο δρόμο μετάβασης στον κομμουνισμό, που κάνουν περιττές τις άλλες μορφές της ταξικής πάλης και την τομή της επανάστασης. Αποτελούν ωστόσο συστατικά του επαναστατικού δρόμου, στο βαθμό που προεικονίζουν «σκηνές» από το μέλλον, αλληλοσυμπληρώνονται με το καθοριστικό πεδίο της ταξικής πάλης, έχουν αυτοτέλεια από τους κρατικούς μηχανισμούς και τις αγοραίες-εμπορευματικές σχέσεις, καλλιεργούν την ταξική αλληλεγγύη των καταπιεσμένων και αποπνέουν τις αξίες και τα χαρακτηριστικά μιας κοινωνίας χειραφέτησης.

Στοιχείο αυτού του δρόμου, επίσης, ιδιαίτερα σε συνθήκες ολόπλευρης κρίσης του καπιταλισμού, είναι το σταθερό μέτωπο απέναντι στον αγοραίο πολιτισμό και τα βήματα στη διαμόρφωση ενός άλλου απελευθερωτικού πολιτισμού. Είναι η οικοδόμηση ενός αντικαπιταλιστικού πολιτιστικού ρεύματος που θα συνδυάζει τις καλύτερες πολιτιστικές παραδόσεις του ελληνικού λαού και των άλλων λαών με σύγχρονες χειραφετητικές πολιτιστικές τάσεις, που θα επιφέρει ρήγμα στη γενικότερη ηγεμονία του κεφαλαίου και θα πραγματοποιήσει αποφασιστικά βήματα στην πορεία πολιτισμικής ηγεμονίας των δυνάμεων της εργασίας, της απελευθερωτικής διανοήσης και καλλιτεχνικής δημιουργίας. Ενός σύγχρονου ρεύματος που θα συμβάλλει στον γενικότερο «πολιτιστικό πόλεμο» απέναντι στη σκοταδιστική εκστρατεία του κεφαλαίου, την πνευματική λοβοτομή, την πολιτιστική μιζέρια, τις κάθε λογής υποκουλτούρες και τον αγοραίο τρόπο ζωής, καθώς και στην αναγέννηση ενός νέου εργατικού και επαναστατικού διαφωτισμού, σε σύνδεση με την προσπάθεια ταξικής ανασυγκρότησης του εργατικού και νεολαιίστικου κινήματος και με όλες τις προσπάθειες πολιτιστικής κριτικής και ριζοσπαστικής δημιουργίας.

Το εθνικό και διεθνικό στην επαναστατική πάλη

Για κάποιους δεν έχει νόημα να συζητάμε για την επανάσταση και τον κομμουνισμό σε μία χώρα – ειδικά σε χώρα της ΕΕ και σε εποχή «παγκοσμιοποίησης». Η αλλαγή της κοινωνίας, λένε, θα έρθει σε ευρωπαϊκή ή και παγκόσμια βάση. Έχουν δίκιο: Η κοινωνία της κομμουνιστικής απελευθέρωσης δεν μπορεί να εδραιωθεί σε μία μόνο χώρα, χρειάζεται στον ίδιο δρόμο να βαδίζουν και αρκετές άλλες χώρες. Έχουν όμως και μεγάλο άδικο: Αν δεν ξηλωθεί η αστική κυριαρχία στις χώρες όπου το κίνημα μπορεί να το κάνει, αν η πλανητική μονοκρατορία του κεφαλαίου δεν σπάσει στους πιο αδύνατους κρίκους της, αν δεν κοπούν τα δεσμά της καπιταλιστικής διεθνοποίησης και της ιμπεριαλιστικής επιβολής σε κάποια χώρα πρώτα, δεν θα φτάσουμε ποτέ στην παγκόσμια κοινωνική απελευθέρωση.

Για τους κομμουνιστές η πορεία προς την κομμουνιστική χειραφέτηση κρίνεται τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνικό επίπεδο. Η αντικαπιταλιστική επανάσταση και η μετάβαση προς τον κομμουνισμό, αν και ξεκινούν στο πλαίσιο μιας χώρας ή περιορισμένου αριθμού χωρών –πάντα όμως σε αλληλεπίδραση με τις διεθνείς τάσεις της επανάστασης–, δεν μπορούν να ολοκληρωθούν χωρίς μια διεθνοποιημένη βάση της επανάστασης και της ίδιας της πορείας προς τον κομμουνισμό, τέτοιας που θα κλονίζει και τελικά θα ανατρέπει το διεθνές σύστημα του κεφαλαίου σε ευρεία κλίμακα, θα κατοχυρώνει την πλανητική πρωτοκαθεδρία των επαναστατικών διαδικασιών και εξουσιών.

Ζούμε στην εποχή όπου ο καπιταλισμός κοινωνικοποιεί-διεθνοποιεί χωρίς προηγούμενο την παραγωγή, σπάζει φραγμούς και σύνορα, οργανώνει σε πλανητική βάση την κίνηση του εργατικού δυναμικού και των επενδύσεων, «παγκοσμιοποιεί» την εμπορία αγαθών και υπηρεσιών, πραγματοποιεί ακαριαίες on line ροές κεφαλαί-

ων, διαμορφώνει έναν παγκόσμιο χώρο πληροφοριών και επικοινωνίας –με τον κυβερνοχώρο, την κοινωνική δικτύωση, τις οπτικές ίνες–, φέρνει πιο κοντά λαούς και πολιτισμούς, γεφυρώνει τις πιο απομακρυσμένες γωνιές του πλανήτη.

Αυτή η κοσμογονία αναδεικνύει τη δυνατότητα λαών και εθνών να ζήσουν καλύτερα σε ένα περιβάλλον συναδέλφωσης, ειρήνης, αμοιβαία επωφελούς συνεργασίας, σεβασμού κάθε εθνότητας και πολιτισμού. Παράλληλα, βαθαίνει την αλληλεπίδραση των εθνικών ή τοπικών κινήματων, χρωματίζει διεθνιστικά τα αντικαπιταλιστικά ρεύματα, γενικεύει τις ταξικές συγκρούσεις, «παγκοσμιοποιεί» την υπόθεση της επανάστασης και του κομμουνισμού. Το ζήσαμε αυτό βλέποντας τη σπίθα της Αραβικής Άνοιξης να γίνεται πυρκαγιά σε δεκάδες χώρες, και το κίνημα των «Αγανακτισμένων» να «μετακομίζει» από την Πουέρτα δελ Σολ στο Σύνταγμα κι από εκεί στη Ρώμη και τη Γουόλ Στρίτ.

Το κεφάλαιο προσπαθεί να ελέγξει αυτό το «τζίνι» που το ίδιο απελευθέρωσε. Να το στριμώξει στο μίζερο πλαίσιο του πρόσθετου κέρδους, των ενδοκαπιταλιστικών ανταγωνισμών, των πολυεθνικών, των ενώσεων τύπου ΕΕ και των οργανισμών τύπου ΔΝΤ και ΠΟΕ, της ιμπεριαλιστικής επιβολής και εκμετάλλευσης, των διάφορων

μορφών επιτροπείας, που τσαλαπατούν το δικαίωμα των λαών να καθορίζουν τις τύχες τους, του NATO, του «πολέμου των πολιτισμών» ή των ψευδεπίγραφων πολέμων κατά της τρομοκρατίας, των ασύμμετρων απειλών ή «υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων». Να υψώσει νέα τείχη με το κοινωνικό απαρχαίνε της φτώχειας, τα μορφωτικά συρματοπλέγματα, τους φράχτες τύπου Έβρου, Frontex, Σένγκεν ή Δουβλίνου II. Το ακρωτηριάζει, το «μολύνει» με τον ιό του εθνικισμού και του ρατσισμού, το διαστρέφει στο милитарισμό και τον πόλεμο, το οδηγεί σε σκοταδιστικά και φονταμενταλιστικά κινήματα (όπως οι αντιδράσεις στα σκίτσα του Μωάμεθ, τα εγχώρια συλλαλητήρια για την ονομασία της ΠΓΔΜ ή τις ταυτότητες), ακόμα και στον εσμό της Χρυσής Αυγής.

Αντιθέτως, ο κομμουνισμός έχει ως έμβλημά του το «Προλετάριοι όλων των χωρών, ενωθείτε!». Γι' αυτό, η κομμουνιστική κοινωνία θα απελευθερώσει ποιοτικά και ποσοτικά αυτή την τάση, θα της δώσει την πιο πλήρη μορφή της – μιας και η επανάσταση είναι μεν δυνατή σε μια χώρα, η οικοδόμηση κομμουνιστικών κοινωνικών σχέσεων όμως είναι αδύνατη αν αυτές δεν επικρατήσουν σε διεθνική βάση. Γι' αυτό και το κίνημα της κομμουνιστικής χειραφέτησης έχει από σήμερα εθνική αφετηρία κι εθνικό χαρακτήρα αλλά διεθνικό πρόσημο και περιεχόμενο.

Γι' αυτό και η αντικαπιταλιστική επανάσταση εγκαινιάζει μια πορεία που απελευθερώνει τις διεθνείς σχέσεις από την κυριαρχία του κεφαλαίου και οδηγεί στη διάλυση των διεθνών αστικών οικονομικών-πολιτικών-στρατιωτικών οργανισμών και των καπιταλιστικών ολοκληρώσεων. Υπερβαίνει τους εθνικιστικούς διαχωρισμούς και τον αστικό

κοσμοπολιτισμό, κατοχυρώνει την ελεύθερη μετακίνηση και εγκατάσταση όλων των ανθρώπων οπουδήποτε και το δικαίωμα του πολιτιστικού και πολιτικού αυτοπροσδιορισμού κάθε λαού. Προωθεί την κατάργηση των στρατών, κάθε πολεμικής μηχανής και βίας. Μετασχηματίζει τις διεθνείς σχέσεις και προωθεί τον έλεγχό τους από τις συνεργαζόμενες εργατικές δημοκρατίες και τα διεθνή όργανα των εργαζομένων, στη βάση της χειραφετημένης εργασίας, της επαναστατικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής απελευθέρωσης.

Γι' αυτό οι κομμουνιστές και ο εργαζόμενος λαός αγωνίζονται, ήδη από σήμερα, για να κοπούν τα διεθνή αστικά νήματα που τον καθηλώνουν σε συνθήκες αθλιότητας. Να αποδεσμευτεί, με αντικαπιταλιστικό τρόπο και δρόμο, η Ελλάδα από την ΕΕ και το ευρώ, να βγει από το NATO, να απομακρύνει τις Βάσεις. Γι' αυτό αγωνίζεται να απαλλαγεί από τη θηλιά της Τρόικας και την επιτροπεία-εποπτεία, για να αποτινάξει τη δυναστεία των πολυεθνικών, να κατοχυρώσει το δικαίωμά του να ορίζει τις τύχες του, την πλήρη και ουσιαστική λαϊκή κυριαρχία.

Γι' αυτό πρωτοστατούν στην πάλη για την ειρήνη· αντιστέκονται στις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις –και σε αυτές που συμμετέχει ο ελληνικός καπιταλισμός– και αντιτίθενται στη συμμετοχή του ελληνικού στρατού σε ιμπεριαλιστικές αποστολές· στέκονται αλληλέγγυα απέναντι σε κάθε λαό που αγωνίζεται για την εθνική και κοινωνική του χειραφέτηση· μάχονται ενάντια στο ρατσισμό, τον εθνικισμό και την ξενοφοβία, για ισότητα και πλήρη κοινωνικά, πολιτικά, πολιτισμικά δικαιώματα των ξένων εργατών, κατοχύρωση κι επέκταση του πολιτικού ασύλου κόντρα στην αντιμεταναστευτική πολιτική της ΕΕ και των ελληνικών κυβερνήσεων.

Οι άλλες προτάσεις απέναντι στον καπιταλισμό

Ο κομμουνισμός αναμετρίεται με τη σκληρή καπιταλιστική πραγματικότητα. Ταυτόχρονα όμως αναμετρίεται με τις άλλες απαντήσεις που προβάλλουν απέναντί της. Αυτό έγινε με το *Κομμουνιστικό Μανιφέστο*, αυτό απαιτεί και η εποχή μας.

Αναμετρίεται με τα **ρεύματα του παλιού και του νέου ρεφορμισμού**, που προτείνουν μια άλλη διαχείριση της αγοράς και της εκμετάλλευσης. Έναν «καπιταλισμό με ανθρώπινο πρόσωπο», «χωρίς ακρότητες», χωρίς τραπεζική ασυδοσία, με δημόσιο τομέα και «κράτος πρόνοιας». Σε αυτή την πρόταση έστρεψαν το βλέμμα τους αρκετές εργατικές-λαϊκές αντιστάσεις. Ωστόσο αυτή η στρατηγική τις ευνοούσε. Τα πάσης φύσεως αντινεοφιλελεύθερα μέτωπα αποτυγχάνουν να ανακόψουν τα αντεργατικά κύματα, γιατί δεν συγκρούονται με την ουσία του σημερινού καπιταλισμού, μια μορφή διαχείρισης του οποίου είναι ο νεοφιλελευθερισμός. Το «κράτος πρόνοιας», το οποίο αναπολούν, ήταν κατάκτηση της πάλης των λαών, παράλληλα όμως διευκόλυνε την αναπαραγωγή του κεφαλαίου και την ενσωμάτωση του εργατικού κινήματος και της Αριστεράς. Ακόμη και αυτό ο σημερινός καπιταλισμός το αντιμετωπίζει ως «περιττό βάρος» και το ξεφορτώνεται στην προσπάθειά του να αντιμετωπίσει την κρίση. Καθημερινά αποδεικνύεται ότι ο μόνος που μπορεί να «διασώσει» –πολύ περισσότερο να διευρύνει– ό,τι θετικό έχει κατακτηθεί είναι η επαναστατική πάλη και το κομμουνιστικό κίνημα της εποχής μας: Με την αντικαπιταλιστική επανάσταση, η οποία θα παγιώσει και θα διευρύνει σε πρωτόγνωρο βαθμό τις εργατικές κατακτήσεις, σε μια εποχή όπου είναι ασυμβίβαστες με την κίνηση του κεφαλαίου. Και ταυτόχρονα με τη συνεισφορά σε ένα νέο εργατικό κίνημα, που θα αρθεί ως την εφ' όλης της ύλης αμφισβήτηση του καπιταλισμού, που «δεν φοβάται τον κομμουνισμό», και γι' αυτό θα μπορεί να αντιμετωπίσει

την υπεραντιδραστική επέλαση και να έχει νίκες και σήμερα.

Αναμετρίεται με δυνάμεις της Αριστεράς και αγωνιστές που **στρέφονται με νοσταλγία στο «σοσιαλισμό» και στις «παλιές καλές μέρες» του κομμουνιστικού κινήματος που γνωρίσαμε**. Ωστόσο αυτές οι ιδιόμορφα εκμεταλλευτικές και ανελεύθερες κοινωνίες δεν αποτελούν πηγή έμπνευσης για τους εργαζομένους και τους νέους στην εποχή μας. Ούτε κι η λογική του πτηνμένου κομμουνιστικού κινήματος που αντιμετωπίζει την ταξική πάλη ως γραμμικό αποτέλεσμα της εξέλιξης των παραγωγικών δυνάμεων και προσεγγίζει την ταξική πάλη σαν να ακολουθεί «ατσάλινους ιστορικού νόμους», αλλά ποτέ δεν αντιμετωπίζει τους εργαζομένους ως συνειδητό υποκείμενο των αγώνων τους, που έχει τον τελικό λόγο της Πράξης του. Ορισμένες απ' αυτές τις δυνάμεις, στην πορεία εκφυλισμού τους, εγκαταλείπουν ακόμα και στα λόγια κάθε συζήτηση για ανατροπή του καπιταλισμού. Συμμετέχουν σε αστικές κυβερνήσεις και παίρνουν ενεργό μέρος στην κατεδάφιση των εργατικών δικαιωμάτων. Σε άλλες περιπτώσεις συμμετέχουν στο κίνημα χωρίς επαναστατική στρατηγική και τακτική, κι έτσι εγκλωβίζονται αντικειμενικά στα όρια του καπιταλισμού.

Αναμετρίεται με το ρεύμα που υποστηρίζει το **«ξεπέραςμα» του καπιταλισμού με πειράγματα αυτοδιαχείρισης**, αλληλέγγυας συνεταιριστικής οικονομίας, ανταλλαγής χωρίς χρήμα, αποεμπνευματωμένων ζωνών κ.ά. Οι προσπάθειες αυτές, όταν δεν αποτελούν αστικές πρωτοβουλίες για τη στοιχειώδη υποκατάσταση της κοινωνικής λειτουργίας του κράτους (όπως πλατιά προωθεί η ΕΕ), έχουν την τάση αμφισβήτησης βασικών στοιχείων και αξιών της σημερινής κοινωνίας, όπως το χρήμα, το κεφάλαιο, το κράτος, η εκμετάλλευση, η εξατομίκευση. Φιλοδοξούν να απα-

ντήσουν σε επείγοντα λαϊκά προβλήματα επιβίωσης. Ωστόσο, τα πιο βασικά αγαθά που έχει ανάγκη ένας άνθρωπος σήμερα απαιτούν μέσα παραγωγής με πανκοινωνική ή και διεθνή κλίμακα. Επιπλέον, όλοι οι κλάδοι παραγωγής και διακίνησης των αγαθών, όλες οι προϋποθέσεις της εργασίας ανήκουν στους κεφαλαιοκράτες. Το αστικό κράτος προστατεύει σαν κόρη οφθαλμού, με κάθε μέσο, αυτή την ιδιωτική ιδιοκτησία. Χωρίς να συντριβούν αυτά τα δύο –αστική ιδιοκτησία και κράτος– όλοι αυτοί οι πειραματισμοί είναι καταδικασμένοι να φυτοζωούν στα διάκενα της οργανωμένης από το κεφάλαιο παραγωγής. Έτσι, και η αμφισβήτηση –πόσο μάλλον η υπέρβαση– του καπιταλισμού αλλά και η κάλυψη άμεσων λαϊκών αναγκών καθηλώνονται σε συμβολικό επίπεδο.

Οι σημερινές απόπειρες, πραγματικές ή συμβολικές, οικοδόμησης της νέας κοινωνίας στο πλαίσιο της παλιάς αναβιώνουν ανάλογα πειράματα του παρελθόντος. Τότε και τώρα –όσο ριζοσπαστισμό, ανιδιοτέλεια και αγνές προθέσεις κι αν περιέχουν– αυτές οι νησίδες, χωρίς τη συνολική ανατροπή της αστικής κοινωνίας και του κράτους της, είναι καταδικασμένες να πνιγούν στην καπιταλιστική θάλασσα. Τελικά, η προτροπή «να αλλάξουμε την κοινωνία χωρίς να πάρουμε την εξουσία» καταλήγει στο παράδοξο: Να αλλάξουμε την κοινωνία με την άδεια –ή έστω χωρίς την αντίδραση– των αρχών! Στην πράξη, αυτό το ρεύμα καταλήγει να συμπληρώνει απλώς τις διάφορες εκδοχές αντινεοφιλελεύθερου μετώπου και «αριστερού» κυβερνητισμού.

Αναμετρίεται με δυνάμεις και αγωνιστές που **αρκούνται στην άρνηση του καπιταλισμού, χωρίς να ορίζουν με τι πρέπει να αντικατασταθεί**. Είναι ελπιδοφόρο ότι αναπτύσσονται ανάμεσα στους εργαζομένους και στους νεολαίους τέτοιες αντικαπιταλιστικές τάσεις – έστω ημιτελείς και αντιφατικές. Δεν μπορούμε όμως να περιοριζόμαστε στην καταγγελία του καπιταλισμού, πρέπει να συμβάλλουμε στη διαμόρφωση θετικών στόχων για την κοινωνία που θα τον αντικαταστήσει. Καμιά κοινωνική δύναμη δεν μπορεί να χτίσει τίποτα πριν το σχεδιάσει συνειδητά. Προτού γκρεμιστεί η παλιά κοινωνία, πρέπει να υπάρχει ήδη η νέα, όχι σε κάποιους προστατευμένους χώρους αλλά ως κατεύθυνση στις ανθρώπινες συνειδήσεις. Ο κομμουνισμός, ως ορίζοντας γι' αυτό που πρέπει να γίνει, αλλά και ως κριτήριο γι' αυτό που γίνεται, αποδίδει με πληρότητα την άρνηση του καπιταλισμού.

Έπειτα από δεκαετίες ολοκληρωτικής σχεδόν κυριαρχίας της «μοναδικής σκέψης» της αγοράς και της ιδιωτικής ιδιοκτησίας, μετά τη σχεδόν καθολική αποδοχή των αστικών θεσμών και αξιών ως φυσικών και αιώνιων, ο κομμουνισμός επανεμφανίζεται στο χώρο των ιδεών. Αυτή η επανεμφάνιση –που συχνά ονομάζεται **«κομμουνιστική υπόθεση» ή «Ιδέα του κομμουνισμού»**– φέρει την ελπίδα αλλά και τις αντιφάσεις της εποχής μας. Περιορίζεται κυρίως σε θεωρητικό επίπεδο, υποτιμώντας το εργατικό κίνημα και την πολιτική πάλη. Αυτός ο «φιλοσοφικός κομμουνισμός» έρχεται ως υποκειμενική «απόφαση», στράτευση και πίστη, ως επίκληση σε καθολικές και αιώνιες αξίες. Δεν πηγάζει από τις δυνατότητες και τις αντιθέσεις της καπιταλιστικής πραγματικότητας. Δεν είναι γονιμοποιός απάντηση σε επείγοντα προβλήματα ή συνολική εναλλακτική λύση στη σημερινή βαρβαρότητα. Συχνά, αναζητά άλλα κοινωνικά υποκείμενα για την επανάσταση και όχι την εργατική τάξη ή αρνείται το κομμουνιστικό κόμμα, το πολιτικό μέτωπο και το εργατικό κίνημα ως το πολιτικό υποκείμενο της επανάστασης. Περιπλανάται σε πελάγη ασαφών και θολών πολιτικών και κοινωνικών υποκειμένων για την άλλη κοινωνία (το «πλήθος», οι αποκλεισμένοι από τα δημόσια αγαθά, οι μετανάστες, οι «πλατείες»). Ακόμη και οι επαναστατικές εμπειρίες του παρελθόντος κι οι επαναστάσεις του μέλλοντος παρουσιάζονται θολά ως αναπάντεχες ρήξεις με την πραγματικότητα (συμβάντα) χωρίς υλικές προϋποθέσεις, στρατηγική και τακτική. Αυτές οι αντιλήψεις περιορίζονται συχνά στη διεκδίκηση των παλιών και νέων δημόσιων αγαθών, χωρίς να περιλαμβάνουν την κατάργηση της ιδιωτικής ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής. Δεν συνδέονται με τους αγώνες της εργατικής τάξης. Οι φιλοδοξίες τους είναι περιορισμένες. «Το θέμα» ισχυρίζονται «δεν είναι η νίκη της Ιδέας... Αυτό που προέχει είναι η ύπαρξη της Ιδέας και οι όροι της διατύπωσής της». Αυτός ο «φιλοσοφικός κομμουνισμός», αν και συμβάλλει στην αναζωογόνηση των κομμουνιστικών αναζητήσεων, μένει στα «μισά του δρόμου». Τελικά, δίχως μέτωπο, κόμμα και δίχως την εργατική τάξη, απλώς εγκαταλείπει την πραγματικότητα σε εκείνες τις δυνάμεις που επιδιώκουν μάταια τη βελτίωση του καπιταλισμού, και παραμένει ως φιλολογική σκιά, αν όχι ως αυτοπεριορισμός ή και ως άρνηση του ίδιου του κομμουνιστικού κινήματος.

Με την εργατική τάξη για μια πορεία κοινωνικής απελευθέρωσης

Η απελευθέρωση της εργατικής τάξης θα είναι έργο της ίδιας, που καθώς ανυψώνεται από τάξη γενικά σε «τάξη για τον εαυτό της» συγκροτεί γύρω της μια ευρύτερη κοινωνική συμμαχία και αγωνίζεται για τη χειραφέτηση της ίδιας και όλης της κοινωνίας. Αυτός ο αφηγηριακός «νόμος» οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αντικαπιταλιστική ανατροπή της αστικής επιδρομής και η επανάσταση, η εργατική εξουσία και η μετάβαση προς τον κομμουνισμό είναι έργο του κινήματος της εργατικής τάξης και των σύμμαχών της στρωμάτων. Του κινήματος που, με την καθοριστική επίδραση των πρωτοπόρων δυνάμεων –σε μια δημιουργική σχέση αλληλεπίδρασης– ώστε να μετασχηματίζονται και το κίνημα και οι πρωτοπορίες–, αναδεικνύεται σε ένα πλειοψηφικό εργατικό επαναστατικό ρεύμα με πρόγραμμα, ιδέες, σχέδιο, όργανα, πρακτική και ικανότητα ανατροπής.

Οι κομμουνιστές «αναγνωρίζουν» στην εργατική τάξη την καθοριστική κοινωνική δύναμη των στόχων και της πολιτικής που προβάλλουν, την κύρια κοινωνική τάξη που έχει ανάγκη και συμφέρον να αγωνιστεί και να οικοδομήσει μια απελευθερωτική προοπτική, εντός της οποίας

θα ζήσει μια καλύτερη ζωή και θα πάψει να είναι αντικείμενο εκμετάλλευσης και καταπίεσης, αποξενωμένη από τον εαυτό της και από τους σκοπούς της παραγωγής. «Ανιχνεύουν» σε αυτήν τις υλικές και ευρύτερα πολιτισμικές προϋποθέσεις για να διαμορφωθεί μια τέτοια προοπτική. Στρατεύονται στην υπόθεση του προλεταριάτου, γιατί αποτελεί τη βασική παραγωγική δύναμη της κοινωνίας. «Ακουμπούν» στην εργατική τάξη, γιατί συνδέεται με τα θεμελιακά χαρακτηριστικά του καπιταλισμού: την εκμετάλλευση της ανθρώπινης εργατικής δύναμης, την υπεξαίρεση υπεραξίας, την αντίθεση ανάμεσα στον κοινωνικό χαρακτήρα της παραγωγής του πλούτου και στον ατομικό χαρακτήρα της ιδιοποίησής του. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά δεν μπορούν να ακυρωθούν από καμιά θεωρία περί «πληθους» ή «νέων υποκειμένων», που αναζητούν άλλο υποκείμενο της επανάστασης πέρα από την εργατική τάξη. Αντιθέτως, αναδεικνύουν τη σύγχρονη εργατική τάξη ως την κύρια κοινωνική δύναμη που έχει συμφέρον και δυνατότητα ανατροπής του καπιταλιστικού συστήματος, αλλά και την ικανότητα **να ενώσει σε ένα σύγχρονο ιστορικό κοινωνικοπολιτικό**

μπλοκ και τα άλλα καταπιεζόμενα στρώματα, ώστε απελευθερώνοντας τον εαυτό της να απελευθερώσει ταυτόχρονα και με κοινό αγώνα και όλη την κοινωνία από τα αστικά δεσμά.

Παρά και ενάντια στις απόψεις περί «τέλους της εργασίας», η εργατική τάξη στον 21ο αιώνα γίνεται για πρώτη φορά **πλειοψηφική σε πλανητική κλίμακα**. Στις καπιταλιστικές χώρες πρώτης γραμμής αποτελεί το 80% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού· στην Ελλάδα πάνω από το μισό, και διευρύνεται γοργά με τη μαζική καταστροφή μεσαίων στρωμάτων και τμημάτων της αγροτιάς. Ζει συγκεντρωμένη, όσο ποτέ άλλοτε, σε πόλεις εκατομμυρίων ανθρώπων. Η συγκέντρωση αυτή εντείνει την αποξένωση και την αλλοτρίωση. Ταυτόχρονα, ενισχύει τις δυνατότητες της συλλογικής δράσης, των εργατικών αγώνων και εξεγέρσεων.

Η εργατική τάξη αποτελεί έναν **πολύπλοκο κόσμο** που εργάζεται σε παραδοσιακούς βιομηχανικούς κλάδους (αρκετοί απ' αυτούς συρρικνώνονται δραματικά), υπηρεσίες (δημόσιες ή ιδιωτικές), βιομηχανοποιημένους πλέον κλάδους υγείας και παιδείας, ιδιωτικοποιημένες υπηρεσίες παροχής νερού και ηλεκτρικής ενέργειας, βιομηχανίες αιχμής, αλλά και σε κλάδους έντασης εργασίας (τουρισμός, επισιτισμός κ.λπ.). Εξαιρετικά σοβαρό ζήτημα αποτελεί η σύγχρονη μαζική μετανάστευση εργατικού δυναμικού από και προς την Ελλάδα. Αυτή η πολυμορφία αναδεικνύει **την ενότητα του προλεταριάτου σε κεντρικό στόχο των κομμουνιστών**, σε καθοριστικό πεδίο αναμέτρησης με την τάση του ολοκληρωτικού καπιταλισμού να μετατρέψει την εργατική τάξη σε ασπόνδυλη, πληβειακή «μάζα», να ενισχύσει τον ατομισμό και τον «κοινωνικό ατοματισμό».

Η ενότητα της εργατικής τάξης θα κατακτιέται στο βαθμό που θα αναπτύσσεται η συλλογική πάλη για τις εργατικές ανάγκες στον αντίποδα της αστικής επιδρομής και των βασικών της πυλώνων και στο βαθμό που θα κατανοούνται τα μακροπρόθεσμα κοινά συμφέροντα από την ανατροπή του καπιταλισμού και την αναδιοργάνωση της κοινωνίας σε κομμουνιστική κατεύθυνση. Έτσι, θα κατακτιέται και η ικανότητα της εργατικής τάξης να αναδεικνύεται σε ηγεμονική δύναμη και νεύρο του απελευθερωτικού αγώνα όλων των εκμεταλλευόμενων στρωμάτων.

Η **ανεργία** έχει αναδειχτεί σε εφιαλτικό και ενδημικό στοιχείο, ιδιαίτερα για τους νέους, ενώ για πρώτη φορά ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας είναι λιγότερος από τον μη ενεργό. Από τη δεκαετία του 2000 εμφανίζεται το φαινόμενο – πρωτοφανές για τον καπιταλισμό, αλλά ενδεικτικό της ιστορικής σήψης του– της «ανάπτυξης με φθίνουσα απασχόληση». Παράλληλα, γιγαντώνεται η ελαστική εργασία και γίνεται κυρίαρχο στοιχείο των εργασιακών σχέσεων.

Στο σύγχρονο προλεταριάτο οι κομμουνιστές διακρίνουν τη δυνητική επαναστατική χειραφέτηση του κοινωνικού ανθρώπου. Δεν αγνοούν ωστόσο τις αρνητικές συνέπειες της καταπίεσης, της εκμετάλλευσης, της υποταγής της κοινωνίας στο καπιταλιστικό κέρδος. **Δεν εξιδανικεύουν την εργατική τάξη** ούτε της αποδίδουν χαρακτηριστικά «κοσμικού θεού». Η εργατική τάξη στην καπιταλιστική κοινωνία διαμορφώνεται αντικειμενικά ως τέτοια. Γεννιέται όμως και αναπτύσσεται σε ενότητα και σύγκρουση με τον άλλο πόλο της κοινωνίας αυτής, το κεφάλαιο. Δεν γεννιέται πρώτα ως αντικείμενο εκμετάλλευσης και ύστερα ως δρων υποκείμενο. Αυτός ο απόλυτος διαχωρισμός υποκειμένου-αντικειμένου που εμφανίζεται ιστορικά στην Αριστερά έχει ως βάση τον αντιδιαλεκτικό διαχωρισμό κοινωνικού είναι και κοινωνικής συνείδησης.

Η εργατική τάξη διαμορφώνεται αντιφατικά, επειδή η σχέση κεφαλαίου-εργασίας είναι διπλή: είναι πρωτίστως σχέση ασυμφιλίωτης αντίθεσης αλλά και σχέση αμοιβαίας εξάρτησης. Αυτή η σχέση γεννά την άρνηση της εκμετάλλευσης και του εμπορευματικού χαρακτήρα της εργατικής δύναμης, το ριζοσπαστισμό και τη χειραφέτηση. Γεννά όμως και την καταναγκαστική αποδοχή της εκμετάλλευσης, την υποταγή στο κεφάλαιο στο όνομα της επιβίωσης, τη διεκδίκηση καλύτερων όρων εντός της σχέσης εκμετάλλευσης. Στις κορυφαίες μόνο στιγμές των εργατικών αγώνων προβάλλει όχι απλώς σαν υποζύγιο της εκμετάλλευσης, αλλά ως τάξη για τον εαυτό της, τάξη που διεκδικεί και επιβάλλει την πλήρη κατάργηση της εκμετάλλευσης. Έτσι, για τους κομμουνιστές **η «ιστορική αποστολή της εργατικής τάξης» για την απελευθέρωσή της και την απελευθέρωση των λαϊκών στρωμάτων αποτελεί δυνατότητα και αναγκαιότητα, που πραγματώνεται όταν κυριαρχούν στην κίνη-**

σή της οι τάσεις χειραφέτησης, με την αποφασιστική συνεισφορά των επαναστατικών δυνάμεων, και όχι φυσική νομοτέλεια που απορρέει ευθύγραμμα από το υλικό της «είναι».

Οι κομμουνιστές επιδιώκουν να εκφράσουν τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της εργατικής τάξης, που την ωθούν με σταθερότητα στη χειραφέτηση και την εξέγερση εναντίον του συνόλου της τάξης των καπιταλιστών. Ταυτόχρονα, είναι μαχητικά παρόντες στην πάλη για τις άμεσες ανάγκες της, που συχνά την καθηλώνουν στην εξάρτηση από το αφεντικό «της», από την πορεία της επιχείρησής «της», της εθνικής οικονομίας «της». Σε αυτή την πάλη δίνουν την ψυχή τους, οικοδομούν συναγωνιστικούς δεσμούς και γέφυρες διαλόγου με την εργατική πλειοψηφία, όχι μόνο προβάλλοντας τα ριζικά συμφέροντα της εργατικής τάξης, μα και συμβάλλοντας ώστε οι καθημερινοί αγώνες να κινούνται σε ράγες ρήξης και ανατροπής, τις μόνες που μπορούν να ανακόψουν την επιδρομή κυβέρνησης-ΕΕ-ΔΝΤ-κεφαλαίου και να αποφέρουν κατακτήσεις.

Εργατική πάλη και επαναστατική πρωτοπορία

Η αυθόρμητη συνείδηση της εργατικής θέσης, το ταξικό ένστικτο, οι εμπειρίες της πάλης για τα οικονομικά-κοινωνικά δικαιώματα αποτελούν τη «βάση» για τη διαμόρφωση του πολιτικού κινήματος της εργατικής τάξης που θα είναι ικανό να ανατρέψει την αστική επιδρομή και την καπιταλιστική τάξη πραγμάτων. Ο μετασχηματισμός αυτής της πρωταρχικής «βάσης» σε κίνημα ανατροπής όμως **προϋποθέτει και απαιτεί τη γονιμοποίησή της με τη βαθιά κατανόηση της κοινωνίας, την ιστορική «ματιά», τη στρατηγική στόχευση, τη φιλοσοφική θεώρηση.** Αυτά τα στοιχεία μπο-

ρούν να τα εξασφαλίσουν μορφές προλεταριακής συγκρότησης μόνιμες και όχι ασυνεχείς, ενοποιημένες θεωρητικά και στρατηγικά. Οι κομμουνιστές φιλοδοξούν να είναι μια από αυτές τις μορφές.

Οι κομμουνιστές έχουν ως αρχή τους τη **γονιμη αλληλεπίδραση** κινήματος και πρωτοπόρων δυνάμεων. Από αυτή γεννιέται ένας ποιοτικός μετασχηματισμός και των δύο, έτσι που η ιστορική κίνηση της ίδιας της εργατικής τάξης να δημιουργεί όρους για την επίτευξη των άμεσων και των στρατηγικών της συμφερόντων. Αν δεν υπάρξει αυτή η γονιμοποίηση, ακόμη και τα πιο ελπιδοφόρα «πετάγματα» της ταξικής πάλης θα αφομοιώνονται από την αντιφατική θέση της εργατικής τάξης, την ιδεολογική κυριαρχία του κεφαλαίου και τη δράση των μη επαναστατικών πολιτικών ρευμάτων.

Δεν επινοούν ούτε κατασκευάζουν οι κομμουνιστές τις πρωτοπορίες. Αυτές γεννιούνται στην ιστορική κίνηση της εργατικής τάξης: Ενσαρκώνουν την πιο προωθημένη έκφραση των χειραφετητικών τάσεων που ενυπάρχουν στο προλεταριάτο και, ταυτόχρονα, αντεπιδρούν στην κίνησή του, στην πολιτική κατεύθυνση και στόχευσή της. Δεν υποκαθιστούν ούτε αντικαθιστούν τον μαζικό πολιτικό αγώνα της τάξης, δεν «κάνουν» την επανάσταση ούτε «παίρνουν» την εξουσία εξ ονόματος και για λογαριασμό της. Η μετατροπή της εργατικής τάξης σε «τάξη για τον εαυτό της» απαιτεί αλληλεπίδραση των ριζοσπαστικών τάσεων που ξεπηδούν από τον ίδιο της τον κοινωνικό χαρακτήρα με τη συνειδητή έκφραση αυτών των τάσεων· τη συγχώνευση της αντικειμενικά χειραφετητικής πλευράς της εργατικής τάξης με την ολοκληρωμένη, συνειδητή και προγραμματικά διατυπωμένη της έκφραση.

Ο πρωτοπόρος ρόλος των κομμουνιστών –του κόμματος ή των κομμάτων τους– κρίνεται καθημερινά –ιδίως στις καμπές της ταξικής πάλης– και συνδέεται με την ικανότητά τους να ερμηνεύουν την κοινωνικοπολιτική κατάσταση, να διατυπώνουν και να προωθούν αποτελεσματική γραμμή που επιδρά σε ευρύτερες λαϊκές δυνάμεις, να εξασφαλίζουν την ιστορική διάσταση και τη συνέχεια του κινήματος, να καλλιεργούν τη συλλογική δράση στις στιγμές της άμπωτης, να είναι παρόντες σε κάθε αγωνιστικό ξέσπασμα, να προωθούν τη γενίκευση της πάλης, να έχουν πρωταγωνιστική θέση στα πρακτικά και τα οργανωτικά καθήκοντα του κινήματος.

Κόμμα – Μέτωπο – Αντικαπιταλιστική πτέρυγα

Η αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης και η επανάσταση, η εργατική εξουσία και η μετάβαση προς την κομμουνιστική διεθνιστική απελευθέρωση είναι έργο όχι γενικά και αφηρημένα της εργατικής τάξης και του εργατικού κινήματος, αλλά του μετασχηματιζόμενου με την παρέμβαση της πρωτοπορίας αντικαπιταλιστικού κινήματος της εργατικής τάξης και, τελικά, της επαναστατικοποιημένης πλειοψηφίας της εργατικής τάξης και των σύμμαχων μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων της πόλης και του χωριού. Επομένως το πολιτικό επαναστατικό υποκείμενο σε μια συγκεκριμένη ιστορική περίοδο αποτελείται από την ενότητα και την αλληλεπίδραση του κόμματος (της ειδικής στρατηγικής πρωτοπορίας), του πολιτικού μετώπου (της γενικής και πολιτικά αποφασιστικής πρωτοπορίας) και των αντικαπιταλιστικών τάσεων των αγωνιζόμενων εργατικών-λαϊκών μαζών.

Υπ' αυτή την έννοια, το ιστορικό πολιτικό υποκείμενο της αντικαπιταλιστικής πάλης και της κοινωνικής χειραφέτησης, από τις μάχες του σήμερα ενάντια στην αντεργατική λαίλαπα μέχρι και την πλήρη απελευθέρωση από κάθε μορφή εκμετάλλευσης και εξουσίας, είναι και ευρύ και εξελισσόμενο.

Τα επαναστατικά εργατικά κόμματα και κυρίως τα **κομμουνιστικά κόμματα** έχουν ως βασικό κριτήριο και οδηγό δράσης τη στρατηγική της πλήρους κοινωνικής χειραφέτησης, τη θεωρητική και πολιτική συμβολή στην εργατική πάλη, τη σύνδεση της συγκεκριμένης πείρας με την ιστορική πείρα και την ιστορική προοπτική. Οφείλουν να αντιπροσωπεύουν τη δημιουργία αλλά και τη δυναμική μετασχηματισμού του αντικαπιταλιστικού αγώνα και μετώπου σε αγώνα-μέτωπο επαναστατικής ανατροπής, εργατικής δημοκρατίας και κομμουνιστικής οικοδόμησης.

Το αντικαπιταλιστικό πολιτικό μέτωπο διαμορφώνεται στη βάση της εργατικής πολιτικής. Είναι κοινωνικοπολιτική διαδικασία-μορφή συγκρότησης, που έχει ως κύριο στοιχείο τη συσπείρωση και την πάλη σε ενιαία και συνολική πολιτική κατεύθυνση όλων των δυνάμεων της εργατικής τάξης και των συμμάχων της που αντιπαλεύουν, στις συγκεκριμένες ιστορικές συνθήκες, συνειδητά, ημисυνειδητά ή αυθόρμητα και με ταλαντεύσεις τις στρατη-

γικές επιλογές της αστικής τάξης. Αποτελεί, ταυτόχρονα, πεδίο συνάντησης και μετασχηματισμού των πιο μαχητικών ρεφορμιστικών τάσεων ή επιμέρους πολιτικών αγώνων σε ενιαίο αγώνα για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της αστικής στρατηγικής. Για να μπορέσουν οι εργαζόμενοι, μέσα από την πάλη για επιμέρους κατακτήσεις και συνολική ανατροπή της στρατηγικής του κεφαλαίου και από την πείρα που αυτή συσσωρεύει, να ανακαλύψουν τους ιστορικά πρωτότυπους κάθε φορά δρόμους που κάνουν ορατή την ανάγκη και τη δυνατότητα της επανάστασης και της κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Διότι μόνο έτσι, με την ίδια τους την πείρα, οι εργαζόμενοι μπορούν να απεγκλωβιστούν από τις δήθεν «εύκολες» –στην ουσία ανύπαρκτες– «λύσεις» σε επίπεδο εξουσίας πέρα από την ανατροπή της αστικής κυριαρχίας.

Το πολιτικό μέτωπο συμβάλλει στην επεξεργασία της επαναστατικής θεωρίας και στρατηγικής. Αποτελεί μια εξελισσόμενη λογική, διαδικασία, πρακτική σε περιεχόμενο και μορφή συγκρότησης. Σήμερα, αυτό υλοποιείται μέσα από το στόχο ενός πόλου της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, ενός τρίτου μαζικού και διακριτού ρεύματος που θα αλλάξει το «χάρτη» στην Αριστερά. Σημαντικό βήμα σε αυτή την πορεία είναι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ενώ σημαντική είναι και η συνεισφορά άλλων δρόμων και διεργασιών που κινούνται σε αυτή την κατεύθυνση.

Η αριστερή-αντικαπιταλιστική πτέρυγα του μαζικού κινήματος έχει ως κέντρο βάρους τη συσπείρωση δυνάμεων σε ριζοσπαστική-αριστερή κατεύθυνση με βάση τα ειδικά προβλήματα του χώρου. Συγκροτείται από αγωνιστές της τάξης χειραφέτησης σε κάθε χώρο, αλλά δεν εγκλωβίζεται στο ειδικό ούτε στηρίζεται σε συντηρητικά-τοπικιστικά κριτήρια. Διαπνέεται από μια ευρύτερη ριζοσπαστική λογική, από μια αριστερή-αντικαπιταλιστική πολιτική κατεύθυνση, που συγκρούεται με τις κυρίαρχες αστικές επιλογές στο χώρο και γενικά, απαιτώντας μέτρα τα οποία συνδυάζουν τη γενική και την ειδική πολιτική ισχύ. Στρέφεται «αυθόρμητα» αλλά και «αντικειμενικά» κατά του συστήματος. Εδράζεται στην αντικαπιταλιστική δράση-τάση της εργατικής τάξης και είναι το έδαφος στο οποίο δίνεται η μάχη για τη συγκρότηση του επαναστατικού υποκειμένου.

Η αριστερή-αντικαπιταλιστική πτέρυγα απαρτίζεται από σχήματα ή συσπειρώσεις σε χώρους εργα-

σίας ή σπουδών, κινήσεις σε πόλεις ή γειτονιές και άλλες ειδικές συσπειρώσεις (αυτές είναι οι μόνιμες μορφές της), αλλά και από τμήματα του κινήματος ή αγώνες που σε κάποια φάση ή μονιμότερα κινούνται με αντικαπιταλιστική λογική. Με τον δικό της τρόπο παράγει πολιτική και ιδεολογία, και ενισχύει τη συνολική ανάπτυξη της ταξικής συνείδησης. Στο βαθμό που κάποια τμήματά της αναπτύσσονται και μετασχηματίζονται πολιτικά, τροφοδοτούν την υπόθεση του συνολικού πολιτικού μετώπου.

Το Κόμμα της Κομμουνιστικής Απελευθέρωσης

1 Το κόμμα της κομμουνιστικής απελευθέρωσης εκφράζει και συγκροτεί με συνειδητό, μόνιμο και στρατηγικό τρόπο τις δυνάμεις που κατανοούν και «υπηρετούν» την κομμουνιστική αναγκαιότητα, δυνατότητα και τάση της εποχής. Παράλληλα, εργάζεται συνειδητά μέσα στους εργαζομένους και τους νέους ώστε η τάση αυτή να αναδεικνύεται ως μοναδική και επίκαιρη απάντηση στον σύγχρονο καπιταλισμό· να ισχυροποιείται –μέσα από γόνιμες και δημοκρατικές διαδικασίες– στο κίνημα της εργατικής τάξης και του λαού και στις ευρύτερες ριζοσπαστικές-αντικαπιταλιστικές του δυνάμεις.

Συγκροτείται και δρα με πυρήνα τη στρατηγική της κομμουνιστικής απελευθέρωσης, το άλμα της αντικαπιταλιστικής επανάστασης και το δρόμο της επαναστατικής τακτικής. Συγκροτείται δηλαδή με πρωταρχικό στοιχείο τη στρατηγική συμφωνία των μελών και τον κοινό τους θεωρητικό «τόπο», αλλά και με αναγκαία τη συμφωνία πάνω στους βασικούς δρόμους της τακτικής. Είναι τμήμα της ιστορικής κίνησης της εργατικής τάξης, ιδιαίτερα των πιο προωθημένων χειραφετητικών τάσεων της. Δεν είναι μόνο θεωρητική και πολιτική πρωτοπορία, είναι και πρακτική. Είναι η πιο μαχητική δύναμη του κινήματος και του μετώπου. Είναι το μέσο, και όχι ο σκοπός –πολύ περισσότερο ο αυτοσκοπός–, για την υπεράσπιση και την προώθηση των εργατικών-λαϊκών συμφερόντων. Με τον τρόπο συγκρότησης και λειτουργίας του, με τις σχέσεις που οικοδομεί στο εσωτερικό του, με το μέτωπο και το κίνημα, με τις σχέσεις που οικοδομεί με τους εργαζομένους, με το πρότυπο ανθρώπου-κομμουνιστή αγωνιστή που διαμορφώνει, με

την ηθική και τις αξίες που αποπνέει, **«προεικονίζει» την κοινωνία που επαγγέλλεται** – ή έστω τα βασικά της στοιχεία.

2 Τα χαρακτηριστικά που έχει απορρέουν από τους σκοπούς του:

- **Είναι κόμμα επαναστατικό.** Στρατεύεται στη λογική της διαρκούς επανάστασης. Θέτει ως καθοριστικό και άμεσο καθήκον τη διαμόρφωση επαναστατικής τακτικής. Αντιμετωπίζει το επαναστατικό άλμα και την κομμουνιστική χειραφέτηση ως μέτρο και κριτήριο για τη δράση, για την ενωτική πάλη, με στόχο την ανατροπή της εξουσιαστικής επίθεσης του κεφαλαίου, την επιβίωση και τις ελευθερίες των εργαζομένων.
- **Είναι κόμμα εργατικό.** Αυτό αποτυπώνεται στην κοινωνική του σύνθεση (στο εσωτερικό του, βέβαια, όλα τα μέλη είναι ισότιμα), στη διάταξη των οργανώσεων, στις προτεραιότητες της κομματικής οικοδόμησης (εργατοπαραγωγικές οργανώσεις και κλάδοι στρατηγικής σημασίας). Κυρίως όμως αποτυπώνεται στην πολιτική γραμμή και στη βαρύτητα που δίνει στο εργατικό κίνημα.
- **Είναι κόμμα μαζικό.** Γιατί η υπόθεση της καθημερινής πάλης και της επανάστασης κρίνεται από ένα κόμμα με ισχυρή παρουσία στους εργασιακούς χώρους και τους εργατικούς αγώνες, στη θεωρία και στον πολιτισμό, στις αναμετρήσεις για το περιβάλλον και τις δημοκρατικές ελευθερίες.
- **Είναι προσανατολισμένο στη συλλογική πάλη.** Πρωταγωνιστεί στο ξύπνημα αγωνιστικών διαθέσεων και στην οργάνωση εργατικών-λαϊκών αγώνων. Παρεμβαίνει ώστε αυτοί να είναι αποτελεσματικοί και να αναπτύσσονται πολιτικά. Γιατί μόνο μέσα από τη διαδικασία και τις εμπειρίες του συλλογικού αγώνα ωριμάζει η εργατική συνείδηση και αλλάζουν οι συσχετισμοί.
- **Είναι κόμμα ενωτικό.** Βασική αρχή του είναι η ευρύτερη συσπείρωση στο κίνημα και στους πολιτικούς αγώνες γύρω από τα κύρια ζητήματα

που θέτει κάθε φορά η ταξική πάλη. Μόνο έτσι μπορεί να συγκεντρωθεί και να συγκροτηθεί η πολύμορφη συνείδηση της εργατικής τάξης. Να υπερνικηθούν οι υπέρτερες αστικές δυνάμεις. Να εξασφαλιστεί η συμμαχία εργατικής τάξης και μη προλεταριακών στρωμάτων. Να αλλάξουν οι συσχετισμοί, να διεκδικηθεί και να επιτευχθεί η ηγεμονία των κομμουνιστικών ιδεών στο ευρύτερο ριζοσπαστικό και αντικαπιταλιστικό ρεύμα.

- **Είναι κόμμα της θεωρίας και της πράξης,** φορέας ενός νέου εργατικού διαφωτισμού και μιας νέας θεωρητικής πρακτικής. Λειτουργεί ως συλλογικός διανοούμενος και έχει ως οργανικό στοιχείο τη γόνιμη επαφή των μελών του με τη γνώση, τη θεωρία και τον πολιτισμό, τη δημιουργική ανάπτυξη του μαρξισμού. Την παραγωγή και την καλλιέργεια εργατικών ιδεών και αξιών, ικανών να αναμετρηθούν αποτελεσματικά με τις ιδέες και τις αξίες της αστικής τάξης. Την πλατιά ιδεολογική παρέμβαση μέσα στην εργαζόμενη πλειοψηφία και τους αγώνες της.
- **Είναι κόμμα διεθνιστικό.** Το χαρακτηρίζουν η πάλη για τη δημιουργία ρηγμάτων στο εθνικό και διεθνικό πλέγμα του κεφαλαίου και τη νίκη της επανάστασης στη χώρα μας· αλλά και η προσήλωση στη διεθνιστική σκοπιά απ' την οποία διεκδικούνται αυτά. Ο προλεταριακός διεθνισμός, η αλληλεγγύη των λαών, η πάλη για γενίκευση των επαναστατικών διαδικασιών, ο συντονισμός των εργατικών και επαναστατικών κινημάτων, ο αγώνας για την Κομμουνιστική Διεθνή που απαιτεί η εποχή μας.

3 Από το χαρακτήρα των καθηκόντων και των σκοπών του απορρέουν και **οι αρχές που καθορίζουν τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των κομμάτων κομμουνιστικής απελευθέρωσης.** Οι αρχές αυτές παίρνουν υπόψη τα διδάγματα από την ιστορία των κομμουνιστικών κομμάτων και των κοινωνιών του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Παράλληλα, παρακολουθούν, χωρίς να αναπαράγουν, την ιεραρχική-εξουσιαστική δομή, οργάνωση και λειτουργία των κοινωνικών μορφών του αντιπάλου: του αστικού κράτους, των επιχειρήσεων, των υπερεθνικών αστικών οργανισμών.

Το κόμμα των κομμουνιστών λειτουργεί με βάση τη λογική της **εργατικής δημοκρατίας**, που

συγκεκριμενοποιείται οργανωτικά με την ενότητα επαναστατικής αντίληψης και τη δημοκρατική ενιαία δράση. Η ενότητα επαναστατικής αντίληψης αποτελεί το καθοριστικό και η δημοκρατικά οργανωμένη ενιαία δράση το αποφασιστικό στοιχείο. Σε αυτή την οργανωτική αντίληψη και πρακτική, **δημοκρατία και πειθαρχία αποτελούν αδιαίρετους πόλους**, που πηγάζουν από τον επαναστατικό ρόλο και τους επαναστατικούς σκοπούς του κόμματος. Η δημοκρατία και η συνειδητή συλλογική πειθαρχία-ενιαία δράση, ως συνισταμένη της αυτοπειθαρχίας κάθε επαναστάτη αγωνιστή, συνδέονται άρρηκτα με την αποτελεσματικότητα στους σκοπούς και τα μέσα προώθησής τους.

Η εργατική δημοκρατία εδράζεται στην **προτεραιότητα του συλλογικού έναντι του ατομικού**, δίχως να ξεχνά πως τελικά το συλλογικό αποτελεί συνισταμένη των ανεπανάληπτων ξεχωριστών προσωπικοτήτων. Βασικά στοιχεία της είναι η συλλογική συζήτηση, η ελεύθερη έκφραση άποψης, ο συντροφικός διάλογος, το ανοιχτό πνεύμα, ο σεβασμός και η συλλογική αξιολόγηση κάθε άποψης, η συντροφική κριτική και αυτοκριτική. Πάνω απ' όλα, η διαμόρφωση ισχυρού θεωρητικού υπόβαθρου, η υπέρβαση της διάκρισης χειρωνακτικής-πνευματικής εργασίας, παραγωγών-υλοποιητών της πολιτικής στο κόμμα, η οικοδόμηση κριτηρίων και κατάλληλου οργανωτικού πολιτισμού, η δημοσιοποίηση όλων των απόψεων. Όστε όλα τα μέλη να έχουν στη διάθεσή τους όλο το υλικό για την αξιοποίηση κάθε άποψης/πρακτικής και να λειτουργούν υπό τέτοιες πολιτικές-οργανωτικές προϋποθέσεις που τους επιτρέπουν να διατυπώνουν ουσιαστική γνώμη για όλα τα ζητήματα τα οποία αφορούν τη δράση του κόμματος, όχι μόνο για τα τοπικά ή τα πρακτικά, και να συμμετέχουν με ουσιαστικό τρόπο και στις κεντρικές-συνολικές αποφάσεις.

Η εργατική δημοκρατία εδράζεται στον **ενεργό και ισότιμο πολιτικό ρόλο των μελών και των οργανώσεων του κόμματος.** Σε ένα οργανωτικό μοντέλο που αναδεικνύει τα μέλη και τις οργανώσεις σε καρδιά και ατμομηχανή της κομματικής δράσης, τους δίνει ουσιαστικό ρόλο στη χάραξη και την άσκηση της πολιτικής, στη θεωρητική παραγωγή· που ζωντανεύει, πλουτίζει την εσωοργανωτική ζωή και λειτουργία και ενισχύει τη συμμετοχή των μελών σε αυτήν· που οικοδομεί αμφίδρομη σχέση μεταξύ μελών και τάξης, ώστε τα μέλη του κόμματος να εκπρο-

σωθούν-προωθούν στην εργατική τάξη τη γραμμή του κόμματος και στο κόμμα τις ανάγκες της τάξης.

Η εργατική δημοκρατία στηρίζεται στην **αρχή της πλειοψηφίας**, στην υποχρέωση και την ανάγκη να δοκιμάζεται στην πράξη απ' όλα τα μέλη η άποψη που πλειοψήφησε ύστερα από ανοιχτή δημοκρατική συζήτηση ως άποψη του κόμματος. Η αρχή της πλειοψηφίας διασφαλίζει τους όρους ώστε η αντίθετη άποψη να έχει τη δυνατότητα να γίνει πλειοψηφική στην οργάνωση. Κυρίως παίρνει όλα τα μέτρα για την ουσιαστική και σε ανώτερο επίπεδο σύνθεση των απόψεων. Έτσι ξεπερνιούνται πρακτικές κατάργησης, διαγραφής, συκοφαντήσεως ή αντιμετώπισης κυρίως με οργανωτικούς όρους της αντίθετης άποψης.

Η εργατική δημοκρατία συνεπάγεται, προϋποθέτει και απαιτεί την **ενιαία αντίληψη και δράση** για την επίτευξη των στόχων του κόμματος. Η αρχή αυτή είναι μια τάση, μια δυνατότητα και μια ανάγκη των οργανωμένων μελών, που πραγματώνεται πρωτίστως με πολιτικούς όρους. Κατοχυρώνεται στο βαθμό που εξασφαλίζονται η ελεύθερη ανταλλαγή απόψεων, η δημοκρατική συζήτηση και ιδεολογική διαπάλη που διεξάγεται ανάμεσα σε ρεύματα, αποχρώσεις και αντιλήψεις που νομοτελειακά ενυπάρχουν σε κάθε ζωντανό-μαζικό κόμμα. Στο βαθμό που εμπεδώνεται η προγραμματική-στρατηγική συμφωνία των μελών και αποκρυσταλλώνεται μια επαρκής συμφωνία για την τακτική και τους δρόμους προώθησής της. Τέλος, στο βαθμό που ισχυροποιείται η συλλογική αυτοπειθαρχία και η προτεραιότητα του συλλογικού απέναντι στο ατομικό.

Η οργανωμένη εργατική δημοκρατία αποκαθιστά μια χειραφετητική **σχέση ανάμεσα στα κεντρικά όργανα και τη βάση**, την κεντρική συλλογική διεύθυνση και την αυτοδιεύθυνση, τις αμεσοδημοκρατικές και τις αντιπροσωπευτικές μορφές, με καθοριστικό στοιχείο την ενεργό, συνειδητή και ουσιαστική συμμετοχή όλων των μελών στη συζήτηση, στο σχεδιασμό, στην απόφαση και στην υλοποίηση όλων των υποθέσεων του κόμματος, στον έλεγχο, στην αιρετότητα και την ανακλητότητα όλων των οργάνων. Αυτός είναι ο βασικός όρος ώστε το στελεχικό δυναμικό να υπηρετεί πολιτικά και οργανωτικά τον συλλογικό σκοπό, να μην αυτονομείται από την οργανωμένη βάση ούτε από την τάξη και το κίνημά της, να στηρίζεται στην εθελοντική προσφορά και την εναλλαγή και όχι στην επαγγελματικού τύπου μονιμότητα, σε γρα-

φειοκρατικές μεθόδους, σε σχέσεις οικονομικής-μισθωτής εξάρτησης, στην αντιμετώπιση του κόμματος και του μηχανισμού του ως αυτοσκοπού.

Στοιχείο βασικό του κομμουνιστικού κόμματος είναι η **εθελοντική και ανιδιοτελής προσφορά**. Αντιμετωπίζει την έννοια του καθήκοντος στην ολότητά της ως μια απαίτηση για την προάσπιση και την κατάκτηση των εργατικών συμφερόντων και των επαναστατικών στοχεύσεων. Οι υποχρεώσεις του κομματικού μέλους (αποδοχή προγράμματος και πολιτικής γραμμής, συμμετοχή και δουλειά σε μια οργάνωση, οικονομική συνεισφορά, δράση στο κίνημα, αυτομόρφωση, συμμετοχή στη συζήτηση) έχουν ουσιαστική και όχι καταναγκαστική διάσταση, αποτελούν ελεύθερη και συνειδητή επιλογή.

Βασική πλευρά της εργατικής δημοκρατίας είναι η αντιμετώπιση από το ίδιο το κόμμα των δομών και της λειτουργίας του **με δυναμικό, εξελισσόμενο και όχι στατικό, άκαμπτο τρόπο**. Το κόμμα είναι ανοιχτό στο επαναστατικά καινούργιο και ξένο προς την τυπολατρία. Δεν του ταιριάζει η αρτηριοσκλήρωση και ο οργανωτικός δογματισμός· αντιθέτως, βρίσκεται σε «συνομιλία» με την ιστορική κίνηση της εργατικής τάξης, τις ιστορικές δυνατότητές της και τις προκλήσεις της ταξικής πάλης.

Καμιά διακήρυξη κομματικού συνεδρίου δεν μπορεί να καθορίσει τις συνθήκες υπό τις οποίες θα εμφανιστούν οι μαζικοί αγώνες και τα επαναστατικά γεγονότα. Οι μορφές και τα περιεχόμενα της πάλης δεν εφευρίσκονται από καμιά διεύθυνση, αλλά γεννιούνται από τη δημιουργική πρωτοβουλία των μαζών. Σε κάθε ξεχωριστή δράση τους επιδρούν άπειρα οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά, γενικά και τοπικά, υλικά, πολιτισμικά και ψυχολογικά στοιχεία, που είναι αδύνατον να τα κατατάξεις, να τα αναλύσεις, να τα αντιμετωπίσεις ως απλό αριθμητικό πρόβλημα.

Οι επαναστάσεις δεν κατασκευάζονται. Αλλά και δεν «φύονται» στην κοινωνία όπως τα λουλούδια σε ακαλλιέργητους αγρούς. Ακόμη και τα πιο δυναμικά κινήματα, οι πιο μαχητικές κινητοποιήσεις, δίχως την αλληλεπίδρασή τους με τον συλλογικό «πολιτικό ηγεμόνα» –τις πρωτοπόρες αντικαπιταλιστικές και κομμουνιστικές δυνάμεις–, θα αποτελούν διάττοντες αστέρες στο σκοτεινό στερέωμα του καπιταλισμού.

Αυτή η πρωτοπορία δεν μπορεί παρά να είναι ένας συλλογικός οργανισμός της κοινωνίας, στον οποίο έχει ήδη αρχίσει να συγκροτείται μια συλλογική θέληση αναγνωρισμένη και συγκεκριμενοποιημένη κυρίως μέσα στη δράση. Ο οργανισμός αυτός έχει ήδη αναδειχθεί από την ιστορική εξέλιξη: Είναι το πολιτικό κόμμα με τη γενική και ιστορική του έννοια. Το κόμμα κομμουνιστικής απελευθέρωσης, το συνολικό πολιτικό μέτωπο, οι αντικαπιταλιστικές τάσεις του ταξικά αναγεννημένου κινήματος αποτελούν αναγκαίες συνιστώσες ενός σύγχρονου σχεδίου κομμουνιστικής χειραφέτησης αδιάρρηκτα δεμένου με την επικαιρότητα της επερχόμενης επανάστασης.

Υπάρχει εκ των προτέρων διασφάλιση ότι αυτό ή το άλλο κόμμα θα διαδραματίσει πράγματι αυτόν το ρόλο στην εξέλιξη της ταξικής πάλης;

Το κόμμα, το πολιτικό μέτωπο και το κίνημα διαμορφώνονται στη διαδικασία των συγκρούσεων ανάμεσα σε διάφορες τάξεις ή ακόμα και ανάμεσα στα διάφορα στρώματα της δοσμένης

τάξης. Αυτή ακριβώς η πραγματικότητα εμπεριέχει την αοριστία της έκβασης αυτής καθαυτήν της ταξικής αναμέτρησης. Επιπλέον, η ίδια η εργατική τάξη διεκδικεί και έχει το δικαίωμα να κάνει λάθη και να μαθαίνει μέσα στη διαλεκτική της ιστορίας. Επομένως δεν υπάρχει καμιά *a priori* διασφάλιση όσον αφορά την πολιτική ηγεμονία του κόμματος στο επαναστατικό κίνημα. Αλλά εδώ ακριβώς αξίζει η επιδίωξη, με νου και σχέδιο, με λογισμό και μ' όνειρο, των σκαπανέων της ζωής για αίσιο τέλος του αγώνα.

Οι μάζες μαθαίνουν μέσα στη δράση.

Σε αυτή την κίνηση οι πρωτοπορίες αναγνωρίζονται ως τέτοιες όταν προηγούνται του αυθόρμητου κινήματος και –αλληλεπιδρώντας με αυτό– δείχνουν το δρόμο για την επίλυση των τακτικών, στρατηγικών, οργανωτικών και πολιτικών προβλημάτων.

Το εργατικό κίνημα, το κομμουνιστικό κίνημα και η Αριστερά έχουν υποστεί βαθιά ήττα. Ωστόσο, η μόνη δύναμη του παρελθόντος είναι αυτή που έρχεται από το μέλλον: Με όποιον τρόπο και αν ζουν ή εκτιμούν το παρελθόν οι σύγχρονοι κολασμένοι, δεν μπορούν να το αντιλαμβάνονται παρά μόνο στο φως ενός σχεδίου στο μέλλον και για το μέλλον. Έτσι, η τάξη των επιλογών που αφορούν το μέλλον επιδρά στο παρόν, επανακαθορίζει την υπάρχουσα τάξη του παρελθόντος.

Η επιστροφή στο μέλλον της επανάστασης και των πρωταγωνιστών της, αυτή η επαναφορά σε μια κομμουνιστική θεωρία του σύγχρονου επαναστατικού υποκειμένου, με κριτική αξιοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη των πιο γόνιμων μαρξιστικών παραδόσεων του 20ού αιώνα, μπορεί να αποτελέσει την αναγκαία και αισιόδοξη απάντηση σε όσους εκλαμβάνουν το παρελθόν και το αντιδραστικό παρόν ως μοιραίο μέλλον.

Στον αγώνα για το επιθυμητό μέλλον οι σύγχρονοι προλετάριοι δεν έχουν πλέον να χάσουν παρά μόνο τις ηλεκτρονικές τους αλυσίδες. Μπορεί όμως να κερδίσουν τον κόσμο ολόκληρο!

**ΘΕΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

Εποχή της κρίσης, των κινδύνων και της επαναστατικής δυνατότητας

1 Ολόκληρη η ανθρωπότητα, με διαφορές σε κάθε ήπειρο και χώρα, με κομμένη την ανάσα ζει μια ποιοτική στροφή σε μια **εποχή βαθιάς καπιταλιστικής κρίσης, μεγάλων κινδύνων** για την κοινωνική πλειονότητα, αλλά και ανάδυσης νέων εξεγερσιακών κύκλων, πολιτικών διεργασιών και θεωρητικών αναζητήσεων που αναδεικνύουν την **επαναστατική δυνατότητα** των σύγχρονων καιρών. Στην Ελλάδα, είμαστε σε μια περίοδο πρωτοφανούς κοινωνικής καταστροφής, με πρώτο θύμα την εργατική τάξη και ευρύτερα το λαό.

Ο αστικός συνασπισμός εξουσίας επιχειρεί να απαντήσει στη βαθιά ιστορική κρίση του ελληνικού καπιταλισμού με μια ποιοτική τομή μακράς πνοής, με τη σημαντικότερη **ανασυγκρότηση-αναδιάρθρωση** που έκανε μετά τον Εμφύλιο, με μια **κοινωνική και πολιτική αντεπανάσταση**. Η τομή αυτή πραγματοποιείται με πρωτοφανή σφοδρότητα και ταχύτητα, προωθώντας μια τεράστια συμπίεση των μισθών κάτω και από το όριο φυσικής επιβίωσης, την πλήρη κατάργηση κάθε δικαιώματος στους τόπους δουλειάς, την επικράτηση των νόμων της ζούγκλας στις εργασιακές σχέσεις, την απέραντη διάσπαση της εργατικής τάξης, την ακραία περιστολή των λαϊκών ελευθεριών και την επιβολή ολοκληρωτικού καθεστώτος στη χώρα.

Στην προώθηση αυτής της στρατηγικής τομής συντάσσονται όλες οι δυνάμεις του αστικού συνασπισμού εξουσίας, εθνικές και διεθνικές, με διαφορετικό ρόλο η καθεμιά, αλλά με ενιαία στόχευση, με βάση τη συμμαχία ελληνικής και διεθνούς αστικής τάξης, παραγωγικού και χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου και υπό την ηγεμονία των πολυεθνικών πολυκλαδικών μονοπωλίων.

Ο ρυθμός επιβολής και το βάθος των αλλαγών θα εξαρτηθούν σε μεγάλο βαθμό από την πορεία της ταξικής πάλης, αλλά και τον ενδοκαπιταλιστικό ανταγωνισμό.

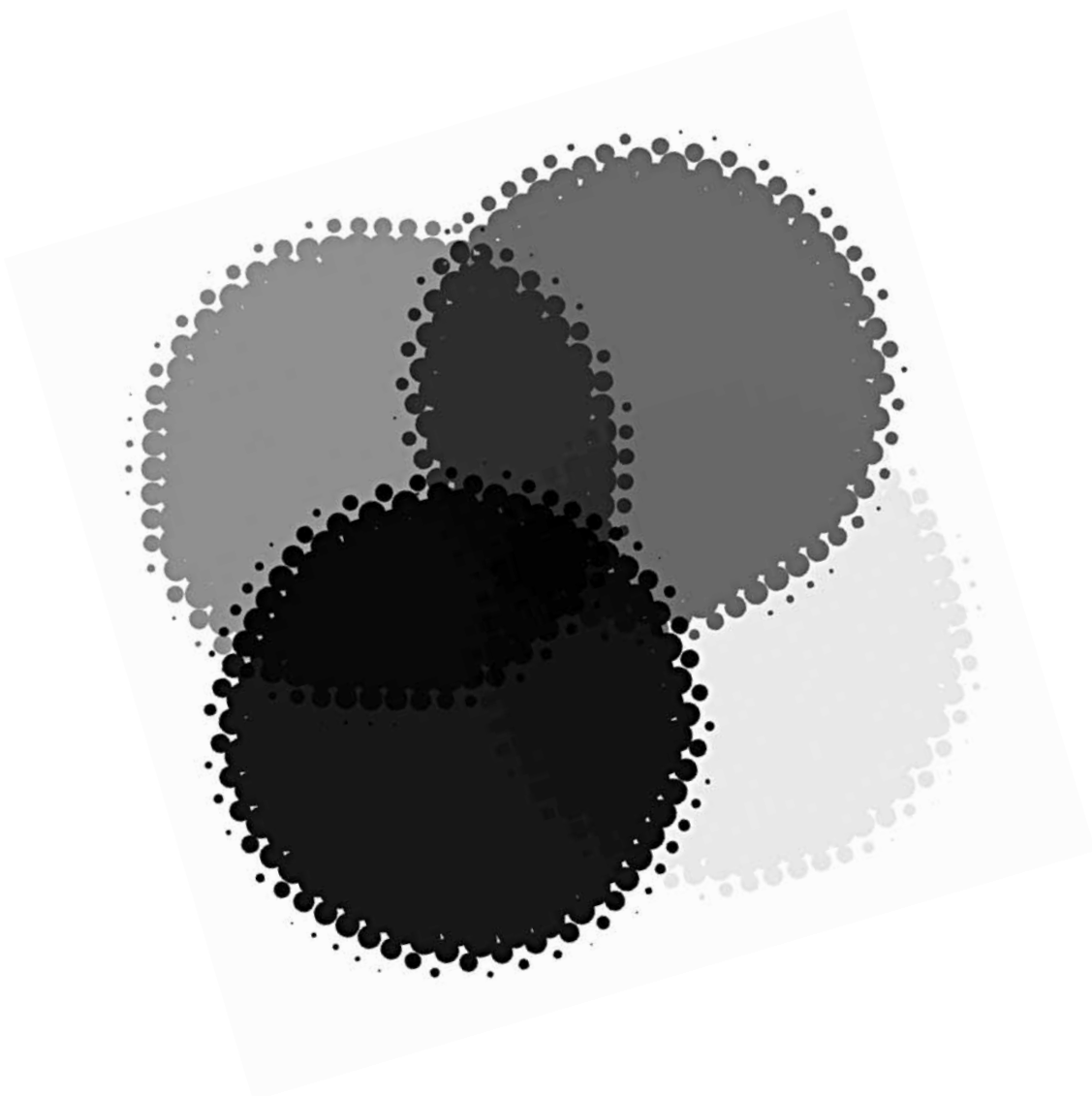
Η σαρωτική κανιβαλική επίθεση οδηγεί σε μια ταξική **πολιτική αναμέτρηση μεγάλης έκτασης και βάθους** που ανατρέπει τους παλιούς συσχετισμούς και διαμορφώνει νέους με απίστευτη ταχύτητα. Η μαζική εισβολή στο προσκήνιο της κοινωνικής και πολιτικής ζωής του εργατικού λαϊκού κόσμου, οι μεγάλοι αγώνες και οι πολιτικές ανακατατάξεις που δημιουργήθηκαν είναι σήματα αυτής της δυνατότητας, που αποτελεί τη μεγάλη πρόκληση για το εργατικό κίνημα και την επαναστατική κομμουνιστική Αριστερά. Οι προϋποθέσεις αυτού του δρόμου σε όλα τα επίπεδα και ειδικότερα στο θέμα της διαμόρφωσης της επαναστατικής τακτικής και στρατηγικής, της συγκρότησης του κοινωνικού και πολιτικού υποκειμένου της ανατροπής και της επανάστασης, του αντικαπιταλιστικού εργατικού μετώπου και ειδικότερα ενός νέου κόμματος κομμουνιστικής απελευθέρωσης βρίσκονται στο κέντρο της προσοχής των Θέσεων για το 3ο Συνέδριο του Νέου Αριστερού Ρεύματος.

Αντικαπιταλιστική προοπτική ή αντιδραστική αναμόρφωση;

2 Η βασική εκτίμηση είναι ότι **η δυναμική της περιόδου θα σπρώχνει αντικειμενικά είτε προς αντικαπιταλιστικές ανατρεπτικές απαντήσεις είτε προς μια επικίνδυνη αντιδραστική αναμόρφωση** του συνολικού σκηνικού. Θα διαπεράσει όλα τα πολιτικά σχέδια, θα παροξύνει τις αντιφάσεις των ενδιάμεσων τοποθετήσεων και θα επανακαθορίσει τη στρατηγική πρωτοβουλία των κινήσεων. Σήμερα, η οργή και η δυσaráσκεια της πληττόμενης κοινωνικής πλειονότητας δυσκολεύονται να συγκροτηθούν με όρους ανατροπής. Αλλά και η αστική τάξη δυσκολεύεται, παρά την αυ-

ταρχική θωράκιση, να συνεχίσει να ηγεμονεύει και βρίσκεται με μειωμένη δυνατότητα για κοινωνικές συμμαχίες. Με αυτή την έννοια, **η αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης και της αντιδραστικής καπιταλιστικής ανασυγκρότησης για να ξεπεράσει το κεφάλαιο την κρίση του είναι εντός συζήτησης. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις μπορεί να παίξει ισχυρό ρόλο ή και να ηγεμονεύσει, δίνοντας τη δυνατότητα για είσοδο σε επαναστατικά γεγονότα.** Η

αμηχανία μπροστά στη συνειδητοποίηση της ισχύος του αντιπάλου μπορεί να δώσει τη θέση της σε μια ανώτερη πολιτική και κοινωνική συγκρότηση. Η συσπείρωση μιας ευρείας κοινωνικής και πολιτικής αντικαπιταλιστικής-επαναστατικής πρωτοπορίας, με καθοριστικό ρόλο των δυνάμεων της νέας κομμουνιστικής προοπτικής, αποτελεί το μεγάλο ζητούμενο για τον κλονισμό της αστικής κυριαρχίας και ηγεμονίας και καθορίζει τα άμεσα καθήκοντά μας.

Καπιταλιστική κρίση, Ευρωπαϊκή Ένωση, ελληνικός καπιταλισμός

Εποχή δομικής καπιταλιστικής κρίσης

3 Η σημερινή κρίση δεν είναι ανεξήγητη ούτε αποτελεί μόνο ελληνικό φαινόμενο. **Είναι κρίση του ελληνικού καπιταλιστικού σχηματισμού και του τρόπου ένταξής του στον καπιταλιστικό κόσμο μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης, στο πλαίσιο μιας διεθνούς καπιταλιστικής κρίσης με δομικό χαρακτήρα και πλανητική επίδραση.** Πρόκειται για βαθύτερη κρίση του σταδίου του ολοκληρωτικού καπιταλισμού της εποχής μας, αλλά και όλων των αντιδραστικών μετασχηματισμών που ενεργοποιήθηκαν από το κεφάλαιο ως απάντηση στη μεγάλη κρίση του 1973, με την οποία έλαβε τέλος η λεγόμενη «χρυσή 25ετία» της καπιταλιστικής ανάπτυξης 1945-1970. Η σημερινή κρίση έχει και τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Η αδυναμία του συστήματος να ξεπεράσει τις βαθύτερες αντιφάσεις του, παρά το μετασχηματισμό του μονοπωλιακού καπιταλισμού/ιμπεριαλισμού στον **ολοκληρωτικό καπιταλισμό** του απόλυτου σφετερισμού της εργασίας και της φύσης και της αντιδραστικής μετάλλαξης όλων των αποκρουστικών πλευρών του προηγούμενου ιμπεριαλιστικού σταδίου, αναδεικνύουν τον **ιστορικό χαρακτήρα** της σημερινής καπιταλιστικής κρίσης.

4 Η σημερινή κρίση υπερσυσσώρευσης του ολοκληρωτικού καπιταλισμού αναπτύσσεται σε ένα πεδίο διαφορετικών γεωστρατηγικών συσχετισμών, χωρίς την ύπαρξη του συστήματος των τέως «σοσιαλιστικών» χωρών, αλλά και με αμφισβήτηση του ηγεμονικού ρόλου των ΗΠΑ. Η αναζητούμενη αντιδραστική διέξοδος από αυτήν προσκρούει στη σχετική εξάντληση των νέων αγορών, στην ασθενική τάση ανάπτυξης νέων τε-

χνολογιών, στην εξάντληση των φυσικών πόρων ή στον ανταγωνισμό για νέους (όπως οι σπάνιες γαίες) και σε άλλους παράγοντες. Η χρονική μετάθεση της κρίσης μέσω της διόγκωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος και του δανεισμού επιστρέφει ως μπουίμεραγκ με το σκάσιμο της χρηματοπιστωτικής φούσκας. **Βάση** ωστόσο της κρίσης αποτελεί η εκδήλωση της **πτωτικής τάσης του μέσου ποσοστού κέρδους** σε όλους τους κλάδους, που οξύνει το πρόβλημα αξιοποίησης όλο και περισσότερων λιμναζόντων κεφαλαίων. Οι μορφές εκδήλωσης (κρίση χρέους, δημοσιονομική κρίση, τραπεζική κρίση κ.λπ.) αποκτούν ιδιαίτερη δυναμική σε κάθε καπιταλιστική χώρα, ανάλογα και με την ιδιαίτερη θέση που αυτή κατέχει στο διεθνές καπιταλιστικό πλέγμα. Σημαντικός παράγοντας παροξυσμού της καπιταλιστικής κρίσης και αποτυχίας των προσπαθειών ανάταξής της στο καπιταλιστικό πλαίσιο είναι η **αδυναμία του συστήματος να απαντήσει στις κοινωνικές ανάγκες** και να αντιμετωπίσει την ταξική διαπάλη, που γίνεται ξανά ο μεγάλος πρωταγωνιστής της πολιτικής, παρά τις στρατηγικές ήττες του εργατικού κινήματος σε Ανατολή και Δύση.

5 Πέντε χρόνια μετά το ξέσπασμά της, **η κρίση όχι μόνο δεν ξεπερνιέται, αλλά τα απαίσια σημάδια της εξακολουθούν να στοιχειώνουν τον σύγχρονο καπιταλισμό.** Την ίδια ώρα, όπως έδειξε και το κούρεμα των καταθέσεων στην Κύπρο, το σύστημα προωθεί νέους τρόπους αντιμετώπισης της χρηματοπιστωτικής φούσκας, δηλαδή την καταστροφή κεφαλαίων που είναι κατατεθειμένα στις τράπεζες, παραβιάζοντας έτσι και τα άδυτα των αδύτων του καπιταλισμού. Τίποτα δεν μένει εκτός της αρπακτικής μανίας του κεφαλαίου και των μονοπωλίων: μισθοί, συντάξεις, σπίτια, τραπεζικές καταθέσεις. Η

διεθνής εικόνα της κρίσης αποτυπώνεται με **ύφεση στις βασικές καπιταλιστικές χώρες** σε Ευρώπη και Αμερική, καθώς και με **επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης των αναπτυσσόμενων κρατών** (BRICS). Η συνολική πτώση του παγκόσμιου ΑΕΠ κατά 2,5% το 2009, η μεγαλύτερη μεταπολεμικά, αποτελεί ορόσημο αρνητικής αναφοράς. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του σημερινού μεγάλου κύκλου της καπιταλιστικής κρίσης αποτελεί η εκκίνηση και η ανάπτυξη της **στα μεγάλα καπιταλιστικά κέντρα** (ΗΠΑ, ΕΕ) και όχι σε περιφερειακές καπιταλιστικές χώρες όπως τις προηγούμενες δεκαετίες. Ο συνέπειες για τους εργαζομένους είναι δραματικές: Η ανεργία εκτινάχθηκε. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι άνεργοι ανέρχονταν στις αρχές του 2013 σε 25 εκατομμύρια, 6 εκατομμύρια περισσότεροι από το τέλος του 2008. Η ανεργία τσακίζει τους νέους κάτω των 25 ετών. Για να επιστρέψει στα προ της κρίσης επίπεδα, θα πρέπει να δημιουργηθούν παγκόσμια, μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια —σε συνδυασμό με την αύξηση του πληθυσμού—, πάνω από 300 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Ωστόσο η προαναγγελλόμενη, αλλά μη υλοποιούμενη, έξοδος από την κρίση θα συνοδεύεται από υψηλά ποσοστά ανεργίας, που αγγίζουν τα όρια επιβίωσης των κοινωνιών (jobless recovery). Στα πρώτα πέντε χρόνια της κρίσης 215 εκατομμύρια επιπλέον άτομα προστέθηκαν στα περίπου 633 εκατομμύρια εργαζομένων (21,2% των εργαζομένων στον κόσμο) που ζουν σε οικογένειες που επιβιώνουν με λιγότερο από 1,25 δολάρια ανά άτομο την ημέρα.

6 Την ίδια ώρα η χρηματοπιστωτική φούσκα μεγαλώνει, καθώς τεράστια πλεονάζοντα κεφάλαια από τους προηγούμενους γύρους εκμετάλλευσης παρασιτούν. Παραμένουν αποθησαυρισμένα στις τράπεζες και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, τζογάρονται στα παράγωγα, καταφεύγουν στον χρυσό και σε προϊόντα πολυτελείας. Δεν πρόκειται για «καπιταλισμό-καζίνο» ή για εμφάνιση της κρίσης αποκλειστικά στον χρηματοπιστωτικό τομέα, αλλά για έκφραση της βαθιάς κρίσης στην παραγωγή, στην πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους, που οδηγεί το κεφάλαιο στο να καταφεύγει στον χρηματοπιστωτικό τζόγο. Η κλίμακα της τεράστιας χρηματοπιστωτικής φούσκας πλασματικού κεφαλαίου και των κάθε λογής κερδοσκοπικών τίτλων (παράγωγα), σύμφωνα με εκτιμήσεις της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (BIS) (τέταρτη τριμηνιαία έκθεση 2012), έχει υπολογιστεί στα 639 τρισ. δολάρια και ισοδυναμεί με 10 φορές το παγκόσμιο ΑΕΠ!

7 Ο **δομικός χαρακτήρας της κρίσης** υποδηλώνει ότι η κρίση αυτή δεν είναι αντιστρέψιμη μέσα σε ένα καπιταλιστικό σύστημα που θα λειτουργεί με τις ίδιες παραμέτρους όσον αφορά το συσχετισμό ανάμεσα σε εργασία και κεφάλαιο, αλλά και ανάμεσα στα διαφορετικά καπιταλιστικά κέντρα. Τα παραπάνω δεν σημαίνουν μια πορεία αυτοκαταστροφής και κατάρρευσης του καπιταλισμού. Χαράσσεται όλο και πιο καθαρά ένα σταυροδρόμι σε ό,τι αφορά το μέλλον αυτού του συστήματος. Οι δυνάμεις του κεφαλαίου **επιδιώκουν μια πορεία πρωτόγνωρου αντιδραστικού μετασχηματισμού του καπιταλισμού, για την ολοκλήρωση και εμβάθυνση των χαρακτηριστικών του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, με μια βουτιά στη βαρβαρότητα**, με συνακόλουθη υπεραντιδραστική στροφή στις πολιτικές σχέσεις και στο ζήτημα της δημοκρατίας, με πολέμους, αίμα και δάκρυα για τους λαούς όλου του κόσμου. Η εργατική τάξη και οι λαοί έχουν συμφέρον από μια αντικαπιταλιστική απάντηση στην κρίση στην κατεύθυνση της ανατροπής του κεφαλαιοκρατικού συστήματος σε μια **σύγχρονη κομμουνιστική διεθνιστική προοπτική. «Επανάδρυση του καπιταλισμού» ή επαναθεμελίωση και ανάπτυξη ενός σύγχρονου αντικαπιταλιστικού και κομμουνιστικού κινήματος; Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα;** Οι δύο αυτοί δρόμοι δεν αποτελούν στοίχημα της

μοίρας. Αντίθετα, κρίνονται στο **πεδίο της ταξικής πάλης σε εθνικό και διεθνές πεδίο**, γεγονός που υπογραμμίζει τις ευθύνες των αντικαπιταλιστικών και κομμουνιστικών δυνάμεων στην απάντηση του σύγχρονου «ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ;».

8 Το ερώτημα αυτό τίθεται σε μια εποχή όπου υπάρχουν **μεγαλύτερες δυνατότητες για την επαναστατική ανασυγκρότηση του εργατικού κινήματος**, σε μια εποχή όπου το δίλημμα αντεπανάσταση ή επανάσταση αναπτύσσεται δυναμικά, με την επαναστατική τάση να μπορεί να αναπτυχθεί ταχύτερα όσο ο καπιταλισμός δεν μπορεί να ξεπεράσει την κρίση του· σε μια εποχή η οποία σφραγίζεται από τον **εξεγερτικό κύκλο** που άνοιξε με τον ελληνικό Δεκέμβρη του 2008 και τα τρία χρόνια σκληρών και μαζικών αγώνων στην Ελλάδα ενάντια στο σφαγείο κυβερνήσεων-ΕΕ-ΔΝΤ, το Ουισκόνσιν και τη Χιλή, με τα επίμονα κινήματα σε Ισπανία και Πορτογαλία, γενικότερα στον ευρωπαϊκό Νότο, αλλά και με τις εξεγέρσεις σε Τυνησία, Αίγυπτο και άλλες αραβικές χώρες, παρά την προσπάθεια του ιμπεριαλισμού να μετατρέψει την «Αραβική Άνοιξη» σε υποχείριό του. Οι αγώνες περνούν από εξάρσεις και υφέσεις. Στην Ελλάδα έχουμε μπει από το 2013 σε μια μεγάλη υποχώρηση της κινητοποίησης του λαού, που οφείλεται κυρίως στη μεγάλη κοινωνική και οικονομική πίεση και τρομοκρατία που ασκείται στους εργαζομένους και τους νεόφτωχους, αλλά κυρίως στην ανεπάρκεια του πολιτικού εξοπλισμού που είχε το κίνημα και η Αριστερά για να αντεπεξέλθει στην αντιπαράθεση με το αστικό στρατόπεδο, που επιτέθηκε στρατηγικά, εξαιρετικά βίαια και σε όλη τη γραμμή του μετώπου. Η εργατική τάξη απειλείται με στρατηγική ήττα αν δεν καταφέρει να ανατρέψει την καπιταλιστική επιδρομή του κεφαλαίου. Το άνοιγμα ενός καινούργιου δρόμου ελπίδας και ανατροπής αποτελεί επιτακτική αναγκαιότητα.

Αστική κοινωνική και πολιτική αντεπανάσταση Υπερεκμετάλλευση, εξαθλίωση, ολοκληρωτισμός

9 Ο καπιταλισμός, και το πολιτικό του σύστημα, δεν μένει απαθής μπροστά στην κρίση του. Επι-

χειρεί να ανασυγκροτηθεί ριζικά, μέσα από πειραματισμούς, αντιφάσεις και ανταγωνισμούς. Με πολιτικοθεσμικές πρωτοβουλίες και νόμους, εθνικές και διεθνείς ρυθμίσεις, αλλά και με την αυθόρμητη κίνησή του, αποκρυσταλλώνει μια **στρατηγική αντιμετώπισης της κρίσης**, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς, την οποία περιγράψαμε κατ' αρχάς στο *Κείμενο εργασίας για το Πανελλαδικό Σώμα του NAP για την καπιταλιστική κρίση* (2011). Μια στρατηγική που αποτελεί **τομή βάθους** στην πορεία του **ολοκληρωτικού καπιταλισμού** και μας εισάγει **στην καρδιά** του νέου σταδίου του καπιταλισμού. Πρόκειται στην ουσία για μια συνολική αντεπανάσταση που καταργεί κατακτήσεις ενός αιώνα, για μια **επιστροφή στο μέλλον του σύγχρονου μεσαίωνα** και όχι βεβαίως απλώς για μια πολιτική λιτότητας, ύφεσης και δημοσιονομικού στραγγαλισμού, όπως αναφέρουν οι νεοκείνσιανοί. Το κεφάλαιο έχει κηρύξει έναν ολοκληρωτικό πόλεμο στην εργατική τάξη και στον κόσμο της εργασίας. Συνολικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση η αστική απάντηση στην κρίση προωθείται από τα νέα Σύμφωνα και τα προγράμματα διάσωσης και επιβάλλεται στην Ελλάδα και σε μια σειρά χώρες με ή χωρίς Μνημόνια: Γιγαντιαία ανακατανομή του κοινωνικά παραγόμενου πλούτου υπέρ του κεφαλαίου και ιδιαίτερα υπέρ του πολυεθνικού και του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου. Πρωτοφανής ένταση της εκμετάλλευσης και ιστορική υποβάθμιση της θέσης της εργασίας — ιδιαίτερα των νέων. Μαζική καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων μέσω της ανεργίας και της απαξίωσης παραγωγικών μονάδων. Εκτεταμένες ιδιωτικοποιήσεις. Αναμόρφωση όλων των λειτουργιών του κράτους και των υπερεθνικών ολοκληρώσεων. Περαιτέρω αντιδραστικοποίηση της ΕΕ. Προσφυγή σε ωμές κατασταλτικές μεθόδους και σε πρακτικές κοινοβουλευτικής δικτατορίας. Λεηλασία της φύσης και της ίδιας της υπόστασης του ανθρώπου. Η ίδια η κατεύθυνση που παίρνει η αστική επίθεση για το ξεπέρασμα της κρίσης, με δραστικές αλλαγές σε βάρος της εργασίας, αποκαλύπτει τόσο τον δομικό-συστημικό χαρακτήρα της όσο και την ανάγκη μιας συνολικής στρατηγικής απάντησης, αντικαπιταλιστικής και σύγχρονα κομμουνιστικής. Γιατί, παρά τις περιορισμένες διαφοροποιήσεις στη διαχείριση από τη μια ή την άλλη αστική κυβέρνηση (Μέρκελ, Ομπάμα κ.λπ.), η κατεύθυνση παραμένει ενιαία, γίνεται αδύνατη η επιστροφή στα παλιά κείνσιανά δόγματα.

Η κρίση στην Ελλάδα και η Ευρωπαϊκή Ένωση

10 Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται στη δίνη αυτής της κρίσης ως μεγάλο καπιταλιστικό κέντρο με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που σχετίζονται με τις ανισορροπίες μιας οικονομικής-νομισματικής ένωσης χωρίς ενιαία κρατική πολιτική δομή, όπως οι ΗΠΑ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα ηγεμονικά καπιταλιστικά κράτη στο εσωτερικό της (με προεξάρχουσα τη Γερμανία) απαντούν στην κρίση **με μια φυγή σε ακόμα πιο αντιδραστική κατεύθυνση**, όπου οι αντεργατικές τομές και η παραπέρα κατάργηση της δημοκρατίας και της δυνατότητας του λαού να αποφασίζει για το μέλλον του μονιμοποιούνται και θεσμοποιούνται (Σύμφωνο για το Ευρώ, Δημοσιονομική Σταθερότητα κ.λπ.). **Η Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα βρίσκεται σε μια διπλή διαδικασία:** από τη μια μεριά βαθέματος της ολοκλήρωσης (μετάβαση από τη νομισματική σε δημοσιονομική και τώρα σε τραπεζική ένωση, με σχέδια για πολιτική ενοποίηση) και από την άλλη όξυνσης των ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών και της ανισοτιμίας στο εσωτερικό της (ενίσχυση του ηγεμονικού ρόλου της Γερμανίας στο σύνολο της Ευρωζώνης, της Ευρωζώνης στο σύνολο της ΕΕ, του ηγεμονικού πυρήνα σε βάρος των υπόλοιπων χωρών). Παρ' όλα αυτά, οι μεγάλες κοινωνικές αντιδράσεις σε Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Βουλγαρία, η άνοδος του ευρωσκεπτικισμού και των αντιστάσεων σε όλη την Ευρώπη, η εκλογική διαμαρτυρία στην Ιταλία, το «όχι» του λαού της Κύπρου το οποίο επέβαλε και το αστικό «όχι» της Βουλής, η ολοένα αυξανόμενη απόσταση της Βρετανίας, οι αφρικανικοί πόλεμοι ευρωπαϊκών χωρών (Λιβύη, Μάλι κ.λπ.) αποτελούν όψεις μιας βαθιάς και ανεξέλεγκτης κρίσης στην ευρωπαϊκή καπιταλιστική ολοκλήρωση, που θέτουν το ενδεχόμενο ενός **σημαντικού κλονισμού** της.

11 Ο ελληνικός καπιταλισμός, και ιδιαίτερα το ηγεμονικό του τμήμα, έχει σχεδόν απόλυτα συνδέσει την πορεία του με την οικοδόμηση της ΕΕ, για λόγους οικονομικούς, αλλά και πολιτικούς, καθώς θεωρείται όρος επιβίωσης για το κεφάλαιο στην Ελλάδα — τόσο στις περιόδους της σχετικής ανόδου, όπως σηματοδοτήθηκε με την καπιταλιστική επέκταση στην

ανατολική Ευρώπη, όπου η ελληνική αστική τάξη διεκδίκησε το ρόλο του προπομπού, όσο και στη φάση της καθόδου, όπως σήμερα, πληρώνοντας το τίμημα μιας σχετικής υποβάθμισης προς τους Ευρωπαίους εταίρους. Η σύνδεση αυτή, τόσο στον ανοδικό όσο και στον καθοδικό κύκλο, είχε και έχει ως συνέπεια την αντιδραστική αναδιάρθρωση ή/και αποδιάρθρωση σε κλάδους της πρωτογενούς παραγωγής και του βιομηχανικού τομέα στην Ελλάδα, μαζί με την ενσωμάτωση όλων των αντεργατικών πολιτικών της ΕΕ στις εργασιακές σχέσεις, στο ασφαλιστικό σύστημα, στις ιδιωτικοποιήσεις, στις ελευθερίες κ.λπ.

12 Η κρίση στην Ελλάδα έχει πάρει δραματικές διαστάσεις. Στο τέλος του 2013 η πτώση του ΑΕΠ στην Ελλάδα θα είναι παγκοσμίως η 2η μεγαλύτερη πτώση (ύστερα από εκείνη του μεγάλου κραχ του 1929 στις ΗΠΑ) τα τελευταία 100 χρόνια και η πρώτη ύφεση σε διάρκεια τα τελευταία 100 χρόνια, ξεπερνώντας ακόμη και τη μεγάλη ύφεση των ΗΠΑ το 1929. Η κρίση στη χώρα μας αποτελεί καταστροφικό συνδυασμό αφενός του εσωτερικού παράγοντα που σχετίζεται με την κρίση υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου από την προηγούμενη περίοδο του ελληνικού καπιταλισμού και αφετέρου της διπλά αρνητικής επίπτωσης από την κρίση της Ευρωζώνης και του διεθνούς καπιταλισμού. Και οι δύο παράγοντες ωστόσο συμπυκνώνονται στις καθοριστικές ευθύνες της αστικής τάξης στην Ελλάδα και του πολιτικού συστήματός της, που συνδιαμορφώνουν και υλοποιούν την αντιδραστική «απάντηση» στην κρίση μέσω των Μνημονίων και των αντεργατικών τους μέτρων.

13 Στην παρούσα φάση ο ελληνικός καπιταλισμός βρίσκεται σε τροχιά μεγάλης **υποβάθμισής** του τόσο εντός της ΕΕ όσο και συνολικότερα στο διεθνές καπιταλιστικό-ιμπεριαλιστικό πλέγμα, ως αποτέλεσμα συνδυασμού παραγόντων που σχετίζονται με το δημόσιο χρέος και την απαξίωση/καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων, την αλλαγή των γεωστρατηγικών ισορροπιών στην περιοχή, αλλά και τη μεταβολή των προτεραιοτήτων μέσα στην ΕΕ. Υποχωρεί σαφώς το «ανταγωνιστικό πλεονέκτημα» που είχε κατακτήσει τις τελευταίες δεκαετίες. Η εξέλιξη αυτή, σε συνθήκες αντιδραστικών τομών στην ΕΕ, οδηγεί σε ακόμα **μεγαλύτερη**

επιθετικότητα σε βάρος της εργατικής τάξης και των άλλων λαϊκών στρωμάτων στο εσωτερικό, ώστε να αντισταθμιστεί το χαμένο έδαφος. Η σημαντική υποβάθμιση του ελληνικού καπιταλισμού δεν σημαίνει ότι είναι «εξαρτημένος», «υπανάπτυκτος» και χωρίς «παραγωγική βάση», απόψεις που μπορεί να οδηγήσουν σε λογικές εκσυγχρονισμού.

14 Η διατήρηση της Ελλάδας στην Ευρωζώνη και στην ΕΕ αποτελεί κρίσιμη αφετηρία και στήριγμα για τον ελληνικό καπιταλισμό σε ό,τι αφορά τον ανταγωνισμό του με καπιταλιστικές χώρες της περιοχής. Ωστόσο, το «πλεονέκτημα» αυτό γίνεται όλο και πιο σχετικό και ψαλιδισμένο από τη στιγμή που η πλειοψηφία των χωρών της Βαλκανικής και της ανατολικής Ευρώπης έχει ενταχθεί στην ΕΕ ή είναι σε κάποια φάση σύνδεσης μαζί της, όπως επίσης και στο ΝΑΤΟ. Επιπλέον, οι τροποποιημένοι γεωστρατηγικοί προσανατολισμοί της Τουρκίας, προς τον αραβικό κόσμο και την ασιατική ενδοχώρα, αλλάζουν αισθητά τις ισορροπίες.

Οι δραματικές κοινωνικές συνέπειες της επιδρομής κυβερνήσεων-ΕΕ-ΔΝΤ και τα **ευρωαδιέξοδα της αστικής στρατηγικής** στην Ελλάδα οδηγούν σε μια πλατύτερη αμφισβήτηση της λεγόμενης «ευρωπαϊκής προοπτικής» τόσο από την εργατική τάξη και τα φτωχά λαϊκά στρώματα όσο και από τα κατώτερα ιδιαίτερα τμήματα των μικροαστικών στρωμάτων, που πλήττονται άγρια από την κρίση.

Οι πολύπλευρες συνέπειες της αστικής επιδρομής

15 Η σαρωτική επιδρομή του κεφαλαίου στρέφεται βασικά κατά της εργατικής τάξης, αλλά πλήττει βαριά και τα μεσαία στρώματα, ιδιαίτερα τα φτωχά. Οι **φτωχομεσαίοι αγρότες** χτυπιούνται όχι μόνο από την Κοινή Αγροτική Πολιτική της ΕΕ, αλλά και από τα Μνημόνια (ιδιαίτερα το 3ο αποσπά από τους αγρότες 2 δισ. ευρώ!). Η κατάργηση της 13ης και 14ης σύνταξης, η μείωση επιστροφής ΦΠΑ, το επερχόμενο χαράτσι στα χωράφια, η κατάργηση των υπολειμμάτων του «αγροτικού κράτους πρόνοιας» που υπήρχαν μέσω ΑΤΕ και συνεταιρισμών οδηγούν σε νέα υποβάθμιση της θέσης τους. Η παρατεταμένη ύφεση, τα υψηλότερα επίπεδα ανεργίας, η πτώση της κατανάλω-

σης, τα νέα φορολογικά βάρη έχουν οδηγήσει σε συντριβή ή **απειλή της θέσης για πολυάριθμα μεσαία στρώματα** ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις. Αυτό έχει οδηγήσει σε κλείσιμο ή σημαντική συρρίκνωση χιλιάδες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, διαμορφώνοντας μια κατάσταση διάρρηξης των συμμαχιών αυτών των στρωμάτων με την αστική τάξη και το πολιτικό της σύστημα. Η αντίθεση σημαντικών τμημάτων αυτών των κοινωνικών στρωμάτων απέναντι στην εφαρμοζόμενη πολιτική σφραγίζεται έντονα από την καταδίκη των πολυεθνικών και των μεγάλων εμπορικών αλυσίδων, που θεωρούνται κυρίως υπεύθυνες για την καταστροφή τους. Αναπτύσσονται προσδοκίες και επιδιώξεις για έναν καπιταλισμό στηριγμένο στην «πατριωτική» συνείδηση και διεκδίκηση, σε σχετική αντίθεση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, με διαφιλονικούμενη και ασταθή πολιτική έκφραση, η οποία κινείται από τον ΣΥΡΙΖΑ και τους ΑΝΕΛ μέχρι τη ΧΑ. Καθώς όμως όλα αυτά συμβαίνουν στο έδαφος της συνολικής καπιταλιστικής κρίσης, υπάρχουν δυνατότητες συμμαχιών με την εργατική τάξη σε αντικαπιταλιστική βάση.

16 Η **υπεραντιδραστική εξέλιξη στην κοινωνική και πολιτική ζωή** που σηματοδοτεί η εφαρμογή των Μνημονίων δημιουργεί ένα εκρηκτικό έδαφος εγκλεισμού και ασφυξίας των λαϊκών δικαιωμάτων, από το χώρο δουλειάς έως τη γειτονιά, **σε ένα πλαίσιο μιας όλο και πιο αντιδραστικής αστικής δημοκρατίας, που μεταλλάσσεται σε κοινοβουλευτικό ολοκληρωτισμό.** Δεν πρόκειται για εκτροπή, αλλά για την αστική δημοκρατία της εποχής μας. Η έξαρση της κρατικής καταστολής, του εργοδοτικού δεσποτισμού, της παρακρατικής φασιστικής τρομοκρατίας,

η άνοδος του ρατσισμού είναι όψεις αυτής της μετάλλαξης. **Ιδιαίτερα επικίνδυνα είναι η στοχοποίηση του ταξικού εργατικού κινήματος και της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς.** Μέσω της **θεωρίας των δύο άκρων** και της «καταδίκης της βίας» (δηλαδή της αντίστασης του κινήματος) γίνεται ιδεολογικοπολιτική προετοιμασία και για απότομη αντιδημοκρατική στροφή. Στο πλαίσιο αυτό αξιοποιείται η **Χρυσή Αυγή**.

17 Στο πλαίσιο της συνολικής επίθεσης στην εργασία εξελίσσεται και μια μεγάλη ποιοτική επιδρομή **στο πεδίο της αναπαραγωγής** της εργατικής δύναμης, σε βάρος των δυνάμεων της εργασίας. Διαμορφώθηκε μια περίοδος πολύ σημαντικών αντιδραστικών τομών **στο επίπεδο του τοπικού κράτους** με μοχλούς τον «Καλλικράτη» και τις ειδικές εφαρμογές των Μνημονίων. Βασική επιδίωξη των αλλαγών, σε συνδυασμό με τη συνολικότερη διαδικασία περιστολής του δημόσιου τομέα, είναι η κατάργηση των κοινωνικών παροχών και η ενίσχυση του κεφαλαίου, η ιδιωτικοποίηση κερδοφόρων τομέων, η εκποίηση δημόσιας περιουσίας και φυσικού πλούτου, η αλλαγή των εργασιακών σχέσεων. Και όλα αυτά σε συνδυασμό με μια πολύ πιο αντιδημοκρατική θεσμική δομή ως προπομπή συνολικών αντιδραστικών τομών στο πολιτικό σύστημα και το κράτος.

18 Οι αποφάσεις της Ευρωζώνης και της ΕΕ για την επιβολή Μνημονίων και επιτροπείας σε κράτη και λαούς, η νέα ακόμα πιο αντιδραστική αρχιτεκτονική της ΕΕ και η ένταση της οικονομικής και πολιτικής ανισοτιμίας εντός της, η διπλή εκμετάλλευση της εργατικής τάξης στην Ελλάδα από ντόπιο και ξένο κεφάλαιο, η μεταφορά όλο και περισσότερων ουσιαστικών αποφάσεων για τα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα της χώρας σε διορισμένα όργανα της ΕΕ αποτελούν σοβαρότατη εξέλιξη που **τροποποιεί τις συνθήκες της ταξικής πάλης στην Ελλάδα**. Η ελληνική ολιγαρχία ταυτίζεται όλο και περισσότερο με το ευρωπαϊκό κεφάλαιο, όχι μόνο στην εφαρμογή των μέτρων κοινωνικού κανιβαλισμού και ξεπουλήματος του δημόσιου πλούτου και του περιβάλλοντος, αλλά και στην προωθούμενη υπεραντιδραστική στροφή, στην υποθήκευση στους «δανειστές» και αυτής της ίδιας της αστικής δημοκρατίας. Δεν πρόκειται για «εξάρτηση» αλλά

για **ουσιαστική σύμπραξη της ελληνικής αστικής τάξης, από σαφώς υποβαθμισμένες θέσεις**, με το διεθνές και ευρωπαϊκό κεφάλαιο, με παραχώρηση σημαντικού μέρους εθνικής κυριαρχίας για να εξασφαλίσει την κυριαρχία του κεφαλαίου σε βάρος των εργαζομένων και ένα (μικρότερο) κομμάτι από την πίτα της εκμετάλλευσης.

19 Είναι επιτακτική ανάγκη το εργατικό κίνημα και η Αριστερά να συνδυάσουν την **πάλη για την απελευθέρωση από τους δυνάστες** και επικυρίαρχους των λαών από τα δεσμά του χρέους και της ΕΕ, για λαϊκή κυριαρχία, δηλαδή για το δικαίωμα του «έθνους των εργαζομένων» να αποφασίζει για τις τύχες του, με τη **μάχη για την κοινωνική απελευθέρωση**, σε αντιπαράθεση με την αστική τάξη της χώρας μας, τον ιμπεριαλισμό, τον κοσμοπολιτισμό και τον εθνικισμό. Να ενταθεί **ο αγώνας για τις δημοκρατικές και λαϊκές ελευθερίες**, ενάντια στην τρομοκρατία κυβέρνησης-κράτους, εργοδοσίας, φασιστών. Για την αποφασιστική υπεράσπιση των δημοκρατικών κατακτήσεων, όχι μόνο όπως είχαν αποτυπωθεί σε νόμους και ευρύτερα στον πολιτικό συσχετισμό της προηγούμενης περιόδου, αλλά από τη σκοπιά των αναγκών και των ελευθεριών της εποχής μας. Ελευθερίες που υπερβαίνουν την υπεράσπιση γενικά της (αντιδραστικής στην ουσία της) αστικής δημοκρατίας, η οποία σήμερα μεταλλάσσεται σε αντιδραστικό έκτρωμα και τείνει να υπάρχει μόνο κατ'επίφαση.

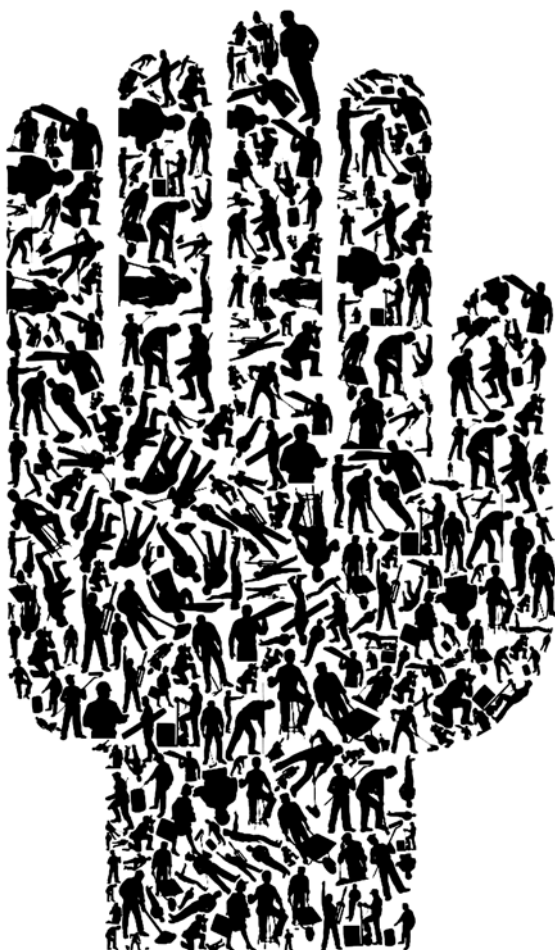
20 Η συστράτευση με άλλο ιμπεριαλιστικό κέντρο από αυτό της ΕΕ, όπως, για παράδειγμα, οι ΗΠΑ, συζητείται όλο και πιο έντονα σε κύκλους της ελληνικής ολιγαρχίας, σε συνθήκες αυξανόμενου ανταγωνισμού ΗΠΑ-ΕΕ. Αντίστοιχες αναζητήσεις υπάρχουν στην ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, υποτίθεται ως αντίβαρο στη «συνταγή λιτότητας» της Γερμανίας. Αποτελεί επικίνδυνη σκέψη ότι ο δρόμος της απελευθέρωσης και της ανατροπής μπορεί να στηριχθεί στην ανοιχτή ή όχι στήριξη της μιας ή της άλλης ιμπεριαλιστικής δύναμης, μολοντί βέβαια μπορεί και πρέπει να αξιοποιηθούν οι ανταγωνισμοί τους. Το τελευταίο διάστημα πληθαίνει η αναζήτηση «σωτήρων» (Κίνα, Ρωσία κ.λπ.), αλλά πάντα με αντάλλαγμα την υπερεκμετάλλευση των εργαζομένων (βλ. Κόσμο) και τη λεηλασία του

δημόσιου και φυσικού πλούτου. Η συζήτηση για την αξιοποίηση των πιθανών κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην (μη κηρυχθείσα) ελληνική ΑΟΖ οριοθετείται από τα συμφέροντα των μεγάλων πολυεθνικών μονοπωλίων της ενέργειας, των ηγεμονικών ιμπεριαλιστικών κρατών και των ανταγωνισμών των τοπικών αστικών τάξεων. Περιορίζεται μεταξύ υποθήκευσης στο πλαίσιο της ΕΕ για αποπληρωμή του χρέους, όπως γίνεται στην Κύπρο, και στην πλήρη αδράνεια ή/και εκχώρησή τους σε αμερικάνικες (κυρίως) πολυεθνικές για την αποφυγή της σύγκρουσης με την Τουρκία.

21 Όπως σε κάθε περίοδο όπου στενεύει η βάση της ανάπτυξης και της εκμετάλλευσης για τον καπιταλιστικό κόσμο και θεριεύει ο ενδοϊμπεριαλιστικός ανταγωνισμός, έτσι και σήμερα η «διέξοδος» του πολέμου αναβαθμίζεται. Η ευρύτερη περιοχή μας έγινε ήδη ξανά πρόσφατα θέατρο πολέμου με άμεση συμμετοχή χωρών της ΕΕ

(εισβολή στη Λιβύη, με πρωταγωνιστικό ρόλο Γαλλίας, Βρετανίας, ΗΠΑ, εισβολή Γαλλίας στο Μάλι, συγκαλυμμένη επέμβαση στη Συρία κ.ά.). Σήμερα αναβαθμίζεται περαιτέρω η **πολεμική απειλή**, με άμεσο κίνδυνο να εκδηλωθούν απευθείας νέες ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις (π.χ. Συρία) και να προετοιμαστεί παραπέρα ένας μεγάλος πόλεμος κατά του Ιράν. Μαζί με την αναβαθμισμένη παρέμβαση των ηγεμονικών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων (ΗΠΑ, ΕΕ, Ρωσία κ.λπ.), και οι αστικές τάξεις της περιοχής αναπτύσσουν επιθετικά σχέδια (Τουρκία αλλά και αραβικές αστικές τάξεις στη Συρία και στον Λίβανο, Ισραήλ σε Συρία και Ιράν), με θύματα τους λαούς. Ο άξονας θανάτου ΗΠΑ–Ελλάδας–Κύπρου–Ισραήλ δημιουργεί νέους κινδύνους, ακόμα και πολεμικούς. Στις συνθήκες αυτές, είναι αναγκαίο να ανέβει ο **αντιπολεμικός αντιιμπεριαλιστικός αγώνας** με διεθνιστικό ταξικό προσανατολισμό και αλληλεγγύη όλων των λαών της περιοχής.

Κοινωνικοί και πολιτικοί συσχετισμοί — όψεις της πολιτικής κρίσης

Καπιταλιστική επίθεση και κοινωνική δυσaréσκεια

22 Μέσα στην κρίση αναδιαμορφώνονται ραγδαία οι κοινωνικοί και πολιτικοί συσχετισμοί δημιουργώντας ένα πεδίο που διέπεται από ρευστότητα και με ανοιχτά πολλαπλά ενδεχόμενα όσον αφορά τις εξελίξεις. Κυοφορείται σήμερα αντικειμενικά μια **μεγάλη λαϊκή διεργασία κοινωνικής δυσaréσκειας και πολιτικής αναζήτησης**, που έχει ήδη καταγεγραμμένη μια πορεία με τις δικές της καμπές. Από τη νεολογιστική έκρηξη του Δεκέμβρη του 2008 έως το πλημμύρισμα των πλατειών, από τις μεγάλες εργατικές απεργίες και συγκλονιστικές διαδηλώσεις έως τις αποφασιστικές μάχες τοπικών κοινωνιών, όπως στη Λευκίμμη, την Κερατέα και την Ιερισσό, αναδύεται ένας ευρύς κύκλος **εισόδου μαζών στο προσκήνιο** των κοινωνικών και πολιτικών αγώνων, σε πρωτόγνωρη έκταση και με ποικίλους πολιτικούς προβληματισμούς. Με πλήρη συναίσθηση των αντιφατικών πολιτικών χαρακτηριστικών αυτής της δράσης, απορρίπτουμε κάθε λογική ωραιοποίησης «από τα έξω» ή υποτίμησης «από τα πάνω» και πολύ περισσότερο την εχθρότητα απέναντι σε αυτή στο όνομα της «ανεπάρκειάς» της ή του αυθόρμητου χαρακτήρα της. Η επαναστατική κομμουνιστική Αριστερά συμμετέχει ενεργά στη μάχη και συμβάλλει στο μέγιστο των δυνατοτήτων της, επιδιώκοντας να γίνεται παράδειγμα αποφασιστικού αγώνα και γεγονότος πολιτικό. Παρεμβαίνει για τον ριζοσπαστικό αντικαπιταλιστικό μετασχηματισμό αυτής της κίνησης, στη βάση της συγκεκριμένης πολιτικής πραγματικότητας, του πολιτικού φορτίου και των κόμβων που αυτή αναδεικνύει. Αναγνωρίζουμε ωστόσο ότι οι δυνάμεις της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, παρά τη συμβολή τους το προηγούμενο διάστημα, δεν κατάφεραν

να τραβήξουν κοντά τους, στο βαθμό που απαιτούν οι καιροί, ό,τι μαχητικό στοιχείο ήταν γεμάτο ζωντάνια, περηφάνια και αναζήτηση μέσα στην κινητοποίηση των εκατοντάδων χιλιάδων, διαμορφώνοντας ένα μαζικό αντικαπιταλιστικό πολιτικό και κοινωνικό ρεύμα.

Ο λαϊκός παράγοντας **γέννησε νέες πρωτότυπες και πρωτόλειες μορφές συγκρότησης** (από τις λαϊκές συνελεύσεις και τις καταλήψεις δημόσιων κτιρίων μέχρι τις λαϊκές παρελάσεις, καθώς και πρωτοβουλίες κοινωνικής αυτοοργάνωσης και αλληλεγγύης), χωρίς όμως αυτές να καταφέρουν να παγιωθούν, να αποκτήσουν οργανωτική και πολιτική αξιοπιστία, να αντέξουν στο χρόνο και να αποτελέσουν τα φύτρα ενός αγωνιστικού μετώπου ρήξης και ανατροπής με μαζική λαϊκή αναφορά. Έλειψε δηλαδή η συνολική εμφάνιση οργάνων επιβολής της λαϊκής-εργατικής βούλησης που να αποπνέουν δύναμη και κύρος. Μολονότι αυτές οι προσπάθειες οργανωμένης έκφρασης της λαϊκής δυσaréσκειας —παρά τις επιμέρους επιτυχίες— δεν ανέτρεψαν τη συνολική επίθεση του κεφαλαίου, αποτελούν πολύτιμη εμπειρία και **παρακαταθήκη για το μέλλον**.

23 Σήμερα έχει δημιουργηθεί ένα σημαντικό πολιτικό ρήγμα και μια πλειοψηφική ζώνη κοινωνικής δυσaréσκειας, με μεγάλα κομμάτια της κοινωνίας να επιζητούν πολιτικές απαντήσεις στο ερώτημα της απαλλαγής από τη μνημονιακή λαίλαπα. Σε αυτό το υπαρκτό ρεύμα ριζοσπαστικοποίησης, η αναζήτηση πολιτικής λύσης προς τ' αριστερά έχει προβάδισμα, αλλά φέρει και όλα τα αποτυπώματα των προηγούμενων αντιλήψεων και εντάξεων, όπως την κοινοβουλευτική ανάθεση ή την αποδοχή βασικών αξιών του συστήματος που κέρδισαν έδαφος στην εποχή της κατάρρευσης του «υπαρκτού σοσιαλισμού» και της ανόδου του νεοφιλελευθε-

ρισμού. Ακριβώς για αυτό δεν πρέπει καθόλου να υποτιμώνται και οι αξιακές, ιδεολογικές και εκλογικές εφεδρείες του δεξιού μπλοκ και η άνοδος του φασισμού.

24 Οι αξίες του συστήματος, όπως ο ατομικός δρόμος, η ανταγωνιστικότητα, η δήθεν αποδοτική ιδιωτική οικονομία σε σχέση με το Δημόσιο, ο καριερισμός και άλλα, παραμένουν ισχυρές και συνυπάρχουν με έναν σύγχρονο επικίνδυνο ανορθολογισμό που συγκαλύπτει τα αίτια της κρίσης και δυσκολεύει τη συνειδητοποίηση προοπτικών διεξόδου. Η προσκόλληση στο ευρώ και στην ΕΕ έχει κλονιστεί, χωρίς όμως να έχει ανατραπεί (με βαριές ευθύνες του ΣΥΡΙΖΑ και με άλλο τρόπο του ΚΚΕ), γεγονός που έχει παίξει καθοριστικό ανασχετικό ρόλο σε κρίσιμες καμπές. Βασικό δίδαγμα της αμνηστίας του κινήματος να κάνει άλμα στη συγκρότησή του είναι ότι, παρά τις ανακατατάξεις που έχουν συντελεστεί και την ισχυρή τάση της αναζήτησης προς τ' αριστερά, **δεν υπάρχει «εύκολος δρόμος»** για να αλλάξει ο βαθύτερος πολιτικός και ιδεολογικός συσχετισμός στη συνείδηση και τη συμπεριφορά του κόσμου.

Για ένα πολιτιστικό ρεύμα επαναστατικού διαφωτισμού

25 Πλευρά της συνολικής επίθεσης του συστήματος αποτελεί η **σκοταδιστική εκστρατεία του κεφαλαίου στο πεδίο του πολιτισμού**. Εξυπηρετείται από τη γιγαντιαία ανάπτυξη της πολιτισμικής βιομηχανίας στο πλαίσιο του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, η οποία έχει μετατρέψει τον τομέα του πολιτισμού σε έναν από τους πιο κερδοφόρους τομείς για το κεφάλαιο. Βιώνουμε μια άνευ προηγουμένου εμπορευματοποίηση της πολιτιστικής παραγωγής, **μία πραγματική και βαθύτατη υπαγωγή της τέχνης και του πολιτισμού στο κεφάλαιο**, με αποτέλεσμα την εκμετάλλευση των εργαζόμενων καλλιτεχνών σε πρωτοφανή επίπεδα και ταυτόχρονα τον ολοένα και πιο ασφυκτικό έλεγχο της καλλιτεχνικής δημιουργίας από τον πολυπλόκαμο μηχανισμό των εταιρειών παραγωγής, διανομής και των ΜΜΕ. Μια σύγχρονη **πολιτιστική δικτατορία** επιβάλλεται στους λαούς. Ταυτόχρονα, αναβαθμίζεται η ιδεολογική παρέμβαση της αστικής

τάξης και των αξιών της μέσω των πολιτισμικών της μηχανισμών, με απώτερο στόχο τη βαθύτερη ενσωμάτωση και χειραγώγηση των εργαζομένων και της νεολαίας. Ωστόσο εμφανίζονται σοβαρές τάσεις **πολιτιστικής αντίστασης**, αν και μειοψηφικές ακόμη. Τα μεγάλα γεγονότα του εγχώριου και διεθνούς κινήματος και βέβαια η κρίση του καπιταλισμού έχουν τροφοδοτήσει και πάλι την τέχνη με πολιτικά και κοινωνικά ερεθίσματα. Το τελευταίο διάστημα εμφανίζεται μια πολύμορφη κίνηση καλλιτεχνικής και ευρύτερα πολιτιστικής αφύπνισης, είτε με έργα καλλιτεχνών που ξεφεύγουν από την κυρίαρχη κουλτούρα είτε με κινήσεις καλλιτεχνών για την ανεξαρτητοποίησή τους από τις μεγάλες εταιρείες είτε με τη διαμόρφωση συλλογικοτήτων που θέτουν ευθέως το θέμα μιας σύγχρονης τέχνης οργανικά συνδεδεμένης με τη λαϊκή πάλη και τα κοινωνικά κινήματα· επίσης, με το ευρύ και αναπτυσσόμενο ρεύμα των πολιτιστικών και εργατικών λεσχών και άλλων μορφών λαϊκής-νεολαιίστικης συσπείρωσης.

Αυτές οι αναπτυσσόμενες τάσεις έρχονται να αναδείξουν για μια ακόμη φορά το ότι σε μια ταξική κοινωνία δεν μπορεί να υπάρχει καλλιτεχνικό έργο μεγάλο και πρωτοποριακό που να μην επικοινωνεί με τις ιστορικές ανάγκες της εκμεταλλευόμενης τάξης, τα σκιρτήματα αντίστασης και ανατροπής και την προοπτική της απελευθέρωσης του ανθρώπου. Οι καλλιτέχνες της εποχής μας έχουν ανάγκη από μια τέτοια επικοινωνία που θα συμβάλει καθοριστικά στην ποιοτική διαμόρφωση του έργου τους. Και το κίνημα έχει ανάγκη να στηριχθεί σε καλλιτέχνες που θα το εκφράσουν πολύπλευρα με την τέχνη τους. **Η ανάπτυξη μεγάλων ρευμάτων στην τέχνη συνδέεται, πολύ πιο στενά σήμερα, με το αίτημα διαμόρφωσης ενός νέου επαναστατικού διαφωτισμού, μιας νέας επανεξόρμησης των σύγχρονων κομμουνιστικών ιδεών.**

Σήμερα χρειαζόμαστε, περισσότερο παρά ποτέ, σταθερό μέτωπο απέναντι στον αγοραίο πολιτισμό και ένα νέο πολιτιστικό κίνημα κομμουνιστικής προοπτικής, που θα αποτελέσει ρήγμα στη γενικότερη ηγεμονία του κεφαλαίου και θα πραγματοποιήσει αποφασιστικά βήματα στην πορεία πολιτισμικής ηγεμονίας των δυνάμεων της εργασίας και της απελευθερωτικής διάνοησης — σε σύνδεση με όλες τις προσπάθειες πολιτιστικής κριτικής και ριζοσπαστικής δημιουργίας και με όλα τα μέχρι σή-

μερα θετικά στοιχεία της πολιτιστικής δημιουργίας της ανθρωπότητας.

Παρατεταμένη αστάθεια — Στοιχεία πολιτικής κρίσης

26 Αντίθετα με την κυβερνητική ρητορική της σταθεροποίησης και της ανάπτυξης, η κοινωνική και πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα θα παραμείνει ασταθής και διαφιλονικούμενη. Ο κυρίαρχος αστικός συνασπισμός εξουσίας, πέρα από τον εργοδοτικό δεσποτισμό, την αδίστακτη χρήση του μονοπωλίου της βίας και την ιδεολογική επεξεργασία, δεν έχει σήμερα ευχέρεια να οικοδομήσει κοινωνικές συμμαχίες και μια θετική, ελκτική γραμμή ενσωμάτωσης των τάσεων κοινωνικής δυσaráσκειας και αποστοίχισης από την αστική πολιτική. Η αδυναμία αυτή θα εντείνει την πολιτική κρίση. Παρ' όλα αυτά αποτελεί καταστροφική αυταπάτη και καθήλωση των ρευμάτων ριζοσπαστικοποίησης η θεώρηση ότι το αστικό πολιτικό προσωπικό θα παραδοθεί αμαχητί ή ότι η κυβέρνηση θα πέσει σαν «ώριμο φρούτο». Η σύγκρουση θα είναι σφοδρότατη, ο κυρίαρχος αστικός συνασπισμός θα αξιοποιήσει κάθε εφεδρεία ή αδυναμία του αντίπαλου στρατοπέδου και θα χρησιμοποιήσει κάθε δυνατό όπλο, με κλιμάκωση και της βίας, αξιοποιώντας και την πολιτική ισχύ και στήριξη που προσδίδει η σύνδεση με την ΕΕ και το διεθνές καπιταλιστικό σύστημα.

27 Μπροστά στις κρίσιμες ιστορικές στιγμές, η Αριστερά και ειδικά η επαναστατική Αρι-

στερά πρέπει να ανταποκριθούν στη δυνατότητα να μετατραπεί η σημερινή πολιτική κρίση σε **κρίση ηγεμονίας**, ανοιχτή στην εξέλιξή της σε επαναστατική κατάσταση, όπου το εργατικό κίνημα και η Αριστερά θα μπορούν να **θέσουν θέμα πολιτικής εξουσίας**. Συνολικά σήμερα έρχεται στο προσκήνιο η **αναγκαιότητα συνολικής πολιτικής απάντησης**, καθώς η αστική πολιτική ηγεμονία έχει δεχθεί πλήγματα και κάθε διεκδίκηση των εργαζομένων και του λαού προσκρούει στο συμπαγές πολιτικό τείχος της αστικής επίθεσης και των Μνημονίων. Η δύναμη και η αδυναμία της εποχής μας είναι ότι ακόμα και το «μικρότερο» αίτημα απαιτεί ξήλωμα της πολιτικής των Μνημονίων. Ακόμα και η «μικρότερη» αλλαγή απαιτεί επαναστατικό αγώνα και ρωγμές για να επιτευχθεί έστω μερικά. Στην 20ετία μετά την κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού» η Αριστερά μετατράπηκε από δύναμη που μιλούσε (με διάφορες παραλλαγές) για την ανάγκη κατάληψης της εξουσίας είτε σε δύναμη διαχείρισης και διαπραγμάτευσης της χειροτέρευσης της θέσης των εργαζομένων είτε (στην καλύτερη περίπτωση) σε δύναμη αντίστασης και αξιακής διαφοροποίησης. Σήμερα **τίθεται ξανά το ζήτημα** μιας Αριστεράς που θα διαμορφώσει συνολική πολιτική γραμμή για να κατακτήσει την αντικαπιταλιστική-επαναστατική ηγεμονία μέσα στο ευρύτερο λαϊκό και εργατικό κίνημα και να ανοίξει το δρόμο για την επανάσταση και την εργατική εξουσία. Όποιος όμως βαδίζει την **πεπατημένη του κοινοβουλευτισμού**, της κυβερνητικής διαχείρισης και των πολιτικών συμμαχιών με αστικές δυνάμεις είναι καταδικασμένος σε αποτυχία. Εξάλλου η Αριστερά στην Ελλάδα, όποτε

τέθηκε πραγματικά θέμα εξουσίας και επαναστατικής κατάστασης, γύρισε την πλάτη, ενώ έδειξε πρόθυμη αρκετές φορές στο κάλεσμα της κυβερνητικής διαχείρισης.

Αστικό πολιτικό σύστημα

28 Η όξυνση της καπιταλιστικής κρίσης και η συνακόλουθη μεγάλη αποστοίχιση από τα αστικά κόμματα έχουν οδηγήσει σε μια ραγδαία αποσάθρωση των αστικών κομμάτων, με πιο χαρακτηριστική την περίπτωση της κατάρρευσης του ΠΑΣΟΚ. Το ΠΑΣΟΚ χρεώθηκε πολιτικά την καθυστάση στο μνημονιακό καθεστώς. Η διάρρηξη τόσο των σχέσεών του με την εργατική τάξη, πράγμα που αποτελεί γεγονός κεφαλαιώδους σημασίας για την Αριστερά, όσο και των παραδοσιακών συμμαχιών του με τα μεσαία στρώματα οδήγησε όχι μόνο στην εκλογική συντριβή, αλλά σε μια βαθύτερη παρακμή. Αποτελεί πλέον στοιχείο ανισορροπίας παρά στήριξης της κυβέρνησης. Η πορεία του ΠΑΣΟΚ, ανεξάρτητα από τις ιδιομορφίες της, καταδεικνύει και εγγράφεται στη συνολική ιστορική μετάλλαξη της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας. Τα παραδοσιακά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα, αν και πάντοτε αποτελούσαν κόμματα της αστικής διαχείρισης, διέρχονται σήμερα μεγάλη κρίση λόγω του ότι διαχειρίστηκαν την επιθετική αστική στρατηγική (νεοφιλελευθερισμός, σοσιαλφιλελευθερισμός). Αλλά και γιατί το καπιταλιστικό μοντέλο του «κοινωνικού συμβολαίου», του παλιού ή του νέου κείσινιανισμού, δεν μπορεί να επαναληφθεί ούτε να

δώσει διέξοδο από την κρίση του ολοκληρωτικού καπιταλισμού.

29 Η αναγέννηση της σοσιαλδημοκρατίας στην εποχή της καπιταλιστικής βαρβαρότητας αποτελεί ζητούμενο για την καθήλωση και την ενσωμάτωση της λαϊκής ριζοσπαστικοποίησης. Υπάρχουν βέβαια ιδιαίτερες δυσκολίες για μια κεντροαριστερή ανασύλωση με τα υπάρχοντα φθαρμένα υλικά. Η ΔΗΜΑΡ αξιοποιήθηκε σε αυτή την κατεύθυνση, αλλά πολύ γρήγορα η όποια αριστερή αξία χρήσης της απομειώθηκε λόγω της συμμετοχής στην κυβέρνηση. Πάντως, μια σοσιαλδημοκρατική απάντηση στην κρίση με επίκληση ενός ηπιότερου καπιταλισμού (αν και δεν ανταποκρίνεται στις αμείλικτες εναλλακτικές επιλογές της συγκυρίας) αναπαράγεται στην εργατική τάξη και ιδιαίτερα στα μεσαία στρώματα που συντρίβονται. Στο έδαφος αυτό αναπτύσσεται και η δεξιά μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ.

30 Η όξυνση της επίθεσης και οι δυσκολίες αναστήλωσης της Κεντροαριστεράς πριμοδοτούν την **ανάδειξη της ΝΔ σε βασικό πυλώνα όλου του αστικού ευρωπαϊκού μπλοκ**, με έντονα τα στοιχεία της ακραιφνούς δεξιάς και ακροδεξιάς ιδεολογίας και πρακτικής και με ανοιχτό το ενδεχόμενο για ευρύτερη αστική συσπείρωση με πυρήνα τη ΝΔ. Η ανάπτυξη με φτώχεια κι ανεργία, ο ευρωμονόδρομος, ο «νόμος και η τάξη», ο κοινοβουλευτικός ολοκληρωτισμός και ο αντικομμουνισμός γίνονται τα βασικά πολιτικοϊδεολογικά της στοιχεία. Σε αυτή την προοπτική μπορεί να αξιοποιηθεί, εάν είναι απαραίτητο, το δυναμικό της Ακροδεξιάς και της συστημικής Χρυσής Αυγής. Ήδη τμήματα του ΛΑΟΣ προσανατολίζονται στην επανένταξη στη ΝΔ, ενώ η ατζέντα των φασιστών όλο και περισσότερο πρωταγωνιστεί στην πολιτική της.

31 Το αστικό πολιτικό σύστημα δοκιμάζεται λόγω και των οξυνόμενων ενδοαστικών συγκρούσεων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Οι αντιπαραθέσεις γύρω από τη μοιρασιά της λείας αλλά και την πληρωμή των «σπασμένων» θα οξυνθούν σε ιμπεριαλιστικό επίπεδο, με αντανάκλαση και στην ελληνική πολιτική ζωή. Υπ' αυτή την έννοια, τμήματα του αστικού πολιτικού προσωπικού θα διαφοροποιούνται σε επιμέρους ζητήματα, ανά-

λογα με το επιχειρηματικό μπλοκ και το ιμπεριαλιστικό κέντρο στο οποίο «ακουμπούν». Θα οξυνθεί η σκανδαλοθηρία, η «κάθαρση» και ο βρόμικος πόλεμος ανάμεσα στα διαφορετικά αστικά στρατόπεδα, δημιουργώντας ρωγμές και αποκαλύπτοντας έστω μέρος από το μεγάλο φαγοπότι των μονοπωλίων και του σάπιου πολιτικού και επιχειρηματικού προσωπικού.

32 Σε κάθε περίπτωση, παρά την πολιτική αστάθεια, δεν έχει χαθεί η **στρατηγική πρωτοβουλία** των κινήσεων από την αστική τάξη. Η πολιτική λύση σε όλες τις απότομες στροφές δόθηκε από αυτή. Στις κρίσιμες στιγμές συνέβαλε και η μεταφορά του κέντρου βάρους των αποφάσεων στους υπερεθνικούς μηχανισμούς, μαζί με την αποσάθρωση της ίδιας της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας προς όφελος πιο κλειστών, ανεξέλεγκτων μηχανισμών του κεφαλαίου ή «κυβερνήσεων τεχνοκρατών». Ο συσχετισμός αυτός δεν είναι βεβαίως για πάντα δεδομένος, αλλά εκφράζει το πολιτικό επίπεδο που έφτασε το κίνημα και η Αριστερά στην προηγούμενη κρίσιμη τριετία.

33 **Συνολικά, στις σημερινές συνθήκες, τα αστικά πολιτικά επιτελεία προωθούν:** Τη συνολική υπεραντιδραστική ανασυγκρότηση του πολιτικού σκηνικού και του θεσμικού πλαισίου (συνταγματική αναθεώρηση, αντιδραστική αλλαγή εκλογικού νόμου κ.λπ.). Την ενίσχυση της ΝΔ και της τρικομματικής συγκυβέρνησης, με προσπάθεια εξασφάλισης εφεδρειών. Τη συγκρότηση ενδιάμεσου κεντροαριστερού πόλου, με επίκεντρο τη ΔΗΜΑΡ, που θα μπορεί να συμμαχεί είτε με τη Δεξιά είτε με τον ΣΥΡΙΖΑ. Τη δεξιότερη μετατόπιση του ΣΥΡΙΖΑ, την ταχύρρυθμη κατεργασία-προετοιμασία του για κυβερνητική εναλλαγή. Το τσάκισμα και τον πολιτικό ευνουχισμό του κινήματος και της αριστερόστροφης ριζοσπαστικοποίησης, με κάθε μέσο, πολιτικό, ιδεολογικό και κατασταλτικό. Το χτύπημα-περιθωριοποίηση της αντικαπιταλιστικής επαναστατικής Αριστεράς.

Στο πλαίσιο αυτό μπορεί να αναβιώνει ένας σύγχρονος δικομματισμός-διπολισμός, με την «Τρόικα εσωτερικού» και τη ΝΔ από τη μια και τον ΣΥΡΙΖΑ και λοιπές αντιμνημονιακές δυνάμεις από την άλλη. Ένας νέος διπολισμός, αυστηρά εντός του συστήματος, δεν αποκλείει την όξυνση της κοινοβουλευ-

τικής αντιπαράθεσης μεταξύ των δύο διεκδικητών της κυβερνητικής διαχείρισης.

Για το φασισμό

34 Μία από τις πιο σημαντικές εφεδρείες της αστικής τάξης είναι η αξιοποίηση της νεοναζιστικής Χρυσής Αυγής, ούτως ώστε αφενός να μην πηγαίνει αριστερά η κοινωνική διαμαρτυρία και αφετέρου να χρησιμοποιηθεί σαν οργάνωση μάχης, «σιδερογροθιά» του συστήματος, για να τσακίσει το κίνημα και την Αριστερά. **Στο έδαφος της κρίσης, είναι η φωνή, η δράση, το «χέρι» των «πάνω» μέσα στους «κάτω»,** που επιχειρεί να μεταστρέψει συντηρητικά τον κοινωνικό ριζοσπαστισμό, με πρακτικές και φιλοσοφία εμφυλίου πολέμου, όχι ενάντια στην αστική τάξη, αλλά μέσα στην εργατική τάξη. Η κοινωνική σύνθεση της Χρυσής Αυγής στηρίζεται και τροφοδοτείται από φτωχοποιούμενα λαϊκά στρώματα, ιδιαίτερα από κατεστραμμένους μικροαστούς της πόλης και του χωριού, οι οποίοι συσπειρώνονται σε έναν ανασυγκροτούμενο αρχικό πυρήνα παραδοσιακής αντικομμουνιστικής Ακροδεξιάς, που ενισχύεται από νέα τμήματα μηχανισμών καταστολής κράτους-παράκράτους, εργοδοσίας, εγκληματικών συμμοριών κ.λπ. Οικοδομείται πάνω σε ένα κοινωνικό ρεύμα ματαιωμένων προσδοκιών που προϋπήρχε στον ΛΑΟΣ και σε άλλα αστικά κόμματα, ιδίως τη ΝΔ, αλλά και σε ένα υπόστρωμα ανορθολογισμού, εθνικισμού και ρατσισμού, αίσθησης ταπείνωσης και σε μια πρακτική του «πατάω επί πτωμάτων». Αλλά και μιας γενικής απαξίωσης του διεφθαρμένου πολιτικού συστήματος και των πολιτικών, που καταλήγει σε μια συνολικά αντικοινοβουλευτική τοποθέτηση. Υπήρξε αδυναμία ορθής εκτίμησης από την Αριστερά, και ειδικότερα την αντικαπιταλιστική και το ΝΑΡ, του κινδύνου για την ανάπτυξη του φασιστικού φαινομένου με μαζικούς όρους.

35 Η άνοδος της φασιστικής Ακροδεξιάς αποτελεί γέννημα της καπιταλιστικής κρίσης και εργαλείο του αστικού πολιτικού συστήματος, αλλά και απειλή υπέρβασης των σημερινών μορφών του. Η ωμή βία, η βαρβαρότητα και η ανοιχτή τοποθέτηση εναντίον οποιασδήποτε έννοιας δημοκρατίας, κοινοβουλευτικής και μη, αποτελεί μύχιο πόθο, αλλά και

«όριο» της αστικής τάξης. Για το λόγο αυτόν, το αστικό πολιτικό προσωπικό μέσω της αντιδραστικής «θεωρίας των άκρων» εμπεδώνει τον αυταρχισμό και την καταστολή, ενώ βρίσκει την ευκαιρία να επιτεθεί στο κίνημα και την Αριστερά, ειδικά την ανατρεπτική. Ταυτόχρονα, ΠΑΣΟΚ και ΔΗΜΑΡ με τον αφηρημένο αντιφασισμό του «συνταγματικού τόξου» επιχειρούν να εξιλεωθούν για την αντιλαϊκή πολιτική και πιέζουν τμήματα της Αριστεράς σε μια λογική υπεράσπισης της θωρακισμένης μνημονιακής δημοκρατίας. Η ΝΔ ενσωματώνει πλευρές του λόγου και της φυσιογνωμίας της Χρυσής Αυγής, προβάλλοντας το εκέγγυο μιας «δημοκρατίας» του νόμου και της τάξης. Αν και το σύστημα σαφώς αβαντάρει τη Χρυσή Αυγή, παρέχοντάς της ασυλία και προστασία, ταυτόχρονα προσπαθεί να την ελέγξει. Οι φασίστες επιχειρούν να διαμορφώσουν συσχετισμούς, κάνοντας επίδειξη δύναμης, ασκώντας τρομοκρατία με δολοφονικές επιθέσεις και χύνοντας πλατιά στις μάζες το φασιστικό δηλητήριο του μίσους, της μισαλλοδοξίας, του ρατσισμού, του εθνικισμού, της απανθρωπιάς κ.ο.κ. Παλεύουν να αναδιαμορφώσουν το σύνολο της Ακροδεξιάς σε φασιστική κατεύθυνση και να επιβάλουν την παρουσία τους. Σε κρίσιμα, βέβαια, μέτωπα, η στάση που έχουν κρατήσει εντός και εκτός Κοινοβουλίου αποκαλύπτει το ρόλο τους ως εγγυητών της αστικής κυριαρχίας (π.χ. υπεράσπιση αφορολόγητου εφοπλιστών, διευκόλυνση ξεπουλήματος Αγροτικής Τράπεζας, καταγγελία απεργίας καθηγητών).

36 Παρεμβαίνουμε μαχητικά στην **πολύπλευρη αντιφασιστική πάλη απ' τη σκοπιά του συνολικού αγώνα ενάντια στη φασιστική απειλή, τον απολυταρχισμό του αστικού συστήματος και τους κρατικούς και εργοδοτικούς μηχανισμούς καταστολής.** Η ήττα της φασιστικής απειλής θα έρθει από την ήττα της αστικής στρατηγικής και την αναίρεση των αιτιών που δημιουργούν το φασισμό, μέσα από μια άνοιξη του κινήματος και της Αριστεράς. Απαιτείται βεβαίως και ειδική αντιπαράθεση με το φασιστικό φαινόμενο, το ρατσισμό, τον εθνικισμό, τις φασιστικές ομάδες και βεβαίως την πολιτική τους έκφραση, τη Χρυσή Αυγή. Η απάντηση δεν μπορεί να έρθει από «αντιφασιστικά μέτωπα», πολύ περισσότερο με τη συμμετοχή των μνημονιακών αστικών δυνάμεων του «συνταγματικού τόξου». Απαιτείται κοινή δράση όλων των δυνάμεων του μαζικού κινήματος και της Αριστεράς και με όρους λαϊκής αυτοάμυνας που θα τσακίζει κάθε απόπειρα των φασιστών να συγκροτούνται στη βάση της βίας και της δύναμης, ιδιαίτερα σε φτωχές, λαϊκές και υποβαθμισμένες γειτονιές, καθώς και τη νεολαία. Η ήττα του φασισμού, ως συνεκτικού και ακραία επικίνδυνου κοινωνικού και πολιτικού φαινομένου, απαιτεί επίθεση σε όλη τη γραμμή του μετώπου (οικονομικού, πολιτικού και ιδεολογικού) και σύνδεση της αντιφασιστικής δράσης με την πάλη για το κοινωνικό και πολιτικό προβάδισμα της πρότασης της αντικαπιταλιστικής ανατροπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Εργατικό κίνημα: νέα κατάσταση, ανώτερες απαιτήσεις

37 Τα τρία προηγούμενα χρόνια υπήρξε σημαντική όξυνση της ταξικής πάλης σε όλα τα επίπεδα. Οι αγώνες, οι απεργίες, ο «δρόμος», η μαζική κινητοποίηση εκατομμυρίων εργαζομένων και νέων έδωσαν πολλές φορές τον τόνο, βάζοντας στο προσκήνιο σε ρόλο πρωταγωνιστή —σε κρίσιμες πολιτικές καμπές— το λαϊκό κίνημα. Υπήρξε **μια τομή στους όρους και στη δυναμική της κοινωνικής σύγκρουσης, χωρίς όμως να έχει καταφέρει ακόμα ένα ανώτερο ποιοτικό άλμα**. Δεν είναι τυχαίο ότι ακόμα και οι αστικοποιημένες ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ αναγκάστηκαν να προκηρύξουν 17 εικοσιτετράωρες και 4 σαρανταοκτάωρες γενικές απεργίες. Επίσης, έγιναν πολλές κλαδικές απεργίες (κυρίως στον δημόσιο τομέα και στις ΔΕΚΟ). Στους ΟΤΑ δόθηκαν πολυήμεροι και αποφασιστικοί αγώνες, όπως και στις συγκοινωνίες, ενώ η πολυήμερη απεργία στο «Αττικό Μετρό» αντιμετωπίστηκε με ωμή καταστολή μέσω της πολιτικής επιστράτευσης. Η ουσιαστική αναίρεση του δικαιώματος στην απεργία εκφράστηκε και με την πολιτική επιστράτευση των ναυτεργατών, ενώ οι καθηγητές επιστρατεύτηκαν πριν ακόμα αποφασιστεί η απεργία! Στην προηγούμενη τριετία εκδηλώθηκαν, έπειτα από πολλά χρόνια, σκληροί αγώνες στον ιδιωτικό τομέα, ως απάντηση στη σκληρή επίθεση της εργοδοσίας και στα λουκέτα. Ξεχώρισε η ηρωική πολύμηνη απεργία στην «Ελληνική Χαλυβουργία», αγώνες είχαμε επίσης στη «Λουκίσα», στη ΜΕΒΓΑΛ, στο Άλτερ, στην *Ελευθεροτυπία*, στο ΙΚΕΑ, στη Phonemarketing, ενώ με καταλήψεις ή προσπάθεια επαναλειτουργίας εργοστασίου (ΒΙΟ.ΜΕ.) απάντησαν εργαζόμενοι στα λουκέτα των καπιταλιστών. Μεγάλοι αγώνες αναπτύχθηκαν στον κλάδο της υγείας.

38 Στο ερώτημα της πλειοψηφίας των αγωνιζόμενων ανθρώπων γιατί δεν

νίκησαν οι αγώνες η καθοριστική απάντηση βρίσκεται στο επίπεδο των στόχων και της συνολικής τους κατεύθυνσης: το ευρύ, αντιφαστικό αντιμνημονιακό ρεύμα, η δυσaráσκεια και η οργή, οι αγώνες διαμαρτυρίας και καταδίκης των κυβερνητικών επιλογών και των ακραίων και αντιδραστικών εκφράσεων της αστικής απάντησης στην κρίση (τρία Μνημόνια, δανειακές συμβάσεις, Μεσοπρόθεσμο, νόμοι και μέτρα, χαράτσια, απολύσεις κ.λπ.) **δεν έχουν συνδεθεί αποτελεσματικά και με μαζικούς όρους με βαθύτερα πολιτικά-προγραμματικά, αντικαπιταλιστικά στοιχεία**. Η πάλη κατά των Μνημονίων και της κάθε φορά κυβερνητικής επίθεσης χρειάζεται να συνδεθεί με την πάλη για τη συνολική ανατροπή της αντιδραστικής επίθεσης, την ίδια την ΕΕ και το ΔΝΤ, να αμφισβητεί τη λογική της ανταγωνιστικότητας και της κερδοφορίας. Να έχει στον πυρήνα της το ζήτημα της εκμετάλλευσης, του πλούτου, της ιδιοκτησίας, των σχέσεων παραγωγής. Να αμφισβητεί τα ιδεολογήματα, «τα ιερά και τα όσια» του συστήματος. Έτσι ώστε να μπορέσει **να αποτελέσει το ίδιο το εργατικό και λαϊκό κίνημα τον καταλύτη των εξελίξεων, να αναδειχθεί σε πολιτικό κίνημα ανατροπής**, χωρίς ανάθεση και κοινοβουλευτικές αυταπάτες. Αυτό είναι το βασικό κλειδί.

Η οργάνωση του κόσμου της δουλειάς, παρά τη μαζική και ηρωική πολλές φορές κινητοποίησή του, είναι ακόμα σε χαμηλό επίπεδο, ειδικά συγκρινόμενη με τις ανάγκες απόκρουσης της επίθεσης. Οι απεργίες και οι υπόλοιπες δράσεις του κινήματος, παρά τη θετική συμβολή τους, κάτω από την ηγεμονία της γραφειοκρατίας, αλλά και στη βάση των ανεπαρειών του κινήματος, είχαν όρια. Το πιο αδύνατο σημείο μιας ριζικής στροφής στους κοινωνικούς και πολιτικούς συσχετισμούς έγκειται στην **αναντιστοιχία ανάμεσα στη στρατηγική «ανασυγκρότηση» του καπιταλισμού, στις διαρθρωτικές αλλαγές και**

τομές που επιχειρεί ο ταξικός αντίπαλος, το κεφάλαιο και οι αστικές πολιτικές δυνάμεις από τη μια και στους ρυθμούς της ταξικής ανασυγκρότησης του εργατικού κινήματος, στις τομές σε όλα τα επίπεδα που είναι αναγκαίες για ένα νικηφόρο, ζωντανό και μαχητικό, αναγεννημένο νέο εργατικό κίνημα της εποχής μας από την άλλη.

Σε αυτές τις συνθήκες, θα εμφανίζονται παράλληλα φαινόμενα απογοήτευσης και κινηματικών εκρήξεων, κινήσεις απόγνωσης, ατομική υποταγή και αναμονή, αλλά και εξεγερτικές τάσεις, αναζητήσεις για συνολικές απαντήσεις και νικηφόρα πάλη.

39 Σε όλη αυτή την πορεία βάρυνε αρνητικά το γεγονός ότι η μοναδική επιλογή των εργαζομένων ήταν να ακολουθούν **το βηματισμό του γραφειοκρατικού συνδικαλισμού των ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ**. Ενός συνδικαλισμού που χαρακτηρίζεται, εκτός από πολιτική αποδοχή των βασικών πολιτικών και ιδεολογικών πλευρών της κυρίαρχης πολιτικής, και από έλλειψη αγωνιστικού σχεδίου κλιμάκωσης με διάρκεια, από ανυπαρξία δημοκρατικών διαδικασιών βάσης στην ανάπτυξη των κινητοποιήσεων. Έλειψε καθοριστικά ένα **ανεξάρτητο κέντρο αγώνα**, ταξικό και ενωτικό. Οι πρώτες ευθύνες για την όλη πορεία ανήκουν στις κυβερνητικές και εργοδοτικές ΠΑΣΚΕ και ΔΑΚΕ. Σημαντικές όμως είναι και οι ευθύνες της Αριστεράς. Οι δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ, στο μεγαλύτερο μέρος τους και στο μεγαλύτερο διάστημα των προηγούμενων χρόνων, συναποτελούσαν μαζί με τις ΠΑΣΚΕ και ΔΑΚΕ τις διοικήσεις της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Ακόμα και μετά την έλευση της κρίσης και των Μνημονίων, η διαφοροποίηση ήταν οριακή και δεν διεκδίκησε την αφαίρεση της πρωτοκαθεδρίας από τον συνδικαλισμό της υποταγής. Το ΠΑΜΕ διαχωρίστηκε από τον εργοδοτικό και κρατικό συνδικαλισμό και ανέδειξε έναν προσανατολισμό αιτημάτων σε ταξική κατεύθυνση. Σύντομα όμως αποκρυσταλλώθηκε σε μια περιχαρακωμένη από πάνω έως κάτω παράταξη του ΚΚΕ κι όχι σε μια ενωτική αγωνιστική συσπείρωση συνδικάτων και αγωνιστικών δυνάμεων. Τελικά δεν σηματοδότησε την αναγκαία σύγκρουση και διαχωρισμό με τον αστικοποιημένο συνδικαλισμό, καθώς σπάνια ακολουθούσε ένα άλλο αγωνιστικό σχέδιο από αυτό των ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, και επέλεγε την απομόνωση ταξικών δυνάμεων από στρώματα εργαζομένων, καθη-

λώνοντας έτσι τις δυνατότητες απεγκλωβισμού και αγωνιστικής ανάτασης.

Παρά τις δυσκολίες αυτές, **αναπτύχθηκαν τάσεις μέσα στη βάση των εργαζομένων σε ελπιδοφόρα κατεύθυνση, με καθοριστική τη συμβολή των δυνάμεων της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς**. Αναπτύχθηκαν **Συντονισμοί Πρωτοβάθμιων Σωματείων** σε πόλεις και κλάδους που έδωσαν μια σημαντική ώθηση στους αγώνες, χωρίς ωστόσο να ξεπερνούν αποφασιστικά παθογένειες του γραφειοκρατικού συνδικαλισμού. Στα βήματα και στην εμβέλεια που κατέκτησαν οι Συντονισμοί εκφράστηκε και η δυναμική της μορφής συγκρότησής τους, δηλαδή ότι αποτελούν συντονισμούς πρωτοβάθμιων σωματείων, γεγονός που διευκολύνει τη δράση από τα κάτω για να προωθείται στην πράξη η αγωνιστική ταξική ενότητα. Δίνουν τη δυνατότητα αγωνιστικής συμπόρευσης εργαζομένων και σωματείων που ακολουθούν άλλες συνδικαλιστικές και πολιτικές κατευθύνσεις. Ταυτόχρονα αποτελούν βασικό σημείο αναφοράς (στις διαδηλώσεις αλλά και με γενικότερο πολιτικό τρόπο) για ευρύτερα κομμάτια, ιδιαίτερα της νέας εργατικής βάρδιας και της νέας πολιτικοποίησης, τα οποία παραμένουν «συνδικαλιστικά ακάλυπτα». Παρά το θετικό πρόσημο, σε αρκετές περιπτώσεις εμφανίστηκαν σοβαρές αδυναμίες και αντιφάσεις. Οι κινητοποιήσεις εξακολουθούν να γίνονται κατά βάση στο βηματισμό και στο σχετικό περιθώριο των πρωτοβουλιών της ΓΣΕΕ, ενώ μόνο το τελευταίο διάστημα ξεπεράστηκε η έλλειψη συνελευσιακών διαδικασιών. Στο όνομα της ενότητας αρκετές φορές υποστέλλονταν η πολιτική κριτική και η καταδίκη πρακτικών «καπελώματος» του Συντονισμού από τον ΣΥΡΙΖΑ. Το επόμενο διάστημα απαιτείται να αναπτυχθούν αυτοτελείς από τον επίσημο συνδικαλισμό πρωτοβουλίες, να βαθύνει η συζήτηση για την αναβάθμιση του πλαισίου πάλης και τη στάση απέναντι στη ΓΣΕΕ (με βάση τις δημοκρατικές διαδικασίες των ίδιων των σωματείων), να ενισχυθεί η συνελευσιακή και αμεσοδημοκρατική λειτουργία των συντονισμών.

40 Η καπιταλιστική κρίση και η αστική αντιδραστική απάντηση σε αυτήν **έχουν ήδη δημιουργήσει μια νέα κατάσταση για την εργατική τάξη. Η συνολική οικονομική και κοινωνική της θέση έχει χειροτερέψει, ενώ ειδικά η απογείωση της ανεργίας στην Ελλάδα**

(27% επίσημα, 65% στους νέους!) δημιουργεί συνθήκες μιας σύγχρονης εργατικής «γενοκτονίας». Τα κύρια δεδομένα της νέας εργασιακής και κοινωνικής πραγματικότητας είναι:

- Η **εκρηκτική αύξηση της ανεργίας**, με τις δεκάδες χιλιάδες απολύσεις στον ιδιωτικό τομέα και τις προωθούμενες απολύσεις στο Δημόσιο, αλλά και το νομοθετικό πλέγμα το οποίο υπαγορεύουν τα Μνημόνια παίζουν αποφασιστικό ρόλο ως εργαλεία **κοινωνικής πειθάρχησης** των εργαζομένων.
- Το **μεγάλο ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων**, αλλά και η δραματική μείωση των αποδοχών, η μη καταβολή των δεδουλευμένων σε εκατοντάδες χιλιάδες εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα, τα 400.000 άτομα που ζουν σε οικογένειες χωρίς κανένα εισόδημα, η φοροληστεία, η υπονόμηση του δημόσιου χαρακτήρα ή η ιδιωτικοποίηση των κοινωνικών υποδομών οδηγούν **σε απόλυτη εξαθλίωση μαζικά τμήματα** της εργατικής τάξης.
- **Αναπτύσσεται ραγδαία, σε σημείο παροξυσμού, η εργοδοτική αυθαιρεσία και τρομοκρατία.** Η γενικευμένη **εξατομίκευση-ελαστικοποίηση της σχέσης κεφαλαίου-εργασίας**, δηλαδή της σχέσης μισθωτής εκμετάλλευσης, ο φόβος και η αποξένωση στο χώρο εργασίας αλλά και στον τόπο αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης **δυσκολεύουν ποιοτικά τον εργατικό αγώνα** αλλά και την ίδια την έννοια της συλλογικότητας ως τρόπου διεκδίκησης ή/και αποτελεσματικής διαπραγμάτευσης, τη συμμετοχή στα σωματεία του χώρου/κλάδου, ιδιαίτερα στον ιδιωτικό τομέα. Συσσωρεύουν οργή, οδηγούν σε βαθύτερους προβληματισμούς.
- Η γενικευμένη **αβεβαιότητα και ανασφάλεια** στην εργασία και σε όλες τις πτυχές της ζωής, με γενίκευση του εργαζομένου της περιπλάνησης, οδηγεί σε απότομη καταστροφή κάθε προηγούμενης κανονικότητας και σε ενίσχυση του στρες, των νευροψυχιατρικών διαταραχών, παράλληλα με την αίσθηση της αποτυχίας, της ανημπόριας, που εισπράττεται ως προσωπικό φταίξιμο, με αποτέλεσμα και την πρωτοφανή αύξηση των αυτοκτονιών.
- Η εκτεταμένη **βίαιη συρρίκνωση και φτωχοποίηση των ενδιάμεσων κοινωνικών**

στρωμάτων, μισθωτών ή μη, παλιών ή νέων, **αλλάζει ριζικά το κοινωνικό αλλά και το πολιτικό τοπίο στην Ελλάδα.** Τμήμα αυτών των στρωμάτων καταστρέφεται, άλλο εντάσσεται στην εργατική τάξη.

- Η **μικρή συγκέντρωση της εργατικής τάξης**, το πλήθος των ελαστικών μορφών απασχόλησης και μισοεργασίας, το υψηλό ποσοστό αυτοαπασχόλησης/υποαπασχόλησης **δυσκολεύουν την απόκτηση εργατικής συνείδησης**, ενώ η απαξίωση της εργασίας ενίσχυσε την κοινωνική απαξίωση της εργατικής τάξης, ώστε συχνά μέλη της δεν αναγνωρίζουν ότι εντάσσονται σε αυτήν.
- Η **ανοδική τάση στη μισοεργασία-μισοανεργία**, με τη διευθέτηση, με την 5μηνη απασχόληση κοινωφελούς εργασίας και κάθε είδους επισφαλής εργασία, «εκπαιδεύει» τους **νεότερους εργαζομένους**, εξαρχής ενταγμένους σε αυτό το εργασιακό καθεστώς και χωρίς εμπειρία των προηγούμενων «σταθερών», σε εργασιακές σχέσεις που δεν περιέχουν τα δικαιώματα, τις συλλογικές συμβάσεις, το συνδικαλισμό.

41 Η κατάσταση αυτή αυξάνει τις δυσκολίες **στη συσπείρωση και την οργάνωση των εργαζομένων.** Ο αριθμός των συνδικαλισμένων εργαζομένων στον ιδιωτικό αλλά και στον δημόσιο τομέα μειώνεται. Στο 35ο Συνέδριο της ΓΣΕΕ (Μάρτης 2013) οι 430 αντιπρόσωποι αντιπροσώπων σε περίπου 430.000 ψηφίσαντες, δηλαδή μείωση 10% σε σχέση με το 34ο Συνέδριο (480 αντιπρόσωποι) το 2010. Αν μάλιστα συμπεριλάβουμε το υψηλό ποσοστό νοθείας (πάνω από 25%) στις εκλογές των σωματείων, ο αριθμός των ενεργών συνδικαλισμένων εργατών στον ιδιωτικό τομέα φτάνει μόλις τις 300.000. Έτσι, η συνδικαλιστική πυκνότητα στον ιδιωτικό τομέα είναι κάτω από 10%, και το ποσοστό αυτό οφείλεται κυρίως στις ΔΕΚΟ και τις τράπεζες, όπου το ποσοστό ξεπερνά το 50%. Στον κλάδο του εμπορίου και των υπηρεσιών (εκτός των χρηματοπιστωτικών), όπου απασχολούνται πάνω από 1 εκατομμύριο μισθωτοί, συμμετείχαν στις τελευταίες εκλογές της ΟΙΥΕ 47.000 μέλη πρωτοβάθμιων σωματείων. Στον δημόσιο τομέα η συνδικαλιστική πυκνότητα είναι περίπου στο 60%.

Ο αστικοποιημένος και υποταγμένος συνδικαλισμός των ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, των μεγάλων

ομοσπονδιών, εργατικών κέντρων και πολλών συνδικάτων έχει βαρύτατες ευθύνες για την κατάσταση. Το υπάρχον συνδικαλιστικό κίνημα είναι πλήρως αναντίστοιχο με την εποχή της καπιταλιστικής κρίσης και επίθεσης, πρώτα απ' όλα από άποψη πολιτικής κατεύθυνσης και στόχων, αλλά και από άποψη δομής και μορφών συγκρότησης, και γι' αυτό έχει μπει σε κρίση. Αδυνατίζει ο κομματικός παραταξιακός συνδικαλισμός των ΠΑΣΚΕ-ΔΑΚΕ, που διαμόρφωσε τις σημερινές μορφές γραφειοκρατικής εκπροσώπησης, που καλλιέργησε τη λογική της «εξαιρέσης» των επιμέρους κλάδων από μέτρα, τους αγώνες διαμαρτυρίας για τη συνδιαλλαγή και τον «κοινωνικό διάλογο». **Αυτός ο συνδικαλισμός του κοινωνικού εταιρισμού δεν μπορεί να απαντήσει στις ανάγκες των εργαζομένων, δεν μπορεί να αποτελέσει «αντίπαλο δέος» στο κεφάλαιο, ιδιαίτερα σήμερα.** Οδηγεί σε περαιτέρω αποδυνάμωση και απαξίωση των σωματείων. Η σύνδεση της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας με την εργοδοσία, το κράτος και την ΕΕ, με τις διαδικασίες του κοινωνικού διαλόγου, με συμμετοχή σε επιτροπές του κράτους, χρηματοδότηση από υπουργεία και την ΕΕ, με ανοικτή προώθηση της πολιτικής τους (βλ. εργασία μέσω ΜΚΟ, προγράμματα κατάρτισης, voucher ανέργων κ.λπ.), οδηγεί σε ακόμα πιο βαθιά απόσπαση από την εργατική τάξη.

Οι όποιες ανακατατάξεις στο πλαίσιο της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, οι αλλαγές συσχετισμών και οι διαφοροποιήσεις στις κυρίαρχες δυνάμεις («αντάρτες» της ΠΑΣΚΕ ή της ΔΑΚΕ, ΕΜΕΙΣ κ.λπ.), παρά τις ρωγμές που παρουσιάζουν και οι οποίες πρέπει να αξιοποιηθούν, δεν κινούνται σε κατεύθυνση ταξικής ανασυγκρότησης του συνδικαλισμού.

Πέρα από τον κυβερνητικό συνδικαλισμό ΠΑΣΚΕ-ΔΑΚΕ, σοβαρό ρόλο παίζει και ο άμεσα εργοδοτικός συνδικαλισμός, ιδιαίτερα σε πολλά επιχειρησιακά σωματεία μεγάλων χώρων (τράπεζες, σουπερμάρκετ, εργοστάσια). Βέβαια, η γενική θεσμοθέτηση της ελαστικής εργασίας και η κατάργηση του όποιου προηγούμενου προστατευτικού εργατικού πλαισίου αποδυναμώνουν το ρόλο τους ως διαχειριστή της υποταγής των εργαζομένων.

Συνολικά, η διάλυση της εργατικής νομοθεσίας που καταργεί τις προηγούμενες μορφές θεσμικής διεκδίκησης (π.χ. Συλλογικές Συμβάσεις κ.ά.), οι

αλλαγές εξαιτίας των ιδιωτικοποιήσεων ή λόγω της κρίσης (πτώση παραγωγής και ανεργία) έχουν μειώσει τις δυνατότητες «εκβιασμού» κυβέρνησης και εργοδοσίας.

42 Η παρέμβαση των ταξικών δυνάμεων και της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς είχε σημαντική συμβολή στην πορεία και στην ανάπτυξη των αγώνων και του κινήματος. Επικοινωνήσε με ευρύτερες διαθέσεις, συνδέθηκε με εργατικές και λαϊκές δυνάμεις με μαζικό πολλές φορές τρόπο. Συνέβαλε σε απεργίες και μάχες, στο περιεχόμενο, στις μορφές και στην εξέλιξη των κοινωνικών αντιστάσεων, στο μέτρο των δυνάμεων και των δυνατοτήτων της. Είχε, φυσικά, και τεράστια ελλείμματα και αδυναμίες, με ιδιαίτερα σημαντικό το έλλειμμα συμβολής στη δημιουργία νέων σωματείων και άλλων συλλογικοτήτων βάσης για τη συσπείρωση της νέας βάρδιας και των ανέργων. Ανέδειξε την **ιδέα του συντονισμού «από τα κάτω», με σχετικά μαζικούς όρους.**

Σοβαρά ελλείμματα εμφανίστηκαν στην ενίσχυση και στο ρόλο των εργατικών σχημάτων και συσπειρώσεων (υποχώρηση στη λειτουργία και τη δράση τους), που αποτελούν μορφές ριζοσπαστικής πολιτικής και συνδικαλιστικής δράσης, σημεία ενότητας του κοινωνικού και του πολιτικού στοιχείου, συσπείρωσης πρωτόλειων δυνάμεων στη βάση του χώρου-κλάδου. Παρ' όλη τη γενικότερη **τάση εκλογικής ενίσχυσης** των εργατικών κινήσεων-παρεμβάσεων-συσπειρώσεων σε πολλά συνδικάτα, κυρίως στο Δημόσιο, αλλά και σε χώρους του ιδιωτικού τομέα, δεν έγιναν σημαντικά βήματα στη δράση, στην πολιτική ενίσχυση και στη μαζικοποίησή τους μέσα στη φωτιά των εξελίξεων και των αγώνων. Σήμερα **ενισχύονται οι τάσεις και οι δυνατότητες πολλοί αγωνιστές, συνδικαλιστές και εργάτες,** που από την πείρα τους καταλαβαίνουν τις βαθύτερες ανάγκες και ελλείμματα, **να ανεξαρτητοποιούνται από αστικούς και ρεφορμιστικούς σχηματισμούς και μηχανισμούς, να αναζητούν μια ταξική και αποτελεσματική γραμμή και μορφή.** Οι αγωνιστές και εργαζόμενοι αυτοί χρειάζεται να συσπειρωθούν μεταξύ τους, αλλά και με την αντικαπιταλιστική πρόταση και το περιεχόμενο ενός νέου εργατικού κινήματος.

43 Στο έδαφος του κοινωνικού ολοκαυτώματος της κρίσης και των μνημονιακών πολιτικών, αναπτύσσονται και συγκρούονται με ειδικό τρόπο τα ιδεολογικά και πολιτικά ρεύματα στη νέα γενιά. Είναι η γενιά αυτή που καλείται να ζήσει χωρίς **κανένα μέλλον** και την ίδια στιγμή αυτή από την οποία θα κριθεί εάν η αναμέτρηση που συντελείται θα ανοίξει το δρόμο για ένα **διαφορετικό μέλλον** της κοινωνίας ή εάν θα σφραγιστεί με μια ιστορική ήττα του κόσμου της εργασίας. Αυτή η πραγματικότητα ενισχύει αντιφατικές τάσεις στο εσωτερικό της νεολαίας. Από τη μια, ολοένα και μαζικότερα τμήματά της κατανοούν ότι δεν υπάρχει ελπίδα όσο παραμένει ισχυρή η κυρίαρχη πολιτική και προσεγγίζουν με νέα θέρμη και μεγαλύτερη αποφασιστικότητα την αντικαπιταλιστική στράτευση, ακόμα και τη σύγχρονη κομμουνιστική αναζήτηση. Από την άλλη, η απώλεια κάθε σταθεράς στην προσωπική ζωή, ο διαρκής μετεωρισμός μεταξύ εργασίας, ανεργίας και μετανάστευσης, σε συνδυασμό με την αδυναμία των μέχρι σήμερα συλλογικών αγώνων, ενισχύουν την αίσθηση ανημπόριας, παραίτησης, μοναξιάς, περιθωριοποίησης, που συνήθως οδηγεί σε έναν νέου τύπου ατομικό δρόμο, αλλά μπορεί να βρει κάποια έκφραση και σε σύγχρονα αντιδραστικά και φασιστικά ρεύματα. Ειδικά σε τμήματα που προέρχονται από την αστική τάξη, τα ανώτερα μεσαία στρώματα ή με αυταπάτες κοινωνικής επιβίωσης και ανέλιξης διαμορφώνεται και μια ζώνη ενεργητικής στήριξης των αντιδραστικών πολιτικών.

44 Από τα μέσα της δεκαετίας του 2000 η νεολαία βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των κοινωνικών αναμετρήσεων, με κορυφώσεις το φοιτητικό κίνημα του 2006-07 και το Δεκέμβρη του 2008. Αν και πολύ διαφορετικές εμπειρίες μεταξύ τους, οι νεολαιίστικοι αγώνες εκείνης

της εποχής αναδείκνυαν ιδιαίτερα ριζοσπαστικά χαρακτηριστικά μιας γενιάς που αντιλαμβανόταν ως κυρίαρχη την τάση χειροτέρευσης των όρων ζωής και εργασίας και την αυταρχικοποίηση του πολιτικού συστήματος. Στους μεγάλους αγώνες που έχουν λάβει χώρα από την ψήφιση του Μνημονίου μέχρι σήμερα, η νέα γενιά παίζει ένα **ρόλο σημαντικό αλλά αναντίστοιχο** με τις ανάγκες της εποχής, παρ' ότι συμμετείχε ενεργά στις μεγάλες απεργιακές μάχες, πρωταγωνίστησε σε προσπάθειες σε γειτονιές και χώρους εργασίας, και επιμέρους τμήματα του νεολαιίστικου κινήματος (φοιτητικό, μαθητικό) είχαν σημαντικά ξεσπάσματα. Η συντριπτική πλειονότητα των νέων εργαζομένων βρίσκεται έξω από το συνδικαλιστικό κίνημα, συχνά έχοντας αρνητική εικόνα για το συνδικαλισμό εν γένει, και αυτό μοιραία οδηγεί το τμήμα εκείνο που συμμετέχει στους αγώνες να το κάνει είτε ατομικά είτε αναζητώντας νέους δρόμους και μορφές συλλογικής δράσης. Τέτοιες είναι οι πρωτοβουλίες που γεννιούνται σε γειτονιές, πρωτοβουλίες ανέργων, συνελεύσεις

πλατειών, ενώ αυτή η τάση εκφράστηκε και στο κίνημα των πλατειών. Είναι στοίχημα αν η αντιφαστική ριζοσπαστικοποίηση της νέας γενιάς θα βρει τρόπους συγκρότησης νέων μορφών και οργάνων του κινήματος, αν θα φέρει τομές στο φοιτητικό και μαθητικό κίνημα και συνολικά στο εργατικό κίνημα ή θα εξαντλείται σε μαχητικές εξάρσεις και απογοητεύσεις.

45 Η βασική επιδίωξη του NAP και της νεο-λαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση είναι το άνοιγμα δρόμων μέσω των οποίων η πλειονότητα της νεολαίας θα βρεθεί **στην πρώτη γραμμή της κοινωνικής αναμέτρησης**. Αυτό απαιτεί συγκεκριμένα βήματα σε κάθε επιμέρους κομμάτι του νεολαιίστικου κινήματος, αλλά και μια συνολική λογική για το ρόλο της νέας γενιάς στην πάλη για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης. Η νέα γενιά, και ειδικά τα πιο εργατικά τμήματά της, συνέβαλε πάντα αποφασιστικά στην πορεία της πάλης των τάξεων, καθώς η ειδική πλευρά των διεκδικήσεων και των αναγκών της νεολαίας συνδέεται με τα άμεσα αλλά κυρίως τα μακροπρόθεσμα και στρατηγικά συμφέροντα της εργατικής τάξης. Δεν αναζητούμε στη νεολαία και το κίνημά της το «νέο» κοινωνικό υποκείμενο της ανατροπής, ούτε υποβιβάζουμε τη σημασία τους απλώς στη συμμετοχή νέων ανθρώπων σε μάχες του εργατικού κινήματος. Η πρότασή μας είναι μια συνολική τομή-ανασυγκρότηση του κινήματος της νεολαίας με στόχο την αναβάθμισή του σε πρωταγωνιστή των εργατικών-λαϊκών αγώνων. Ειδικά στο εργατικό κίνημα, η νέα γενιά έχει ανάγκη και θα αποτελέσει τη βάση του νέου εργατικού κινήματος, που θα της δώσει φωνή και θα την εμπνεύσει, την ίδια στιγμή που το εργατικό κίνημα έχει ανάγκη τη δυναμικότητα και την ορμή της νέας βάρδιας για να αναβαθμιστεί και να γίνει νικηφόρο.

46 Η πρότασή μας για τη νεολαία είναι μια ειδική αλλά αναπόσπαστη πλευρά της πολιτικής μας πρότασης. Προωθείται με ειδικούς δρόμους και στόχους. Με την τομή στο νεολαιίστικο κίνημα. Με τη δημιουργία μορφών συλλογικής

οργάνωσης και αγώνα στους χώρους δουλειάς, σπουδών και κυρίως στις γειτονιές. Με την κοινή δράση της νεολαίας, αλλά και της νεολαίας με τον αγωνιζόμενο λαό και με την κοινή ανατρεπτική δράση των δυνάμεων της Αριστεράς και του κινήματος. Το ιδιαίτερο στοιχείο του κινήματος της νεολαίας, ειδικά της εργατικής, είναι ότι απουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό οι συγκροτημένες συνδικαλιστικές εκφράσεις. Έτσι, η παρέμβαση και η οργάνωση γίνονται τα βασικά καθήκον. Στο επίπεδο του αντικαπιταλιστικού μετώπου και ρεύματος, με την εμφάνιση και την ενίσχυση σε κάθε φάση των πιο ριζοσπαστικών επαναστατικών φωνών και τάσεων μέσα στους αγώνες. Με την ενίσχυση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και τη μαζικοποίησή της από νέους και νέες, με τη δημιουργία και την ενίσχυση κάθε μορφής αντικαπιταλιστικών συσπειρώσεων, αλλά και με τη δημιουργία **μιας πολιτικής και κοινωνικής αγωνιστικής πρωτοβουλίας**. Η πρόταση του αντικαπιταλιστικού μετώπου μπορεί να προωθηθεί πιο πλατιά, πιο μαζικά και πιο μαχητικά στη νεολαία. Στο επίπεδο της κομμουνιστικής οργάνωσης, με την ενίσχυση των πιο συνειδητών κομμουνιστικών δυνάμεων και τη μαζική στράτευση της νέας γενιάς. Η **ενίσχυση της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση** είναι αναγκαίο βήμα για τη συμβολή στο κομμουνιστικό κόμμα της εποχής μας. Υπάρχει τεράστια δυνατότητα μιας νέας κομμουνιστικής στράτευσης. Αυτή η πλευρά οφείλει να αναπτύσσεται και αυτοτελώς, γιατί ο επαναστατικός κομμουνιστικός φορέας της νέας εποχής θα θεμελιωθεί σε μεγάλο βαθμό από τις νεότερες γενιές.

Αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης: περιεχόμενο, δρόμοι, στόχοι, σύνδεση με την επανάσταση

Υπέρβαση της στρατηγικής ανεπάρκειας της Αριστεράς

47 Η διαμόρφωση μιας επαναστατικής απάντησης στην καπιταλιστική κρίση, στον καπιταλισμό που τη γεννά και στην επίθεση που έχει εξαπολύσει το κεφαλαίο σε βάρος των εργαζομένων για το ξεπέρασμά της αποτελεί το βασικό καθήκον, αλλά και πεδίο δοκιμασίας της αντικαπιταλιστικής και κομμουνιστικής Αριστεράς. Είναι αναγκαία η υπέρβαση της στρατηγικής ανεπάρκειας της Αριστεράς, η οποία εξελίχθηκε διαχρονικά μετά την ήττα του ρεύματος της Οκτωβριανής Επανάστασης. Ειδικότερα μετά την καπιταλιστική κρίση του 1973, καταγράφηκε η αδυναμία του εργατικού κομμουνιστικού κινήματος να απαντήσει στις οικονομικές και πολιτικές κρίσεις του καπιταλισμού, αλλά και στις ποιοτικές τομές διαμόρφωσης του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, να μετασχηματίσει την κοινωνική δυσaréσκεια σε μάχιμη πολιτική αντιπαράθεση κατά του συστήματος. Η 25ετία 1945-1970 αποτέλεσε περίοδο καπιταλιστικής ανάπτυξης μετά την καταστροφή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με την εγκαθίδρυση του κράτους πρόνοιας και των τειλορικών μοντέλων εκμετάλλευσης και απόσπασης σχετικής υπεραξίας. Με δυνατότητες αλλά και ανάγκη «παραχωρήσεων» προς την εργατική τάξη, λόγω ανόδου του κινήματός της και της παραγωγικότητας της εργασίας. Σε μεγάλο βαθμό, η Αριστερά θεώρησε αυτή την περίοδο ως την αιώνια και σχετικά αδιατάρακτη μορφή της σύγχρονης κεφαλαιοκρατικής κοινωνίας. Ομολογημένα ή όχι, σχεδιασμένα ή ντε φάκτο, προσάρμοσε τη δράση της όχι στην επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού, αλλά στη διεκδίκηση, με διαπραγμάτευση ή/και αγώνα, ενός «κοινωνικού συμβολαίου», με κατοχύρωση βασικών εργατικών δικαιωμάτων αλλά διατήρηση της εκμεταλλευτικής τάξης πραγμάτων.

48 Η ιστορική κριτική του καπιταλισμού, όπως αυτή αναπτύχθηκε από το μαρξισμό και τη συνολική πολιτική πρακτική του εργατικού κινήματος, αντικαταστάθηκε από μια κριτική των ατελειών και των αδυναμιών του, με μια συνακόλουθη πολιτική γραμμή σταδιακών και συχνά οριακών μεταρρυθμίσεων, συνοδευμένη ή από τον ευρωκομμουνιστικό δρόμο προς το «σοσιαλισμό με ελευθερία και δημοκρατία» ή από τις ανέξοδες κομμουνιστικές διακηρύξεις του ορθόδοξου κομμουνιστικού κινήματος. Στη Δύση το «κοινωνικό συμβόλαιο» είχε ως πρωτεργάτη τη σοσιαλδημοκρατία και το συνδικαλιστικό κίνημα, με σταδιακή ένταξη και των Κομμουνιστικών Κομμάτων. Οι συντηρητικές αστικές δυνάμεις, παρά τις διαφοροποιήσεις τους, πρωταγωνίστησαν και στήριξαν αυτή τη στρατηγική κοινωνικής ταξικής συναίνεσης. Στην ανατολική Ευρώπη, το αντίστοιχο «κοινωνικό συμβόλαιο» είχε ως υπόβαθρο τις κατακτήσεις της Οκτωβριανής Επανάστασης, αλλά και ως στόχο την πολιτική περιθωριοποίηση των εργαζομένων και την εργασία τους με τα ίδια πρότυπα με τον καπιταλισμό της Δύσης (τείλορισμός, μονοπρόσωπη διεύθυνση, αποθέωση παραγωγικότητας, μισθολογικές διαφορές και πριμ κ.λπ.), προς όφελος των νέων αρχουσών εκμεταλλευτικών τάξεων και στρωμάτων. Η γραμμή της «ειρηνικής συνύπαρξης», της αντικατάστασης της αντίθεσης κεφαλαίου-εργασίας σε διεθνές επίπεδο από την αντίθεση/συνύπαρξη καπιταλιστικού και «σοσιαλιστικού στρατοπέδου» στερέωνε και ένωνε τα «κοινωνικά συμβόλαια» σε Ανατολή και Δύση.

49 Σε συνθήκες περάσματος του καπιταλισμού στο στάδιο του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, με ταυτόχρονη ανάπτυξη και των εγγενών κρισιακών του χαρακτηριστικών και της τάσης του να γίνεται όλο και πιο επιθετικός και

εκμεταλλευτικός, ειδικά προς τις νέες βάρδιες της εργατικής τάξης στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, η κομμουνιστική Αριστερά παρέμενε αγκιστρωμένη στην αυταπάτη της διατήρησης των συσχετισμών της προηγούμενης περιόδου και μάλιστα για ορισμένα μόνο τμήματα της εργατικής τάξης. Ο αντιδραστικός μετασχηματισμός της εργασίας και των εργασιακών σχέσεων, η κατάπνιξη όλων των απελευθερωτικών δυνατοτήτων σε ένα όλο και πιο δεσποτικό πλαίσιο της ιδιωτικής μονοπωλιακής ιδιοκτησίας έμεναν σταδιακά έξω από την οπτική της Αριστεράς, η οποία επέμενε να εστιάζει την προσοχή της στα πεδία της διανομής και της κυκλοφορίας και μάλιστα με δικασμό του κοινωνικοοικονομικού και του πολιτικού αγώνα. Ταυτόχρονα, σε μια μακρά περίοδο ανάπτυξης της οικονομικής ανισομετρίας σε διεθνές επίπεδο, όξυνσης της ιμπεριαλιστικής εκμετάλλευσης και λεηλασίας λαών και πόρων, η Αριστερά αποκτούσε όλο και περισσότερο μια ευρωκεντρική διάσταση, αδυνατώντας να αναπτύξει γραμμή κατά της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (ΕΟΚ αρχικά, ΕΕ μετά), χάνοντας τη διεθνιστική οπτική της απελευθέρωσης των προλεταρίων και της ανθρωπότητας.

Θεμελιώνοντας μια αντικαπιταλιστική πολιτική

50 Σήμερα απαιτείται μια γενναία επαναθεμελίωση της αντικαπιταλιστικής επαναστατικής πολιτικής, με όρους ταξικής πάλης, διεθνιστική ματιά και κομμουνιστική στόχευση. Σε περιόδους δομικής οικονομικής κρίσης, ποιοτικής καπιταλιστικής ανασυγκρότησης και πολιτικών κρίσεων όπως η σημερινή, οι κομμουνιστές υποχρεούνται να δώσουν ταυτόχρονα τις δικές τους απαντήσεις στα προαιώνια ερωτήματα που παίρνουν όλο και πιο δραματική μορφή: **Τι συμβαίνει** και προς τα πού πηγαίνει ο κόσμος μας; **Τι πρέπει να γίνει**, τι είναι σωστό και δίκαιο να αλλάξει; Τι μπορούμε και **τι πρέπει να κάνουμε**, από πού ξεκινάμε, με ποιον τρόπο και με ποια εργαλεία; Αλίμονο στην Αριστερά που θα επιμείνει στην αποσπασματική διερεύνηση αυτών των τριών πεδίων και δεν θα αναζητά τη διαλεκτική απάντησή τους μέσα από τον συνεκτικό ιστό μιας **εργατικής πολιτικής**, της σύνδεσης τακτικής και στρατηγικής.

51 Ο χαρακτήρας της εργατικής, λαϊκής απάντησης στη σημερινή κοινωνική και πολιτική κρίση δεν μπορεί παρά να είναι **αντικαπιταλιστικός και σε κομμουνιστική κατεύθυνση**. Δεν πρόκειται μόνο ή κυρίως για την ορολογία, αν και αυτή ποτέ δεν είναι ουδέτερη. Πρώτιστα επισημαίνουμε το χαρακτήρα των μετασχηματισμών που είναι απαραίτητοι για την επίλυση των ζωτικών κοινωνικών προβλημάτων. Όλες οι όψεις της παγκόσμιας κρίσης στις μέρες μας αναδεικνύουν τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και τους πολιτικούς θεσμούς που έχει αναδείξει σε εθνικό και διεθνικό επίπεδο ως τον βασικό ένοχο για τα θεμελιώδη προβλήματα της ανθρωπότητας. Θεωρούμε **αναχρονισμό** οποιονδήποτε κοινωνικό και πολιτικό σχεδιασμό που θεωρεί ως θεμέλιό του τη διασφάλιση του ατομικού επιχειρηματικού κέρδους έναντι του δημόσιου κοινωνικού οφέλους. Που προϋποθέτει την ύπαρξη όλο και μεγαλύτερων επιπέδων ανεργίας, μαζί με την ανάπτυξη του απολυταρχικού δεσποτισμού στο πεδίο της παραγωγής. Που έχει ανάγκη την όλο και ασφυκτικότερη κατάργηση της ελευθερίας και της δημοκρατίας σε εθνικό και διεθνικό πεδίο, μέσω του αυταρχικού κράτους, των ιμπεριαλιστικών ολοκληρώσεων και των πολέμων. Που θέτει σε κίνδυνο τον ανθρώπινο πολιτισμό, αλλά και το μέλλον της βιώσιμης μέσας από τη ληστική σχέση με τη φύση, τον πυρηνικό κίνδυνο, τη λεηλασία των φυσικών πόρων.

Η σημερινή δομική καπιταλιστική κρίση νομιμοποίησε ανοιχτά, ακόμη και μεταξύ των απολογητών του συστήματος, τη συζήτηση για τις προοπτικές του καπιταλισμού και τις εναλλακτικές λύσεις απέναντί του. Ακόμη και αστοί οικονομολόγοι, αναλυτές και πολιτικοί κατονομάζουν ευθέως τον καπιταλισμό ως υπαίτιο της κρίσης, αφήνοντας στην άκρη τα κατασκευασμένα ψευδώνυμά του, που δυστυχώς είχε υιοθετήσει και ένα μεγάλο κομμάτι της Αριστεράς. Ανοιχτά πλέον, οι αστικές κυβερνήσεις, η ΕΕ, το ΔΝΤ, όλοι οι καπιταλιστικοί θεσμοί και οργανισμοί μιλούν για το **«κοινωνικό ζήτημα»**. Απέναντι σε έναν καπιταλισμό σε βαθιά κρίση και με εξελισσόμενη την προσπάθεια «επανάδρουσής του» σε πολύ πιο αντιδραστική βάση, η απάντηση με όρους προοπτικής για τους εργαζομένους και τους λαούς είναι η αντικαπιταλιστική επανάσταση με σοσιαλιστική και κομμουνιστική προοπτική.

52 Έχουμε επίγνωση ότι ο αντικαπιταλιστικός δρόμος για την ελληνική κοινωνία και την ανθρωπότητα έχει πολλές δυσκολίες. Σε πολλούς, με τους σημερινούς συσχετισμούς, φαντάζει ανέφικτος και ουτοπικός. «Μα τι προτείνετε;» μας εγκαλούν· «μια πολιτική που βάζει στο κέντρο της την κατάργηση ενός συστήματος που έχει μια ιστορία πάνω από μισή χιλιετηρίδα;» Αν όμως η αντικαπιταλιστική κομμουνιστική κατεύθυνση φαντάζει δύσκολη, οι άλλοι δρόμοι που έχουμε μπροστά μας είναι χίλιες φορές αντιδραστικά ουτοπικοί και στρωμένοι με ανείπωτα δάκρυα και αίμα.

Δύο είναι οι βασικές απαντήσεις που αναδύονται μπροστά μας εάν απορρίψουμε την αντικαπιταλιστική κατεύθυνση. **Από τη μια**, η επιβολή της πολιτικής των διαδοχικών αστικών κυβερνήσεων και ευρύτερα του αστικού κόσμου, η βίαιη υιοθέτηση ενός **νέου καπιταλισμού**, πολύ πιο εκμεταλλευτικού και αντιδραστικού. Μέσα από μια πρωτοφανή κοινωνική και πολιτική αντεπανάσταση, απαιτούν έναν σύγχρονο μεσαίωνα της εργασιακής βαρβαρότητας και της ανελευθερίας. **Από την άλλη**, η ηττοπαθής αναζήτηση επιστροφής στον **καπιταλισμό του χθες** και στο «κοινωνικό συμβόλαιό» του. Σε αυτό το πλαίσιο, τίθενται κατά περίπτωση οι στοχεύσεις για «εθνική» διέξοδο από την κρίση, «εκσυγχρονιστική ευρωπαϊκή» προοπτική, «δημοκρατική» στροφή, «αντινεοφιλελεύθερη» πορεία και άλλες παραλλαγές, οι οποίες, ακόμα και αν αγγίζουν ορθολογικά πλευρές του προβλήματος, δεν αγγίζουν τον πυρήνα του.

53 Οι θεωρίες και οι πολιτικές που εντοπίζουν το όλο πρόβλημα σε μορφές διαχείρισης του καπιταλισμού, ενοχοποιώντας κατά περίπτωση το νεοφιλελευθερισμό ή τον χρηματιστικό καπιταλισμό ή τις ιδιομορφίες του ελληνικού (ιταλικού ή κυπριακού) καπιταλισμού, παραγνωρίζουν την ιστορικότητα της κρίσης. Παραβλέπουν την ένταξη που έχουν οι ιδιαίτερες πλευρές στη γενική εξέλιξη του καπιταλισμού και ειδικότερα τη βαθιά σύνδεσή τους με τα χαρακτηριστικά του ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Περιορίζονται στην αδύνατη από κοινωνικοοικονομική και πολιτική άποψη επιστροφή σε προηγούμενες μορφές και κοινωνικούς συσχετισμούς, παραγνωρίζοντας τη δυναμική των εξελίξεων. Με ανάλογο τρόπο, δεν συμβάλλουν σε μια σύγχρονη επαναστατική πάλη οι προσεγγίσεις

που αντιλαμβάνονται τον καπιταλισμό ως ένα αιώνιο και αδιατάρακτο σύστημα χωρίς ποιοτικές μεταβολές και μετασχηματισμούς που προκαλούνται από τους κύκλους κρίσης και ανάπτυξής του, με καθοριστική την επίδραση της ταξικής πάλης.

54 Ο καπιταλισμός της εποχής μας είναι ο πιο γενικευμένος, ο πιο καθολικός, ο πιο **ολοκληρωτικός καπιταλισμός** από τη δημιουργία του. Η εξέλιξή του αυτή έχει αναπτύξει ταυτόχρονα και τη μεγάλη του αντίφαση: Στον ίδιο βαθμό που αναπτύσσεται η υλική και ευρύτερη αντικειμενική βάση για μια κομμουνιστική αναγέννηση της κοινωνίας, λόγω της ανόδου του κοινωνικού χαρακτήρα, της παραγωγικότητας και της επινοητικότητας της εργασίας, μεγιστοποιούνται και οι κίνδυνοι μιας καθολικής υπαγωγής όλων των ζωτικών ανθρώπινων και κοινωνικών λειτουργιών σε ένα μόνιμο καθεστώς αδυσώπητης εκμετάλλευσης, συγκεντροποιημένης μονοπωλιακής ιδιοκτησίας, χειραγώγησης, καταστολής και ελέγχου. Γι' αυτό η ανατροπή του και το άνοιγμα του δρόμου για την κομμουνιστική απελευθέρωση είναι ανάγκη και ελπιδοφόρα δυνατότητα της ανθρωπότητας.

Ο ελληνικός καπιταλισμός και η αντικαπιταλιστική διέξοδος

55 Ο ελληνικός καπιταλισμός ιστορικά βρέθηκε στο μεταίχμιο διαφορετικών εποχών και σταδίων του καπιταλισμού. Ενώ δεν είχε ολοκληρώσει χαρακτηριστικά του ώριμου μονοπωλιακού καπιταλισμού/ιμπεριαλισμού, ενσωμάτωσε με τον πλέον αντιδραστικό τρόπο μετα-

σχηματισμούς του ολοκληρωτικού καπιταλισμού, με κερδοσκοπική μετάλλαξη ενός ισχνού «κράτους πρόνοιας», ιδιωτικοποιήσεις και απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων. Σήμερα, έχει πλέον από καιρό ενσωματώσει τα χαρακτηριστικά του ιμπεριαλιστικού/μονοπωλιακού σταδίου και έχει αναπτύξει εκείνα του ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Αποτέλεσε στην αρχή της δεκαετίας του 1990 τον προπομπό του ευρωπαϊκού καπιταλισμού στο «Ελντοράντο» της εκμετάλλευσης των Βαλκανίων, ακόμα και της ανατολικής Ευρώπης, για να κινδυνεύει σήμερα να μετατραπεί, στο φόντο της κρίσης και ειδικότερα της κρίσης της Ευρωζώνης, σε **«κομμένη ουρά του φιδιού»**. Η ιδιότυπη αυτή συνάντηση ξεχωριστών εποχών και ρόλων **μετατρέπουν τον ελληνικό καπιταλισμό σε διπλά αντιδραστικό και την ελληνική αστική τάξη σε καθολικό εχθρό** για τα άμεσα και μακροπρόθεσμα συμφέροντα της εργατικής τάξης και των άλλων λαϊκών στρωμάτων. Ταυτόχρονα, προσδίδει **στο αναγκαίο αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα και μέτωπο** μια ιδιαίτερη **δημοκρατική και αντιιμπεριαλιστική διάσταση**, ειδικά στις συνθήκες του καθεστώτος επιτροπείας από ΕΕ και ΔΝΤ στην Ελλάδα.

56 Αν αυτή είναι η εποχή μας, κέντρο της πολιτικής δράσης του εργατικού και κομμουνιστικού κινήματος, το ουσιαστικό του πρόταγμα, η συνολική του απάντηση στο **τι πρέπει να γίνει** στην Ελλάδα και στον κόσμο πρέπει να είναι η **επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού και μια νέα κοινωνική και πολιτική πορεία, για μια νέα κομμουνιστική ελπίδα στον 21ο αιώνα**. Περισσότερο από ποτέ, αποτελούν μετέωρες και αδιέξοδες λύσεις οι προτάσεις για ενδιάμεσα (από χρονική ή/και ποιοτική άποψη) στάδια επίλυσης δημοκρατικών ή εθνικών ή άλλων προβλημάτων ή για συνολικού πολιτικού χαρακτήρα λύσεις πλην της αντικαπιταλιστικής επανάστασης. Η **λογική των σταδίων** του παραδοσιακού ρεφορμισμού κομμουνιστικής αναφοράς δικαιολογούσε συνήθως την αναστολή της αντικαπιταλιστικής και κομμουνιστικής στόχευσης, στο όνομα των «άλυτων αστικοδημοκρατικών προβλημάτων». Ταυτόχρονα, η επίκληση του «εξαρτημένου και υποτελούς χαρακτήρα της ελληνικής αστικής τάξης» εξυπηρετούσε συνήθως την αναζήτηση μη μονοπωλιακών ή και «εθνικά σκεπτόμενων» αστικών τμημάτων, με στό-

χο τη συμμαχία με αυτά, με υποταγή των εργατικών συμφερόντων στα «εθνικά συμφέροντα». Ωστόσο, η αντικαπιταλιστική επαναστατική απάντηση, η άρνηση των αυταπατών για έναν φιλολαϊκό ή λιγότερο βάρβαρο καπιταλισμό «κείνσιανού τύπου» και η απόρριψη της ρεφορμιστικής λογικής των σταδιακών ρήξεων και των σταδίων δεν ταυτίζονται με μια αντίληψη που θεωρεί την επανάσταση και την κοινωνική αλλαγή ως μονόπρακτο. Αντίθετα, είναι απαραίτητη η συγκεκριμενοποίηση της επαναστατικής τακτικής και της πολιτικής της συμπύκνωσης σε κάθε στιγμή, καμπή ή περίοδο των κοινωνικών αγώνων. Χωρίς αυτό, ο αντικαπιταλιστικός προσανατολισμός και η επανάσταση καταντούν ανέξοδη λογοκοπία, χωρίς αποτέλεσμα.

Η επαναστατική τακτική σήμερα

57 Η επαναστατική τακτική σήμερα έχει ως βασικό ζητούμενο την πάλη για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης του κεφαλαίου και της υπεραντιδραστικής ανασυγκρότησής του μέσω της οποίας επιχειρείται η υπέρβαση της δομικής κρίσης του, με στόχο την προσέγγιση της επανάστασης. Η ανατροπή της ολοκληρωτικού και σαρωτικού χαρακτήρα επίθεσης του κεφαλαίου, των κυβερνήσεών του και των υπερεθνικών θεσμών του (Ευρωπαϊκή Ένωση, ΔΝΤ κ.λπ.) —που έχει στόχο την πρωτοφανή, για τις τελευταίες δεκαετίες, ιστορικού χαρακτήρα, ταπείνωση της εργατικής τάξης στη σύγχρονη βαρβαρότητα— είναι όρος επιβίωσης για την εργαζόμενη πλειοψηφία. **Η επαναστατική τακτική** μέσω του αντικαπιταλιστικού περιεχομένου, της ταξικής της ουσίας, των δρόμων και των μέσων επίτευξης, αλλά και του σκοπού της **συνδέεται με την αντικαπιταλιστική επανάσταση, η οποία αποτελεί το ανώτατο σημείο της επαναστατικής τακτικής και την αφετηρία της επαναστατικής στρατηγικής, τον κρίκο σύνδεσής τους. Με την αντικαπιταλιστική επανάσταση ξεκινά η πορεία των μετασχηματισμών για την υλοποίηση της στρατηγικής μας, που δεν είναι άλλη από την κομμουνιστική διεθνιστική απελευθέρωση.**

Ο **αντικαπιταλιστικός χαρακτήρας** της τακτικής επιβάλλεται από την ουσία του ολοκληρωτικού

καπιταλισμού της εποχής μας, από το βάθος και τον ιστορικό χαρακτήρα της καπιταλιστικής κρίσης, από το περιεχόμενο και τους φορείς της επίθεσης, που παρατάσσονται συνασπισμένοι απέναντι στους εργαζομένους και στο λαό, παρά τις δευτερεύουσες αντιθέσεις τους. Η **επαναστατική της ουσία** υπογραμμίζεται από το γεγονός ότι η σύγκρουση με τους πυλώνες του συστήματος και τις βασικές αιχμές της επίθεσης, η ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης και της τόσο κρίσιμης για την επιβίωση του συστήματος υπεραντιδραστικής ανασυγκρότησης του κεφαλαίου για το ξεπέρασμα της κρίσης του θα κλονίσει την αστική κυριαρχία. Θα διαμορφώσει έναν ελπιδοφόρο κοινωνικό και πολιτικό συσχετισμό δυνάμεων. Θα επιταχύνει τις αποφασιστικές αναμετρήσεις για την εξουσία και την πορεία της κοινωνίας. Θα ανοίξει το δρόμο για τη συνολική απελευθέρωση του κόσμου της εργασίας, μέσω της επαναστατικής ανατροπής του καπιταλισμού. **Σε περίοδο εισόδου σε επαναστατική κατάσταση**, όπως επιδιώκει το NAP και οι επαναστατικές τάσεις του εργατικού κινήματος, **η επαναστατική τακτική θα πρέπει να τροποποιηθεί-αναπτυχθεί**, φέρνοντας άμεσα στην ημερήσια διάταξη το ζήτημα της εξουσίας και της επανάστασης. Η επαναστατική τακτική συνδέεται με τη στρατηγική της κομμουνιστικής διεθνιστικής απελευθέρωσης, καθώς το περιεχόμενο των απαντήσεων που δίνει εμπνέεται από τις κομμουνιστικές απαντήσεις της εποχής μας, μέσα από τη συγκεκριμένη ανάλυση των συσχετισμών, της συνείδησης και των πεδίων αντιπαράθεσης. Με αυτή την έννοια, **η στρατηγική είναι στο τιμόνι, η τακτική στις ταχύτητες**.

58 **Υποκείμενο** της επαναστατικής τακτικής είναι το **Αντικαπιταλιστικό Εργατικό Μέτωπο**. Το Αντικαπιταλιστικό Εργατικό Μέτωπο εκφράζεται τόσο στο κοινωνικό όσο και στο πολιτικό επίπεδο. Συνενώνει τις δυνάμεις που έχουν συμφέρον και θέλουν να παλέψουν για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης του κεφαλαίου και που κινούνται συνειδητά, ημισυνειδητά ή αυθόρμητα, ολοκληρωμένα ή σχετικά επιμέρους ενάντια στον καπιταλισμό. Με επιδίωξη την ηγεμονία των επαναστατικών και σύγχρονα κομμουνιστικών τάσεων. Στο Αντικαπιταλιστικό Εργατικό Μέτωπο εκφράζεται η διαλεκτική ενότητα των τριών πλευρών του επαναστατικού υποκειμένου, δηλαδή του

κομμουνιστικού κόμματος, του αντικαπιταλιστικού πολιτικού μετώπου και της ευρύτερης αντικαπιταλιστικής μαζικής πάλης του κινήματος της εργατικής τάξης και των σύμμαχων στρωμάτων της. Για την προώθησή του δουλεύουμε κυρίως στη βάση αλλά και στις «κορυφές», αναλαμβάνοντας πολιτικές πρωτοβουλίες: Για τη συσπείρωση των επαναστατικών κομμουνιστικών δυνάμεων και τη συγκρότηση σύγχρονου κόμματος κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Για τη συγκρότηση του μετώπου-πόλου της αντικαπιταλιστικής επαναστατικής Αριστεράς, με την ενίσχυση και αναβάθμιση του ελπιδοφόρου βήματος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και το άνοιγμα δρόμων πολιτικής συνεργασίας και μετωπικής συμπόρευσης των ευρύτερων αντικαπιταλιστικών, αντιΕΕ και αντιιμπεριαλιστικών δυνάμεων. Για την ενίσχυση της αντικαπιταλιστικής πτέρυγας του μαζικού κινήματος. Για ένα πολιτικά ανατρεπτικό και ταξικά ανασυγκροτημένο εργατικό κίνημα, θεμέλιο του αγωνιστικού μετώπου ρήξης και ανατροπής.

59 Η επαναστατική τακτική για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης, όπως περιγράφηκε σχετικά, εμπεριέχει την εκτίμηση ότι **το δημοκρατικό και το εθνικό πρόβλημα επανέρχονται με νέα ποιότητα και δριμύτητα**. Δεν αφορά κάποια άλυτα «αστικοδημοκρατικά προβλήματα» προηγούμενων εποχών του καπιταλισμού που έχουν σήμερα ξεπεραστεί. Αντιθέτως, τα ζητήματα της δημοκρατίας και των ελευθεριών, της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης από τους διεθνείς δυνάστες των λαών, της οικολογικής υποβάθμισης, της κρίσης των πόλεων και άλλα οξύνονται σε επικίνδυνο για το λαό βαθμό στον ολοκληρωτικό καπιταλισμό και εντός της κρίσης του και της αντιδραστικής απάντησης του κεφαλαίου. Ακριβώς γι' αυτό η **επίλυσή τους, περισσότερο από ποτέ, συνδέεται άρρηκτα με τη βασική αντίθεση κεφαλαίου-εργασίας, με τον πολιτικό αγώνα της εργατικής τάξης σε αντικαπιταλιστική βάση**.

60 Η συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας για μια επαναστατική τομή στην Ελλάδα θα είναι αποτέλεσμα της καθημερινής οικονομικής και πολιτικής δράσης του ταξικού εργατικού και λαϊκού κινήματος πάνω στα ζωτικά συμφέροντα των εργαζομένων και του λαού, σε συνδυασμό με την επί-

καιρη προβολή του αντικαπιταλιστικού προγράμματος και ενός πλούσιου θεωρητικού/αξιακού περιεχομένου. Η ουσία της πολιτικής παρέμβασης της κομμουνιστικής και αντικαπιταλιστικής Αριστεράς έγκειται στο να συμβάλει σε αυτή την κατεύθυνση. Ο επαναστατικός εργατικός χαρακτήρας ενός κόμματος δεν κρίνεται στη διαρκή επίκληση της αναγκαιότητας της επανάστασης. Ούτε βέβαια στην ανέκδοτη εκτίμηση πως αυτή «δεν είναι ώριμη», άρα είναι εκτός συζήτησης σήμερα. Αντίθετα, κατακτιέται με τη διαμόρφωση της επαναστατικής πολιτικής που προετοιμάζει την επανάσταση και την επιτυχή έκβασή της, συνδέει την τακτική με τη στρατηγική.

Αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα ανατροπής της επίθεσης του κεφαλαίου

61 Σε αυτή την κατεύθυνση, κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η **διαμόρφωση ενός συνεκτικού αντικαπιταλιστικού πολιτικού προγράμματος πάλης**, διαρθρωμένου πάνω στα κομβικά πολιτικά ζητήματα της ιστορικής περιόδου που διανύουμε, σε σύνδεση με τις διεθνείς της προεκτάσεις, αλλά και με ένα ευρύτερο στρατηγικό, αξιακό, πολιτισμικό πλαίσιο αναφοράς, με έμπνευση από την καθολική εργατική χειραφέτηση. Η συσπείρωση και η αποφασιστική πάλη για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης του κεφαλαίου και της υπεραντιδραστικής ανασυγκρότησής του, που έχουν εξαπολύσει η ελληνική ολιγαρχία και η ΕΕ μέσω και των Μνημονίων, αποτελούν σήμερα το **δρόμο συνάντησης** μιας εν δυνάμει —και αδύνατης ακόμη— πολιτικής πρωτοπορίας με την αγωνία του κόσμου της εργασίας να ανατρέψει την επίθεση και να ζήσει με αξιοπρέπεια. Αλλά και δρόμο μετασχηματισμού και των δύο —μέσα από τη διαλεκτική τους αλληλεπίδραση και την αλληλεπίδραση κινήματος και πολιτικής, θεωρίας και πράξης— σε ένα μάχιμο και νικηφόρο αντικαπιταλιστικό εργατικό μέτωπο, ικανό να κλονίσει και να ανατρέψει την αστική επίθεση και κυριαρχία. Το **αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα** πρέπει να διαπνέεται από μια συνεκτική λογική και **ενότητα αναγκών, σκοπών και μέσων**. Χαρακτηρίζεται από τα στοιχεία της **κοινωνικής αναγκαιότητας**, της **κατανόησης** και της **ρεαλιστικότητας** για ευρύτερο εργατικό

και λαϊκό κόσμο του **συγκρουσιακού περιεχομένου** του με την αστική στρατηγική, της **αντικαπιταλιστικής-επαναστατικής δυναμικής** του.

62 Το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα διαμορφώνεται με **«συγκεκριμένη ανάλυση της συγκεκριμένης κατάστασης»**. Κατ' αρχάς για την ανάδειξη των βασικών πλευρών και πυλώνων της κανιβαλικής επιδρομής του συστήματος. Έπειτα για τον εντοπισμό των ισχυρών σημείων για μια προωθημένη συνάντηση της λαϊκής δυσαρέσκειας με αντικαπιταλιστικούς στόχους, αλλά και για την ανίχνευση των αδύνατων σημείων, πιθανών ρωγμών και αντιθέσεων στο στρατόπεδο του αντιπάλου, του αστικού κόσμου. **Η εργατική πολιτική είναι αποτελεσματική και πραγματικά απελευθερωτική για ολόκληρη την κοινωνία στο βαθμό που καταφέρνει να αντιμετωπίζει με διαλεκτικό τρόπο πρωτίστως το ζήτημα της συγκρότησης της εργαζόμενης πλειονότητας σε δρών κοινωνικό και πολιτικό υποκείμενο ανατροπής**. Δεν ξεχνούμε ότι, σε τελευταία ανάλυση, τις πολιτικές ανατροπές και πολύ περισσότερο τις κοινωνικές επαναστάσεις (που δεν αντικαθιστούν μια εκμεταλλευτική τάξη από άλλη, αλλά απελευθερώνουν την κοινωνία) μπορούν να τις πραγματοποιήσουν και να τις κρατήσουν ζωντανές μόνο οι ίδιοι οι εργαζόμενοι, η πολιτικά συγκροτημένη εργατική τάξη. Το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα στοχεύει επίσης στην **αποσυγκρότηση του αντιπάλου** και στη διάρρηξη των κοινωνικών συμμαχιών του με τμήματα της εργατικής τάξης και μικρομεσαία στρώματα. Η **μετατροπή της πολιτικής κρίσης σε επαναστατική κατάσταση και δυνατότητα**, μαζί με την αδυναμία των «πάνω» να κυβερνήσουν όπως πριν και την άρνηση των «κάτω» να κυβερνηθούν όπως παλιά, και παράλληλα με μια «επιδείνωση μεγαλύτερη από τη συνηθισμένη της ανέχειας και της αθλιότητας», απαιτεί και «σημαντικό ανέβασμα της δραστηριότητας των μαζών», οι οποίες θα «τραβιούνται σε αυτοτελή πολιτική δράση». Εκεί κρίνεται το εάν μια τακτική είναι επαναστατική και μπορεί «να συμβάλει στο ανέβασμα της ικανότητας των μαζών να αναλάβουν επαναστατική μαζική δράση, αρκετά ισχυρή ώστε να τσακίσει (ή να εξασθενίσει σημαντικά) την παλιά κυβέρνηση, που ποτέ —ακόμα και σε εποχή κρίσεων— **δεν «πέφτει» εάν δεν τη ρίξουν»**

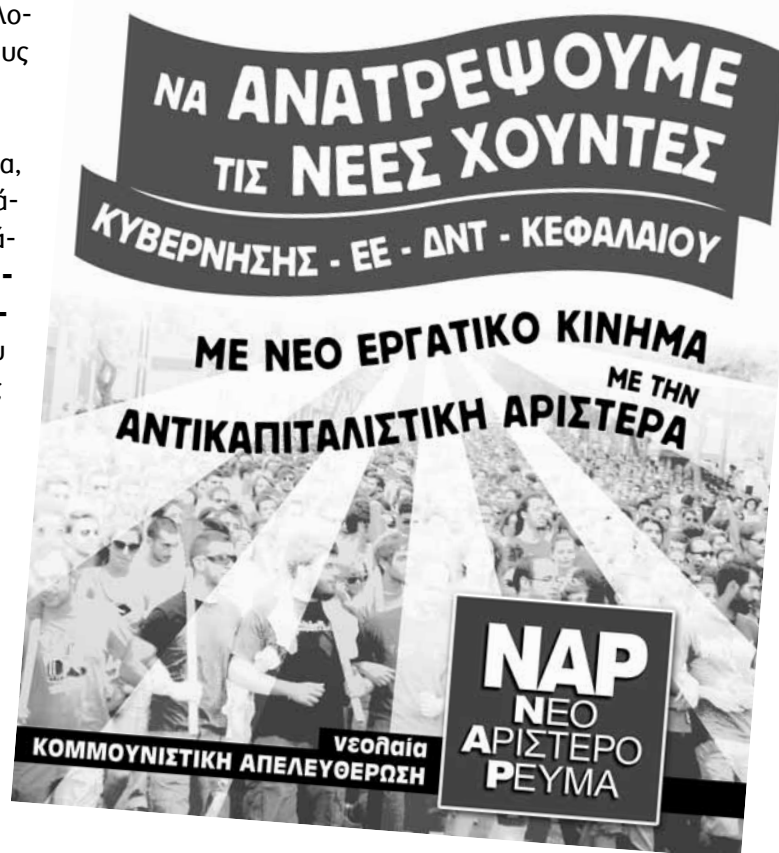
(Λένιν). Προϋποθέτει ένα ορισμένο επίπεδο ταξικής πάλης, στο οποίο οι επαναστατικές δυνάμεις, με «συγκέντρωση πυκνών πυρών» ακριβώς στα κρίσιμα σημεία και στις «αδύνατες γραμμές» του αντιπάλου, θα αποκρούουν την επίθεση, θα κλονίζουν την κυριαρχία του, προετοιμάζοντας τους όρους για το συντριπτικό χτύπημά του.

63 Οι εργαζόμενοι, το εργατικό κίνημα, η Αριστερά και οι χειραφετητικές τάσεις της κοινωνικής πλειοψηφίας έχουν ανάγκη από ένα αιχμηρό και μάχιμο **πρόγραμμα-σχέδιο για την αντικαπιταλιστική ανατροπή** της βάρβαρης επίθεσης του κεφαλαίου και της υπεραντιδραστικής ανασυγκρότησης του καπιταλισμού, με στόχο την υπέρβαση της δομικής κρίσης του, για την προσέγγιση της επανάστασης. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί το περιεχόμενο της επαναστατικής τακτικής για *όλη τη συγκεκριμένη «ιστορική περίοδο» που διανύουμε και όχι απλώς για την πολιτική συγκυρία*. Αποτελεί τη «γέφυρα» ανάμεσα στις άμεσες, επιμέρους, ταξικές διεκδικήσεις ενός νέου, νικηφόρου, εργατικού κινήματος και στο πρόγραμμα της αντικαπιταλιστικής επανάστασης και της κομμουνιστικής διεθνιστικής απελευθέρωσης. Εκφράζει τη συγκεκριμένη σύνδεση του άμεσου, πολιτικού αντικαπιταλιστικού αγώνα με τη στρατηγική. Αποτελεί, ταυτόχρονα, τη βάση και για όλες τις απαραίτητες εκφράσεις και εναλλαγές της επαναστατικής τακτικής, για την παρέμβαση στην τωρινή φάση της ταξικής πάλης, στις εναλλασσόμενες συγκυρίες των γεγονότων και των εξελίξεων, *έτσι ώστε να επικοινωνεί με τους αγώνες των εργαζομένων και μόνον έτσι να μπορεί να συμβάλει στο μετασχηματισμό τους σε συνολική αντικαπιταλιστική, πολιτική πάλη*. Το πρόγραμμα αυτό:

- Υπερασπίζεται τη ζωή της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων και πρωτοστατεί στον αναγκαίο διαρκή και αποφασιστικό εργατικό-λαϊκό αγώνα για την επιβίωση και τις ανάγκες τους.
- Στρέφεται ενάντια στη σχέση μισθών και κερδών, στον τρόπο κατανομής και ιδιοποίησης του παραγόμενου κοινωνικού πλούτου που χαρακτηρίζουν τον καπιταλισμό και επιδεινώνονται περαιτέρω. Για την ανατροπή της πολιτικής του

ας βροντήξει στις πλατείες
το ποδοβολητό της εξέγερσης...
Βλ. Μαγιακόφσκι

κεφαλαίου και των κυβερνήσεών του στις εργασιακές σχέσεις, που στοχεύει στη μόνιμη συμπίεση των μισθών κάτω από το φυσικό όριο, στην αύξηση της απλήρωτης δουλειάς και στην παράταση του εργάσιμου χρόνου. Διεκδικώντας και επιδιώκοντας να επιβληθούν πλήγματα σε αυτή τη σχέση μισθών και κερδών και στο νόμο της σχετικής και απόλυτης εξαθλίωσης· τέτοια που θα μειώνουν το ποσοστό εκμετάλλευσης και θα αναβαθμίζουν το μερίδιο των μισθών και το τμήμα του κοινωνικού πλούτου που κατευθύνεται στους παραγωγούς του. Έτσι ώστε να ωριμάζουν οι προϋποθέσεις για την κατάργηση της ίδιας της έννοιας του κέρδους, της εκμετάλλευσης και της ατομικής ιδιοποίησης του κοινωνικά παραγόμενου πλούτου.

- Στρέφεται ενάντια στη σχέση εκμετάλλευσης και αγοραπωλησίας της εργατικής δύναμης. Διεκδικώντας να επιφέρει καίρια πλήγματα στον ερ-

γοδοτικό δεσποτισμό και στην απόλυτη εξουσία του κεφαλαίου πάνω στην ανθρώπινη εργασία, εργατικό βέτο στις σχέσεις και στους σκοπούς, στο περιεχόμενο και στο χρόνο της εργασίας, τέτοια που να ωριμάζουν τις προϋποθέσεις για την κατάργηση της ίδιας της μισθωτής εργασίας και της εργατικής δύναμης ως εμπορεύματος, και την εξάλειψη κάθε αποξενωτικής και αλλοτριωτικής μορφής εργασίας.

- Στρέφεται ενιαία και ταυτόχρονα ενάντια στα εθνικά και διεθνικά δεσμά του κεφαλαίου και στις ολοκληρώσεις, σε κάθε κυβέρνηση που προωθεί την ουσία της πολιτικής του κεφαλαίου, αλλά και στα πολυεθνικά πολυκλαδικά μονοπώλια και στους υπερεθνικούς καπιταλιστικούς οργανισμούς (ΕΕ, ΔΝΤ, ΝΑΤΟ, ΠΟΕ, ΟΟΣΑ), στον αστικό εθνικισμό-προστατευτισμό και στον αστικό κοσμοπολιτισμό. Ενάντια στο καθεστώς της επιτροπείας και στις απροκάλυπτες επεμβάσεις των ηγεμονικών καπιταλιστικών-ιμπεριαλιστικών κρατών και της ΕΕ —σε συμμαχία με την ντόπια αστική τάξη και κόμματα— που καταβαρύνουν τα εργατικά λαϊκά συμφέροντα και το δικαίωμα του λαού να αποφασίζει για τη ζωή του. Για την ανατροπή της κυβέρνησης και την έξοδο από την ΕΕ και το ΝΑΤΟ ως κρίκο προσέγγισης στην απελευθέρωση και στην κατάλυση συνολικά του διεθνούς καπιταλιστικού-ιμπεριαλιστικού πλέγματος, στην οικοδόμηση μιας νέας εργατικής διεθνοποίησης, στην απόκρουση του ρατσισμού και την αποτροπή των πολέμων.
- Στρέφεται ενάντια στον κοινοβουλευτικό ολοκληρωτισμό της αστικής τάξης, του κράτους, των κυβερνήσεων, των κομμάτων της, στο φασισμό, στην κατάλυση κάθε έννοιας λαϊκής κυριαρχίας, στην προληπτική καταστολή και στην πολύμορφη καταπίεση. Ενάντια στην αντιδραστική αναμόρφωση του κράτους, τόσο του κεντρικού όσο και του τοπικού (κατάργηση «Καλλικράτη»). Επιδιώκοντας να επιφέρει ρήγματα στην αστική πολιτική και στο σύστημά της, να κλονίσει την αστική ηγεμονία και κυριαρχία. Για μια «άνοιξη» των λαϊκών ελευθεριών και των δημοκρατικών δικαιωμάτων.
- Στρέφεται ενάντια στην ιδεολογική τρομοκρατία και την πολιτιστική εξαχρέωση του κεφαλαίου και ειδικά του μιντιακού υπερκράτους, επιφέρο-

ντας τακτικά ρήγματα εναντίον τους μέσα από τη δημιουργία ενός ισχυρού ρεύματος εργατικού μαρξιστικού «διαφωτισμού» και ενός άλλου εργατικού λαϊκού πολιτισμού. Συμβάλλει σε μια μαζική «εκστρατεία» ενάντια στη δικτατορία της σκέψης, ενάντια στην απολυταρχία που κηρύσσει «εκτός νόμου» τα κοινωνικά δικαιώματα και τις λαϊκές διεκδικήσεις, τις τάσεις αμφισβήτησης της αστικής κυριαρχίας και που δαιμονοποιεί κάθε επαναστατική ιδεολογία. Συγκρούεται με την παιδεία της αγοράς, του χρήματος, της καπιταλιστικής κερδοφορίας, της αναλφάβητης «εξειδίκευσης», του τεχνοκρατισμού, της απόσπασης από τις ανάγκες των εργαζομένων. Διεκδικεί την κατάργηση της επίσημης θρησκείας, τον πλήρη διαχωρισμό εκκλησίας-κράτους, την απόλυτη ισοτιμία των εθνικών και θρησκευτικών μειονοτήτων.

64 Το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα παίρνει σήμερα «σάρκα και οστά» σε **κεντρικές πολιτικές διεκδικήσεις-κόμβους**, που συγκεκριμενοποιούν την ουσία και το περιεχόμενό του και συμπυκνώνουν τα επιμέρους αιτήματα των εργατικών, λαϊκών και νεολαϊστικών διεκδικήσεων:

- **Ανατροπή της πολιτικής και κάθε κυβέρνησης** που είτε με «σοκ και δέος» είτε με «ήπιο» τρόπο διαχείρισης προωθεί την επίθεση του κεφαλαίου και την υπεραντιδραστική ανασυγκρότηση για να ξεπεράσει την κρίση του. Ανατροπή του κοινωνικού σφαγείου κυβέρνησης-ΕΕ-ΔΝΤ.
- **Επιβολή μέτρων ενάντια στον εργασιακό μεσαίωνα**, στην ανεργία, στη φτώχεια, στην εξαθλίωση, στην ιδιότυπη εργατική γενοκτονία. Αυξήσεις στους μισθούς και τις συντάξεις, μείωση των ωρών εργασίας και των ετών συνταξιοδότησης, διπλασιασμός του επιδόματος ανεργίας και γενίκευση σε όλους τους ανέργους χωρίς περιορισμούς, απαγόρευση των απολύσεων, κάλυψη των αναγκών αξιοπρεπούς διαβίωσης για όλους, με απαλλοτρίωση κερδών, πλούτου και ιδιοκτησίας από την αστική τάξη.
- **Κατάργηση, χωρίς αναμονή και μονομερώς, των ληστρικών δανειακών συμβάσεων και των Μνημονίων** που τις συνοδεύουν. Κατάργηση όλων των μνημονιακών νόμων και των κατάπτυστων δεσμεύσεων που έχουν ανα-

ληφθεί (π.χ. αγγλικό δίκαιο για τα δάνεια, παραίτηση ασυλίας για το σύνολο της δημόσιας περιουσίας κ.λπ.).

- **Διαγραφή του χρέους**-δουλεία για τη χώρα (είναι σχεδόν ολόκληρο στα χέρια των κρατών της Ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας), χωρίς επιπτώσεις στα εγχώρια ασφαλιστικά ταμεία, τα δημόσια νοσοκομεία και πανεπιστήμια. Ματαίωση κάθε απόπειρας νέου δανεισμού, που θα είναι θηλιά στο λαό. Μέτρα χτυπήματος της τοκογλυφικής και ληστρικής πολιτικής και πρακτικής των τραπεζών. Διαγραφή των χρεών προς τις τράπεζες των ανέργων και των φτωχών.
- **Έξοδος από την Ευρωζώνη και το ευρώ, αντικαπιταλιστική αποδέσμευση από την ΕΕ**, για μια άλλη εργατική σοσιαλιστική διεθνοποίηση στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο.
- **Δημόσια ιδιοκτησία, με εθνικοποίηση χωρίς αποζημίωση, με εργατικό και κοινωνικό έλεγχο** —για την κατά προτεραιότητα κάλυψη των λαϊκών αναγκών—, της Τράπεζας της Ελλάδας, όλων των τραπεζών, των εταιρειών τηλεπικοινωνιών, ενέργειας, συγκοινωνιών, μεταφορών, ύδρευσης, πετρελαιοειδών και άλλων μονάδων στρατηγικής σημασίας (φάρμακο, διατροφή, ορυκτός πλούτος). Ανάκληση των ιδιωτικοποιήσεων και απόκρουση των νέων. Έξω από το Δημόσιο, τις ΔΕΚΟ, την υγεία και την παιδεία οι νόμοι της αγοράς και οι ιδιωτικές εταιρείες. Όχι στη λεηλασία του δημόσιου και ενεργειακού πλούτου και του περιβάλλοντος.
- Απόκρουση και **ανατροπή της αστικής πολιτικής βίας και τρομοκρατίας**, του κοινοβουλευτικού ολοκληρωτισμού, της αντιδραστικής αναμόρφωσης του πολιτικού συστήματος, του φασισμού και της εργοδοτικής δεσποτείας. Διάρκης αγώνας για τις ελευθερίες και τα δημοκρατικά δικαιώματα της εποχής μας.
- Υπεράσπιση των **συλλογικών παραγωγικών δυνάμεων του κόσμου της εργασίας**, πρώτα απ' όλα της εργατικής τάξης, που αποτελεί την κύρια παραγωγική δύναμη, ενάντια στο κλείσιμο εργοστασίων και την αποδιάρθρωση ολόκληρων κλάδων της παραγωγής, αντιπαλεύοντας τη λογική και τα κριτήρια του κέρδους, του αντι-

δραστικού και ανισόμετρου διεθνούς καταμερισμού εργασίας και της πολιτικής των ιμπεριαλιστικών οργανισμών (ΕΕ, ΠΟΕ κ.λπ.).

- **Απόκρουση των πολεμικών τυχοδιωκτισμών** του κεφαλαίου και ειδικά των αστικών τάξεων της περιοχής. **Άμεση έξοδος από το ΝΑΤΟ**, να κλείσουν οι Βάσεις. Ειρήνη στα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή με κοινό αγώνα των λαών. Καμιά συμμετοχή του ελληνικού στρατού σε ιμπεριαλιστικές κατοχικές αποστολές.

65 Το πρόγραμμα αυτό στο σύνολο του μπορεί να υλοποιηθεί μόνο από την εργατική εξουσία και την κυβέρνησή της που θα προκύψουν από επανάσταση. Σημαντικές πλευρές του επιδιώκεται σταθερά να επιβληθούν στις αστικές κυβερνήσεις από το αναγεννώμενο ταξικά εργατικό και λαϊκό κίνημα. Από σύγχρονους, επαναστατικούς, εργατικούς, νεολαιίστικους και λαϊκούς αγώνες. Οι επιδιωκόμενες νίκες του εργατικού κινήματος και οι ενδεχόμενες ήττες της αστικής πολιτικής θα έχουν πάντα σχετικό, ασταθή, διαφιλονικούμενο χαρακτήρα αφού πραγματοποιούνται, ακόμη, στο έδαφος της αστικής κυριαρχίας. Από τη μια, θα βρίσκονται έξω από τη γενική ανοχή και αντοχή των νόμων του συστήματος. Από την άλλη, θα βρίσκονται έξω και από τα αναγκαία όρια της ολοκληρωμένης και σταθερής κατοχύρωσης των εργατικών αιτημάτων και συμφερόντων. Η όξυνση αυτής της αντίθεσης θα φέρνει στο προσκήνιο, περισσότερο ή λιγότερο επιτακτικά, το δίλημμα της επανάστασης ή της αντεπανάστασης, της εργατικής ή της αστικής εξουσίας. Θα εξελιχθεί είτε προς την επαναστατική κατάσταση και την επανάσταση είτε προς την ανασύνταξη-αντεπίθεση του αστικού μπλοκ.

66 Το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα πάλης και ανατροπής βρίσκεται στον αντίποδα τόσο της σημερινής άγριας επίθεσης φτώχειας και εξαθλίωσης όσο και του **δίδυμου αδελφού** της, της **εξοντωτικής ανάπτυξης** που υπόσχεται η κυβέρνηση Σαμαρά και το αστικό μπλοκ εξουσίας. Παραφράζοντας τον Μπρεχτ: Η ανάπτυξή τους (όταν και εάν έρθει) θα γκρεμίσει ό,τι έμεινε όρθιο από την κρίση τους! Μεροκάματα πείνας, μόνιμη ανεργία, κινεζοποίηση και όλη η Ελλάδα μια Ειδική Οικονομική Ζώνη για τα πολυεθνικά

πολυκλαδικά μονοπώλια, το ντόπιο και ξένο κεφάλαιο. Στον αντίποδα μιας ανάπτυξης με σημαία την ανταγωνιστικότητα, την αρπαγή και την καταστροφή, την εξυπηρέτηση πρωτίστως των αναγκών των πολυεθνικών που είναι συνδεδεμένες με την «παγκοσμιοποίηση» (εξαγωγές, τουριστική βιομηχανία κ.λπ.), αλλά και με ψευδαισθήσεις εθνικής διάσωσης και εθνικής ενότητας, η αντικαπιταλιστική Αριστερά βάζει στο κέντρο την **κάλυψη των εργατικών και λαϊκών αναγκών**. Παλεύουμε για μια παραγωγή που θα έχει στο τιμόνι της την εργατική τάξη, την εργαζόμενη διάνοηση, τη συνεταιρισμένη μικρή και μεσαία αγροτιά, άλλους συνεταιρισμένους παραγωγούς και που θα αναπτύσσεται με κριτήριο τη θέση του εργάτη-εργαζόμενου πρώτα και κύρια στην παραγωγή και όχι μόνο στη διανομή, την ικανοποίηση των κοινωνικών-λαϊκών αναγκών, την ανεμπόδιστη πρόσβαση στα δημόσια αγαθά, την οικολογική ισορροπία. Μια τέτοια παραγωγή μπορεί να υπάρξει μόνο με χτύπημα των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής και έχοντας ως πυρήνα την κοινωνική ιδιοκτησία. Με αυτή τη λογική μπορεί να απαντιέται το ερώτημα εάν υπάρχει ζωή έξω από το ευρώ και την ΕΕ, εάν υπάρχει δυνατότητα η Ελλάδα να έρθει σε ρήξη με τον ιμπεριαλισμό και το κεφάλαιο.

67 Μια ανατροπή στην Ελλάδα μπορεί να πυροδοτήσει **ανατροπές σε όλη την Ευρώπη και ειδικά στο Νότο** και να δημιουργήσει άλλες υλικές και πολιτικές προϋποθέσεις για **αντικαπιταλιστική διεθνοποίηση** προς όφελος

των λαών στη νότια Ευρώπη αλλά και στη Μεσόγειο, με δυνατότητες να αποτελέσει και αφετηρία διάλυσης της ΕΕ. Εννοούμε ανατροπές από τα κάτω, από λαϊκές εξεγέρσεις και όχι για θεσμικές μετατοπίσεις εντός του ασφυκτικού πλαισίου της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. **Μια επαναστατική τομή στην Ελλάδα, σε συνθήκες κυριαρχίας των καπιταλιστικών σχέσεων παγκόσμια και στην Ευρώπη, καθίσταται ουσιαστική** ως μια πορεία ενάντια και έξω από τον καπιταλισμό, μια πορεία μετάβασης και διαπάλης ανάμεσα στις κυρίαρχες ακόμα καπιταλιστικές σχέσεις σε εθνικό και διεθνικό επίπεδο και στις αναπτυσσόμενες κομμουνιστικές σχέσεις. Ακόμη και στην περίπτωση που οι εσωτερικοί κοινωνικοί μετασχηματισμοί έχουν εισβάλει με ριζικό τρόπο και στο επίπεδο της παραγωγής στην κατεύθυνση της κοινωνικής ιδιοκτησίας και του εργατικού ελέγχου, η πραγματικότητα του καπιταλισμού ως διεθνούς συστήματος θα είναι «παρούσα» τόσο «εσωτερικά» στην Ελλάδα, με την επιβίωση των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, όσο και «εξωτερικά», μέσα από τις εμπορικές και άλλες σχέσεις σύνδεσης της χώρας με τον υπόλοιπο κόσμο. Αυτό καθόλου δεν σημαίνει ότι πρέπει να αναβληθούν αυτοί οι μετασχηματισμοί. Αντίθετα, θα αναδειχτεί με έντονο τρόπο η **ανάγκη του αντικαπιταλιστικού διεθνιστικού συντονισμού** με τα κινήματα και τους λαούς στην περιοχή μας, ώστε μια εργατική και λαϊκή αντικαπιταλιστική ανατροπή στην Ελλάδα να αποτελέσει απαρχή αλυσιδωτών εξεγέρσεων και επαναστάσεων σε χώρες της περιοχής και σε όλη την Ευρώπη.

68 Η προώθηση του αντικαπιταλιστικού προγράμματος πάλης θα είναι αποτελεσματική στο βαθμό που συνδυάζεται με τον προσανατολισμό στην οικοδόμηση των όρων για την **επιβολή** του. Αυτή προϋποθέτει οργάνωση του λαού και, πριν απ' όλα, ένα άλλο **εργατικό κίνημα** με ανεξάρτητο κέντρο αγώνα. Απαιτείται συνειδητή στόχευση παρατεταμένου αγώνα και παλλαϊκού ξεσηκωμού, που σημαίνει **οικοδόμηση οργάνων λαϊκής εργατικής πάλης, επιβολής της λαϊκής θέλησης, αλληλεγγύης και ανατροπής** σε χώρους δουλειάς και κατοικίας. Αυτά τα **όργανα** θα είναι οι απαραίτητοι φορείς που με την ανάπτυξή τους σε ένα πυκνό δίκτυ εργατικών, λαϊκών, κοινωνικών οργανώσεων και συλλογικοτήτων και το μετασχηματισμό τους μέσα από την όξυνση της ταξικής πάλης θα συμβάλουν στην αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης, αποκτώντας ευρύτερο κύρος και δυνατότητα ποιοτικής μετεξέλιξης σε ανεξάρτητα όργανα εργατικής πολιτικής. Σε περίοδο επαναστατικής κατάστασης, μέσα από μια διαδικασία **ποιοτικής τομής** και ανάπτυξης, μπορούν να μετασχηματιστούν, μαζί με νέες μορφές που μπορεί να αναδείξει η επαναστατική ταξική πάλη, σε δημοκρατικά όργανα μιας εργατικής διαδικασίας εξουσίας με στόχο την επαναστατική ανατροπή. Τα όργανα αυτά δεν γεννιούνται όπως η Αθηνά από το κεφάλι του Δία, ούτε κατασκευάζονται με κοπιράιτ από τις οργανώσεις της επαναστατικής Αριστεράς. Θα εμφανιστούν πρωτόλεια μέσα στην πρωτοπόρα δράση των εργαζομένων και του λαού και θα γενικευτούν ως εμπειρία από την πολιτική και θεωρητική παρέμβαση μιας ανατρεπτικής Αριστεράς που αναζητεί δρόμους πέρα από τον κοινοβουλευτικό. Ήδη μορφές όπως οι εργατικές συνελεύσεις και επιτροπές αγώνα σε τόπους δουλειάς, οι λαϊκές συνελεύσεις στις γειτονιές (ακόμα και οι πλατείες), όργανα ανυποχώρητου αγώνα όπως στην Κερατέα και τη Χαλκιδική, οι φοιτητικές καταλήψεις και τα συντονιστικά τους κ.λπ. έδωσαν στην ακμή τους, και όταν χαρακτηρίζονταν από τη μαζική (όσο και αντιφατική) συμμετοχή του κόσμου, «σκηνές από ταινίες προσεχώς». Αποτέλεσαν εμβρυακά δείγματα μιας ανταγωνιστικής προς το αστικό κράτος πολιτικής αυτοοργάνωσης και δημοκρατίας, παρά τα τεράστια προβλήματα και τις ανεπάρκειές τους. Η Αριστερά (ακόμα και η επαναστατική, αν και με άλλο τρόπο) δεν μπόρεσε να παρέμβει προωθη-

τικά. Συχνά παρέμεινε στην καταγγελία/περιφρόνηση ή στην εξυπηρέτηση της κομματικής γραμμής, αντί να συμβάλει στην ανάδειξή τους σε θεσμούς-όργανα που υπηρετούν την αυτοτελή πολιτική οργάνωση του λαού. Απαιτείται παραπέρα μελέτη όλης αυτής της κίνησης, με την κατανόηση βέβαια ότι, όσο οι πολιτικοί συσχετισμοί σφραγίζονται από την αστική και ρεφορμιστική ηγεμονία, όσο δεν κυριαρχεί στην εργατική πάλη η τάση χειραφέτησης, δεν μπορούν αυτές οι πρώιμες μορφές να γενικευθούν και να μετεξελιχθούν ολοκληρωμένα σε ανατρεπτική κατεύθυνση.

69 Τα όργανα λαϊκής εργατικής πάλης και επιβολής της λαϊκής θέλησης πρέπει να επιδιώκουν να συντονίζονται σε πανκοινωνικό επίπεδο. Να είναι ανεξάρτητα από τις μορφές και τους μηχανισμούς άσκησης της κρατικής και αστικής πολιτικής και τους φορείς της εργατικής ενσωμάτωσης. Να συγκροτούν αντιπροσωπευτικά, αιρετά, ανακλητά εργαζόμενα σώματα για την καλύτερη ανάπτυξη των αγώνων τους, το συντονισμό και την ενότητα δράσης του εργατικού κινήματος και την «οργάνωση της δημοκρατίας» για την επεξεργασία των θεωρητικών, πολιτικών και πρακτικών τους θέσεων. Σε κάθε περίπτωση, τα άμεσα όργανα έχουν τον καθοριστικό, αποφασιστικό λόγο απέναντι στα αντιπροσωπευτικά τους σώματα. Τα όργανα αυτά αρχικά μπορεί να είναι πρωτόλειες μορφές **εργατικών συμβουλίων στους τόπους δουλειάς και εργατικών κοινοτήτων στους τόπους κατοικίας**, που θα συνδέονται αγωνιστικά με την πλειοψηφία της τάξης, θα επικοινωνούν με τα αντικαπιταλιστικά της σκιρτήματα, με τις αντιφατικές τάσεις της και θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη των διεκδικήσεων και των αγώνων της. Αποτελούν το έμβρυο της «δικαστικής εξουσίας» σε επαναστατικές καταστάσεις, τείνοντας να ξεπεράσουν τον στενό ορίζοντα του αστικού κοινοβουλευτισμού (η κυβέρνηση-«μονάρχης για τέσσερα χρόνια» και ο πολίτης/εργαζόμενος-«υπήκοος για τέσσερα χρόνια»). Μέσα από καμπές και στροφές μιας οξύτατης ταξικής αντιπαράθεσης μπορεί να υπάρξει, στον αγώνα για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης του κεφαλαίου, μια πανίσχυρη (παράλληλη στην κυβέρνηση) «Εργατική Λαϊκή Εθνοσυνέλευση» και το «Συμβούλιό» της, που θα υποστηρίζεται από ένα δίκτυο οργάνων και **θεσμών εργατικής, λαϊκής,**

αντικαπιταλιστικής, δημοκρατικής πάλης και αυτοάμυνας. Το αντίπαλο στρατόπεδο «θα κινήσει γη και ουρανό» και θα χρησιμοποιήσει κάθε μέσο —ακόμη και το αιματοκύλισμα του λαού— για να αποτρέψει την επιβολή της εργατικής, λαϊκής θέλησης. Είναι πολύ πιθανό μάλιστα να επιλέξει ώστε η κορύφωση της βίας του να γίνει αρκετά νωρίτερα, όταν θα διαβλέπει να αναπτύσσεται ταχύτατα η δυναμική του Αντικαπιταλιστικού Εργατικού Μετώπου.

Συνδέοντας την τακτική με τη στρατηγική

70 Η επαναστατική τακτική για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης του κεφαλαίου και της υπεραντιδραστικής ανασυγκρότησής του με στόχο την υπέρβαση της δομικής κρίσης του, για την προσέγγιση της επανάστασης, στη βάση του αντικαπιταλιστικού προγράμματος πάλης, οριοθετείται με ουσιαστικό τρόπο από τις πολιτικές άλλων ρευμάτων της Αριστεράς στις διάφορες παραλλαγές τους. **Στην εκδοχή του ΣΥΡΙΖΑ και άλλων ρευμάτων της μεταρρυθμιστικής ρεφορμιστικής Αριστεράς,** το μεταβατικό πρόγραμμα κατανοείται ως άθροισμα στόχων, που βαφτίζονται ρεαλιστικοί και δυνατόμενοι να υλοποιηθούν εντός του συστήματος, με απλή προϋπόθεση την αριστερή διακυβέρνηση και στήριξη στο μαζικό κίνημα. Στην τυπική εκδοχή αυτής της προσέγγισης, οι αλλαγές προωθούνται σταδιακά και εξελικτικά, χωρίς επανάσταση, ενώ στην πιο ριζοσπαστική εκδοχή υιοθετείται η λογική του υποχρεωτικού βήματος της αριστερής διακυβέρνησης στη βάση των πιο «κατανοητών» και «άμεσων» στόχων, που θα αποτελέσουν το εφαλτήριο για βαθύτερους ή/και για επαναστατικούς μετασχηματισμούς. Κοινός παρονομαστής είναι η αέναη προσπάθεια προσαρμογής των στόχων στο όριο της «μέσης συνείδησης», η καταδίκη της επαναστατικής στρατηγικής ως άκαιρης, η συσκοτίσι των πραγματικών δεδομένων της ταξικής πάλης, η υποτίμηση, σε τελευταία ανάλυση, της ίδιας της αστικής τάξης και του κράτους της. **Στην εκδοχή του ΚΚΕ και άλλων δυνάμεων του κομμουνιστικού ρεφορμισμού,** το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα κηρύσσεται αχρείαστο, μιας και η υλοποίησή του προϋποθέτει τη λαϊκή εξουσία, θεωρώντας

ότι η προβολή του δημιουργεί «αυταπάτες λύσεων μέσα στον καπιταλισμό». Στη θέση του προβάλλονται μόνο άμεσοι στόχοι αντίστασης, σε συνδυασμό με προπαγάνδισή της ανάγκης για λαϊκή εξουσία και για το «σοσιαλισμό που γνωρίσαμε». Με τον τρόπο αυτό, το αντικαπιταλιστικό περιεχόμενο στην άμεση πολιτική πάλη αντικαθίσταται από επιμέρους στόχους, η επαναστατική στρατηγική μετατρέπεται σε επαγγελία και διαρκή προεκλογική καμπάνια, και η επανάσταση ως καθοριστική τομή είναι απύσχα. Κατά τη γνώμη μας, οι δυνάμεις της επαναστατικής Αριστεράς και της κομμουνιστικής απελευθέρωσης οφείλουν να σκύψουν πάνω στην ανάγκη για ανακάλυψη εκείνων των στοιχείων της αντικαπιταλιστικής πολιτικής που θα βοηθούν στο να πυκνώνουν οι γραμμές της πάλης με εργάτες, ανέργους και νέους που δεν ξεκινούν από τις δικές μας αφετηρίες. Χρειάζεται μια πραγματική στροφή στην πολιτική δουλειά ώστε να προτάσσονται και να τεκμηριώνονται οι λύσεις που είναι αναγκαίες σήμερα και που αφορούν άμεσα τον κόσμο που τσακίζεται από την κρίση, χωρίς να περιοριζόμαστε στην προβολή των πολιτικών προϋποθέσεων και των μέσων για την υλοποίησή τους. Πολύ περισσότερο όταν η ιδιομορφία της εποχής μας είναι ότι ακόμα και η πάλη και για την πιο στοιχειώδη εργατική, λαϊκή διεκδίκηση βρίσκει απέναντί της το τείχος της κυρίαρχης πολιτικής, υποχρεούται —εάν θέλει να υπάρξει, να ριζοσπαστικοποιηθεί και να πολιτικοποιηθεί— να συνδέσει τις άμεσες διεκδικήσεις με τους γενικούς πολιτικούς στόχους της αντικαπιταλιστικής ανατροπής.

71 Η αντικαπιταλιστική ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης του κεφαλαίου δεν είναι ένα πρόγραμμα για μια στατική «μεταβατική» φάση ή, πολύ περισσότερο, ένα κυβερνητικό πρόγραμμα μετέωρο μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα. Είναι **ο δρόμος του αγώνα, που συγκρούεται με την καπιταλιστική τάξη πραγμάτων, προκαλεί αγωνιστική μαζική κίνηση και ανεβάζει τις συνειδήσεις, ενώνει την πρωτοπορία με τις αφυπνιζόμενες δυνάμεις του λαϊκού κινήματος, μετασχηματίζει τις επιμέρους αναμετρήσεις σε συνολικό πολιτικό ρεύμα.** Η υλοποίηση στοιχείων του αντικαπιταλιστικού προγράμματος δεν είναι υπόθεση μιας αστικής ή «αριστερής» κυβέρνησης μέσα στο σύστημα. Δεν

διαμορφώνεται με αυτόν το σκοπό, ακόμη και αν προκύψουν κυβερνήσεις που θα διακηρύσσουν μέρος αυτού του προγράμματος. **Αποτελεί όμως οδηγό και άξονα πάνω στον οποίο αναπτύσσεται ο λαϊκός αγώνας χωρίς όρια** με στόχο την απόσπαση κατακτήσεων από οποιαδήποτε κυβέρνηση και τους εργοδότες, επιδιώκοντας να οδηγούνται παράλληλα τα πράγματα «στα άκρα», δηλαδή στην ανατροπή του κεφαλαιοκρατικού συστήματος. Το πρόγραμμα αυτό δεν είναι στατικό και περιχαρακωμένο. Δεν χωρίζεται με σινικά τείχη από την αντικαπιταλιστική επανάσταση. **Η υλοποίηση στο σύνολό του απαιτεί επαναστατική ανατροπή.** Ο βαθμός και ο χρόνος εφαρμογής του και η σύνδεσή του με την επανάσταση εξαρτώνται από την πολιτική ωρίμανση των μαζών, την αντίδραση της άρχουσας τάξης, το συσχετισμό δυνάμεων. Δεν παραπέμπει σε κάποιο ενδιάμεσο στάδιο, αλλά έχει διακρίσιμότητα που πρέπει να αναγνωρίζεται. Η διαλεκτική σχέση του αντικαπιταλιστικού προγράμματος με την επανάσταση δεν πρέπει να οδηγεί σε σύγχυση και επαναστατική βιασύνη, ούτε βέβαια σε αναζήτηση ενός καπιταλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο ή ενός κλασικού ή νέου μεταρρυθμισμού (συχνά και με επαναστατική φρασεολογία). Ακόμη κι αν υπάρξουν κατακτήσεις-ρωγμές σ' ένα πεδίο του αντικαπιταλιστικού προγράμματος, αυτές δεν θα παγιωθούν ούτε θα διευρυνθούν αν η πάλη δεν αγκαλιάσει και τους άλλους άξονες όπως αντικειμενικά επιβάλλει η αλληλοσύνδεσή τους.

Κυβέρνηση, εξουσία, επανάσταση

72 Η θεμελιακή πολιτική καμπή που ανοίγει το δρόμο της κομμουνιστικής διεθνιστικής απελευθέρωσης είναι η **αντικαπιταλιστική επανάσταση**. Χωρίς το τσάκισμα του αστικού κράτους, τη συντριβή της αστικής κυριαρχίας και την εργατική εξουσία, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί μια συνολικού και σχετικά σταθερού χαρακτήρα αντικαπιταλιστική μεταβολή. Είναι αδύνατο να εφαρμοστούν συνολικά οι ριζικές μεταβολές που έχουν ανάγκη οι εργαζόμενοι, να εκκινήσει η μετάβαση προς την εργατική δημοκρατία και τον κομμουνισμό. Η αντικαπιταλιστική επανάσταση είναι ο μόνος συνολικός πολιτικός στόχος που απαντά από εργατική ανατρεπτική σκοπιά στο πρόβλημα της εξουσίας. Οι μεγά-

λες καμπές, τα πισωγυρίσματα, οι ήττες, ακόμη και οι τραγωδίες στη διαδρομή του εργατικού κινήματος, αλλά και η σύγχρονη θωράκιση των αστικών κρατών και των ιμπεριαλιστικών οργανισμών πείθουν πως οι οικονομικοί και πολιτικοί αγώνες για κατακτήσεις πρέπει να ολοκληρώνονται με το ποιοτικό άλμα της επανάστασης και τη διεκδίκηση της εξουσίας. Η ελληνική κομμουνιστική Αριστερά, σε κρίσιμες καμπές στην ιστορική της διαδρομή, δεν προσανατόλισε την πολιτική της στην κατάκτηση της πραγματικής εξουσίας από την εργατική τάξη, αλλά, αντίθετα, περιόριζε τον προσανατολισμό της στην κατάκτηση της κυβέρνησης, που αποτελεί υποσύνολό της. Σχεδόν πάντα η υπερτίμηση του ρόλου της κυβέρνησης συνοδευόταν από την υποτίμηση της πραγματικής φύσης της εξουσίας και του κράτους, αλλά και της αποφασιστικότητας της αστικής τάξης να υπερασπίζει την κυριαρχία της.

73 Ένα ευρύ φάσμα δυνάμεων της κομμουνιστικής και αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, με διαφορετικό τρόπο και αφετηρίες, συμφωνούν με την ανάγκη της διεκδίκησης της συνολικής εξουσίας με επαναστατικό τρόπο. Αυτό δεν σημαίνει ότι την ενσωματώνουν με τον ίδιο τρόπο στην πολιτική τους και, πολύ περισσότερο, ότι διαμορφώνουν επαναστατική πολιτική. Παραπέρα, ευρύτερες μάζες εργαζομένων έχουν σκληρά διαπιστώσει πως απέναντί τους έχουν ένα σιδερόφρακτο σύστημα, με όλο και μικρότερα περιθώρια παραχωρήσεων ή κατακτήσεων, και πως είναι σχετικά ανέφικτη κάθε ενδιάμεση μορφή συνολικής πολιτικής «πρότασης» και ριζικής βελτίωσης των πραγμάτων χωρίς αντικαπιταλιστική επανάσταση και αλλαγή τάξης στην εξουσία. Αλλά αυτή η συνειδητοποίηση δεν παράγει αυτόματα κάποια επαναστατική στάση και στράτευση.

74 Η κυρίαρχη τάση μέσα στην κομμουνιστική και, πολύ περισσότερο, την ευρύτερη Αριστερά είναι να αξιοποιείται αυτή η διαπίστωση σε μια κατεύθυνση αναβολής της επαναστατικής πολιτικής ή και εγκατάλειψής της, στο όνομα των «εφικτών» αλλαγών που μπορούν να γίνουν άμεσα αξιοποιώντας κάποιες «ρωγμές» τους συστήματος. Η πρόταση αυτή, που συγκροτεί τον πυρήνα απόψεων της μεταρρυθμιστικής Αριστεράς, επικοινωνεί με την αίσθηση τμημάτων των εργαζομένων πως είναι πολύ

δύσκολη μια συνολική ανατροπή του καπιταλισμού, ειδικά μετά την κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού» και το έλλειμμα ενός πειστικού κομμουνιστικού προγράμματος και μιας σύγχρονης κομμουνιστικής επαγγελίας για το «και μετά τον καπιταλισμό τι;». Συγκροτείται, έτσι, το κοινωνικό και πολιτικό υλικό **μιας πολιτικής πρότασης που αρχίζει και τελειώνει σχεδόν συνειδητά στη διεκδίκηση μιας καλύτερης διαχείρισης του συστήματος, με βασικό όπλο μια κυβερνητική αλλαγή.** Παραγνωρίζονται συνεπώς ο ρόλος του κράτους και των κατασταλτικών μηχανισμών, η άμεση παρέμβαση των μονοπωλίων και της ολιγαρχίας στην πολιτική ζωή (βλέπε ρόλος των ΜΜΕ), η υποβάθμιση του ρόλου της κυβέρνησης και του Κοινοβουλίου στο πλαίσιο του σύγχρονου αστικού ολοκληρωτισμού, η αποκρουστική κυριαρχία του εργοδοτικού δεσποτισμού στο παραγωγικό πεδίο. Με την ίδια ταχύτητα που η οξύτητα της κρίσης θα κάνει να φαίνεται άμεσα επιβεβλημένη μια τέτοια εφικτή λύση χωρίς αναμονή, με την ίδια ταχύτητα θα εκφυλίζεται το αποτέλεσμά της. Ειδικά σε χώρες του ανεπτυγμένου καπιταλιστικού κόσμου, με υπερώριμη αστική κρατική πολιτική, ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλους ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς και ισχυρή σύμφυση της αστικής τάξης με το διεθνές κεφάλαιο και τους οργανισμούς του, **οι επιμέρους μεταρρυθμίσεις θα χωρούν όλο και λιγότερο μέσα στο σύστημα.** Σημαντικό τμήμα δυνάμεων του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και τμημάτων της κινηματικής εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, στη βάση αυτής της συλλογιστικής, καταλήγουν στην **αναζήτηση ενός δρόμου χωρίς επαναστατικό στόχο,** που εξαντλείται σε συνδυασμούς επιμέρους κινηματικών δράσεων και κυβερνητικών διαχειριστικών λύσεων.

75 Η διαπίστωση της δυσκολίας των άμεσων κατακτήσεων και του συνολικού επαναστατικού εγχειρήματος οδηγεί άλλα τμήματα της κομμουνιστικής Αριστεράς σε μια αναχώρηση από το πεδίο του υπαρκτού ταξικού αγώνα και της επαναστατικής τακτικής, με αντικατάσταση της τελευταίας, στην καλύτερη περίπτωση, από μια επανάληψη της αναγκαιότητας της επαναστατικής ανατροπής του καπιταλισμού σε προπαγανδιστικό επίπεδο. Με συνεχή τονισμό της ματαιότητας διεκδίκησης οποιωνδήποτε πολιτικών στόχων πριν από την επανάσταση, πλην ίσως κάποιων εντελώς άμεσων. Η προσέγγιση αυτή επικοινωνεί, με άλλο δρόμο και τρόπο, με την εμπειρία μαχόμενων τμημάτων που κατανοούν πως αυτό το σύστημα δεν ραγίζει εύκολα. Αυτή η συλλογιστική προσφέρει τη θεωρητική βάση στο ΚΚΕ για εγκατάλειψη των στόχων της πολιτικής ανατροπής της επίθεσης, της πτώσης των αντεργατικών κυβερνήσεων με λαϊκούς αγώνες, καθώς και κομβικών στοχεύσεων, όπως η διαγραφή του χρέους ή η αποχώρηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, παρά μόνο στο πλαίσιο μιας λαϊκής εξουσίας. Πρόκειται στην ουσία για μια **επιδίωξη διατήρησης του επαναστατικού στόχου, χωρίς απάντηση στο ζήτημα του δρόμου,** δηλαδή της συγκρότησης του κοινωνικού και πολιτικού υποκειμένου της επαναστατικής αλλαγής, που δεν συγκροτείται ποτέ αφηρημένα, αλλά μέσα από την κοινωνική και πολιτική δράση.

76 Το ζητούμενο για τους κομμουνιστές της εποχής μας είναι η **διαλεκτική υπέρβαση των αδιέξοδων αυτών αντιλήψεων,** που έχουν ως κοινό στοιχείο την έλλειψη εμπιστοσύνης στην πολιτική και επαναστατική δράση των ίδιων των εργαζομένων και τελικά συναντιούνται στην άρνηση της επαναστατικής τακτικής στο καίριο πεδίο της εργατικής και της ευρύτερης λαϊκής πάλης για τα ζωτικά προβλήματα. Δεν ξεχνούμε ότι η ύπαρξη της κρίσης του καπιταλισμού από μόνη της, με τις όλο και πιο βαριές συνέπειες για την εργατική τάξη και την κοινωνία, δεν δικαιώνει μια επαναστατική προσμονή του μέλλοντος. Υπογραμμίζει και την αδυναμία της εναλλακτικής προοπτικής της κοινωνικής χειραφέτησης να επιβληθεί. Θέτει την κατεπείγουσα ανάγκη η τελευταία να ανασυγκροτηθεί ως συνδυασμός από πολιτικές και κοινωνικές δυναμικές, προγράμματα αγώνα, αιτήματα επιβί-

ωσης, όργανα συγκρότησης και θεωρητικές πρωτοβουλίες που πρέπει να συναρθρωθούν σε ένα κίνημα ανατροπής της επιδρομής ενός συστήματος που δεν πρόκειται να εξαφανιστεί από μόνο του. Με αυτή την έννοια, **η σύγχρονη επαναστατική τακτική απαντά ταυτόχρονα στο ζήτημα του επαναστατικού στόχου και των επαναστατικών δρόμων.** Ζητούμενο είναι να ανακαλύψει ο κόσμος της εργασίας ότι μπορεί να βρει ο ίδιος το δρόμο για να επαναστατήσει, όχι να παραιτηθεί ή να το αναθέσει σε άλλους.

77 Η πάλη που έχει στον πυρήνα της αυτή την ανατρεπτική λογική, και με όπλο τον μαζικό αγωνιστικό «εκβιασμό» των εργαζομένων, είναι η μόνη που μπορεί να οδηγήσει σε **απόσπαση κατακτήσεων** ή ακόμη και στην ενδεχόμενη διαμόρφωση **ρωγμών** στο αστικό σύστημα διακυβέρνησης, ως «υποπροϊόντα» του ριζοσπαστικού και επαναστατικού αγώνα των εργαζομένων. Στην πορεία ανάπτυξης της ταξικής πάλης, με την ποιοτική ενίσχυση του μαζικού επαναστατικού αγώνα και των αντίστοιχων οργάνων εργατικής πολιτικής, με τη διαμόρφωση ενός πανίσχυρου αντικαπιταλιστικού εργατικού μετώπου και μιας αντίστοιχης επαναστατικής και σύγχρονα κομμουνιστικής Αριστεράς, μπορεί να προκύψουν ανακατατάξεις και σε κυβερνητικό επίπεδο. Είτε με κυβερνήσεις αστικού ή μικροαστικού χαρακτήρα, που θα προσπαθήσουν να ενσωματώσουν κάποια από τα αιτήματα και τη δυναμική του λαϊκού κινήματος, είτε με κυβερνήσεις αριστερού προσανατολισμού, που θα προσπαθούν να εκφράσουν —με μερικό και αντιφατικό τρόπο— τη λαϊκή πάλη. Ειδικά στη δεύτερη περίπτωση θα αποτελούν, ενδεχόμενα, ένα υβριδικό προϊόν της πάλης ενός ισχυρού εργατικού και αντικαπιταλιστικού κινήματος (που δεν θα είναι τόσο ισχυρό, ώστε να επιβάλει την επανάσταση) και μιας αδύναμης αστικής τάξης (που θα αναγκάζεται να υποχωρήσει πρόσκαιρα, για να ενσωματώσει αρχικά και έπειτα να επιτεθεί στο εργατικό κίνημα και στις κατακτήσεις του). **Οι κομμουνιστές και η επαναστατική Αριστερά δεν συμμετέχουν σε τέτοιες κυβερνήσεις.** Με όπλο ένα ισχυρό, μαζικό και αποφασιστικό **πολιτικό εργατικό-λαϊκό κίνημα**, χωρίς αναμονή, και ειδικά στην αρχική φάση, θα αξιοποιούνται τα όποια αντιφατικά χαρακτηριστικά των κυβερνήσεων αυτών, η σχετική αστάθειά τους, η από-

στασή τους από τις διαθέσεις και τα αντικειμενικά συμφέροντα τμημάτων του λαού που τις ψήφισε, ώστε με την ανεξάρτητη, ισχυρή, μαζική, ανένδοτη δράση του λαού είτε να επιβάλλονται φιλολαϊκά μέτρα και κατακτήσεις είτε να ματαιώνονται και να ανατρέπονται τα αντεργατικά, φιλοσυστημικά, φιλοΕΕ διαχειριστικά μέτρα.

Σε παρόμοιες συνθήκες η σύγκρουση για την εξουσία οξύνεται και επιταχύνεται. Οι κομμουνιστές παρεμβαίνουν στη σύγκρουση αυτή με τη λογική «όλη η εξουσία στα όργανα του εργατικού κινήματος», όλη η εξουσία και ο πλούτος της κοινωνίας στα χέρια των εργαζομένων και του λαού, μέσα από το άλμα της επανάστασης. Τι είναι όμως αυτό που καθορίζει αυτή τη δυνατότητα; Κατ' αρχάς πρέπει να έχει βρεθεί η ελληνική κοινωνία σε επαναστατική κατάσταση, η οποία είναι απαραίτητη για το ξέσπασμα επανάστασης, δεν προεξοφλεί όμως την επιτυχία της. Το καθοριστικό θα είναι η πολύπλευρη επαναστατική δράση των μαζών και η ύπαρξη οργάνων της αυτοτελούς πολιτικής και επαναστατικής πάλης της εργατικής τάξης και των σύμμαχων στρωμάτων, εξωτερικών και ανταγωνιστικών προς το αστικό κράτος, που θα αποτελούν προπλάσματα οργάνων άσκησης της εργατικής εξουσίας. Σε αυτό το πεδίο βρίσκεται το βασικό έργο της επαναστατικής και σύγχρονα κομμουνιστικής Αριστεράς, με αφετηρία και από σήμερα: η ολόπλευρη ανάπτυξη της αντικαπιταλιστικής και επαναστατικής λογικής και προπλάσμάτων οργάνων ανεξάρτητης αγωνιστικής και πολιτικής συγκρότησης των εργαζομένων.

78 Η συζήτηση για την πολιτική απάντηση της κομμουνιστικής Αριστεράς και του εργατικού κινήματος δεν μπορεί να εξαντλείται σε μια τοποθέτηση για την κυβέρνηση και την εξουσία στο μέλλον. Πρέπει να ξεκινά από το σήμερα και **από το κρίσιμο ερώτημα του πως θα ανατραπεί η πολιτική, η κυβέρνηση και συνολικότερα το καθεστώς επιτροπείας που έχουν επιβάλει κεφάλαιο, ΕΕ και ΔΝΤ.** Η πτώση της κυβέρνησης μπορεί να γίνει με δύο τρόπους. Η πρώτη πιθανότητα είναι με ομαλή κοινοβουλευτική εναλλαγή, με «αντιμνημονιακές συμμαχίες εθνικής σωτηρίας» με κέντρο τον ΣΥΡΙΖΑ, που θα επιχειρήσουν «ανόρθωση» της οικονομίας με διατήρηση των αρνητικών δεδομένων του Μνημονίου. Η δεύτερη δυνατότητα είναι με ανατροπή, με τον εξωκοινοβουλευ-

τικό παρατεταμένο αγώνα, με συνειδητό παλλαϊκό πανεργατικό ξεσηκωμό και εξέγερση, στηριγμένη σε ένα πολιτικοποιημένο μαζικό και ταξικά ανασυγκροτημένο κίνημα, με αλλαγή των συσχετισμών μέσα στην κοινωνία και την Αριστερά σε όφελος των δυνάμεων της αντικαπιταλιστικής ανατροπής και του ταξικού εργατικού κινήματος. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση, υπάρχει η δυνατότητα η οποία αστική κυβέρνηση προκύψει να είναι αδύναμη να συνεχίσει τον μνημονιακό επιδιόρθω. Αυτό θα παροξύνει την πολιτική κρίση, θα τη μετατρέψει σε κρίση διακυβέρνησης, θα φέρει στην ημερήσια διάταξη ανώτερα ζητήματα μαζί με «την ανατροπή της επίθεσης». Θα θέσει το ζήτημα του κλονισμού της αστικής κυριαρχίας, της μαζικής οικοδόμησης άλλων οργάνων που εν μέρει θα είναι όργανα αγώνα, εν μέρει όργανα αντιεξουσίας και θα σπρώχνουν «από τα κάτω» σε πλήρες μπλοκάρισμα και ανατροπή του μνημονιακού κεκτημένου και ευρύτερα της αστικής πολιτικής· δηλαδή προς δρόμους επαναστατικής κατάστασης και επαναστατικής κρίσης. Χρειάζεται να ανοίξει μια συζήτηση επομένως σχετικά με τη δυνατότητα, την ανάγκη, αλλά και τις προϋποθέσεις ώστε η πάλη για αντικαπιταλιστική ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης του κεφαλαίου και της υπεραντιδραστικής ανασυγκρότησής του για να ξεπεράσει την κρίση του να αποτελέσει και δρόμο προσέγγισης της επαναστατικής διαδικασίας. Με αυτή την έννοια, η αντιπαράθεση της «ανατροπής των Μνημονίων και της κυβέρνησης» με την «επανάσταση», είτε στο όνομα της πρώτης, με τη στρατηγική της «κυβερνητικής λύσης» που προωθεί ο ΣΥΡΙΖΑ, είτε στο όνομα της δεύτερης, με την αφηρημένη προβολή της «λαϊκής εξουσίας» που θέτει το ΚΚΕ, δεν έχει καμία βάση και χρησιμότητα για το λαϊκό κίνημα. Αντίθετα, η αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης είναι δρόμος για το βάθεμα της

πολιτικής κρίσης και τη μετατροπή της σε «κρίση διακυβέρνησης», για τον κλονισμό της αστικής κυριαρχίας και την προσέγγιση-επιτάχυνση της αντικαπιταλιστικής επανάστασης.

79 Με τα παραπάνω κριτήρια, η επαναστατική Αριστερά αρνείται τη συμμετοχή και τη στήριξη σε κυβερνήσεις στο πλαίσιο της διαχείρισης του καπιταλισμού και της ΕΕ και συνεπώς αρνείται συμμετοχή και στήριξη στην κυβερνητική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για «κυβέρνηση σωτηρίας με κορμό την Αριστερά». Με τις αντιλήψεις που στοχεύουν σε μια κριτική στήριξη της κυβερνητικής προοπτικής του ΣΥΡΙΖΑ οι διαφορές μας είναι στρατηγικού χαρακτήρα. Παρόμοιες απόψεις φαίνεται να ξεχνούν πως στην εποχή της καπιταλιστικής βαρβαρότητας και του κοινοβουλευτικού ολοκληρωτισμού, της στενής συνύφανσης εθνικών και υπερεθνικών αστικών μηχανισμών, ο ρόλος του Κοινοβουλίου και της κυβέρνησης υποβαθμίζεται σε σχέση με το σύνολο των μηχανισμών με τους οποίους ασκεί εξουσία η αστική τάξη. Αλλά και ότι, ειδικότερα, ο σκληρός πυρήνας του «βαθέως κράτους» (στρατός, δυνάμεις καταστολής κ.λπ.) κάθε άλλο παρά ελέγχεται πραγματικά από την κυβέρνηση. Οι φορείς αυτών των αντιλήψεων αρνούνται να τοποθετηθούν για τον συγκεκριμένο ταξικό χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία της πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ και να αναγνωρίσουν ότι αριστερή κυβέρνηση θα ήταν μόνο μια κυβέρνηση που θα εφάρμοζε αριστερή πολιτική, δηλαδή μια πολιτική σύγκρουσης με τα όρια του καπιταλιστικού πλαισίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ρεφορμιστική και διαχειριστική αριστερά

80 Στο φόντο της εξελισσόμενης κρίσης, σε ό,τι αφορά το ερώτημα της άμεσης ανακοπής της επίθεσης και μιας κάποιας διεξόδου ανακούφισης, μεγάλο μέρος των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων κοιτούν κυρίως, αν και όχι αποκλειστικά, προς τα αριστερά. Την ίδια στιγμή, ο αντίπαλος διατηρεί την ηγεμονία σε στρατηγικό επίπεδο, καθώς τα όρια της συμμετοχής στην Ευρωζώνη και, πολύ περισσότερο, της καπιταλιστικής οικονομίας σε συνθήκες ανοιχτών αγορών παρουσιάζονται ως απaráβata. Την ηγεμονία αυτή οι αστικές συντηρητικές δυνάμεις την ασκούν μεθοδικά, στηριζόμενες στην υποστήριξη της ΕΕ, αξιοποιώντας τη στρατηγική ιδεολογική παραίτηση της ευρωπαϊκής Αριστεράς και του ΣΥΡΙΖΑ, την προσκόλληση του ΚΚΕ στα πρότυπα των πρώην «σοσιαλιστικών» χωρών, αλλά και επισείοντας τον «κίνδυνο του χειρότερου» σε μια πιθανή αντικαπιταλιστική πορεία.

81 Ο σοσιαλισμός και η κομμουνιστική προοπτική, στον νέο κύκλο που άνοιξε μετά το 1989-90, μετατράπηκε σε υπόθεση αποσυνδεδεμένη από την καθημερινή πάλη και την άμεση πολιτική παρέμβαση. Για τον ΣΥΝ και στη συνέχεια για τον ΣΥΡΙΖΑ έχει στην πραγματικότητα εγκαταλειφθεί ως στόχος, παραμένοντας μόνο ως μια γενικόλογη διακήρυξη. Ο σοσιαλισμός αποτελεί για αυτό το ρεύμα ένα διακηρυκτικό σύνθημα με ηθική διάσταση, στα βήματα των τμημάτων του ιστορικού κομμουνιστικού κινήματος που ακολούθησαν μια πορεία αποκομμουνιστικοποίησης σε Ανατολή και Δύση και προσέγγισης της σοσιαλδημοκρατίας. Ακόμη και οι δυνάμεις κομμουνιστικής αναφοράς στην αριστερή πτέρυγα του ΣΥΡΙΖΑ ουσιαστικά διατηρούν το σοσιαλισμό ως στοιχείο συνοχής και ταυτότητας και όχι μαζικής πολιτικής παρέμβασης. Το ΚΚΕ από την άλλη, έχοντας αντισταθεί στην πίεση της αποκομμουνιστικοποίησης,

προβάλλει ένα σοσιαλισμό που δεν είναι παρά μια υπεράσπιση του παρελθόντος, του «υπαρκτού σοσιαλισμού», με το βάρος να πέφτει στην περίοδο Στάλιν, την οποία αντιλαμβάνεται —παρά την ήττα της εργατικής δημοκρατίας και της επαναστατικής τάσης— ως μια περίοδο κατακτήσεων και κυρίως της αντιφασιστικής νίκης των λαών. Ταυτόχρονα, αδυνατεί να συνδέσει την κομμουνιστική προοπτική με την άμεση πολιτική πάλη, τις ανάγκες της εργατικής τάξης σήμερα, καθώς δεν έχει επαναστατική τακτική συσπείρωσης των ριζοσπαστικών εργατικών διαθέσεων γύρω από ένα αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα.

Πολιτική γραμμή και στρατηγική ΣΥΡΙΖΑ

82 Η κοινωνική και πολιτική φυσιογνωμία του ΣΥΡΙΖΑ, το πρόγραμμά του και η εξέλιξη της άμεσης πολιτικής του πρότασης τον οριοθετούν ως μια **δύναμη διαχείρισης** εντός του συστήματος της κεφαλαιοκρατικής κυριαρχίας στην Ελλάδα, της ΕΕ και του ΝΑΤΟ. Σημαντικότερα τμήματα του δυναμικού του έχουν αγωνιστική κατεύθυνση, διατηρούν σχέσεις με τα μαζικά κινήματα, ενώ συνολικά η εκλογική και πολιτική βάση του, σε μεγάλο βαθμό αποτελούμενη από εργατικά λαϊκά στρώματα, δεν ενσωματώνεται εύκολα στην ταχύτατη πορεία συντηρητικής μετατόπισης της ηγεσίας του. Το στοιχείο αυτό, όπως και το γεγονός ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είχε ως τώρα οργανικούς δεσμούς με την ελληνική ολιγαρχία, προσδίδει στην ένταξή του στη διαχείριση της εξουσίας στοιχεία ρίσκου για το αστικό πολιτικό σύστημα. **Το έλλειμμα στρατηγικής αντικαπιταλιστικής απάντησης και η διαχειριστική και ρεφορμιστική λογική του ΣΥΡΙΖΑ είναι η βάση της δεξιάς προσαρμογής του.**

83 Αφετηρία για την τοποθέτηση του ΣΥΡΙΖΑ στο θέμα της κρίσης αποτελεί η θέση πως η αλλαγή στη ζωή των εργαζομένων θα έρθει με παραγωγική ανασυγκρότηση της οικονομίας στηριγμένη κατά βάση σε ιδιωτικές, ελληνικές και ξένες, επενδύσεις. Ο θαυμασμός στην «επεκτατική πολιτική» Ομπάμα υπογραμμίζει συμβολικά αυτή την κατεύθυνση. Διακηρύσσει ότι θα διατηρήσει το σημερινό επίπεδο δαπανών (πράγμα φυσικά απολύτως αντεργατικό, διότι προϋποθέτει αποδοχή των περικοπών των Μνημονίων), αλλά θα βελτιώσει το σκέλος των εσόδων με προοδευτική φορολόγηση του κεφαλαίου. Όσον αφορά την προσέλκυση των επενδύσεων, γίνεται λόγος για πάταξη της διαφθοράς και της γραφειοκρατίας του κράτους, κατάργηση των προνομίων των «ολιγαρχών», νομισματική σταθερότητα εντός ευρώ και φορολογική σαφήνεια. Δεν αποκλείονται ούτε καν οι ιδιωτικοποιήσεις, με την προϋπόθεση της «ισχυρής έρευνας αγοράς», ώστε τελικά να υπάρχει «αξιοποίηση και όχι εκποίηση». Τα παραπάνω προϊδεάζουν για μια ανοιχτά φιλοκαπιταλιστική πολιτική και όχι για μια διστακτική ρεφορμιστική προσπάθεια, που έστω θα φέρει δουλειές και κάποιο εισόδημα. Ανασύρεται το ιδεολόγημα της «υγιούς επιχειρηματικότητας», ενώ η αμφισβήτηση των ιδιωτικοποιήσεων παραμένει διφορούμενη, ειδικά σε ό,τι αφορά τον τραπεζικό τομέα όπου προτείνεται εξυγίανση και επιστροφή στους ιδιώτες. Υιοθετείται η νομιμότητα του δημόσιου χρέους, με την εξαίρεση του «επαχθούς» τμήματος, και η ανάγκη της δημοσιονομικής εξυγίανσης, έννοια διόλου ουδέτερη καθώς σηματοδοτεί την ισοπέδωση των κοινωνικών δαπανών. Παρά τα συνθήματα για κατάργηση του Μνημονίου, αυτό προτείνεται να αντικατασταθεί με ένα «εθνικό σύμφωνο» για τη δημοσιονομική εξυγίανση και τη διαχείριση του χρέους. Ο ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται να ξεχνά την καπιταλιστική κρίση που είναι κρίση υπερσυσσώρευσης, που σημαίνει πως δεν λείπουν τα κεφάλαια και οι επενδυτές. Νέος γύρος καπιταλιστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα βασισμένης στο ιδιωτικό κεφάλαιο μπορεί θεωρητικά να υπάρξει. Με τίμημα όμως ένα γύρο γιγαντιαίας καταστροφής κεφαλαίου, παραγωγικών δυνάμεων και εργαζομένων ώστε να εκτονωθεί η κρίση υπερσυσσώρευσης και να «πάρει μπροστά η καπιταλιστική μηχανή» πάνω στα κοινωνικά ερείπια και σε συνθήκες υπερεκμετάλλευσης.

84 Η υλοποίηση αυτής της πολιτικής θεωρείται εφικτή από τον ΣΥΡΙΖΑ μέσα στο πλαίσιο της ΕΕ, της Ευρωζώνης, αλλά και του ΝΑΤΟ και του πλέγματος υποταγής της Ελλάδας στον καπιταλιστικό κόσμο. Για τον ΣΥΡΙΖΑ η υπεραντιδραστική πολιτική της ΕΕ δεν είναι παρά μια ακραία έκφραση πολιτικών επιλογών της Γερμανίας, της Μέρκελ, του νεοφιλελευθερισμού, των τραπεζών ή όλων μαζί. Δεν εξηγεί όμως γιατί οι κυβερνήσεις από όλο το πολιτικό φάσμα (από τις δεξιές και σοσιαλδημοκρατικές μέχρι αυτές που συμμετέχουν οι πράσινοι, οι ακροδεξιοί, ακόμα και το ΑΚΕΛ) εφαρμόζουν με αφοσίωση την ίδια πολιτική. Το ιδεολόγημα που υποστηρίζει ότι ο διεθνιστικός δρόμος περνά μέσα από την ΕΕ, δίνοντας τη δυνατότητα ταυτόχρονης ανατροπής σε 27 χώρες, καταλήγει να καλλιεργεί την αδράνεια και την υποταγή στις πολιτικές της ΕΕ σε κάθε χώρα. Η ιδέα της ισότιμης σχέσης της Ελλάδας με τα κράτη-μέλη της ΕΕ ήταν πάντα ουτοπική, ακόμη και την περίοδο όπου η ΕΕ ήθελε να δώσει επίφαση «δημοκρατικής νομιμοποίησης». Σήμερα οι ιδέες της σύγκλισης και της συνεργασίας έχουν εγκαταλειφθεί ακόμα και φραστικά, καθώς προωθείται η οικονομική διακυβέρνηση, η επιτροπεία και η εκχώρηση κυριαρχίας, ακόμα και για τις ισχυρές χώρες της ΕΕ. Διότι στο έδαφος της κρίσης το κεφάλαιο συγκεντρώνει εξουσία σε θεσμούς θωρακισμένους από την επίδραση της λαϊκής παρέμβασης.

85 Το θέμα της εξουσίας αντιμετωπίζεται απλώς ως κυβερνητική εναλλαγή, με παράλληλη υποβάθμιση του ρόλου που έχουν στη στερέωση της εξουσίας του κεφαλαίου το κράτος, οι θεσμοί και οι μηχανισμοί του, αλλά και η κυριαρχία στην παραγωγή, στα ΜΜΕ και εν γένει στους ιδεολογικούς μηχανισμούς. Η επιβολή των Μνημονίων θεωρείται απλώς επιλογή του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ και υποτιμάται το γεγονός ότι είναι το κεφάλαιο που διάλεξε αυτόν το δρόμο για να ξεπεράσει την κρίση, στο πλαίσιο της στρατηγικής συμμαχίας με το ευρωπαϊκό κεφάλαιο στην ΕΕ. Η πεποίθηση για την ουδετερότητα της κρατικής μηχανής και των θεσμών οδηγεί σε ασυγχώρητες κοινοβουλευτικές αυταπάτες, που προεκτείνονται στις ανεξάρτητες αρχές κ.λπ., σε ατελέσφορες κοινοβουλευτικές αντιπαραθέσεις που θεωρούνται μάχες. Την ίδια στιγμή καλλιεργείται στο μαζικό κίνημα και στο λαό

στάση εκλογικής αναμονής και υπόκλισης στη «νομιμότητα», που επιτείνει την αίσθηση αδιεξόδου και την πτοπάθεια.

86 Απέναντι στη χρεοκοπία του πολιτικού σκηνικού της Μεταπολίτευσης και ειδικότερα του ΠΑΣΟΚ, ο ΣΥΡΙΖΑ ακολουθεί μια γραμμή προσεταιρισμού και μέσω της αξιοποίησης μέρους του στελεχικού δυναμικού του ΠΑΣΟΚ, μη επιτρέποντας η τάση αμφισβήτησης των ιδεολογικών και θεσμικών πυλώνων του καθεστώτος να στραφεί σε μια αριστερή αγωνιστική και αντικαπιταλιστική κατεύθυνση. Λόγω της κοινοβουλευτικής του λογικής αφήνει στο απυρόβλητο τα ιδεολογικά και πολιτικά χαρακτηριστικά της ΔΗΜΑΡ, αλλά και των ΑΝΕΛ, δίνοντας βάρος σε μια κριτική τακτικών χειρισμών, αφήνοντας ανοιχτό παράθυρο σε ενδεχόμενες συμμαχίες, ειδικά αν η προοπτική αυτοδυναμίας αποδειχτεί μη ρεαλιστική. Σε αυτό το πλαίσιο η ίδια η πολιτική στρατηγική της «αριστερής κυβέρνησης» έδωσε σταδιακά τη θέση της στην πρόταση για «κυβέρνηση σωτηρίας με κορμό την Αριστερά», βάσει του καλπονοθευτικού εκλογικού νόμου.

87 Σε ό,τι αφορά το λαϊκό κίνημα και τους εργατικούς αγώνες, ο ΣΥΡΙΖΑ έχει μια παραδοσιακή αντίληψη· τα βλέπει σαν δυνάμεις διαμαρτυρίας, ανάδειξης προβλημάτων και στήριξης της κυβερνητικής του πρότασης. Σήμερα όλα αφήνονται στην **προσδοκία της κυβερνητικής εναλλαγής**. Η κατάσταση στο εργατικό κίνημα αντιμετωπίζεται με όρους συνθηματολογικής κριτικής των ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ και με προσπάθεια αλλαγής συσχετισμών με τον προσεταιρισμό τμημάτων του κυβερνητικού συνδικαλισμού, κυρίως της ΠΑΣΚΕ. Η γραμμή της **αλληλεγγύης** στα πιο χτυπημένα στρώματα προωθείται σε σχετική αντιπαράθεση με τον κοινωνικό αγώνα και την πολιτική σύγκρουση. Πρόκειται για μια κατεύθυνση στα όρια του λεγόμενου κοινωνικού τομέα της οικονομίας της ΕΕ, που στηρίζει οικονομικά δομές και επιχειρήσεις σε μια γραμμή ενσωμάτωσης και χειραγώγησης της κοινωνικής δράσης.

88 Ρεύματα και αγωνιστές που δεν ενσωματώθηκαν στη γραμμή της ηγεσίας του ΣΥΡΙΖΑ δέχονται πιέσεις, που θα εντείνονται.

Αποδεικνύεται έτσι ότι **η φυσιογνωμία του ΣΥΡΙΖΑ δεν διαμορφώνεται με όρους εσωκομματικών συσχετισμών**, αλλά συμμόρφωσης με τη «νομιμότητα» που θέτει το αστικό μπλοκ. Στο πλαίσιο αυτό, η «αριστερή αντιπολίτευση» του ΣΥΡΙΖΑ αναλαμβάνει βαρύτερες ευθύνες για τη συμμετοχή της σε ένα κόμμα με ολοένα πιο ανοιχτή διαχειριστική λογική. Χαρακτηριστικό είναι το αδιέξοδο της γραμμής «καμιά θυσία για το ευρώ», που παρουσιάστηκε σαν μια επαρκής γραμμή για τη συνύπαρξη ή ενσωμάτωση τάσεων της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς στον ΣΥΡΙΖΑ. Πρόκειται για μια κατεύθυνση χωρίς νόημα τη στιγμή που το ευρώ έχει προκαλέσει τόσες θυσίες, ενώ η παραμονή στην Ευρωζώνη και την ΕΕ είναι ένα μνημόνιο διαρκείας, μια συνεχής θυσία για το λαό. Συχνά μάλιστα η θέση αυτή υποστηρίζεται με μια ελιτίστικη αντίληψη που θέλει το λαό ανέτοιμο για σύγκρουση ή, ακόμα χειρότερα, να μη θέλει να συγκρουστεί, οπότε η αντικαπιταλιστική Αριστερά οφείλει να σιωπήσει μέχρι το πλήρες αδιέξοδο να κάνει τη σύγκρουση αναπόφευκτη, παραβλέποντας ότι καμιά κοινωνική σύγκρουση δεν μπορεί να ξεκινήσει και να πετύχει χωρίς ιδεολογική και πολιτική προετοιμασία. Σε παρόμοιο αδιέξοδο οδηγεί η αντίληψη ότι η βελτίωση της θέσης του λαού και των εργαζομένων και, πολύ περισσότερο, η σοσιαλιστική και κομμουνιστική προοπτική περνούν μέσα από την εκλογική νίκη, που με τη σειρά της έχει ανάγκη μια μετριοπαθή φυσιογνωμία για να προσεγγίσει εκλογικά τους ψηφοφόρους της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ, χωρίς να χρειαστεί να αλλάξουν αντιλήψεις. Η νικηφόρα προοπτική της Αριστεράς στην Ελλάδα δεν περνά μέσα από τον επηρεασμό του ΣΥΡΙΖΑ για να στρίψει προς τα αριστερά, είτε μέσω της ένταξης υπό την ομπρέλα του είτε μέσω της δορυφοροποίησης γύρω του, αλλά από την **ήττα της διαχειριστικής στρατηγικής** του και την ανάπτυξη ενός ανατρεπτικού μαζικού κινήματος και μιας ισχυρής αντικαπιταλιστικής Αριστεράς. Οι δυνάμεις της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς θα συνεχίσουν να καλούν τις μαχόμενες δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ να συμβάλουν στο αναγκαίο αγωνιστικό μέτωπο ρήξης και ανατροπής, να αναπτύξουν την κοινή δράση μέσα στους αγώνες, χωρίς εγκλωβισμό στον κοινοβουλευτικό δρόμο και στις ισορροπίες με τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία.

89 Σε καμπή βρίσκεται το ΚΚΕ, το οποίο στα χρόνια της κρίσης έχασε όχι μόνο την πρωτοβουλία των κινήσεων στο μαζικό κίνημα, αλλά και το προβάδισμα στην πολιτική και εκλογική έκφραση της Αριστεράς. Αυτό μάλιστα συμβαίνει σε μια περίοδο έντασης των κοινωνικών αγώνων, αμφισβήτησης των κυρίαρχων πολιτικών δυνάμεων, των θεσμών και της ΕΕ, του αστικοποιημένου συνδικαλισμού και των κυρίαρχων ιδεολογημάτων, την ώρα που ένα μεγάλο κομμάτι των εργαζομένων και της κοινωνίας πλησίασε τις δυνάμεις της Αριστεράς.

90 Βασική εκτίμηση που διαπερνά την πολιτική γραμμή του ΚΚΕ είναι ότι η ιστορική φάση που περνάμε είναι «περίοδος συσπείρωσης δυνάμεων για τη σοσιαλιστική επανάσταση». Από τη μια γιατί δεν είναι ώριμες οι συνθήκες σε ό,τι αφορά τον υποκειμενικό παράγοντα και από την άλλη γιατί οι διεκδικήσεις του μαζικού κινήματος, αλλά και οι πολιτικοί στόχοι, όπως η έξοδος από την ΕΕ, σε συνθήκες καπιταλισμού είναι ενσωματώσιμες και υπό αναίρεση. Νόημα έχουν μόνο υπό την προϋπόθεση της Λαϊκής Εξουσίας, που είναι ουσιαστικά η δικτατορία του προλεταριάτου. Ουσιαστικά το ΚΚΕ, με την απόφαση του 19ου Συνεδρίου του, απορρίπτει τις πολιτικές συμμαχίες, αντιπαραθέτοντάς τις με τις κοινωνικές. Αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο η Λαϊκή Συμμαχία, που εμφανίζεται ως υποκείμενο της πάλης για τη Λαϊκή Εξουσία, είναι στην πράξη η συσπείρωση των μετωπικών σχημάτων του ΚΚΕ στο μαζικό κίνημα και των οπαδών του στις Λαϊκές Επιτροπές. Η απόφαση του συνεδρίου του απορρίπτει το στόχο της ανατροπής της επίθεσης και θέτει σε πρώτη προτεραιότητα τη μάχη «ενάντια στις συνέπειες της κρίσης». Το πολιτικό «διά ταύτα» αυτών των προσεγγίσεων είναι ότι το ΚΚΕ διασπά τη σχέση τακτικής-στρατηγικής, με αποτέλεσμα να εξοβελίζει την επανάσταση στο απώτερο μέλλον της εργατικής εξουσίας και να αναπαράγει έναν αμυντικό οικονομισμό για το σήμερα. Δηλαδή από τη μια άρνηση μιας πολιτικής τακτικής που να ανιχνεύει, να δημιουργεί και να προετοιμάζει την επανάσταση και από την άλλη άρνηση μιας επαναστατικής στρατηγικής που να αντλεί δυναμική, υλικό, «αποδείξεις» από τις εμπειρίες της σύγχρονης ταξικής πάλης.

91 Το ΚΚΕ υποτιμά τη φύση και το χαρακτήρα της σημερινής κρίσης του καπιταλισμού και την τομή που σηματοδοτούν τα Μνημόνια για τον ελληνικό λαό. Αμφότερα προσεγγίζονται ως μια ποσοτικού χαρακτήρα ένταση της επιθετικότητας του κεφαλαίου από την εποχή του νεοφιλελευθερισμού των Θάτσερ-Ρέιγκαν και της πτώσης του Τείχους. Με αυτό το πλαίσιο θέσεων το ΚΚΕ θέτει ως πρώτο στόχο για το εργατικό κίνημα την «αντοχή» του. Είναι η αποδοχή αυτής της προτεραιότητας που οδηγεί στο να θεωρούνται οι συμμαχίες περιττές, η ανάπτυξη μαζικών αγώνων ανατροπής ατελέσφορη και η συζήτηση για το σοσιαλισμό να μετατρέπεται σε δήλωση υπεράσπισης του «σοσιαλισμού που γνωρίσαμε» στον 20ό αιώνα. Η συζήτηση περί συμμαχιών ξεπερνιέται με την ανακήρυξη του οπορτουνισμού ως βασικού εχθρού ισότιμα με την αστική πολιτική. Ο οπορτουνισμός προσεγγίζεται ως αυτοτελές ρεύμα με ιστορική συνέχεια και χαρακτηριστικά αστικού σχεδίου που συμπεριλαμβάνει, κατά το ΚΚΕ, με σχεδόν ταυτόσημο τρόπο τις τάσεις της ανανεωτικής ρεφορμιστικής Αριστεράς όσο και της αντικαπιταλιστικής. Η λενινιστική αντίληψη για ενότητα και ρήξη, κοινή δράση και πολεμική έχει περιγραφεί από το ΚΚΕ με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο ως προσχώρηση στη σοσιαλδημοκρατία, τη διαχειριστική λογική και τελικά ως υποταγή στην αστική πολιτική.

92 Στις τελευταίες εκλογές το ΚΚΕ εμφάνισε κάμψη και λεηλασία της επιρροής του από τον ΣΥΡΙΖΑ. Η ηγεσία του ΚΚΕ έδειξε πλήρη αδυναμία εκτίμησης ότι το Μνημόνιο και οι αγώνες της περιόδου θα οδηγούσαν σε μεγάλες ανακατατάξεις μέσα στον εργαζόμενο κόσμο, αλλά και σε βαθιά κρίση το ΠΑΣΟΚ. Υποτίμησε βαθιά το περιεχόμενο των αγώνων, είδε με καχυποψία έως και ανοιχτή εχθρότητα την κινητοποίηση του κόσμου, ειδικά όταν αυτή αναπτυσσόταν με μορφές τις οποίες δεν έλεγχε. Τα αυθόρμητα ξεσπάσματα και αγώνες, η αντιφατική αγωνιστική στάση που γεννά η χρεοκοπία και η κρίση της αστικής πολιτικής αντιμετωπίζονται ως πολιτικός αντίπαλος και σχέδιο της άρχουσας τάξης, το αυθόρμητο ως ολοκληρωτικός εχθρός και όχι έδαφος για να ριζώσει η συνειδητή πάλη για την ανατροπή. Η άρνηση ή η αδυναμία επεξεργασίας μιας συγκεκριμένης πολιτικής στρατηγικής για το σήμερα έχει καταστήσει το ΚΚΕ απο-

λύτως ευάλωτο απέναντι στην πολιτική φιλολογία περί «αριστερής κυβέρνησης» του ΣΥΡΙΖΑ, παρά το γεγονός ότι αυτή προβάλλεται στην πιο συντηρητική της εκδοχή και σε λογική διαχείρισης του συστήματος. Μια κρίσιμη πλευρά της πολιτικής του είναι η βαθμιαία υποτίμηση της αντιιμπεριαλιστικής και αντιΕΕ πάλης, διαστρέφοντας έτσι το περιεχόμενο του αντικαπιταλιστικού προσανατολισμού.

93 Οι προσανατολισμοί του ΚΚΕ, που ακυρώνουν μια επαναστατική πολιτική σύνδεσης τακτικής και στρατηγικής, εμπειρίας των εργαζομένων και σοσιαλιστικών στόχων, δεν σχετίζονται μόνο με τη «γραφειοκρατικοποίηση» και την απόσπαση του μηχανισμού του από την εργατική τάξη. Αυτή η πραγματική και εμφανής τάση συνδέεται και αναζητά νομιμοποίηση σε μια σημαντική πλευρά της εμπειρίας των εργαζομένων, δηλαδή στο αντικειμενικό γεγονός ότι, παρά τη μαχητικότητα και τη μαζικότητα των αγώνων, δεν μπόρεσαν να ανατρέψουν την πολιτική κυβέρνησης-ΕΕ-ΔΝΤ ούτε να αποσπάσουν κατακτήσεις. Μια εμπειρία που συχνά αναδεικνύει ως μόνη δυνατή απάντηση μια Αριστερά με «καθαρές θέσεις». Ωστόσο, αυτή η συλλογιστική προσπερνά τη βασική πραγματικότητα της απουσίας συντονισμένου και με πολιτικούς στόχους εργατικού αγώνα, καθώς και την αρνητική αλληλοσυσχέτιση που υπάρχει στις δυνατότητες του οικονομικού αγώνα με την έλλειψη ανατρεπτικής πολιτικής γραμμής της κοινοβουλευτικής κομμουνιστικής Αριστεράς, που συνέβαλαν στην αδράνεια, στην παθητικοποίηση και στην εμπέδωση της λογικής της ανάθεσης σε εργατικά στρώματα.

94 Η κριτική που δέχεται το ΚΚΕ από δυνάμεις και ρεύματα της Αριστεράς, κυρίως ευρωκομμουνιστικής προέλευσης, αλλά και του αναρχικού-αυτόνομου χώρου συχνά γίνεται από συντηρητική σκοπιά. Έτσι, πολλές φορές, η απάντηση στον όψιμο σταλινισμό του ΚΚΕ οδηγεί στην απάλειψη της κομμουνιστικής αναφοράς. Η κριτική στα αδιέξοδα του ΠΑΜΕ μπορεί να οδηγήσει ακόμα και σε υποταγή στην πρωτοκαθεδρία των ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. Η κριτική στην αδυναμία του ΚΚΕ να συνδέσει άμεσους στόχους πάλης με κομβικές αντικαπιταλιστικές στοχεύσεις οδηγεί σε δικαιολόγηση μιας απολιτικής αιτηματολογίας, με άρνηση αντικαπιταλιστικών και αντιΕΕ πολιτικών στόχων. Η

αντικαπιταλιστική Αριστερά δεν ταυτίζεται με αυτή την κριτική και επιχειρεί, με την αυτοτελή της παρουσία, αλλά και με τις προτάσεις για κοινή δράση με τις δυνάμεις του ΚΚΕ, καθώς και με όλες τις αριστερές και κομμουνιστικές δυνάμεις στο εργατικό κίνημα, να συγκροτήσει μια αριστερή ενωτική κομμουνιστική κριτική που θα βοηθήσει στην υπέρβαση της ιδιότυπης σύνδεσης φραστικού στερεότυπου αριστερισμού και δεξιάς πολιτικής πρακτικής, που χαρακτηρίζει την πολιτική του ΚΚΕ.

95 Στο πλαίσιο του διαλόγου για το 19ο Συνέδριο του ΚΚΕ αλλά και ευρύτερα, καταγράφηκε μια σοβαρή αντιπαράθεση στις γραμμές του ΚΚΕ. Παρά το γεγονός ότι οι διάχυτες διαφωνίες δεν εκπροσωπήθηκαν στο ίδιο το συνέδριο, λόγω και του χαρακτήρα του κομματικού μηχανισμού, η συζήτηση που έγινε και η οποία συνεχίζεται απηχεί ευρύτερες διεργασίες στο κόμμα. Αφετηρία και ισχυρό θετικό στοιχείο της αντίθεσης στις τρέχουσες επεξεργασίες της ηγεσίας αποτελεί η υποβάθμιση της ανάγκης του μετώπου γύρω από ένα σύνολο στόχων που θα συνένωνε εργατικές και λαϊκές δυνάμεις και θα έθετε το στόχο της ανατροπής της επίθεσης. Αδύνατα σημεία ωστόσο αποδεικνύονται η προσπάθεια να ενταχθεί, χωρίς την απαραίτητη επεξεργασία, αυτή η ανάγκη στο πλαίσιο παλαιότερων κομματικών αποφάσεων (15ο Συνέδριο) και, πολύ περισσότερο, η σχετική αντιπαράθεση και υποβάθμιση του αντικαπιταλιστικού περιεχομένου, στο όνομα της αναγκαίας αναβάθμισης του αγώνα ενάντια στον ιμπεριαλισμό και τα μονοπώλια.

Το αναρχικό αντιεξουσιαστικό ρεύμα και ο χώρος της αυτονομίας

96 Ο αναρχικός-αντιεξουσιαστικός χώρος, με όλη την ποικιλομορφία του, δυνάμωσε σημαντικά τα τελευταία χρόνια, αξιοποιώντας και την ενεργή συμμετοχή του στη νεολαιίστικη έκρηξη του Δεκέμβρη του 2008. Η μαζικοποίησή του αποτελεί κλασικό σύμπτωμα και συνέπεια του ρεφορμισμού αλλά και του κομφορμισμού της Αριστεράς (σε ένα βαθμό και της αντικαπιταλιστικής). Ταυτόχρονα όμως, η έλλειψη εμπιστοσύνης στις δυνατότητες συνολικής ανατροπής του καπιταλισμού ενισχύει την υποταγή στον σημερινό αρνητικό συ-

σχετισμό δύναμης. Σήμερα ωστόσο η δυναμική του βρίσκεται σε μια σχετική καθήλωση και εντείνεται η πολυδιάσπαση, καθώς πληρώνει την **άρνηση του συνολικού πολιτικού αγώνα** και καθώς αδυνατεί να δώσει πολιτική διέξοδο και να πολιτικοποιήσει τις ανατρεπτικές τάσεις που εμφανίζονται στο πλαίσιο της κρίσης. Τα ρεύματα της αυτονομίας, τα οποία συνδέθηκαν με υπαρκτές τάσεις του κινήματος, στη λογική των άμεσων απαντήσεων για την επιβίωση «εδώ και τώρα», ανέπτυξαν μια ορισμένη δυναμική. Αν και παίζουν ρόλο σε εργασιακούς χώρους, λαϊκές συνελεύσεις, συλλογικές κουζίνες, στέκια κ.λπ., εντάσσουν τις πρακτικές επιβίωσης και αλληλεγγύης στην προοπτική μιας «αλληλέγγυας οικονομίας» και εγκλωβίζονται σε αυτόνομες νησίδες. Επίσης, η αλληλεγγύη δεν είναι πάντα συγκρουσιακή και διεκδικητική απέναντι στο κράτος και το κεφάλαιο, αλλά περιορίζεται σε συμβολικές και ακίνδυνες, σε τελική ανάλυση, για το σύστημα πρακτικές. Η απουσία επίσης πολιτικών ανατρεπτικών στόχων οδηγεί συχνά σε δεξιόστροφες λογικές συγκοινωνούντων δοχείων με τον κυβερνητισμό του ΣΥΡΙΖΑ. Ο αναρχικός χώρος συμμετέχει αποφασιστικά στην αντιφασιστική δράση έχοντας πάρει πολλές πρωτοβουλίες ίδρυσης αντιφασιστικών κινήσεων ή δρώντας στο πλαίσιό τους. Συχνά περιορίζεται στη φυσική σύγκρουση με τους φασίστες, χωρίς να απαντά σε υπαρκτά πολιτικά ερωτήματα που μπορεί να στρέφουν εργαζομένους, άνεργους και νέους στο φασισμό και χωρίς σύνδεση με την αντικαπιταλιστική πολιτική στόχευση. Από πολλές αναρχικές ομάδες απουσιάζει η αντίληψη της λαϊκής αυτοάμυνας με όρους μαζικού κινήματος, και επιλέγουν να δρουν ξεχωριστά και έξω από τα πλαίσιά του. Επίσης, σημαντικά τμήματά του έχουν έντονο αντικομμουνιστικό προσανατολισμό, που εκδηλώνεται με πρακτικές ιδιοκτησίας χώρων και κινηματικών δράσεων όπου κηρύσσουν «εκτός νόμου» κάθε άλλη φωνή, στο όνομα δήθεν της αντί-

θεσης στα κόμματα, αν και οι ίδιοι δρουν σαν εξαιρετικά κλειστές κομματικές σχέτες. Υπάρχει μεγάλη ένταση της καταστολής και της ποινικοποίησης του αναρχικού-αντιεξουσιαστικού χώρου, με εφόδους της αστυνομίας σε στέκια, μαζικά κατηγορητήρια και φυλακίσεις. Είναι γεγονός ότι η αποθέωση της άμεσης σύγκρουσης «παντού και πάντα» από ορισμένες συλλογικότητες και η ανοχή σε τυχοδιωκτικές πρακτικές τις οδήγησαν στο να είναι ευάλωτες στην κρατική καταστολή, αλλά και σε μεθοδευμένες προβοκάτσιες που υπονόμισαν και συκοφάντησαν το κίνημα.

97 Η στάση μας απέναντι στον **αντεξουσιαστικό και αναρχικό χώρο** έχει μια αυξημένη σημασία, καθώς ο χώρος αυτός, παρά τη σχετική του κάμψη το τελευταίο διάστημα, έχει στερεώσει σημαντική επιρροή ειδικά σε τμήματα της άνεργης και περιπλανώμενης νεολαίας. Με τις πρακτικές τυφλής βίας, ακόμα και σε βάρος του οργανωμένου κινήματος και της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, και με λογικές ατομικής-ομαδικής τρομοκρατίας και μηδενισμού βρισκόμαστε σε αποφασιστική και απόλυτη αντιπαλότητα. Με τα τμήματα εκείνα που δραστηριοποιούνται σε λαϊκές συνελεύσεις, στην αντιφασιστική δράση, στη διεκδίκηση ελεύθερων χώρων, αλλά και σε εργασιακούς χώρους επιδιώκουμε την κοινή δράση και το διάλογο, με ένταση της ιδεολογικής συζήτησης για τα μεγάλα ζητήματα της εποχής μας. Ειδικότερα για την αναγκαιότητα ενός εργατικού κινήματος με πολιτικούς στόχους, για το επαναστατικό πολιτικό υποκείμενο και την εργατική εξουσία ως καθοριστικά στοιχεία για κάθε δύναμη που θέλει να ορίζεται ως επαναστατική. Επίσης, οφείλουμε να δούμε την καταστολή του αντιεξουσιαστικού χώρου ως τμήμα της γενικότερης επίθεσης στα δημοκρατικά δικαιώματα και τις λαϊκές ελευθερίες και να πάρουμε αντίστοιχες πρωτοβουλίες.

■ Νέο Εργατικό Κίνημα ■ Αγωνιστικό μέτωπο ρήξης και ανατροπής

98 Στην αντικαπιταλιστική ανατροπή της βάρβαρης επίθεσης του κεφαλαίου και της υπεραντιδραστικής ανασυγκρότησής του για το ξεπέρασμα της δομικής κρίσης του αποφασιστικό ρόλο θα παίξει ένα **ταξικά ανασυγκροτημένο εργατικό κίνημα**, θεμέλιο του **εργατικού-λαϊκού αγωνιστικού μετώπου ρήξης και ανατροπής**. Το αγωνιστικό μέτωπο ρήξης και ανατροπής αποτελεί πρόταση ανάπτυξης των εργατικών-λαϊκών αγώνων και ιδιαίτερα πρόταση μετασχηματισμού του μαζικού αγώνα για τα κοινωνικά-οικονομικά δικαιώματα σε συνολικό πολιτικό εργατικό-λαϊκό κίνημα αντικαπιταλιστικού προσανατολισμού. Επιδιώκει να αναδειχθεί το εργατικό και το λαϊκό κίνημα σε πραγματικό **«αντίπαλο δέος»** απέναντι στο μαύρο μέτωπο ελληνικού κεφαλαίου-ΕΕ-ΔΝΤ, με τα δικά του σχετικά αυτοτελή και ανεξάρτητα όργανα. Αποτελεί βασικό στοιχείο κάθε πολιτικής που θέλει να είναι ανατρεπτική, εργατική, λαϊκή και αντικαπιταλιστική. Εκφράζει την εργατική, αριστερή αντίληψη για την **προτεραιότητα του κοινωνικοπολιτικού εξωκοινοβουλευτικού αγώνα** σε σχέση με την αναμονή των εκλογών, τον «θεσμικό δρόμο» και τις εκλογικές συνεργασίες της Αριστεράς σε μίνιμουμ βάση και χωρίς ευρύτερη προοπτική. Οδηγεί στο να γίνει ο εργαζόμενος λαός πρωταγωνιστής της πολιτικής και να μη μείνει παθητικός καταναλωτής των αστικών διλημμάτων, «σιωπηρή πλειοψηφία», «δεξαμενή ψήφων». Αποτελεί πλευρά και **δρόμο για τη συγκρότηση του αντικαπιταλιστικού εργατικού μετώπου**.

Οι **στόχοι** **πάλης** του αγωνιστικού μετώπου ρήξης και ανατροπής έχουν αφετηρία τις διεκδικήσεις-κόμβους του αντικαπιταλιστικού προγράμματος, με **κριτήριο** την αντικειμενική και υποκειμενική οξύτητα με την οποία εμφανίζονται τα ζητήματα αυτά σε κάθε φάση, χωρίς

εκπτώσεις στο περιεχόμενό τους και στην ενιαιότητά τους. Είναι ένα ευλύγιστο πλαίσιο στόχων, η ιεράρχηση των οποίων παίρνει υπόψη τις γρήγορες και εναλλασσόμενες εξελίξεις, χωρίς να υποκαθιστά το γενικότερο αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα της επαναστατικής τακτικής. Στη σημερινή φάση οι διεκδικήσεις αφορούν: Το δικαίωμα του λαού σε μια αξιοβίωτη ζωή ενάντια στην ανεργία, στην εξαθλίωση, στην εργασία-λάστιχο, στην άμεση οικονομική αστική βία (απλήρωτη δουλειά, κατάργηση συμβάσεων, χαράτσια, κεφαλικοί φόροι, δάνεια, φοροληστεία, πλειστηριασμοί, μαυραγοριτισμός κ.λπ.), στην ανοιχτή εμπορευματοποίηση-εξαθλίωση της υγείας, της παιδείας, της πρόνοιας και της ασφάλισης, για την αποσόβηση της ιδιότητας εργατικής «γεννοκτονίας».

Για να υλοποιηθούν αυτές οι διεκδικήσεις, απαιτείται εκ των πραγμάτων: Η διαγραφή του χρέους, η έξοδος από το ευρώ και την ΕΕ, το διώξιμο του ΔΝΤ, της Τρόικας και κάθε ευρω-γκαουλάιτερ. Το πραγματικό πέρασμα στο Δημόσιο, χωρίς αποζημίωση και επιβάρυνση του λαού και με κοινωνικό-εργατικό έλεγχο, του ενεργειακού και ορυκτού πλούτου, των επιχειρήσεων στρατηγικής σημασίας που υπάρχουν ή πρέπει να δημιουργηθούν και των τραπεζών. Η διεκδίκηση των ελευθεριών της εποχής μας και η σύγκρουση με τον κοινοβουλευτικό ολοκληρωτισμό, τη βία κράτους-κυβέρνησης, το φασισμό και την εργοδοτική δεσποτεία. Η κατάκτηση του ακρωτηριασμένου πια δικαιώματος του λαού να αποφασίζει για τις τύχες του. Η απελευθέρωση από τους ντόπιους και ξένους δυνάστες, από το ελληνικό κεφάλαιο, τα πολυεθνικά πολυκλαδικά μονοπώλια, την ΕΕ και το ΝΑΤΟ. Η ανατροπή συνολικά της αντιδραστικής πολιτικής και η κατεδάφιση από τα κάτω και από τα αριστερά κάθε αντιλαϊκής κυβέρνησης.

99 Το αγωνιστικό μέτωπο ρήξης και ανατροπής απαντά σε **τέσσερις θεμελιακές ανάγκες** που ταυτόχρονα ορίζουν τα βασικά του χαρακτηριστικά:

- Στην **αγωνιστική ενότητα των διάφορων τμημάτων της εργατικής τάξης**, ενάντια στην πολυδιάσπαση που επιχειρείται με τις νέες εργασιακές σχέσεις, την κυβερνητική και συστημική προπαγάνδα, το ρατσισμό, τον εθνικισμό και το φασισμό. Εργαζόμενοι-άνεργοι, δημόσιοι-ιδιωτικοί, ντόπιοι-μετανάστες, παλιοί-νέοι είναι οι τέσσερις βασικοί διαχωρισμοί που προσπαθεί να επιβάλει ο αστικός συνασπισμός εξουσίας. Η επιδίωξη για **ενότητα της εργατικής τάξης αποτελεί κεντρικό στόχο της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς**, ενάντια στην τάση του ολοκληρωτικού καπιταλισμού να μετατρέψει την εργατική τάξη σε μια ασπόνδυλη, πληθειακή «μάζα». Η ενότητα της εργατικής τάξης **προσεγγίζεται όσο αναπτύσσεται η συλλογική πάλη ενάντια στον ταξικό αντίπαλο**, όσο οργανώνονται τα τμήματά της —ειδικά τα πιο αδύναμα— και κατανοείται ότι η υπεράσπιση των

εργατικών δικαιωμάτων **περνά μέσα από τον κοινό πολιτικό αγώνα ενάντια στην επίθεση του κεφαλαίου**. Ακόμα περισσότερο, για να συγκροτηθεί σε **«τάξη για τον εαυτό της»**, απαιτείται η πάλη για τα **μακροπρόθεσμα κοινά στρατηγικά συμφέροντα**. Η προσπάθεια αυτή περνά μέσα από τη δράση για την οργάνωση **των πιο φτωχών, των πιο καταπιεσμένων κομματιών της εργατικής τάξης**, που είναι και τα πιο ευάλωτα στις αντιδραστικές αντιλήψεις, ακόμα και το φασισμό. Έξω από αυτό το καθήκον, έξω από την ανασυγκρότηση της «ταξικής καρδιάς» του προλεταριάτου σε αγωνιστική, ταξική βάση, **δεν μπορεί να χτιστεί η ενότητα της εργατικής τάξης**. Χρειάζονται συγκεκριμένα μέτρα σε αυτή την κατεύθυνση, όπως η **στοχευμένη δουλειά στη φτωχή και άνεργη εργατική τάξη, στις λαϊκές και χτυπημένες περιοχές**. Κρίσιμες **πλευρές** αποτελούν η δουλειά στην **εργατική νεολαία** και στους **μετανάστες εργάτες**. Η πρωτοπόρα δράση στη Μανωλάδα, με την καθοριστική συμβολή της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, έδειξε τις μεγάλες δυνατότητες που υπάρχουν παρά τις τεράστιες δυσκολίες. Κρίσι-

μο ζήτημα αποτελεί η **ευρύτερη πολιτική, ιδεολογική και πολιτιστική παρέμβαση για την ανασυγκρότηση της τάξης**. Η εργατική τάξη συγκροτείται μέσα από τα όργανα, τους θεσμούς και την κουλτούρα της.

- Στην προώθηση της **συμμαχίας της εργατικής τάξης με άλλα κοινωνικά στρώματα που πλήττονται από την καπιταλιστική κρίση και την αστική επίθεση**. Αυτό αφορά κυρίως τους αυτοαπασχολούμενους, τα μεσαία μισθωτά στρώματα με ενδιάμεση θέση στην παραγωγή, τα μεσαία στρώματα της πόλης μικρής ιδιοκτησίας, στρώματα εργαζόμενης διανοήσης και τους φτωχομεσαίους αγρότες. Ο κοινός αγώνας ενάντια στην ισοπεδωτική επίθεση κυβέρνησης-ΕΕ-ΔΝΤ, με τα συμφέροντα των εργαζομένων να αποτελούν τον κορμό πάνω στον οποίο θα αναπτυχθούν οι διεκδικήσεις των σύμμαχων στρωμάτων, αποτελεί δρόμο ενοποίησης και προοπτικής.
- Στον **αγωνιστικό συντονισμό όλων των μαχόμενων τμημάτων του εργατικού και λαϊκού κινήματος**: να χτυπάμε όλοι μαζί και όχι ο καθένας χωριστά. Ενάντια στον κατακερματισμό των αγώνων, το συντεχνιασμό ή τη λογική κομματικής ιδιοκτησίας των κινηματικών δράσεων. Έτσι, ώστε να προωθείται η κοινή πάλη από διαφορετικές πλευρές (τόσο των εργαζομένων στους συγκεκριμένους κλάδους όσο και του λαού) για την υπεράσπιση των κοινωνικών κατακτήσεων σε παιδεία, υγεία και ασφάλιση, της προστασίας του δημόσιου πλούτου. Επιπλέον, αντιμετωπίζεται με δημιουργικό τρόπο η σύνδεση διαφορετικού χαρακτήρα κινημάτων, πέρα από το εργατικό, που ανοίγουν όμως σοβαρότατες πλευρές, όπως το περιβάλλον και η οικολογία, ο αγώνας για τις ελευθερίες, η αντιφασιστική πάλη, οι διεκδικήσεις για τις γυναίκες, τη νεολαία, τους μετανάστες και τις μειονότητες (εθνικές, θρησκευτικές, πολιτικές και σεξουαλικού προσανατολισμού).
- Στην **κοινή δράση των μαχόμενων τμημάτων της Αριστεράς** στο μαζικό κίνημα και στην ευρύτερη πολιτική δράση. Αποκρούουμε όλες εκείνες τις λογικές, ανεξάρτητα από αφετηρίες και διαφορές, οι οποίες βάζουν εμπόδια στην κοινή δράση. Η ενωτική παρέμβαση,

ο δημιουργικός διάλογος και η κριτική προς το συμφέρον του κινήματος, κόντρα στις άγονες αντιπαραθέσεις μέσα στις μαζικές οργανώσεις, μπορούν να συμβάλουν στη συσπείρωση ευρύτερων αγωνιζόμενων μαζών πέρα από τα όρια της Αριστεράς. Θεωρούμε άγονη τη συζήτηση για ενότητα στη βάση των λεγόμενων «ελάχιστων προγραμμάτων», όπως και το συμμετρικό τους ανάλογο, που είναι το «πρόγραμμα για την εξουσία». Θεωρούμε ότι καμία αυτολογοκρισία στο όνομα της ενότητας στο ελάχιστο ή καμία φυγή από το διάλογο και τη συμμαχία στο όνομα δήθεν του άρτιου προγράμματος δεν μπορεί να αντικαταστήσει την κοινή δράση, τον αγωνιστικό συντονισμό, ακόμη και με διαφορετικά προγράμματα. Παράλληλα, η κοινή δράση όχι μόνο δεν αποκλείει αλλά επιβάλλει την κριτική, ακόμα και την αντιπαράθεση ανάμεσα στις διαφορετικές δυνάμεις της Αριστεράς, πάντα όμως στο έδαφος και προς όφελος του κινήματος. Γι' αυτό προκρίνουμε αποφασιστικά την επί της ουσίας γόνιμη συζήτηση για το αναγκαίο πρόγραμμα της αντικαπιταλιστικής πάλης, χωρίς απαγορευμένες ζώνες. Η κοινή δράση των δυνάμεων της Αριστεράς έχει επείγοντα χαρακτήρα σε ορισμένα θέματα, όπως αυτό της υπεράσπισης των εργατικών αγώνων, των λαϊκών ελευθεριών και της αντιφασιστικής δράσης (στον οποίο μπορεί να συμβάλει ιδιαίτερα η **Κίνηση για τις Ελευθερίες και τα Δημοκρατικά Δικαιώματα της Εποχής μας**), της αντιΕΕ πάλης, με την αξιοποίηση και της **Πρωτοβουλίας κατά του Ευρώ και της ΕΕ**.

Για ένα νέο, για ένα άλλο εργατικό κίνημα

100 Σήμερα χρειάζεται μια **ριζική και τολμηρή στροφή στο εργατικό και συνδικαλιστικό κίνημα. Είναι αναγκαία και επείγουσα η ταξική του ανασυγκρότηση**. Όλη η εμπειρία, ιδιαίτερα της τελευταίας τριετίας, αλλά και οι διεθνείς εξελίξεις δείχνουν ότι χωρίς ριζική τομή και ανασυγκρότηση στο εργατικό κίνημα **θα γίνονται μεν αγώνες, αλλά αυτοί δεν θα μπορούν να ανατρέπουν σοβαρές πλευρές της επίθεσης και της αστικής πολιτικής**, οδηγώντας σε

απογοτεύσεις, υποχώρηση και παραπέρα δυσμενείς συσχετισμούς. **Η ταξική ανασυγκρότηση του εργατικού κινήματος, η εμφάνιση ενός νέου εργατικού κινήματος είναι σήμερα όρος και προϋπόθεση** για ρήγματα στην επίθεση και την καπιταλιστική ανασυγκρότηση, προϋπόθεση για τη συνολική αντικαπιταλιστική ανατροπή· **αποτελεί βάθρο του αντικαπιταλιστικού εργατικού μετώπου**. Είναι η πολιτική μας γραμμή στο εργατικό κίνημα, η αντίληψή μας για κίνημα με χαρακτηριστικά χειραφέτησης και ανατροπής. Αφορά τη λογική για τους αγώνες, αλλά και όλο το περιεχόμενο της εργατικής δράσης, της ιδεολογικής διαπάλης, του πολιτισμού, της δομής και της λειτουργίας του εργατικού-συνδικαλιστικού κινήματος. Επιδιώκει τη συνειδητή σύνδεση του οικονομικού με τον πολιτικό αγώνα. Είναι πεδίο επαφής των εργατικών και νεολαιίστικων επαναστατικών δυνάμεων με τα πλατιά εργατικά στρώματα, που επηρεάζονται από το ρεφορμισμό, για τον συνειδητό μετασχηματισμό τους υπέρ του αντικαπιταλιστικού πόλου, μέσα από τις εμπειρίες του αγώνα.

Η λογική του νέου εργατικού κινήματος χρειάζεται να διαπερνά ενιαία όλα τα επίπεδα της δράσης και **κρίνεται**:

- Μέσα στους εργαζομένους και στους αγώνες τους, στη συγκρότηση των συνδικάτων και των οργάνων της εργατικής πάλης, στο συντονισμό τους, στους στόχους πάλης, στις μορφές δράσης, στην εργατική αλληλεγγύη. Στην προώθηση ενός ταξικού κινήματος απόκρουσης, ρήξης και ανατροπής της αντεργατικής επίθεσης, στη δυνατότητά του να αναπτύσσει αντικαπιταλιστικά χαρακτηριστικά.
- Στη φυσιογνωμία της αντικαπιταλιστικής πτέρυγας των αγώνων, στο περιεχόμενο και στη δράση των εργατικών πολιτικοσυνδικαλιστικών συσπειρώσεων-σχημάτων-παρεμβάσεων, στην ανάπτυξή τους σε κάθε κλάδο, στην πανελλαδική ενοποίησή τους, στην επιδίωξη ηγεμονίας της λογικής του νέου εργατικού κινήματος σε αυτές.
- Στο βάθος και στο εύρος της συσπείρωσης δυνάμεων, στη μετωπική δράση και οργάνωση των πρωτοπόρων αγωνιστών που «βγήκαν» από τους σκληρούς αγώνες σε ανώτερο επίπεδο, στην κατεύθυνση της συγκρότησης ταξικής κίνησης για την ανατροπή και το Νέο Εργατικό Κίνημα.
- Στον τρόπο που επικοινωνεί, «στηρίζει» και «στηρίζεται» στη συνολική προσπάθεια δημι-

ουργίας ενός μαζικού πολιτικού πόλου της αντι-καπιταλιστικής επαναστατικής Αριστεράς στην κοινωνία.

101 Η κατάσταση των σωματείων σήμερα αναδεικνύει, μαζί με τα μεγάλα βήματα που πρέπει να γίνουν στο περιεχόμενο των στόχων πάλης, την ανάγκη ανασυγκρότησης του συνδικαλιστικού κινήματος και **«επανίδρυσης» των σωματείων**. Η δράση μας πρέπει πρώτα απ' όλα να στοχεύει στην οργάνωση της τάξης, με **συγκρότηση συνδικάτων όπου δεν υπάρχουν, με σχέδιο και δράση αναγέννησης και ριζικής στροφής σε όσα υπάρχουν**. Ταυτόχρονα, πρέπει να απαντήσουμε συλλογικά, με επεξεργασίες και μετρήσιμα βήματα, σε ό,τι αφορά:

- α. Την υπέρβαση του διαχωρισμού ανάμεσα σε δημόσιο, ιδιωτικοποιημένο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, για τη δημιουργία κοινών συνδικάτων, τόσο από τη σκοπιά των κοινών εργατικών και εργασιακών συμφερόντων όσο και από τη σκοπιά των δημόσιων αγαθών και του κοινωνικού/λαϊκού συμφέροντος.
- β. Τη δημιουργία ενός ισχυρού συνδικάτου ανά κλάδο, πραγματικά κλαδικού, όχι ομοιοεπαγγελματικού, που θα συνενώνει όλες τις ειδικότητες και θα λειτουργεί με επιχειρησιακά και τοπικά παραρτήματα και αντίστοιχες συνελεύσεις.
- γ. Την επανάκτηση της έννοιας της συλλογικότητας και του συλλογικού συμφέροντος και αγώνα σε ένα πλήρως κατακερματισμένο εργασιακό τοπίο ακόμη και μέσα στον ίδιο εργασιακό χώρο.
- δ. Την κρίσιμη αναγκαιότητα συνδικαλιστικής ένταξης, συγκρότησης και έκφρασης των νεότερων εργαζομένων, της νέας εργατικής βάρδιας, που έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά.
- ε. Τη μαζικοποίηση των συνδικάτων και την απεύθυνσή τους σε όλο τον κόσμο της εργασίας. Αποτελεί κρίσιμο ζήτημα το γεγονός ότι δεν αναγνωρίζεται το δικαίωμα να εντάσσονται ή/και να παραμένουν στα σωματεία οι άνεργοι και οι επισφαλώς εργαζόμενοι. Χρειάζεται μάχη για να συσπειρώνονται και να μένουν στα σωματεία, ανυπακοή σε νόμους και δομές που τους αποκλείουν.

στ. Την ποινικοποίηση της συνδικαλιστικής δράσης, με καταδίκες συνδικαλιστών, καταστολή/ποινικοποίηση της δράσης των σωματείων αλλά και κάθε αντίστασης στην πολιτική τους, τον κρατικό έλεγχο των διαδικασιών των συνδικάτων.

- η. Τη συνεργασία των σωματείων με τις υπόλοιπες δομές/μορφές του κινήματος (Εργατικές Λέσχες, κινήματα ενάντια στα χαράτσια, πρωτοβουλία «Δεν χρωστάμε, Δεν πουλάμε, Δεν πληρώνουμε», λαϊκές συνελεύσεις, εγχειρήματα αυτοδιαχείρισης κ.λπ.). Η ύπαρξη ταμείου αλληλεγγύης και μορφών έμπρακτης στήριξης ενός απεργιακού αγώνα από όλες αυτές τις κινήσεις αποτελεί κρίσιμο στοιχείο.
- θ. Την ένταξη των μεταναστών στα σωματεία και στον εργατικό αγώνα, τη στήριξή τους με όρους υλικούς και κινηματικούς, τη νομιμοποίησή τους και τα ίσα κοινωνικά, πολιτικά, εργασιακά δικαιώματα.
- ι. Την επικοινωνία, το συντονισμό, την κοινή δράση, την αλληλεγγύη και το διεθνισμό με τους εργαζομένους στην περιοχή μας και στην Ευρώπη, ξεκινώντας από τους εργαζομένους των πολυεθνικών εταιρειών. Με ιδιαίτερη στόχευση στη δράση του εργατικού κινήματος ενάντια στην εγκαθίδρυση και την υπερεκμετάλλευση των ειδικών οικονομικών ζωνών.

102 **Πα τους αγώνες:** Η δράση μας κατ' αρχάς συμβάλλει στο να αποκτά το κίνημα το αναγκαίο κάθε φορά πολιτικό περιεχόμενο και τα χαρακτηριστικά που το κάνουν αποτελεσματικό στη σκληρή αντιπαράθεση με το μαύρο μέτωπο κυβέρνησης-ΕΕ-ΔΝΤ-κεφαλαίου. Γι' αυτό απαιτείται **η πάλη για την επιβίωση, για την καθημερινή ζωή της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων, των ανέργων και της νεολαίας να συνδέεται με την πάλη για τη συνολική ανατροπή**. Πιο συγκεκριμένα:

- Συμβάλλουμε σε ένα αγωνιστικό εργατικό «αντάρτικο» σε κάθε χώρο δουλειάς, κλάδο και συνολικά, ενάντια στην εφαρμογή κάθε αντεργατικού μέτρου, νόμου, απόφασης.
- Αναπτύσσουμε και προβάλλουμε στα σωματεία, στις συνελεύσεις, στις συλλογικότητες του αγώ-

να τις άμεσες διεκδικήσεις που απορρέουν από το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα πάλης.

- Δουλεύουμε στην κατεύθυνση του συντονισμού και της κλιμάκωσης των αγώνων. Σε διακλαδικούς αγώνες, συντονισμό των επιμέρους μαχών για ζητήματα και μέτωπα, σε πανκοινωνικό μέτωπο και κατεύθυνση. Επεξεργαζόμαστε νέες μορφές πάλης, προτείνουμε και προωθούμε τις κάθε φορά αναγκαίες, μαχητικές και πιο αποτελεσματικές μορφές πάλης σε όλα τα επίπεδα.
- Προβάλλουμε και δρούμε για την αναγκαία πανεργατική κινητοποίηση, τις απεργίες και τα συλλαλητήρια, τον ξεσηκωμό και την αντεπίθεση του κινήματος για την ανατροπή της αντιλαϊκής πολιτικής και των φορέων της, ενάντια σε αναμονές, κοινοβουλευτικές αυταπάτες, απογοητεύσεις και λογικές «ώριμου φρούτου».
- Αναδεικνύουμε το ζήτημα της ανεργίας και των απολύσεων σε βασικό μέτωπο της πάλης του εργατικού κινήματος, για τη δημιουργία σχετικά αυτοτελούς κινήματος κατά της ανεργίας και της επισφαλούς απασχόλησης.

103 Για την αντικαπιταλιστική πτέρυγα και τάση: Στα εργατικά σχήματα-παρεμβάσεις-κινήσεις είναι ανάγκη να σπάσει ο κύκλος της στασιμότητας και της μονοστοχίας στη συνδικαλιστική-εκλογική κυρίως παρέμβαση. Απαιτούνται εξωστρεφείς πρωτοβουλίες που θα μπορούν να θέτουν τα πολιτικά ερωτήματα και να ενισχύουν το αντικαπιταλιστικό περιεχόμενο. Πρωτοβουλίες που θα συμβάλλουν ώστε να συγκροτείται συνδικαλιστικά, πολιτικά και ιδεολογικά το πιο πρωτοπόρο κομμάτι. Η συζήτηση του περιεχομένου της εργατικής πάλης, του σχεδίου αγωνιστικής παρέμβασης και της αναγκαιότητας μιας ανώτερου επιπέδου συγκρότησης ενός μαζικού αντικαπιταλιστικού ρεύματος στο εργατικό και συνδικαλιστικό κίνημα θα ενισχύσουν την παρέμβαση των σχημάτων. Η λογική του νέου εργατικού κινήματος επιδιώκουμε να επηρεάζει και, σε μια πορεία, να ηγεμονεύει δημοκρατικά στην κίνηση των ταξικών σχημάτων.

Σημαντική ώθηση μπορεί να δώσει και μια σειρά εκδηλώσεων, εκδόσεων και παρεμβάσεων για κρίσιμες πλευρές της πάλης του εργατικού κινήματος.

Άμεσα βήματα πρέπει να γίνουν στην κατεύθυνση της **συγκρότησης ταξικής κίνησης για την ανατροπή και το Νέο Εργατικό Κίνημα**, η οποία έχει καθυστερήσει και με δικές μας ευθύνες. Με ειδικό σχέδιο απεύθυνσης σε πρωτοπόρους εργαζομένους, στους αγωνιστές των εργατικών σχημάτων, στους εργαζομένους της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς και ιδιαίτερα της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Με κύκλο συσκέψεων σε κλάδους και πόλεις, πρόταση διακήρυξης και διεργασίες για την εμφάνιση μιας τέτοιας κίνησης το επόμενο διάστημα.

Η ενοποίηση της παρέμβασης των δυνάμεων της ΑΝΤΑΡΣΥΑ στο εργατικό και συνδικαλιστικό κίνημα, με βάση τη λογική της ταξικής ανασυγκρότησής του, θα συμβάλει αποφασιστικά στο σύνολο των καθηκόντων που έχει η αντικαπιταλιστική πτέρυγα.

Το κίνημα στην πόλη και τη γειτονιά

104 Η πόλη συγκροτεί ένα πεδίο στο οποίο εξελίσσονται σημαντικά κοινωνικά, πολιτικά και κινηματικά γεγονότα (Δεκέμβρης 2008, κίνημα πλατειών, αλλά και βαθιά αντιδραστική αναδιάρθρωση στο τοπικό κράτος-«τοπική αυτοδιοίκηση» μέσω «Καλλικράτη» και Μνημονίων). Αποτελεί πεδίο για την ανασυγκρότηση του μαζικού κινήματος, για την ανάπτυξη του αγωνιστικού μετώπου ρήξης και ανατροπής, για τη διαμόρφωση και την ενίσχυση του αντικαπιταλιστικού ρεύματος και της επαναστατικής Αριστεράς. Τα προηγούμενα χρόνια πλήθυναν οι **αντικαπιταλιστικές κινήσεις πόλεις**, ενώ δημιουργήθηκαν αντικαπιταλιστικά ψηφοδέλτια σε αρκετούς δήμους και στις περισσότερες περιφέρειες. Παρ' όλα αυτά οι αντικαπιταλιστικές κινήσεις πόλεις υπολείπονται σημαντικά τόσο των αναγκών όσο και των δυνατοτήτων.

Ιδιαίτερο στοιχείο αποτελεί **μια νέα σχέση «εργασίας» και γειτονιάς**: πολύ μεγάλος αριθμός μακροχρόνια ανέργων, απώλεια της σχέσης του άνεργου με την εργασιακή του αναφορά, ανασφάλιστη εργασία και πολυμορφία ελαστικών εργασιακών σχέσεων (ιδιαίτερα στη νεολαία) που δεν καλύπτεται σωματειακά κ.ά. Διατηρώντας την προτεραιότητα παρέμβασής μας μέσω της αυτοτελούς εργατικής δουλειάς, χρειάζεται να ανα-

βαθμίσουμε **την εργατική παρέμβαση και στις γειτονιές, συμβάλλοντας** στη συλλογική συγκρότηση του διάσπαρτου εργατικού δυναμικού, βοηθώντας στην ταξική ανασυγκρότηση του εργατικού κινήματος. Από μια τέτοια πλευρά αποκτά ιδιαίτερη σημασία η πρωτότυπη μορφή των Εργατικών Λεσχών.

Ταυτόχρονα, στο επίπεδο της πόλης-γειτονιάς δίνεται στον μεγαλύτερο βαθμό η πάλη για την επιβίωση και αναβαθμίζεται η διαπάλη πολιτικών ρευμάτων.

105 Με την παρέμβασή μας επιδιώκουμε τη συγκρότηση ενός **εργατικού λαϊκού κινήματος** στην πόλη. Σε αυτό θα συμβάλει ένα ρεύμα **που θα προωθεί τη μαζική λαϊκή οργάνωση και πάλη, την αλληλεγγύη και τον αγώνα υπηρετώντας το στόχο της ανατροπής.**

Στοχεύουμε σε ένα κίνημα που θα συγκροτείται πάνω σε βασικούς άξονες της πάλης ενάντια στο τοπικό και κεντρικό κράτος και το κεφάλαιο, όπως η εναντίωση στην εξαφάνιση-ιδιωτικοποίηση των κοινωνικών δημόσιων παροχών, στην καταλήστευση του λαϊκού εισοδήματος και σε κάθε είδους οικονομική βία, στην ιδιωτικοποίηση-εμπορευματοποίηση του δημόσιου χώρου και του φυσικού πλούτου.

Θα παρεμβαίνει στην καθημερινή ζωή και στην οργάνωση της επιβίωσης μέσω μορφών εργατικής ανατρεπτικής αλληλεγγύης, θα προωθεί τον κοινό αγώνα με τα συγκροτημένα τμήματα του εργατικού κινήματος στο χώρο του τοπικού κράτους (διαθεσιμότητες, εφεδρεία, κοινωνική εργασία) αλλά και σε κάθε χώρο εργασίας στην πόλη.

Στην παραπάνω βάση υπάρχει ανάγκη συγκρότησης ενός προγράμματος πάλης που θα επιχειρεί να συνδυάσει ένα σύνολο στόχων για την επιβίωση στο έδαφος μιας πιο συνολικής απάντησης.

Ειδικά για το θέμα της αλληλεγγύης μας ενδιαφέρει να αναπτυχθεί μια εργατική ανατρεπτική αλληλεγγύη που: α) θα **αποτελεί στοιχείο του κινήματος**, β) θα **εκφράζεται με αντιπαράθεση και έμπρακτη αμφισβήτηση της καταστροφικής πολιτικής** (π.χ. επανασυνδέσεις ρεύματος, αποτροπή εξώσεων και πλειστηριασμών κ.λπ.) και γ) θα **δημιουργεί ασπίδα προστασίας κινημα-**

τικά, υλικά και ηθικά σε κάθε εργατικό αγώνα (π.χ. Χαλυβουργία) βοηθώντας στη νικηφόρα έκβασή του.

Η αντικαπιταλιστική Αριστερά πρέπει να συμβάλει στην οργάνωση πρωτοβουλιών αλληλεγγύης που θα είναι ενταγμένες σε μια λογική κινήματος, διεκδίκησης του κοινωνικού πλούτου και όχι διαχείρισης της φτώχειας. Που θα είναι πλευρά της λαϊκής οργάνωσης, υπερβαίνοντας τόσο τον «τυπικό διαχωρισμό» ανάμεσα σε αυτούς που παρέχουν αλληλεγγύη και σε αυτούς που τη λαμβάνουν όσο και τις λογικές ανάθεσης, φιλανθρωπίας, επιχειρηματικής διαφήμισης και επιδότησης από το κράτος και την ΕΕ.

106 Στο χώρο της πόλης τα τελευταία χρόνια συγκροτήθηκαν και δοκιμάστηκαν πολύμορφες δομές συλλογικής οργάνωσης, με μεγάλη κοινωνική και πολιτική ποικιλία (λαϊκές συνελεύσεις και επιτροπές κατοίκων, εργατικές λέσχες, κοινωνικοπολιτικά πολιτιστικά στέκια κ.ά.). **Δεν έχουν συγκροτηθεί πλατιά συλλογικότητες με μονιμότητα λειτουργίας-παρέμβασης και μαζικούς όρους. Κατά βάση μαζικοποιούνται σε κάποια φάση, μετά υποχωρούν, ακολούθως μπορεί να ανασυγκροτούνται ή να δημιουργούνται νέες με βάση κάποιο μέτωπο πάλης ή ένα κεντρικό πολιτικό μέτωπο.**

Επιδιώκουμε καθεμία από τις παραπάνω μορφές, μέσα από τους δικούς της ιδιαίτερους δρόμους, να κατακτά και να παλεύει το πρόγραμμα πάλης που αναφέρθηκε πιο πάνω. Προωθούμε τη συντονισμένη αγωνιστική παρέμβασή τους στα μέτωπα πάλης.

Μακροπρόθεσμα στοχεύουμε σε μια ανώτερη ενοποίηση των «ρυσικών κινηματικής οργάνωσης» σε μια μόνιμη αγωνιστική κινηματική μορφή, που θα μπορεί να προβάλλει και να επιβάλλει τη λαϊκή θέληση, με διαδικασίες δημοκρατικής συζήτησης στη λήψη των αποφάσεων και μαζικό χαρακτήρα, που θα βοηθάει τους εργαζομένους να συνειδητοποιούν ότι οι ίδιοι μπορούν να οργανώνουν τον αγώνα και τη ζωή τους. Στη μορφή αυτή θα συμμετέχουν όλα τα ρεύματα του αγώνα, και η αντικαπιταλιστική-επαναστατική Αριστερά θα λειτουργεί ως τμήμα της, παλεύοντας για την ηγεμονία της αντικαπιταλιστικής αντίληψης.

Πόλος της αντικαπιταλιστικής επαναστατικής αριστεράς

107 Οι πολιτικές εξελίξεις, το στρατηγικό και πολιτικό έλλειμμα που καταγράφουν οι φορείς της Αριστεράς, ο έντονος προβληματισμός και οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στον πρωτοπόρο κόσμο του κινήματος και της Αριστεράς, οι επίμονες και απαιτητικές αναζητήσεις μιας άλλης πολιτικής και κοινωνικής λύσης από ευρύτερα τμήματα εργαζομένων και νέων **φέρνουν στο προσκήνιο, πιο έντονα και καθαρά, την αναγκαιότητα μιας άλλης Αριστεράς, μαζικής, αντικαπιταλιστικής, ανατρεπτικής, επαναστατικής, με ισχυρή παρουσία της σύγχρονης κομμουνιστικής τάσης.** Αυτή η αναγκαιότητα αναβαθμίζει το ρόλο του NAP και της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Προϋπόθεση για την αναγέννηση συνολικά του εργατικού κινήματος και της ανατρεπτικής Αριστεράς αποτελεί η συγκρότηση ενός ισχυρού πολιτικού πόλου της αντικαπιταλιστικής επαναστατικής Αριστεράς. Ο πόλος αυτός θα λειτουργήσει ως καταλύτης για ανατροπές στο εργατικό κίνημα και για αλλαγή του χάρτη στην Αριστερά, **για μια άλλη και όχι για άλλη μία Αριστερά.** Ο αντικαπιταλιστικός πόλος θα έχει χαρακτηριστικά μετωπικά και όχι ενιαίου κόμματος και θα προέλθει από τη συσπείρωση αγωνιστών και δυνάμεων που ριζοσπαστικοποιούνται και αναζητούν συνολική αντικαπιταλιστική πολιτική απάντηση. Από αγωνιστές που κινούνται συνειδητά, ημισυνειδητά ή και αυθόρμητα ενάντια όχι μόνο στην υπεραντιδραστική επίθεση του κεφαλαίου αλλά και στο σύστημα που τη γεννά. Από τις πολιτικές πρωτοπορίες που αναδεικνύονται μέσα από το μαζικό κίνημα, από τις δυνάμεις του χώρου της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς που αναζητούν μια σύγχρονη μετωπική επαναστατική απάντηση, αλλά και από μάχιμα τμήματα που προέρχονται από το χώρο της ρεφορμιστικής Αριστεράς και υπερβαίνουν έμπρακτα τη διαχειριστική λογική. **Ο πόλος της**

αντικαπιταλιστικής και επαναστατικής Αριστεράς αποτελεί πεδίο συνάντησης με τις πιο μαχητικές ρεφορμιστικές τάσεις, συμβάλει στον ποιοτικό τους μετασχηματισμό σε ανώτερη πολιτική βάση, μέσα και από τη δημοκρατική διαπάλη για την κατεύθυνση, το βάθος και τα χαρακτηριστικά αυτού του μετώπου. Μέσα απ' αυτή τη διαδικασία αναπτύσσεται και μετασχηματίζεται θετικά και η επαναστατική αντίληψη. Η επιδίωξη για τον αντικαπιταλιστικό πόλο της Αριστεράς αποτελεί μια **πρόσκληση ενότητας** και ταυτόχρονα μια **πρόκληση ηγεμονίας** για τις δυνάμεις της κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Ελπιδοφόρο βήμα προς τον πολιτικό πόλο της αντικαπιταλιστικής επαναστατικής Αριστεράς αποτελεί η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, χωρίς να σημαίνει ότι οι δυνάμεις που μπορούν να συμβάλουν στον αντικαπιταλιστικό πόλο περιορίζονται στις σημερινές δυνάμεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ.

108 Η συγκρότηση της **ΑΝΤΑΡΣΥΑ** την άνοιξη του 2009 από ένα σύνολο διαφορετικής προέλευσης δυνάμεων της αντικαπιταλιστικής και κομμουνιστικής Αριστεράς και της ριζοσπαστικής οικολογίας αποτέλεσε **ιδιαιτέρως θετικό** γεγονός. Εκτιμούμε ως προωθητική τη συμβολή του NAP και της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση στην ανάπτυξή της και στους αγώνες που έδωσε. Με αίσθημα ευθύνης αναλαμβάνουμε το δικό μας σημαντικό μερίδιο από τις μεγάλες αδυναμίες και ανεπάρκειες. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ έδωσε σάρκα και οστά στη δυνατότητα ύπαρξης μιας άλλης αντικαπιταλιστικής, επαναστατικής και σύγχρονα κομμουνιστικής Αριστεράς. Έφερε στο προσκήνιο το αναγκαίο αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα, συνέβαλε στην πολιτικοποίηση σε ριζοσπαστική κατεύθυνση του μαζικού κινήματος και γονιμοποίησε τη συζήτηση στην Αριστερά. Συγκρότησε σε πανελλαδικό

επίπεδο ένα κρίσιμο, αλλά ακόμα περιορισμένο, πρωτοπόρο δυναμικό. Έδωσε δυνατότητα στις ιδέες της αντικαπιταλιστικής ανατροπής και της κομμουνιστικής απελευθέρωσης να φτάσουν σε ευρύτερο κόσμο και να δοκιμαστούν στο οξυγόνο της ανοιχτής συζήτησης και αντιπαράθεσης.

109 Η συγκρότηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, τα πολιτικά προγραμματικά της βήματα, η διαμόρφωση οργανωτικής δομής και η πολιτική της παρουσία την κατοχυρώνουν σε υπαρκτό, αν και όχι μαζικό, ρεύμα της Αριστεράς, με ευρύτερη επίδραση και εκτίμηση στον αριστερό κόσμο. Αυτό αποτελεί σημαντική επιτυχία, ενάντια και σε αντιλήψεις που υποβάθμιζαν την ανάγκη και τη δυνατότητα ενός ανεξάρτητου αντικαπιταλιστικού πόλου και αντιπρότειναν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο τη δορυφοροποίηση στην κοινοβουλευτική ρεφορμιστική Αριστερά. Η πετυχημένη παρουσία της στις εκλογές της 6ης Μάη, όπου απέσπασε 1,2% των ψήφων, και παρά την εκλογική της καθίζηση στη συνέχεια στις εκλογές της 17ης Ιούνη, καταδεικνύει ότι η αντικαπιταλιστική άποψη βηματίζει πλέον με ορατό, διακριτό, αλλά ασταθή τρόπο, συσπειρώνοντας τμήματα αγωνιστών ευρύτερα από τις οργανώσεις που συμμετέχουν στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ.

110 Μαζί με τις κατακτήσεις, έχουν έλθει στην επιφάνεια και σημαντικά προβλήματα στη φυσιογνωμία του μετώπου της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Το ΝΑΡ έχει υποχρέωση και ευθύνη, μαζί και με τις άλλες σύμμαχες οργανώσεις και με τους πρωτοπόρους αγωνιστές που συμμετέχουν στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, να συμβάλει προωθητικά στο ξεπέρασμά τους. Το βασικότερο πρόβλημα έγκειται στην **καθυστέρηση της προγραμματικής ανάπτυξης** της ΑΝΤΑΡΣΥΑ ως μετώπου αντικαπιταλιστικών, επαναστατικών και κομμουνιστικών δυνάμεων, παρά το γεγονός ότι διακηρυκτικά κινείται σε αυτή την κατεύθυνση. Η υστέρηση στην επεξεργασία μιας σύγχρονης επαναστατικής στρατηγικής και στην ανάπτυξη της αντικαπιταλιστικής τακτικής ψαλιδίζει τις δυνατότητες να επιδράσει η ΑΝΤΑΡΣΥΑ στο πλατύ πρωτοπόρο δυναμικό του κινήματος και της Αριστεράς που αναζητά στρατηγικές και ανατρεπτικές απαντήσεις. Επιπλέον, προκαλεί

πολιτικές ταλαντεύσεις σε μειοψηφικά τμήματα των οργανώσεων και της επιρροής της, κάτω και από την επίδραση του νέου συσχετισμού δυνάμεων στην Αριστερά και την προοπτική κυβερνητικής εξουσίας ενός όλο και πιο συντηρητικού, σοσιαλδημοκρατικής κατεύθυνσης, ΣΥΡΙΖΑ. Η πυξίδα μας για τη συζήτηση είναι η εμβάθυνση της αντικαπιταλιστικής πολιτικής, η ανάπτυξη των δεσμών με τον μαχόμενο κόσμο και ειδικά την εργατική τάξη και τους ανέργους, η σύνδεση του προγράμματος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ με το ζήτημα της εξουσίας και της επανάστασης, υπερβαίνοντας ένα άθροισμα κυρίως οικονομικού χαρακτήρα στόχων, όσο και αν αυτοί διακρίνονται για τη ριζοσπαστικότητά τους. Το ΝΑΡ θα συμβάλει ώστε η **ΑΝΤΑΡΣΥΑ να κατοχυρώνεται ως αναπτυσσόμενο και ανερχόμενο ρεύμα αντικαπιταλιστικής και κομμουνιστικής αναφοράς και επαναστατικής πολιτικής, σε σαφή οριοθέτηση από τις ρεφορμιστικές**

δυνάμεις. Παράλληλα, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ καλείται να επιλύσει ζητήματα συγκρότησης και δημοκρατικής λειτουργίας, με αποφασιστικό ξεπέρασμα της ομπρίας της από τις συνεννοήσεις οργανώσεων, ώστε να μετατρέπεται πραγματικά σε ένα μέτωπο όπου τον κυρίαρχο λόγο θα έχουν όλοι οι αγωνιστές που είναι μέλη και οι συνελεύσεις των επιτροπών της. Ο δρόμος της συγκρότησής της ως **ενιαίου και μετωπικού πολιτικού οργανισμού**, σε τοπικό και κλαδικό επίπεδο, είναι και ο μόνος που μπορεί να προωθήσει την ανάπτυξη των πολιτικών δεσμών της με εργαζόμενο κόσμο, αλλά και την κατάκτηση μιας ενιαίας πολιτικής παρέμβασης, με κοινά διαμορφωμένες ιεραρχήσεις και με περιορισμό των συχνά ετερόκλητων ή/και αντιθετικών πρωτοβουλιών των συνιστωσών της. Η κατεύθυνση αυτή δεν σημαίνει υποβάθμιση του ρόλου του ΝΑΡ ούτε των άλλων οργανώσεων της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αλλά αντίθετα ανυψώνει την ιδεολογική και πολιτική ιδιαίτερη συμβολή τους (με δημιουργικό και όχι διαχωριστικό τρόπο). Θεωρούμε πως δεν είναι σωστό και ρεαλιστικό να τίθεται ζήτημα μετατροπής της ΑΝΤΑΡΣΥΑ σε ενιαίο επαναστατικό κομμουνιστικό κόμμα ή, πολύ περισσότερο, σε κάποιο «αντικαπιταλιστικό» κόμμα κυρίως με κινηματικά χαρακτηριστικά. Κάτι τέτοιο θα υπονόμει τελικά και την ΑΝΤΑΡΣΥΑ (και τη δυναμική συσπείρωση δυνάμεων στις γραμμές της) και την επιδίωξη για στρατηγική κομμουνιστική ενοποίηση.

1 1 1 Το ΝΑΡ και η ΑΝΤΑΡΣΥΑ πρέπει να θέσουν καθαρά τον πολιτικό στόχο για τον τρίτο, τον αντικαπιταλιστικό πόλο στην Αριστερά, έναν πόλο έλξης, συσπείρωσης και μετασχηματισμού των μαχόμενων αντικαπιταλιστικών, αντιΕΕ, αντιιμπεριαλιστικών, αντιδιαχειριστικών δυνάμεων, και να επεξεργαστούν τους δρόμους για την προώθηση αυτού του στόχου. Σε αυτή την κατεύθυνση συμβάλλει —πέρα από την προσπάθεια ενίσχυσής της— η μετωπική τακτική της **ΑΝΤΑΡΣΥΑ με την πρόταση για μετωπική συμπόρευση των μαχόμενων δυνάμεων της Αριστεράς** που υιοθετούν ή προσεγγίζουν με τον δικό τους τρόπο το αναγκαίο αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα και έχουν διαχωριστεί **έμπρακτα** από ΚΚΕ και ΣΥΡΙΖΑ. Τέτοιες δυνάμεις αναδεικνύονται μέσα από τις φυσικές πρωτοπορίες του μαζικού κινήματος καθώς και στην ευρύτερη ζώνη διαφοροποιή-

σης από το ρεφορμισμό και το κόμμα-φρούριο, καθώς και από τον στενό αντιμνημονιακό αγώνα της προηγούμενης περιόδου. Σε πολιτικό επίπεδο βρίσκονται σε δυνάμεις της εξωκοινοβουλευτικής και «εκτός των τειχών» Αριστεράς, καθώς και σε άλλες συλλογικότητες που έχουν διαχωριστεί από το ΚΚΕ ή τον ΣΥΡΙΖΑ. Η μετωπική τακτική όμως δεν αναφέρεται κυρίως και μόνο σε έτοιμες δυνάμεις, αλλά αποτελεί και δρόμο διαμόρφωσης και συσπείρωσης δυνάμεων που ριζοσπαστικοποιούνται. Η πολιτική συνεργασία αυτών των δυνάμεων **μπορεί και πρέπει να εκφραστεί στα πεδία του λαϊκού αγώνα** (εργατικό, κινήσεις πόλης, αντιΕΕ, δημοκρατικό, αντιπολεμικό), να προωθείται και από τα «πάνω» και από τα «κάτω», με την ανάπτυξη πολύπλευρων, συναγωνιστικών και πολιτικών δεσμών και πρωτοβουλιών, που θα προωθούν και θα ωριμάζουν τη μετωπική συσπείρωση δυνάμεων. **Πρέπει και μπορεί να βρει έκφραση και σε μια συνολική πολιτική πρωτοβουλία, μια πρωτοβουλία συνάντησης ή σταθερότερου συντονισμού (συμπαράταξης) της ανατρεπτικής Αριστεράς.** Μια συνάντηση που θα εξασφαλίζει την πολιτική συμπόρευση, κοινές πολιτικές πρωτοβουλίες, διάλογο πολιτικό-θεωρητικό, δυνατότητα ώσμωσης και επικοινωνίας και θα κλιμακώνεται ανάλογα με το βαθμό πολιτικής συμφωνίας. **Σε ποια πολιτική βάση μπορεί να πραγματοποιηθεί μια τέτοια συμπόρευση;** Στο αναγκαίο και απαραίτητο σήμερα πολιτικό πλαίσιο: διεκδίκηση των εργατικών λαϊκών δικαιωμάτων, μέτρα για την επιβίωση και την ανεργία, μονομερής κατάργηση των Μνημονίων και των δανειακών συμβάσεων, άρνηση πληρωμής — διαγραφή του χρέους, δώξιμο της Τρόικας και κάθε κηδεμόνα, έξοδος από Ευρωζώνη και ΕΕ, εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος και των επιχειρήσεων στρατηγικής σημασίας χωρίς αποζημίωση, εργατικός έλεγχος παντού, πάλη για δημοκρατία και λαϊκή κυριαρχία στη χώρα — απελευθέρωση από τα δεσμά του σύγχρονου απολυταρχισμού του κεφαλαίου, ανατροπή της κυβέρνησης και της πολιτικής της και κάθε κυβέρνησης με αντιλαϊκή πολιτική. Από την άποψη αυτή, κάθε τέτοια συνολική και μόνιμη πρωτοβουλία πολιτικής συμπαράταξης πρέπει να προεββεί την ανάγκη για μια άλλη Αριστερά (και να είναι σε διαχωρισμό με ΣΥΡΙΖΑ-ΚΚΕ), την ταξική ανασυγκρότηση του εργατικού-μαζικού κινήματος,

το οποίο θα αναγνωρίζεται ως το υποκείμενο της ανατροπής με τα δικά του όργανα. Επίσης, θα εκφράζει την αντιδιαχειριστική λογική σε σχέση με τις κυβερνητικές προτάσεις και τη σαφή διαφοροποίηση από την κυβερνητική πρόταση με κορμό τον ΣΥΡΙΖΑ, καθώς και την επιμονή στην ανάγκη για επαναστατικές αλλαγές και για τη διεκδίκηση μιας σύγχρονης σοσιαλιστικής προοπτικής. Ειδικά στο θέμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια τέτοια ενωτική πολιτική πρωτοβουλία, που θα έχει το στόχο της εξόδου από την Ευρωζώνη και την ΕΕ, θα επιδιώκει να συσπειρώσει όλες τις δυνάμεις που τοποθετούνται με όλους τους τρόπους συνολικά κατά της ΕΕ και έρχονται σε ρήξη με τον ευρωμονόδρομο.

Το NAP θα συμβάλει αποφασιστικά στην προώθηση της μετωπικής τακτικής της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και του πολιτικού πλαισίου που έχει συλλογικά καταλήξει.

112 Τα βήματα για την αποφασιστική ενίσχυση της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς δεν αφορούν μόνο το κεντρικό πολιτικό επίπεδο. Απαιτείται σκληρή προσπάθεια **για τη ριζοσπαστικοποίηση του ευρύτερου λαϊκού αριστερόστροφου αντιμνημονιακού ρεύματος**, έτσι ώστε να «ανέβει» η **αντιμνημονιακή στάση σε εργατική αντικαπιταλιστική συνείδηση και συγκρότηση**. Χρειάζεται η αναβάθμιση του περιεχομένου των προγραμμάτων και των μορφών πάλης. Έχει ζωτική σημασία να οικοδομηθεί από πάνω έως κάτω και από κάτω έως πάνω μια **ισχυρή ζώνη ηγεμονίας του αντικαπιταλιστικού προγράμματος και μετώπου**. Δεν νοείται αυτοτελής πορεία της επαναστατικής και σύγχρονα κομμουνιστικής Αριστεράς χωρίς «πόδια» μέσα στην εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα. Βεβαίως δεν μιλάμε για παρατάξεις των αντικαπιταλιστών

ή της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αλλά για σχήματα και κινήσεις που ξεκινώντας από την ταξική πάλη στο χώρο τους κατακτούν μια αντικαπιταλιστική κατεύθυνση (ακόμα και συνολική), σε ρήξη με τις πρακτικές διαχείρισης και ρεφορμισμού. Το NAP, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ και οι ανατρεπτικές αριστερές δυνάμεις πρέπει να συμβάλουν στη βελτίωση της δράσης, αλλά κυρίως στη δημιουργία νέων **αντικαπιταλιστικών κινήσεων παρέμβασης σε εργασιακούς χώρους, σε γειτονιές** και δήμους (ταξικά εργατικά σχήματα και παρεμβάσεις, αντικαπιταλιστικές κινήσεις πόλης κ.λπ.). Η υποτίμηση αυτής της κατεύθυνσης θα στερήσει την υλική πολιτική δυνατότητα για αυτοτέλεια της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς και θα δημιουργήσει τάσεις πολιτικής δορυφοροποίησης γύρω από ΣΥΡΙΖΑ ή ΚΚΕ. Αντίθετα, η ανάπτυξη φύτρων αντικαπιταλιστικής συσπείρωσης παντού, με ενιαία προσπάθεια των δυνάμεων της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, θα γονιμοποιήσει θετικά αγωνιστικές διεργασίες σε τμήματα των εργαζομένων, των ανέργων, της νεολαίας και θα δημιουργήσει τους όρους για επηρεασμό της συζήτησης μέσα στην Αριστερά ακόμη και στον αναρχικό χώρο, με όρους ηγεμονίας και αυτοτέλειας. Η ταχύτατη μετατροπή του ΣΥΡΙΖΑ σε διαχειριστικό κόμμα, ενδεχομένως και σε ρόλο διακυβέρνησης, κάνει επιτακτική την ανάγκη γόνιμης συζήτησης ή/και αντιπαράθεσης για τις περιπτώσεις εκείνων των παρατάξεων και σχημάτων (ιδιαίτερα στην εκπαίδευση) όπου συνυπήρχαν δυνάμεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και του ΣΥΡΙΖΑ. Γνώμονας της δικής μας στάσης θα είναι το αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα στο χώρο και γενικά, η αγωνιστική πρακτική, η αυτοτέλεια από πρακτικές κρατικού, κυβερνητικού και υποταγμένου συνδικαλισμού, με στόχο την αυτοτέλεια της παρέμβασης της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς σε όλα τα επίπεδα, μέσα από την εμπειρία και τη γνώμη των αγωνιστών.

Επαναστατικό υποκείμενο και κόμμα κομμουνιστικής απελευθέρωσης

Η ανάγκη μαζικής πολιτικής πρωτοπορίας

113 Η απάντηση στην αντεργατική επίθεση ιστορικών διαστάσεων του καπιταλισμού στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο δεν είναι υπόθεση μόνο προβολής και υπεράσπισης ενός αντικαπιταλιστικού πολιτικού προγράμματος και μιας κομμουνιστικής προγραμματικής διακήρυξης. Θεμελιώδη πλευρά της αντίληψης των κομμουνιστών και συστατικό στοιχείο του προγράμματός τους σε κάθε εποχή αποτελεί η **συγκρότηση της εργαζόμενων μαζών σε συλλογικό κοινωνικό και πολιτικό υποκείμενο αγώνα και ανατροπής**. Όλες οι σημαντικές πολιτικές μεταβολές στην ιστορία, πολύ περισσότερο οι κοινωνικές επαναστάσεις κατά του καπιταλισμού, συντελέστηκαν με την προϋπόθεση της συγκρότησης μιας **σχετικά μαζικής και συνειδητής οργανωμένης πολιτικής πρωτοπορίας** των εκμεταλλευόμενων και επαναστατικών τάξεων απέναντι στην αστική εκμετάλλευση, την κρατική κυριαρχία, βία και ιδεολογική ηγεμονία των εκμεταλλευτριών τάξεων. Σήμερα, η κανιβαλική αστική πολιτική που προωθείται για το ξεπέρασμα της κρίσης από τη μια και η αφύπνιση του εργατικού-λαϊκού παράγοντα από την άλλη θέτουν επί τάπητος, με υλικούς πλέον όρους, το ζήτημα του **κομμουνιστικού κόμματος** της εποχής μας, του **αντικαπιταλιστικού πολιτικού μετώπου** και της **αντικαπιταλιστικής πάλης των μαζών** μέσα από ένα **ταξικά ανασυγκροτημένο μαζικό κίνημα**. Από μια άποψη, ποτέ άλλοτε στην Ελλάδα δεν υπήρχε τόσο μεγάλη απόσταση ανάμεσα στην ύπαρξη και την πολιτική δραστηριοποίηση μιας μεγάλης ζώνης κοινωνικής δυσαρέσκειας τα τρία προηγούμενα χρόνια και σε μια πολιτική πρωτοπορία που να δύναται να μετασχηματίσει αυτή την τάση σε

όπλο κατακτήσεων, σε επαναστατική απειλή και τελικά φορέα αντικαπιταλιστικής επαναστατικής ανατροπής.

Κόμμα κομμουνιστικής απελευθέρωσης

114 Το ζήτημα της συγκρότησης κόμματος κομμουνιστικής απελευθέρωσης χρειάζεται σήμερα μια ειδικότερη διαπραγμάτευση και αντίστοιχη πολιτική ιεράρχηση της συζήτησης και των βημάτων προς αυτό, σε ό,τι αφορά τη συμβολή του NAP. **Το NAP αντιμετωπίζει ως επείγουσα αναγκαιότητα τη συγκρότηση ενός σύγχρονου κόμματος της κομμουνιστικής απελευθέρωσης**. Θεωρούμε υποχρέωσή μας να συμβάλουμε σε αυτόν το στόχο, έχοντας συνείδηση ότι ένα τέτοιο κόμμα θα προέλθει από τη συμβολή και άλλων αγωνιστών, κινήσεων, οργανώσεων και ρευμάτων κομμουνιστικής αναφοράς, καθώς και από την επίδραση των μαζικών αγώνων της εργατικής τάξης. Επομένως δεν είναι αποκλειστικά υπόθεση της δικής μας προσπάθειας ούτε περιορίζεται στον αναγκαίο κομμουνιστικό μετασχηματισμό του NAP. Επιχειρούμε να περιγράψουμε με ανοιχτό και δημόσιο τρόπο δρόμους και βήματα που θα συμβάλουν σε αυτόν το στόχο, όχι στο ασαφές και απροσδιόριστο μέλλον, αλλά σε έναν ορατό μεσοπρόθεσμο ορίζοντα· με τρόπο που να ενεργοποιεί και να εμπλέκει ενεργά όλο το ανήσυχο δυναμικό που αναζητά μια σύγχρονη κομμουνιστική ανατρεπτική απάντηση και ένα κόμμα κομμουνιστικής απελευθέρωσης σήμερα. Με συνείδηση ότι, πέρα από τη δική μας αντίληψη για ένα κόμμα της κομμουνιστικής απελευθέρωσης στην εποχή μας, το επαναστατικό υποκείμενο πριν και μετά την επανάσταση ενδέχεται να συμπεριλαμ-

βάνει περισσότερες από μία συλλογικότητες με κομμουνιστική αναφορά, που θα χαρακτηρίζονται από αλληλοαποδοχή και επαναστατική αλληλεγγύη.

Υπογραμμίζουμε ότι η πρωτοβουλία για συγκρότηση κόμματος κομμουνιστικής απελευθέρωσης **δεν υποκαθιστά, αλλά αντίθετα στοχεύει στην ισχυροποίηση και τη διεύρυνση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ** και ευρύτερα της αντικαπιταλιστικής μετωπικής προσπάθειας. Η συνθετότητα της ταξικής πολιτικής πάλης σήμερα, οι ανεβασμένες απαιτήσεις της προϋποθέτουν συνδυασμένα βήματα τόσο στο ζήτημα του κομμουνιστικού κόμματος και προγράμματος όσο και σε αυτό του αντικαπιταλιστικού πόλου, αλλά και του εργατικού κινήματος.

115 Στα 23 χρόνια ύπαρξής του, το NAP, με τις θέσεις για τον ολοκληρωτικό καπιταλισμό της εποχής μας, το χαρακτήρα των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού» που κατέρρευσε και την αντικαπιταλιστική επανάσταση-κομμουνιστική απελευθέρωση, επιχείρησε να καλύψει το ιστορικό κενό που βαρύνει την Αριστερά, ιδιαίτερα στο **πεδίο της στρατηγικής**. Παράλληλα, επιχείρησε να προσεγγίσει τη **σχέση πρωτοπορίας-τάξης**, καθώς και τη σχέση ανάμεσα στο κομμουνιστικό κόμμα, στο αντικαπιταλιστικό μέτωπο της εργατικής πολιτικής και στο ιστορικό και καθοριστικό τελικά κίνημα χειραφέτησης της ίδιας της εργατικής τάξης, όπως επίσης και τη σχετικά αυτοτελή τους παρουσία. Οι προσεγγίσεις αυτές και οι απόπειρες προώθησής τους αποτελούν αξιόλογη αφετηρία για τις δυνάμεις της κομμουνιστικής επαναθεμελίωσης. Η προσφορά αυτή δεν ήταν μόνο θεωρητική, αλλά και στο επίπεδο της πολιτικής παρέμβασης και της δράσης στο εργατικό κίνημα. Το NAP, έστω με μονομέρειες και λάθη, συνέβαλε στην υπεράσπιση μιας σύγχρονης εργατικής πολιτικής από τη σκοπιά της κομμουνιστικής απελευθέρωσης και σε μια διαφορετικού τύπου παρέμβαση στο κίνημα της εργατικής τάξης, στους χώρους δουλειάς και αναπαραγωγής, με σταθερές προσπάθειες οικοδόμησης μορφών που να υπηρετούν αυτό τον προσανατολισμό (πολιτικά μέτωπα, αντικαπιταλιστικές κινήσεις, κεντρικές πολιτικές πρωτοβουλίες). Εισπράξαμε, μαζί με τη δίκαιη κριτική για λάθη και αδυναμίες που είχαμε, μεγάλη πίεση, μέσα στο κλίμα της υπόκλισης στα κλισέ είτε του παραδοσιακού κομμουνιστικού κινήματος (σοβιετικού ή

ευρωκομμουνιστικού τύπου) είτε της μεταμοντέρνας σοσιαλδημοκρατικής διαχειριστικής Αριστεράς. Εάν είχαμε και εμείς υποχωρήσει σε αυτές τις αντιλήψεις, όπως άλλα ρεύματα της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, στο όνομα του «ρεαλισμού» και της επαφής με «πλατιές μάζες», δεν θα μπορούσαμε να μιλάμε σήμερα για αντικαπιταλιστική Αριστερά ούτε για την ανάγκη ενός νέου κόμματος κομμουνιστικής απελευθέρωσης.

116 Αποτιμώντας την πορεία μας, είναι εμφανές ένα συνολικό συμπέρασμα: **Δεν καταφέραμε να δώσουμε έμπρακτη και συγκροτημένη απάντηση στο ζήτημα της οργάνωσης και του κόμματος**, που να διαπερνά και να σφραγίζει καθοριστικά την οργανωμένη μας ζωή και δράση. Μάλιστα, σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρξαν φαινόμενα, αντιλήψεις και πρακτικές που περιέπλεξαν την προσπάθειά μας.

- Το βάρος που κατείχε η καθαρά οργανωτική και θεωρητική πλευρά των επαναστατικών καθηκόντων σε ό,τι αφορά το **κόμμα** στην ως τώρα πορεία μας ήταν δυσανάλογα μικρό σε σχέση με τη σημασία της. Το πρόβλημα ωστόσο δεν ήταν κυρίως ζήτημα ποσοτικής ιεράρχησης, αλλά ζήτημα ποιότητας και πρακτικής.
- Η θεωρητική και οργανωτική αδυναμία να απαντηθεί σωστά το ζήτημα του κόμματος οδήγησε συχνά και σε **στρεβλώσεις στις άλλες συστατικές πλευρές του κοινωνικού και πολιτικού υποκειμένου** της επανάστασης, δηλαδή στο αντικαπιταλιστικό μέτωπο και στην παρέμβαση στο εργατικό κίνημα. Έτσι, μεταξύ άλλων, συχνά η συγκρότηση του μετώπου ή η παρέμβαση στο κίνημα αντιμετωπιζόταν σαν ασαφής και αμετάβλητη «χοάνη» που τα περιείχε «όλα», οδηγούμενοι δηλαδή στην άλλη άκρη από αυτήν της γραφειοκρατικής απόσπασης του κόμματος από το μέτωπο και την τάξη: στην ταύτιση αυτών των πλευρών τελικά με έναν τρόπο που υποβάθμιζε την ανάγκη του κόμματος και της επαναστατικής στρατηγικής.
- Το NAP και η νΚΑ ως συλλογικότητες περιδινούνταν συχνά ανάμεσα στην απαξίωση της στρατηγικής, της **θεωρίας**, της **κομμουνιστικής οργάνωσης** και του συνειδητού πολιτικού στοιχείου και στη θεοποίηση των συμ-

βόλων ή στην υπερτίμηση των κινηματικών παρεμβάσεων κατά περίπτωση, με πιο συχνό το δεύτερο.

- Σε ό,τι αφορά το **οργανωτικό μοντέλο**, υπήρχε μια διαρκής ταλάντωση ανάμεσα σε **γραφειοκρατικές αναγνώσεις του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού** ή της σχέσης κόμματος-μαζών, βάσης-ηγεσίας, ατόμου-συλλογικότητας και σε πρακτικές που **μαζί με τα «απόνερα» του παραδοσιακού κομμουνιστικού κινήματος πετούσαν και το «μωρό»**, δηλαδή την ανάγκη μαρξιστικής θεωρίας ή κομμουνιστικής οργάνωσης με ενότητα θέλησης και ενιαία δράση, όπου θα κυριαρχεί το συλλογικό «εμείς» πάνω στο «εγώ» του κατόχου της αλήθειας.
- Σε ό,τι αφορά το **πρακτικό οργανωτικό θέμα**, παρά τις πολιτικές και θεωρητικές αδυναμίες, έγιναν συγκεκριμένα βήματα και αναδείχθηκαν σαφώς δομικά προβλήματα. Το NAP και η νεολαία Κομμουνιστική Απελευθέρωση συσπειρώνουν σήμερα στις γραμμές τους εκατοντάδες κομμουνιστές, που συμμετέχουν είτε σε εργατοπαραγωγικές είτε σε εδαφικές οργανώσεις. Ειδικά μετά τη συγκρότηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, έχει διαπιστωθεί μια σημαντική τάση ανάπτυξης του NAP, με ένταξη αγωνιστών στις γραμμές του και μια ορισμένη βελτίωση στην εργατική και λαϊκή του σύνθεση. Ωστόσο, το σημερινό μοντέλο οργανωτικής δομής, η έλλειψη μιας ολοκληρωμένης θεωρίας για την οργάνωση, οι άγονες αντιπαραθέσεις, τα προβλήματα στην ενιαία δράση και από μεριάς στελεχών, ο λειψός προσανατολισμός στην οργανωτική δουλειά, μαζί με το μεγάλο πρόβλημα της συγκρότησης με αποτελεσματικό τρόπο καθοδηγητικών οργάνων, οδηγούν τελικά σε αδυναμία πραγματοποίησης του αναγκαίου άλματος. Εκατοντάδες άλλοι αγωνιστές που παρακολουθούν την προσπάθειά μας, που έχουν αναφορά στις θεωρητικές και πολιτικές προσεγγίσεις του NAP και συσπειρώνονται στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ ή/και σε άλλα ρεύματα έχουν στερεωμένη άποψη ότι το NAP δεν μπορεί όπως είναι σήμερα να εκφράσει την κομμουνιστική στράτευση. Την ίδια στιγμή, πολλά μέλη μας έχουν την αίσθηση ότι δεν βοηθούνται από τη

λειτουργία της οργάνωσης στην καθημερινή πολιτική δράση ή και στην πολιτική θεωρητική συζήτηση. Είναι γεγονός ότι επιχειρήσαμε να συγκροτήσουμε μια οργάνωση χωρίς επαγγελματικό μηχανισμό, χωρίς απαλλαγμένους συνδικαλιστές που ασχολούνται με το κόμμα, χωρίς οικονομικούς πόρους από «κομματικές επιχειρήσεις», αλλά αποκλειστικά με τη στράτευση και την αυτοθυσία των συντρόφων μας. Και αυτό δεν είναι καθόλου εύκολο εγχείρημα, ειδικά σήμερα. Θεωρούμε ωστόσο ότι αυτή είναι μόνο μία αιτία των προβλημάτων και όχι η πιο καθοριστική. Η βασική αιτία σχετίζεται με την υποκειμενική μας δράση, την έλλειψη συνεκτικής θεωρίας και πολιτικής για τη συγκρότηση της οργάνωσης, μαζί με την έλλειψη πλατιάς ανοιχτής συζήτησης, κριτικής και αυτοκριτικής, που αναδεικνύουν τα προβλήματα και τους στόχους και εμπλέκουν υπεύθυνα και δημιουργικά όλους τους συντρόφους.

Η πρόταση για κόμμα κομμουνιστικής απελευθέρωσης και η συμβολή του NAP

117 Φιλοδοξούμε να συμβάλλουμε δημιουργικά και προωθητικά στη συγκρότηση ενός σύγχρονου κομμουνιστικού φορέα. Δεν σκοπεύουμε ούτε σε μια μίζερη τακτοποίηση οργανωτικών προβλημάτων ούτε μόνο σε μια ανασυγκρότηση του NAP ούτε να πετάξουμε την μπάλα στην εξέδρα. Αντίθετα, επιχειρούμε να προσδιορίσουμε την αναγκαία συμβολή της οργάνωσης και των επεξεργασιών του NAP σε έναν άμεσο στόχο υπέρβασής του και ένταξης σε ένα νέο μαζικό επαναστατικό κομμουνιστικό κόμμα, με συμβολή και άλλων ρευμάτων. Η συμβολή αυτή περνάει μέσα από την προσπάθεια του NAP στα εξής πεδία:

- Να συμβάλει στην **εκπόνηση μιας σύγχρονης προγραμματικής διακήρυξης για την κομμουνιστική απελευθέρωση** και για την επαναστατική πολιτική στην εποχή μας, μια προγραμματική διακήρυξη-πρόταση, έτσι ώστε να ανοίξει η συζήτηση για τα μεγάλα ερωτήματα της στρατηγικής και του κομμουνισμού.

- Να διαμορφώσει και να προωθήσει έμπρακτα μια **επαναστατική πολιτική γραμμή**, που θα συνδέει τακτική και στρατηγική και θα απαντάει στην ανάγκη της αντικαπιταλιστικής ανατροπής της επίθεσης.
- Δεν αντιλαμβανόμαστε μια συμβολική αναφορά σε κομμουνιστικό φορέα, θεωρητικής ή μελλοντικής χρήσης, ως αντιστάθμισμα επιλογών μιας τρέχουσας ρεφορμιστικής πολιτικής, αλλά επιδιώκουμε την ανατρεπτική πολιτική παρέμβαση, με ταξικούς και κομμουνιστικούς όρους.
- Να κάνει βήματα στην αυτοτελή, απευθείας **προβολή της πολιτικής και των πολιτικών και θεωρητικών επεξεργασιών** του στους εργαζομένους και τους νέους και ειδικότερα στους αγωνιστές της αντικαπιταλιστικής και κομμουνιστικής Αριστεράς, με τρόπο ζωντανό και πλούσιο. Πρόκειται για ένα καθήκον που έχει υποτιμηθεί στη δράση των οργανώσεων του NAP και της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση, γεγονός που αδυνατίζει το τόσο αναγκαίο σήμερα στρατηγικό στοιχείο του αγώνα και αποδυναμώνει τη βαθύτερη μετωπική πολιτική.
- Να κάνει άλμα στη **θεωρητική δουλειά** και στον **θεωρητικό διάλογο** τόσο στο εσωτερικό του NAP και της νΚΑ όσο και με τις δυνάμεις που ενδιαφέρονται για τον κομμουνισμό στον 21ο αιώνα. Να διερευνήσει ουσιαστικά γύρω από τις κλασικές απόψεις, τις σύγχρονες διεθνείς αναζητήσεις, τις εμπειρίες μας, ώστε να συγκροτείται ένα ενιαίο και σταθερό σώμα κριτηρίων γύρω από το ζήτημα του κόμματος και ευρύτερα του επαναστατικού υποκειμένου. Να αναβαθμίσει τον έντυπο και ηλεκτρονικό τρόπο παρέμβασης. Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται καλύτερη συγκρότηση της διαδικτυακής παρουσίας αλλά και της ποιοτικά αναβαθμισμένης παρέμβασης του *Πριν*, ώστε και τα δύο να λειτουργούν αφενός ως χώρος δημιουργικής προβολής της γραμμής και των επεξεργασιών του NAP και της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αλλά επίσης ως χώρος συγκέντρωσης, διαλόγου, συγκρότησης των δυνάμεων της κομμουνιστικής επαναθεμελίωσης, του αντικαπιταλιστικού μετώπου, του μαχόμενου λαϊκού κινήματος και της μαρξιστικής αναζήτησης.
- **Να ανασυγκροτηθεί το NAP ριζικά** με συγκεκριμένους οργανωτικούς στόχους για ένταξη νέων μελών, οικοδόμηση οργανώσεων, συγκρότηση καθοδηγητικών οργάνων, θεωρητική δουλειά, στροφή σε εργατικό και λαϊκό κόσμο, παρουσία σε τομείς και μέτωπα, ώστε από το σημερινό NAP να φτάσουμε μέσα από μια σχεδιασμένη πορεία σε ένα μαζικό «κομμουνιστικό και εργατικό NAP», ως βήμα συνεισφοράς στο σύγχρονο κόμμα της κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Θα αποτελέσει μεγάλο βήμα η **ένταξη του συνόλου του δυναμικού του NAP και της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση σε έναν νέο κομμουνιστικό φορέα**, και αυτή τη συζήτηση, πρόταση και ανάγκη τη θέτουμε στην κρίση του Συνεδρίου, των οργανώσεων και των συντρόφων μας.
- **Να μετονομαστεί το NAP, με απόφαση του συνεδρίου.** Μετονομασία τέτοια που να συνδέεται με το στόχο για τη συγκρότηση του κόμματος της κομμουνιστικής απελευθέρωσης — και κυρίως με την πολιτική επικαιρότητα του κομμουνιστικού προγράμματος, όπως αυτό αναδύεται από τις ανάγκες, τις υλικές δυνατότητες αλλά και από τις τάσεις της ταξικής πάλης στη σύγχρονη εποχή. Είναι **κίνηση συμβολική και κυρίως ουσιαστική**, που θέλουμε να ενεργοποιήσει το διάλογο για την αναγκαιότητα και το χαρακτήρα μιας σύγχρονης κομμουνιστικής ταυτότητας.
- Να αναλάβει άμεσα **πρωτοβουλία για πρόσκληση κοινού βηματισμού όλων των οργανώσεων, ρευμάτων και αγωνιστών που τοποθετούνται σήμερα υπέρ της ανάγκης ενός σύγχρονου κομμουνιστικού κόμματος**, με συγκρότηση κοινής οργανωτικής επιτροπής, έτσι που να εξασφαλίζεται ο αναγκαίος διάλογος, η αλληλεπίδραση των προσεγγίσεων στο θέμα, ο κοινός βηματισμός σε σημαντικά θέματα, η διαμόρφωση κοινών πρωτοβουλιών, η απελευθέρωση δυνάμεων και η επανασυσπείρωσή τους σε νέα βάση. Στο διάλογο αυτόν και γενικά και σε ό,τι αφορά τον κομμουνιστικό φορέα, το NAP συμμετέχει καταθέτοντας τις προγραμματικές του επεξεργασίες, αλλά και τη δράση της οργάνωσής του μέσα στην εργατική τάξη και το λαό.

Η πορεία του NAP «μέσα σε δρόμους που καίνε»

118 Από το 2ο Συνέδριο του NAP (2006) έως σήμερα διαδραματίστηκαν σοβαρές κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις, στις οποίες η παρέμβαση των δυνάμεων του NAP ήταν σημαντική, με τάσεις ανόδου του πολιτικού βάρους των απόψεων και των πολιτικών πρακτικών της επαναστατικής και σύγχρονα κομμουνιστικής Αριστεράς. Στους εργατικούς αγώνες, στη διετία του συγκλονιστικού φοιτητικού κινήματος του 2006-07, στην εξεγερτική έκρηξη του Δεκέμβρη του 2008 και από εκεί στη σκληρή τρίχρονη μάχη κατά της βάρβαρης επιδρομής του κεφαλαίου, οι δυνάμεις του NAP και της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση όχι μόνο βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή, όχι μόνο «μάτωσαν», αλλά προσπάθησαν να ανοίξουν νέους νικηφόρους δρόμους για τους εργαζομένους, το κίνημα και την Αριστερά. Στο διάστημα αυτό πραγματοποιήθηκαν πανελλαδικές διαδικασίες του NAP για την αναβάθμιση της πολιτικής μας παρέμβασης: Η Εργατική Συνδιάσκεψη (καλοκαίρι 2008), το Πανελλαδικό Σώμα για την Αντιμετώπιση της Καπιταλιστικής Κρίσης, της ΕΕ και τα Βήματα για τον Αντικαπιταλιστικό Πόλο (Νοέμβρης 2008), το Πανελλαδικό Σώμα για την Κρίση (Απρίλιος 2011) και το Πανελλαδικό Σώμα για το Επαναστατικό Υποκείμενο (Μάρτιος 2012).

119 Οι προσπάθειές μας επικεντρώθηκαν κυρίως στην προγραμματική αναβάθμιση της φυσιογνωμίας μας, στην ισχυροποίηση του NAP ειδικά στην εργατική τάξη, στην προώθηση με μαζικούς όρους του πόλου της αντικαπιταλιστικής επαναστατικής Αριστεράς, στην πραγματοποίηση βημάτων στην κατεύθυνση του νέου εργατικού κινήματος, στην ανάπτυξη των μαζικών αγώνων των εργαζομένων και της νεολαίας. Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι με το Πανελλαδικό Σώμα του Νοέμβρη του 2008, το NAP εξοπλίστηκε με μια πρώτη εκτίμηση για το βάθος και την ένταση της καπιταλιστικής κρίσης, καθώς και με την πρώτη επεξεργασία για το αναγκαίο αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα πάλης. Με βάση αυτές τις επιλογές συμμετείχε αποφασιστικά στην εξεγερτική έκρηξη του Δεκέμβρη του 2008 και στους μετέπειτα αγώνες. Η επιλογή για τη συμβολή στη συγκρότηση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ αποτέλεσε

κομβικό στοιχείο αυτής της περιόδου, οδηγώντας σε ανώτερο επίπεδο προηγούμενες προσπάθειες για το μέτωπο της επαναστατικής αριστεράς (Μαχόμενη Αριστερά, ΜΕΡΑ). Ιδιαίτερα με το ξέσπασμα της καπιταλιστικής κρίσης, έγινε κατορθωτό η αντικαπιταλιστική επαναστατική πρόταση να εμφανιστεί με διακριτό τρόπο στο κεντρικό πολιτικό πεδίο και στις εκλογές, να γίνεται σημείο αναφοράς στην ευρύτερη συζήτηση μέσα στην Αριστερά. Στο εργατικό κίνημα, έγιναν βήματα με αύξηση της επιρροής και της δράσης των δυνάμεων της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς σε πολλούς χώρους, ενώ ενισχύθηκε η τάση της ανεξαρτησίας δράσης έναντι της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Επεξεργάστηκε πιο συγκεκριμένα και συνέβαλε σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για την κοινή δράση της Αριστεράς σε ανατρεπτική κατεύθυνση, τόσο στη βάση όσο και στις κορυφές. Η επιμονή του NAP για την ανάγκη του αντικαπιταλιστικού πόλου της Αριστεράς και για το νέο εργατικό κίνημα συνέβαλε στο να υπάρχει σήμερα ένα πολύτιμο δυναμικό, ικανό να αγωνιστεί για την αναγκαία τομή, κόντρα στο αναγεννημένο ρεύμα του ρεφορμισμού και τη λογική της περιχαράκωσης.

120 Παρ' όλα αυτά στην παρέμβαση του NAP τα προηγούμενα χρόνια εξακολουθεί να εκφράζεται μια υποτίμηση της στρατηγικής πλευράς, της συνολικής πολιτικής παρέμβασης και των αντίστοιχων οργανωτικών όρων. Η αυτοτελής πολιτική παρέμβαση του NAP και οι πολιτικο-αγωνιστικοί δεσμοί με πρωτοπόρο κόσμο παραμένουν ατροφικοί. Όπως και οι θεωρητικές-προγραμματικές παρεμβάσεις (εκδόσεις, εκδηλώσεις, μελέτες κ.λπ.) για κρίσιμα ζητήματα της στρατηγικής και της τακτικής και της κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Αυτό εκφράζεται στη χαμηλή πολιτικοποίηση της λειτουργίας της οργάνωσης, στον αδύναμο οργανωτικό ιστό, που δεν ενισχύει τη συλλογικότητα, την αποτελεσματικότητα και την εσωοργανωτική εργατική δημοκρατία. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι ότι οι δυνάμεις του NAP ενισχύθηκαν μεν, αλλά σε τελείως αναντίστοιχο βαθμό συγκριτικά με την όξυνση της ταξικής πάλης, την άνοδο της παρέμβασης και της επιρροής του ρεύματός μας, των πολλαπλών καθηκόντων που έχουν ανοίξει. Αξιοσημείωτο είναι ότι η ενίσχυση προέρχεται κυρίως από αγωνιστές του εργατικού

κινήματος και εργατολαϊκές γειτονιές, δείχνοντας τις δυνατότητες.

121 Οι δυνάμεις της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση έπαιξαν έναν κρίσιμο ρόλο, με αποφασιστικότητα και αδυναμίες, με θετική συμβολή και όρια, στις μάχες των τελευταίων ετών. Ο πρωταγωνιστικός της ρόλος στο κίνημα του 2006-2007 αλλά και η συμβολή της στο ξέσπασμα του Δεκέμβρη συνδέθηκαν με μια σοβαρή οργανωτική ανάπτυξη και ανασυγκρότηση. Παρά τα προβλήματα και τις εσωτερικές αντιπαραθέσεις που είχαν παρουσιαστεί παλιότερα, η νΚΑ κατάφερε να αναπτύξει τη δράση της στο φοιτητικό κίνημα, να κάνει σημαντικά βήματα στα ΤΕΙ και στους μαθητές και να συγκροτήσει μια σχετικά μαζική και, σε περιπτώσεις, αρκετά επιτυχημένη εργατική παρέμβαση, κυρίως στις γειτονιές και σε λίγους χώρους εργασίας. Τα βήματα αυτά είναι σημαντικά, ωστόσο παραμένουν κατά πολύ αναντίστοιχα των στόχων μας και των αναγκών της εποχής. Η πρώτη προτεραιότητα είναι η παρέμβαση στους νέους εργαζόμενους και ανέργους καθώς και στους μαθητές, με στόχο μια βαθιά εργατική στροφή στα επόμενα χρόνια. Η νεολαία Κομμουνιστική Απελευθέρωση αναβάθμισε την πολιτιστική και θεωρητική της παρέμβαση, με το αναπτυσσόμενο φεστιβάλ των Αναιρέσεων, τις πολιτιστικές-θεωρητικές λέσχες Αναιρέσεις και τα επιτυχημένα κάμπινγκ. Ανοίγει έτσι δρόμους για την παρέμβαση συνολικά του ρεύματος σε αυτά τα κρίσιμα πεδία, μια παρέμβαση που πρέπει να αναπτυχθεί.

122 Η Πολιτική Επιτροπή που εκλέχθηκε στο 2ο Συνέδριο είχε μια θητεία πολύ μεγαλύτερη της προβλεπόμενης, γεγονός που από μόνο του συνιστά πρόβλημα. Στα επτά αυτά χρόνια, τα μέλη της προσπάθησαν για την προώθηση της γραμμής και των επεξεργασιών της οργάνω-

σης, δεν κατάφεραν όμως να συγκροτηθούν σε πραγματικά εργαζόμενο σώμα, που συλλογικά και με συμμετοχή όλων των μελών της να μπορέσει να εξασφαλίσει την αποτελεσματική και δημοκρατική λειτουργία της οργάνωσης και να καλύψει όλους τους τομείς δουλειάς. Η ΠΕ ως όργανο αλλά και τα μέλη της χωριστά αναλαμβάνουν την ευθύνη για την υστέρηση αυτή, πρωτίστως όσον αφορά την εξασφάλιση των προϋποθέσεων για μια ανώτερη λειτουργία της οργάνωσης.

123 Εικοσιτέσσερα χρόνια μετά την ίδρυσή του, το NAP, **με έντονο αίσθημα αυτοκριτικής και συναίσθησης των αυξημένων και κρίσιμων καθηκόντων** που αντιμετωπίζει το εργατικό κίνημα και η Αριστερά, συμμετέχοντας δραστήρια στον παρατεταμένο ταξικό πόλεμο, χωρίς εύκολες απαντήσεις και ιδιοκτησία της αλήθειας, απευθύνει κάλεσμα σε όλους τους αγωνιστές που περπατήσαμε μαζί στους δρόμους του αγώνα, που στρατευτήκαμε κάτω από τις κόκκινες σημαίες της κομμουνιστικής επαναστατικής και της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, που πέρασαν από τις γραμμές του NAP και της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση ή που συναντούν από τις δικές τους διαδρομές την ανάγκη για έναν ισχυρό πόλο της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς και ένα σύγχρονο κομμουνιστικό κόμμα να συνεχιστούν μαζί μας. Για τις δύσκολες μα όμορφες μάχες που έχουμε μπροστά μας, όπου το εργατικό **«Εμείς»** και το κριτήριο της πράξης θα λάμψουν μέσα από την ανάπτυξη κάθε κοινωνικής ατομικότητας και της οργάνωσης-«συλλογικού διανοούμενου». Στην **πιο ευγενική υπόθεση**, στον αγώνα για την απελευθέρωση της εργασίας και της ανθρωπότητας, για την κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο. **Όλα για όλους! Για μια νέα κομμουνιστική ελπίδα στον 21ο αιώνα!**

**Για την
αντικαπιταλιστική
ανατροπή
της βάρβαρης επίθεσης**

**Για την
αντικαπιταλιστική
επανάσταση
και τον κομμουνισμό
στον 21 ο αιώνα**

www.nar.net.gr